

พ.ศ. ๖๖๖๖

สภาพและแนวทางการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

วิจิตรา เพิ่มขั้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

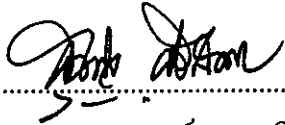
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นางวิจิตรา เพิ่มขึ้น แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวกิจ ศรีปัดถา)

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลมาศ ปฐมวนิชกุล)

กรรมการ

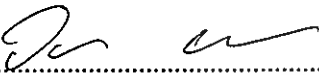
(ผู้ทรงคุณวุฒิ)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ)

กรรมการ

(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก)

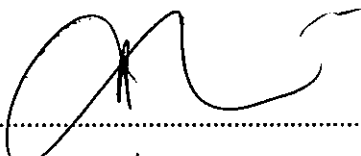
.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันทนา อมตาริชกุล)

กรรมการ

(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม)

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรวาท ทองบุญ)

คณบดีคณะครุศาสตร์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนธิ เต็มองค์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน 11 ม.ค. 2559 พ.ศ.

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
2. บุคลากรที่มีสถานภาพต่างกัน และมีจำนวนบุคลากรในสถานที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 สรุปได้ว่า
 - 3.1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา สถานศึกษาควรสร้างความตระหนักและความเข้าใจกับชุมชนในการส่งเสริมการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - 3.2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้มีการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระและทุกระดับชั้น
 - 3.3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาจะต้องมีการบูรณาการที่เน้นให้ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระส่งเสริมการจัดทำสื่อ นวัตกรรมที่เน้นภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - 3.4) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา สถานศึกษาควรจัดทำแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการฝึกอบรมพัฒนา ศึกษาดูงาน เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ
 - 3.5) ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ สถานศึกษาต้องกำหนดนโยบายที่ชัดเจนที่จะส่งเสริมความรู้ความเข้าใจให้นักเรียนได้เรียนรู้ ศึกษา ค้นคว้าความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

TITLE : State of and Guidelines on School Administration Using the Principles of Sufficiency Economy in the Schools under Kalasin Office of Primary Education Service Area 3

AUTHOR : Wichitra Permkuen **DEGREE :** M.Ed. (Educational Administration)

ADVISORS : Asst. Prof. Dr. Chumnian Pollaharn Major Advisor

Asst. Prof. Dr. Wantana Amatariyakul Co-advisor

RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY, 2015

ABSTRACT

The research aimed to: 1) study and compare the state of school administration using the principles of Sufficiency Economy in the schools under Kalasin Office of Primary Education Service Area 3, classified by the status of the personnel and the number of the personnel in the educational institution; and 2) study the suggestions on guidelines on school administration using the principles of Sufficiency Economy in the schools under Kalasin Office of Primary Education Service Area 3. The research was divided into 2 phases. Phase 1 dealt with the study of the state of school administration using the principles of Sufficiency Economy. The sample comprised 649 school administrators, teachers, and chairpersons of the educational institution committees, obtained through stratified random sampling, classified by the status and the size of the schools. The sample size was determined according to the Krejcie and Morgan table. The instrument used was a 5-level rating scale questionnaire having the discrimination power from 0.33 to 0.74 and the total reliability of 0.96. The analysis of data employed percentage, mean, standard deviation, and F-test (one-way ANOVA) was used in the hypothesis testing. Phase 2 dealt with the study of suggestions on guidelines on school administration using the principles of Sufficiency Economy. The target group consisted of 10 school administrators experienced in school administration using the principles of Sufficiency Economy. An interview form was used in the collection of data. The data were analyzed with a content analysis and a conclusion was derived.

The results are as follows:

1. The school administration using the principles of Sufficiency Economy in the schools under Kalasin Office of Primary Education Service Area 3, on the whole and by aspect had mean was in the high level. Ranked in descending order according to the mean, the top 3 aspects were the aspect of educational institution management, the aspect of curriculum and instruction organization, and the aspect of organizing student development activities.

2. Personnel with a different of the status of the personnel and the personnel and the number of the personnel in the educational institution had a different opinion on the state of school administration using the principles of Sufficiency Economy in the schools under Kalasin Office of Primary Education Service Area 3, with statistical significance at the .05 level.

3. The suggestions on guidelines on school administration using the principles of Sufficiency Economy in the schools under Kalasin Office of Primary Education Service Area 3 are summarized as follows: 3.1) on the aspect of educational institution management, the educational institution should promote the realization and understanding of using the principles of Sufficiency Economy in the community; 3.2) on the aspect of curriculum and instruction organization, the teacher should organize instructional activities by integrating the principles of Sufficiency Economy in all learning strands and class level; 3.3) on the aspect of organizing student development activities, the educational institution needs to have integration that emphasizes coverage of all learning strands and class level, promotes making learning media and innovations that emphasize local wisdom; 3.4) on the aspect of personnel development, the educational institution should make a plan concerning personnel development through training, study tours, participating in activities relating to the principles of Sufficiency Economy; and 3.5) on the aspect of outcomes/ scenario of success, the educational institution must make a clear-cut policy of promoting understanding by providing opportunities for the students to learn, study and search for knowledge of the principles of Sufficiency Economy.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จำเนียร พลหาญ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วันทนา อมตาริยกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือในการให้คำแนะนำแก้ไขและจัดทำเล่มวิทยานิพนธ์ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จในที่สุด

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สุวกิจ ศรีปัดดา ประธานกรรมการสอบ (ผู้แทนบัณฑิตฯ) และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิมลมาศ ปฐมวณิชกุล กรรมการสอบ (ผู้ทรงคุณวุฒิ) ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการให้คำปรึกษา แนะนำในเรื่องที่เป็นประโยชน์และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่จนประสบความสำเร็จเรียบร้อย โดยสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณนายวีระศักดิ์ นิลโคตร นางอภิญญา ไชยสุข และนายมิชัย เกศว์ชาติ ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือและให้คำแนะนำช่วยเหลือ แก้ไขข้อบกพร่อง จนได้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีคุณภาพ สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบพระคุณกลุ่มตัวอย่างประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำนวน 465 คน ที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถามและให้ความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ขอขอบคุณกลุ่มเป้าหมายที่ได้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ และอาจารย์ตลอดจนญาติพี่น้องที่ให้กำลังใจช่วยเหลือสนับสนุนมาโดยตลอดคุณค่าและประโยชน์จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยขอบบพบูชา พระคุณบิดามารดาครูอาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ให้การอบรมสั่งสอนให้มีความรู้ มีสติปัญญาส่งผลให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตและก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้เอื้อนนามที่ให้ความช่วยเหลือในการจัดทำวิทยานิพนธ์นี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

วิจิตรา เพิ่มขึ้น

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	จ
ABSTRACT	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญแผนภาพ	ฐ
สารบัญตารางภาคผนวก	ฑ
สารบัญภาพภาคผนวก	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย	5
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
สมมติฐานการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	11
กรอบแนวคิดการวิจัย	11
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	14
การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	33
แนวคิดและหลักการบริหารการศึกษา	60
บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	64
ข้อมูลพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3	99
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	104

หัวข้อ	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	115
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3	115
ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3	124
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	127
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	127
ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล	128
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	128
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3	128
ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3	169
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	184
สรุปผลการวิจัย	184
อภิปรายผล	187
ข้อเสนอแนะ	192
บรรณานุกรม	195
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล	204
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล	255
ภาคผนวก ค คุณภาพของเครื่องมือ	270
ภาคผนวก ง หนังสืออนุวัติต่าง ๆ	290
ภาคผนวก จ ภาพประกอบการวิจัย	296
ประวัติผู้วิจัย	308

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาด โรงเรียน 116
2	จำนวนและร้อยละสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง 129
3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับสภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาภาคพลศึกษา เขต 3 โดยรวมและรายด้าน 130
4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพลศึกษา เขต 3 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา 131
5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพลศึกษา เขต 3 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 134
6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพลศึกษา เขต 3 ด้านกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน 138
7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพลศึกษา เขต 3 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา 141
8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพลศึกษา เขต 3 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ 143
9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพลศึกษา เขต 3 โดยรวมและรายด้านจำแนกตามสถานภาพ 145

10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมและรายด้านจำแนกตามจำนวนบุคลากรในสถานศึกษา	147
11	การเปรียบเทียบสภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ	149
12	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของสภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพ	151
13	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของสภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามสถานภาพ	152
14	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของสภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำแนกตามสถานภาพ	153
15	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของสภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการพัฒนามูลฐานของสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพ	154
16	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของสภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ จำแนกตามสถานภาพ	155
17	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของสภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวม จำแนกตามสถานภาพ	156
18	การเปรียบเทียบสภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา	157

19	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา	158
20	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนจำแนกตามขนาดสถานศึกษา ..	159
21	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา	160
22	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการพัฒนาคณาจารย์ของสถานศึกษาจำแนกตามขนาดสถานศึกษา	161
23	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จจำแนกตามขนาดสถานศึกษา	162
24	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวม จำแนกตามขนาดศึกษา	163
25	ค่าความถี่ของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	164
26	ค่าความถี่ของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	165
27	ค่าความถี่ของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	166

28	ค่าความถี่ของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	167
29	ค่าความถี่ของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ	168

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดการวิจัย	12
2	หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	21
3	ความเชื่อมโยงของแนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษา ในสถานศึกษา	44
4	ขั้นตอนการดำเนินการตามแนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัด การศึกษาในสถานศึกษา	46

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญตารางภาคผนวก

ตารางภาคผนวกที่

หน้า

- 1 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหาร
โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการบริหารจัดการ
สถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพ 205
- 2 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหาร
โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านหลักสูตรและการจัด
การเรียนการสอน จำแนกตามสถานภาพ 212
- 3 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหาร
โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน
จำแนกตามสถานภาพ 219
- 4 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหาร
โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการพัฒนากุศลกรของ
สถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพ 224
- 5 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหาร
โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ
จำแนกตามสถานภาพ 227
- 6 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหาร
โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา
จำแนกตามขนาดสถานศึกษา 230

7	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการบริหารจัดการ สถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา	237
8	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา	244
9	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการพัฒนาบุคลากรของ สถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา	249
10	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา	252
11	แสดงค่าการประเมิน ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน	271
12	แสดงค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	287

สารบัญภาพภาคผนวก

ภาพภาคผนวกที่

หน้า

- 1 สัมภาษณ์นายวีระศักดิ์ นิลโคตร ผู้อำนวยการ โรงเรียนนาโกวิทยาสูง
ชำนาญการพิเศษ ปรินญา ค.ม. การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
(สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2557 ณ โรงเรียนนาโกวิทยาสูง) 297
- 2 สัมภาษณ์นายธำรง วิชาญ ผู้อำนวยการ โรงเรียนชุมชนหม่มนวิทยาธรรมพ์
(ชำนาญการพิเศษ) กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
(สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2557 ณ โรงเรียนชุมชนหม่มนวิทยาธรรมพ์) 298
- 3 สัมภาษณ์นายบุญปลอด มุกดาใส ผู้อำนวยการ โรงเรียนแจนแลนวิทยาวิทยา
ตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยฐานะชำนาญ ปรินญา ค.ม. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
(สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2557 ณ โรงเรียนแจนแลนวิทยาวิทยา) 299
- 4 สัมภาษณ์ นายประยูร ศรีสมชัย ผู้อำนวยการ โรงเรียนนาขามวิทยา
ตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยฐานะชำนาญ ปรินญา ศ.ศบ.
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2557
ณ โรงเรียนนาขามวิทยา) 300
- 5 สัมภาษณ์นายเฉลิมชัย หาญกุล ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านคุย ตำแหน่งผู้อำนวยการ
วิทยฐานะชำนาญ ปรินญา กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
(สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2557 ณ โรงเรียนบ้านคุย) 301
- 6 สัมภาษณ์นายจักรรินทร์ พิมพันธ์ ผู้อำนวยการ โรงเรียนบอนเขียนราษฎร์บำรุง
ตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยฐานะชำนาญ ปรินญา ค.ม. (การบริหารการศึกษา)
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2557 ณ โรงเรียน
บอนเขียนราษฎร์บำรุง) 302
- 7 สัมภาษณ์ นายวิชัย โพธิ์ธา ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านดอนอุมรั้ว ตำแหน่ง
ผู้อำนวยการวิทยฐานะชำนาญ ปรินญา ศษ.ม. (บริหารการศึกษา)
มหาวิทยาลัยรามคำแหง (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2557 ณ โรงเรียน
บ้านดอนอุมรั้ว) 303

- 8 สัมภาษณ์ นายสุรชัย อจหาญ ตัวแทนผู้อำนวยการ โรงเรียนสามขาราชฎร์บำรุง
 ครูชำนาญการ ปฏิญญา ศษ.ม. (บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
 (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2557 ณ โรงเรียนสามขาราชฎร์บำรุง) 304
- 9 สัมภาษณ์ นายสุเมศ แสนรณรงค์ตัวแทนผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านกกตาล
 ครูชำนาญการ ปฏิญญา ศษ.ม. (บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
 (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2557 ณ โรงเรียนบ้านกกตาล) 305
- 10 สัมภาษณ์ นายนาวิน สายนาโก ตัวแทนผู้อำนวยการ โรงเรียนหนองหูลิง เจริญเวทย์
 ครูชำนาญพิเศษ ปฏิญญา ศษ.ม. (บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
 (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2557 ณ โรงเรียนหนองหูลิง เจริญเวทย์) 306
- 11 สัมภาษณ์ นางรัชณี วิชาญ ตัวแทน ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านคำกุงหนองอิดุง
 ครูชำนาญการพิเศษ ปฏิญญา ศษ.ม. (บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัย
 สุโขทัยธรรมมาธิราช (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2557 ณ โรงเรียนบ้านคำกุง
 หนองอิดุง) 307

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนรากฐานของชีวิตรากฐานความมั่นคงของแผ่นดินเปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกต้องเป็นฐานรองรับตัวอาคารสิ่งก่อสร้างไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนเราส่วนใหญ่มักหลงลืมและมองไม่เห็นความสำคัญของเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระราชดำรัส เรื่อง ความพอเพียง ตั้งแต่วันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2517 แต่เราคนไทยไม่นำมาปฏิบัติเพราะยังไม่เห็นความสำคัญและปัญหาทางเศรษฐกิจ จนกระทั่ง พ.ศ. 2540 ประเทศไทยเกิดปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจ ที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างรุนแรง ในวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระราชดำรัสย้ำเตือนสติคนไทยอีกครั้ง ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อแก้ปัญหาวิกฤติที่เกิดขึ้น หลังจากนั้นเศรษฐกิจไทยก็ดีขึ้นและฟื้นตัวขึ้นตามลำดับ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย เพื่อเป็นแนวทางแก้ไข ให้อุดหนุน และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแส โลกาภิวัตน์ และการเปลี่ยนแปลง หรือแนวทางของการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับชาติ ทั้งในด้านการพัฒนาและการบริหารประเทศให้ดำเนินทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลก ยุค โลกาภิวัตน์ มีความพอเพียงด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุมีผล และจะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติให้ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ มีปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้อย่างดี (นิศากร จันทรแก้ว, 2549 : 32) ปัจจุบันหลักเศรษฐกิจพอเพียง ได้รับการกล่าวถึงเป็นที่ยอมรับและมีบทบาทมากขึ้นในสังคมไทย เริ่ม

จากการที่รัฐบาลได้นำหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการบริหารประเทศ ซึ่งส่งผลให้แต่ละกระทรวงมีแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานต่าง ๆ โดยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้บรรจุแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไว้เพื่อให้ประเทศไทยที่จะต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งภายนอกและภายในประเทศที่ปรับเปลี่ยนเร็วและซับซ้อนมากยิ่งขึ้นเป็นทั้ง โอกาสและความเสี่ยงต่อการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะ ข้อผูกพันที่จะเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 จึงจำเป็นต้องนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่ พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศ ให้เข้มแข็งขึ้นมาใช้ในการเตรียมความพร้อมให้แก่คนสังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสมสามารถพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไปเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทยตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นส่วนราชการในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตามมาตรา 6 กำหนดว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกายจิตใจสติปัญญาความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่าง มีความสุขและกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานความรู้ด้านต่าง ๆ อย่าง ได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา มาตรา 23 ได้กล่าวถึงแนวการจัดการศึกษาไว้ว่าการจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้คุณธรรมกระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 5 -13) .

ในแนวทางดังกล่าวข้างต้น แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2554 - 2559) ได้ัญเชิญแนวหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญาพื้นฐานของแผนเพื่อใช้ชี้นำ ในการกำหนดมาตรการต่าง ๆ และในการดำเนินการทุกขั้นตอนแผนการศึกษาแห่งชาติ เป็นแผนบูรณาการเชื่อมโยงการพัฒนาการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม เกิดความสัมพันธ์เป็นกระบวนการเดียวกันค้ำึงถึง การพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยครอบครัวเป็นสถาบันหลักที่สำคัญที่สุดและให้มีการผสมผสานวิทยาการใหม่เข้ากับ ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยที่มีอยู่เดิมการศึกษาอย่างบูรณาการจะพัฒนาผู้เรียนทั้งในทางสมรรถนะการแข่งขันก้าวทันโลกพร้อม ๆ กับ

ความสามารถสร้างสรรค์คุณภาพชีวิตด้วยจิตใจ ที่ยึดมั่นในสันติภาพในกรอบแห่งศาสนธรรม เป็นความกลมกลืนของ ความตื่นตัวเต็มที่อยู่อย่างมีความสมดุลอันเป็นคุณลักษณะที่เป็นเลิศ โดยแท้จริงสำหรับคนรุ่นใหม่ในศตวรรษที่โลกกำลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ยุคมคติของความยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 12)

กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรม นำความรู้สร้างคุณธรรมแก่นักเรียนในคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงความ สมานฉันท์สันติวิธีวิถีประชาธิปไตยพัฒนาคน โดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการ เรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัวชุมชนสถาบันศาสนาและ สถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีมีความรู้และอยู่ดีมีสุขจากการศึกษาพระราช คำรัสเศรษฐกิจพอเพียงหลักการแนวคิดของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หากนำไปสู่การ ปฏิบัติจะก่อเกิดความพอประมาณความมีเหตุผลและการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีแก่ตนเองชุมชน สังคมและประเทศชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2551 : 1)

นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 โดยทบทวน สภาพแวดล้อมขององค์กรจากการนำผลการดำเนินงานตามกลยุทธ์ปี 2550 ที่พิจารณาจาก เป้าหมายจุดเน้นของกิจกรรมสำคัญที่ได้ติดตามจากทุกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานำมา ปรับปรุงงานตามนโยบายและงานสนองนโยบายให้มีมิติความต่อเนื่องแก่ผู้ดบกพร่องและ พัฒนาให้เกิดความก้าวหน้าส่งผลสู่ นโยบายด้านสังคมของรัฐบาลและนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการ โดยกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจและกลยุทธ์ดังนี้ 1) วิสัยทัศน์ให้เป็นองค์กร หลักในการจัดและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประชากรวัยเรียนอย่างทั่วถึงมีคุณธรรมนำความรู้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงและมีคุณภาพตามมาตรฐาน 2) พันธกิจ ขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มี คุณธรรมนำความรู้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขั้น พื้นฐานและกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา 3) กลยุทธ์สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานมีภารกิจเกี่ยวกับการจัดและการส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงกำหนดการขับเคลื่อนกลยุทธ์ปี 2551 คือคุณธรรมนำ ความรู้ น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติเพื่อให้ผู้บริหารครูบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติตนตามหลักคุณธรรมและหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงหลักธรรมาภิบาลความสมานฉันท์คุณธรรมตามหลักสูตรและคุณธรรมที่คัด สรร โดยคณะกรรมการสถานศึกษาและนักเรียน โดยมีจุดเน้นคือทุกโรงเรียนจัดกิจกรรม

คุณธรรมนำความรู้ นำคุณธรรมที่ค้ำจุนเสริม โยงสู่การเรียนรู้ การเรียนการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ และตัววัฒนธรรมองค์กร โดยให้ความสำคัญแก่การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจริง

ดังนั้นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นองค์กรส่วนหนึ่งของภาครัฐ ที่ทำหน้าที่จัดการด้านการศึกษาและเสริมสร้างความเข้มแข็ง ให้กับชุมชน จึงจำเป็นต้องสอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการการดำเนินงาน โดยอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่าย เช่น ผู้บริหารสถานศึกษาคณะครู ตลอดจน ผู้ปกครอง และนักเรียนทุกคน บุคลากรนับว่ามีความสำคัญยิ่งในการบริหารสถานศึกษาให้ ดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะผู้บริหารถือเป็นตัวจักรสำคัญ เปรียบเสมือนหัวใจของสถานศึกษา มิใช่เพียงแต่บริหารสถานศึกษาเท่านั้นแต่จำเป็นต้องแสดง บทบาทของผู้นำที่แท้จริง ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีลักษณะความเป็นผู้นำย่อมสามารถทำให้สิ่ง ที่ตนรับผิดชอบสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีความสามารถต้องเป็นทั้ง ผู้บริหารและผู้นำควบคู่กัน ไป บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาต้องนำบุคลากรและ องค์กรไปในทิศทางที่เหมาะสมและถูกต้องด้วย (สำนักงานคณะกรรมการขั้นพื้นฐาน.

2551 : 129)

จากปรากฏการณ์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพและแนวทางการบริหาร สถานศึกษา โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ซึ่งจะครอบคลุมการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ทั้ง 5 ด้านคือด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้าน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาและด้านผลลัพธ์/ภาพ ความสำเร็จ เพื่อเป็นแนวทางในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการ บริหารงานต่าง ๆ โดยรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของกระแสในยุค โลกาภิวัตน์มีความ พอประมาณมีเหตุมีผลและเกิดภูมิคุ้มกันแก่องค์กร ในการดำเนินชีวิตภายใต้เงื่อนไข ของความรู้ ควบคู่คุณธรรมซึ่งเป็นการดำเนินการตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิ พลอดุลยเดชที่ทรงพระราชทานปวงชนชาวไทยเพื่อเป็นแนวทางสายกลางปฏิรูประบบการ บริหารการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติให้ดีขึ้นตามนโยบาย กระทรวงศึกษาธิการ นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและเป็นประโยชน์ ต่อโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยนำผลการวิจัยไป ขยายผลต่อ การติดตามการปฏิบัติตามแนวทางการบริหาร โดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงให้กับ

ทุกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 และเขตอื่นต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 เป็นอย่างไร
2. สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 จำแนกตาม สถานภาพและขนาดสถานศึกษามีความแตกต่างกันหรือไม่
3. ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 มีแนวทางอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 จำแนกตามสถานภาพและขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3

สมมติฐานการวิจัย

1. สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 อยู่ในระดับมาก
2. สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 จำแนกตามสถานภาพและขนาดสถานศึกษามีความแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยมุ่งศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยยึดหลักความพอประมาณความมีเหตุผลการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีการมีเงื่อนไขคุณธรรมและเงื่อนไขความรู้ซึ่งมีสาระสำคัญของคุณลักษณะและเงื่อนไขตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อความสำเร็จของการจัดกระบวนการเรียน การสอน และด้านการการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสถานศึกษาพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2554 : 140 – 142) มี 5 ด้าน คือ

- 1.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา
- 1.2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
- 1.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 1.4 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา
- 1.5 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

2. ตัวแปร

ตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 สถานภาพ

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) ครูผู้สอน
- 3) ประธานกรรมการสถานศึกษา

2.1.2 ขนาดสถานศึกษา

- 1) สถานศึกษาขนาดเล็ก
- 2) สถานศึกษาขนาดกลาง
- 3) สถานศึกษาขนาดใหญ่

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพและแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลัก

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ตามขอบข่ายการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงมี 5 องค์ประกอบ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2554 : 140 – 142) คือ

- 2.2.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา
- 2.2.2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
- 2.2.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 2.2.4 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา
- 2.2.5 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1

3.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอนและ
 ประธานกรรมการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3
 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 2,689 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 198 คน ครูผู้สอน
 จำนวน 2,293 คน และประธานกรรมการสถานศึกษา จำนวน 198 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอนและประธาน
 กรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 เป็นการ
 สุ่มตัวอย่างโดย ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (ไพศาล วรคำ.
 2554 : 461) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็น ผู้บริหาร โรงเรียนจำนวน 136 คน ครูผู้สอน จำนวน 377 คน
 และประธานกรรมการสถานศึกษา จำนวน 136 คน รวมทั้งสิ้น 649 คน และจำแนกกลุ่ม
 ตัวอย่างตามขนาดสถานศึกษาโดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Classified Sampling Random)

ระยะที่ 2

3.3 กลุ่มเป้าหมาย

กำหนดกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน ที่ประสบ
 ความสำเร็จในการบริหาร โรงเรียน โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนสังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

4. ขอบเขตด้านเวลาและสถานที่

ทำการศึกษาในปีการศึกษา 2557 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย ดังนี้

1. เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย โดยยึดหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และเงื่อนไขคุณธรรม เงื่อนไขความรู้
2. สภาพ หมายถึง ระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา แบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา คือ มีการกำหนดคน โยบาย ในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้ไปในทิศทางเดียวกัน แผนปฏิบัติงานประจำปี มีการกำกับติดตาม ประเมินผล และนำผลมาพัฒนา มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม มีการดำเนินการ มีการติดตาม และนำผลการติดตามไปพัฒนา ด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนมีการวางแผนบริหารจัดการงบประมาณ การดำเนินงานตามงบประมาณ การติดตามผลการดำเนินงานตามงบประมาณ มีการบริหารอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงการประสานสัมพันธ์กับชุมชน ให้มีส่วนร่วม ในการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการเป็นอยู่อย่างพอเพียง

2.2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน คือ การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ควบคุมบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทุกระดับชั้น มีการนิเทศ /ติดตาม/ประเมินผล การนำหน่วยการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีการศึกษา/วิเคราะห์/วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนสถานศึกษาต้องมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกระดับชั้น โดยคำนึงถึงคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้บริหารและครูผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้อย่างถูกต้องการใช้สื่อและการผลิตสื่อประกอบการเรียนรู้ ผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นเองหรือนำสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัว และในระบบสารสนเทศมาใช้ในการเรียนรู้ใช้สื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลากหลายและสอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อการศึกษา ค้นคว้าแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ และพัฒนาสื่อการเรียนรู้การวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ เน้นการจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ ใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีการจัดแสดง /เผยแพร่วิดีโอ/ประจักษ์/แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานของนักเรียนที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ กิจกรรมที่จัดขึ้นเพิ่มเติมจากวิชา พื้นฐานทั้ง 8 กลุ่มสาระ ประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียน ได้คิด ตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยตนเอง พร้อมทั้งการเข้าร่วมกิจกรรมตามความสามารถ และความถนัดโดยขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้เรียนในการตัดสินใจเข้าร่วม ซึ่งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียนและอาชีพ มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัยความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหาการตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียน บริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.4 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา คือ การพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาควรได้รับ การฝึกอบรม ศึกษาดูงาน และการสร้างเครือข่ายกับโรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียง โดยมี การกำหนดแผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจัดประชุม/อบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงาน แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ส่งเสริมบุคลากรให้แสวงหาความรู้และจัดกิจกรรมส่งเสริม การดำเนินชีวิต และการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการติดตาม และการขยายผลเป็น การกระทำอย่างต่อเนื่องและเป็นประจำ ย่อมทำให้ทราบถึงปัญหา และความต้องการที่แท้จริง เมื่อมีการติดตามผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมพัฒนาบุคลากร และนำผลการติดตามมา ปรับปรุง/พัฒนา การดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของผู้เรียน และขยายผล/เผยแพร์ ผลการดำเนินชีวิต และปฏิบัติการกิจหน้าที่ของบุคลากร ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.5 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ คือ สถานศึกษามีคุณลักษณะของสถานศึกษาพอเพียง ผู้บริหารมีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียง รวมทั้งบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ รู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจอย่างมีฐานรากทางวัฒนธรรมสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ และผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ ปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้นปีการศึกษา และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะในด้านวัตถุ/เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม

3. แนวทางการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ

สถานศึกษา หมายถึง วิธีการเพื่อพัฒนาการบริหาร โรงเรียนให้มีคุณภาพเกิดประสิทธิผลตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 ประการ ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

4. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาราชการแทนตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

5. ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่รับผิดชอบและปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

6. ประชาชนกรรมการสถานศึกษา คือ บุคคลที่ได้รับการเลือกตั้งจากการสรรหาของโรงเรียน โดยมีหน้าที่กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

7. ขนาดสถานศึกษา หมายถึง ขนาดของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 แบ่งเป็น 3 ขนาดคือ

- 7.1 โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 1- 120 คน
- 7.2 โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 121- 300 คน
- 7.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 301 คน ขึ้นไป

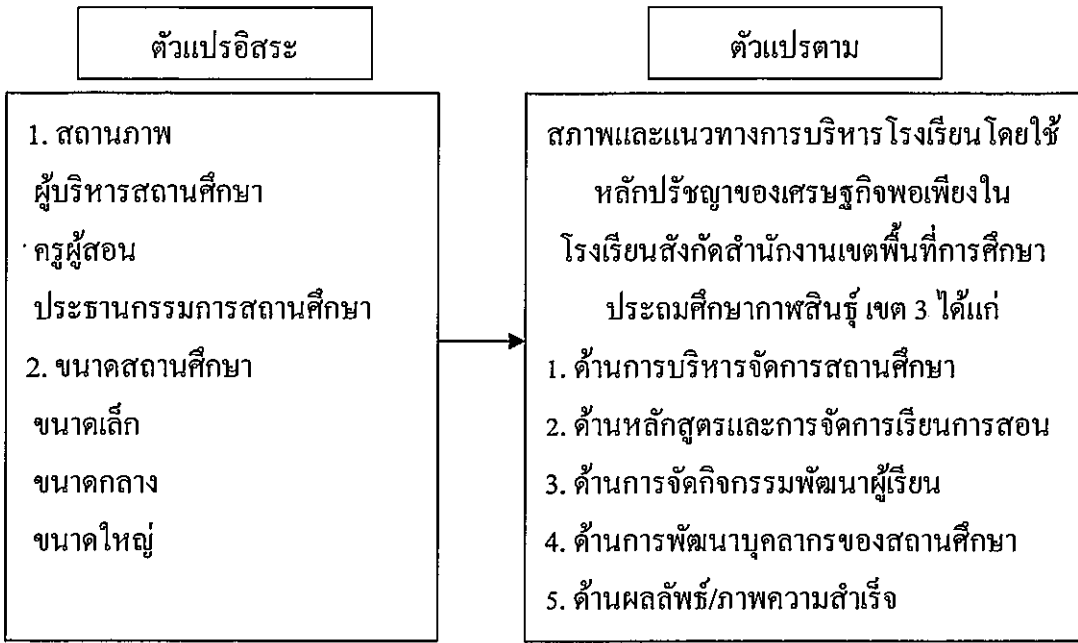
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

การวิจัยศึกษาสภาพและแนวทางการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จะก่อให้เกิดประโยชน์ดังนี้

1. ทำให้ทราบสภาพและแนวทางการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3
2. ได้แนวทางในการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3
3. ทราบข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นแนวทางการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 และเป็นข้อมูลสนเทศในการพัฒนาการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับโรงเรียนต่าง ๆ และ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช มาเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาในที่นี้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีความรู้ และมีคุณธรรม ตามเกณฑ์การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554) มีขอบข่าย 5 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา 2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และ 5) ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จนำเสนอแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 ผู้วิจัยได้
ทำการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงการบริหารการศึกษา ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาสาระสำคัญใน
ประเด็นดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - 1.1 ความเป็นมาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - 1.2 ความหมายของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - 1.3 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - 1.4 วิธีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - 1.5 การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้
 - 1.6 เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาคน
 - 1.7 การขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา
2. การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - 2.1 ความหมายการจัดการศึกษา
 - 2.2 แนวคิดในการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - 2.3 การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 2.4 การประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา
3. แนวคิดและหลักการบริหารการศึกษา
 - 3.1 ความหมายของการบริหารการศึกษา
 - 3.2 การบริหาร โรงเรียน
 - 3.3 หลักการบริหารการศึกษา
 - 3.4 กระบวนการบริหารการศึกษา

- 3.5 การบริหารทรัพยากร
- 3.6 กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา
- 4. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - 4.1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 4.2 ขอบข่ายการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง
- 5. ข้อมูลพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3
- 6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy)

ในส่วนของเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยได้นำเสนอสาระเกี่ยวกับความหมายของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ และการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. ความเป็นมาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไข เพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550 : 3)

การพัฒนาในแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเน้นพื้นฐานการพึ่งตัวเองเป็นสำคัญ โดยพยายามนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ขณะเดียวกันก็จะต้องไม่เป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อม และถ้าหากเป็นไปได้ต้องฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นด้วย หรือเป็นการพัฒนาที่เพิ่มพูนในทุกประเภทไม่ว่าทุนมนุษย์ ซึ่งประกอบด้วยความเพียร ความสามารถ สติปัญญา และการพัฒนาจิต ทุนสังคม คือ การช่วยเหลือ เผื่อแผ่ ความซื่อสัตย์สุจริต ที่ก่อให้เกิดการร่วมมือกัน ทำสิ่งที่ตนเป็นประโยชน์แก่ตนเอง และส่วนรวมทุน ทางด้านกายภาพ ไม่ว่าจะเป็นเงิน ทุน เครื่องมือ เครื่องจักร และเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งเกิดสถานการณ์ดังกล่าวได้จะต้องปราศจากซึ่งความโลภ

หรือความเห็นแก่ตัวมากจนเกินไป ซึ่งจะทำให้เราสามารถมีชีวิตอยู่ได้โดยรู้จักพอ คือ พอมีพอกิน หรือพอมีพอใช้ และตั้งอยู่ในความไม่ประมาท ซึ่งก็เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี สำหรับการพัฒนาประเทศโดยรวมจะต้องมีการพัฒนาเป็นขั้นเป็นตอน โดยใช้หลักวิชาการ หรือเทคโนโลยีที่เหมาะสมแก่แต่ละขั้นตอนของการพัฒนา (อภิชัย พันธเสน. 2550 : 1-9)

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้พยายาม นำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหัวใจสำคัญของการกำหนดแผนดังกล่าว แต่เนื่องจาก ความเข้าใจในความหมายของปรัชญาดังกล่าวที่มีความลึกซึ้งซึ่งยังไม่เป็นที่เข้าใจและนำไปสู่การ ปฏิบัติอย่างกว้างขวาง กอปรรัฐบาลที่ผ่านมาก็มิได้มีความพยายามที่จะนำแผนดังกล่าวมาใช้ เป็นนโยบาย ในการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง นโยบายที่เน้นการเข้าถึงแหล่งทุนเป็นสำคัญ กลับมีผลในการทำลายความสามารถในการพึ่งตนเองอันเป็นหัวใจสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง หรือนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจโดยการเน้นการเพิ่มอำนาจการใช้จ่ายของประชาชนโดยไม่ คำนึงถึงผลกระทบทางลบในระยะยาว นโยบายเช่นนี้ย่อมสวนทางกับเศรษฐกิจพอเพียงด้วย เหตุผลดังกล่าวแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) สังคมไทย ได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางทุกภาคส่วน ส่งผลให้ ประเทศไทยเข้มแข็ง มีภูมิคุ้มกันสูงขึ้นในหลายด้านและสามารถปรับตัวรับกับภาวะวิกฤต เศรษฐกิจโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสบความสำเร็จน่าพอใจ เศรษฐกิจของประเทศไทย เข้มแข็งและเริ่มเติบโตอย่างมีคุณภาพ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ประเทศไทย จะต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งภายนอก และภายในประเทศที่ปรับเปลี่ยน เร็วและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เป็นทั้ง โอกาสและความเสี่ยงต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะข้อ ผูกพันที่จะเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 จึงจำเป็นต้องนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่พร้อมทั้งเร่งสร้าง ภูมิคุ้มกัน ในประเทศให้เข้มแข็งขึ้นมาใช้ในการเตรียมความพร้อมให้แก่คน สังคมและระบบ เศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่าง เหมาะสม สามารถพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไป เพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทย ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สรุปได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นพระราชดำรัสที่พระราชทานให้ประชาชนดำเนิน ตามวิถีแห่งการดำรงชีพที่สมบูรณ สานติสุข โดยมีธรรมะเป็นเครื่องกำกับ และใจตนเป็นที่ สำคัญ ซึ่งที่พระองค์ทรงรับสั่งมานั้น แท้ที่จริง คือ วิถีชีวิตไทยนั่นเอง วิถีชีวิตไทยที่ยึดเส้นทาง สายกลางของความพอดี เป็นการเสริมพลังให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาไปได้อย่างมั่นคง

ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ โดยให้ความสำคัญกับการสร้างรากฐานทางเศรษฐกิจและสังคมให้เข้มแข็งรักษาความสมดุลของทุนและทรัพยากรในมิติต่าง ๆ ตลอดจนสามารถปรับตัวพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเท่าทันและนำไปสู่ความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชนชาวไทยในที่สุด

2. ความหมายของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย โดยทรงเน้นการพึ่งพาตนเองให้ดำรงชีวิตอยู่บนทางสายกลาง สร้างความสมดุล มั่นคงและยั่งยืนให้กับตนเอง และครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติในการพัฒนาและบริหารจัดการที่ประสบความสำเร็จซึ่งมีผู้ให้ความหมายรายละเอียดและเนื้อหาสาระดังต่อไปนี้

กรมส่งเสริมการเกษตร (2543 : 4) ได้ขยายความเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่าเป็นการดำรงชีวิตหรือวิถีชีวิตของคนไทยให้อยู่อย่างพอประมาณตน เดินทางสายกลาง มีความพอดี และพอเพียงกับตนเอง ครอบครัว และชุมชน โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยภายนอกต่าง ๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ สิ่งสำคัญต้องรู้จักการพึ่งพาตนเอง โดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนและรู้จักการนำทรัพยากรที่เรามีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น รู้จักการนำปัจจัยพื้นฐานมาใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ความสบาย และพอเพียงกับตนเอง

ประเวศ วะสี (2548 : 28) กล่าวว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความพอเพียงใน 7 ประการ คือ พอเพียงสำหรับทุกคน จิตใจพอเพียง สิ่งแวดล้อมพอเพียง ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง ปัญหาพอเพียง อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง และมีความมั่นคงพอเพียง เมื่อทุกอย่างพอเพียงก็เกิดความสมดุล ความสมดุล คือ ความปกติ และยั่งยืน นี่คือ เศรษฐกิจทางสายกลาง เชื่อมโยงทุกเรื่องเข้าด้วยกันไม่ว่าจะเป็นกาย ใจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

สุเมธ ตันติเวชกุล (2548 : 53) เลขานุการมูลนิธิชัยพัฒนา ได้สรุปความหมาย ของเศรษฐกิจพอเพียง หรือระบบเศรษฐกิจที่พึ่งตนเอง หมายถึง ความสามารถของชุมชนเมืองรัฐประเทศหรือภูมิภาคหนึ่ง ๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงสังคมนั้น ๆ ได้ โดยพยายามหลีกเลี่ยงที่จะต้องพึ่งพาปัจจัยต่าง ๆ ที่เรามีได้เป็นเจ้าของ และเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลนั้น คือ ความสามารถในการดำรงชีวิตได้โดยไม่เดือดร้อน กำหนดความเป็นอยู่อย่างประมาณตนตามฐานะ ตามอัตภาพ และที่สำคัญไม่หลงไหลไปตามกระแสของวัตถุนิยม มีอิสรภาพ เสรีภาพ ไม่พันธนาการอยู่กับสิ่งใด

ปรียานุช พิบูลสราวุธ (2549 ก : 15) ได้สรุปปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ดังนี้

1. แนวคิดหลัก เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตน ของประชาชน ในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจน ถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหาร ประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุค โลกาภิวัตน์

2. เป้าหมาย มุ่งให้เกิดความสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งทางวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม จากโลกภายนอกได้ เป็นอย่างดี

3. หลักการ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้าง ภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอก และภายใน

4. เงื่อนไขพื้นฐาน (ความรู้คู่คุณธรรม)

4.1 จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ใน การนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน

4.2 การเสริมสร้างจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นัก ทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความ รอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบรู้

สหประชาชาติ (2549 : 1) ได้ประกาศว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนว ทางการพัฒนาที่เน้นความสมดุล ความพอประมาณ ความมีเหตุผล สำนึกในคุณธรรมและ ภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว พอที่จะต้านทานและลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงกระแสโลกาภิวัตน์

อุดมพร อมรธรรม (2549 : 12) กล่าวว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แนวทางการพัฒนาที่จะนำความมั่นคงมาสู่สังคมไทย โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของ ความพอเพียง ซึ่งหมายถึง การพอมีพอกิน ที่เกิดจากการพึ่งตนเองเป็นสำคัญ ทั้งในระดับบุคคล ชุมชน และ ระดับประเทศ

ถวัลย์ มาศจรัส (2550 : 38) ได้กล่าวว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรู้และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการ วางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคน

ในชาติ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

เกษม วัฒนชัย (2550 : 18) ได้กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า หลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนสำหรับทุกประเทศในโลก โดยเฉพาะการสร้าง ความเข้มแข็งเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์

สรุปได้ว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แนวทางการพัฒนาตามพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เพื่อเป็นแนวทางนำความมั่นคงแบบยั่งยืนมาสู่สังคมไทย โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความพอเพียงทั้งทางด้านวัตถุ และทางด้านจิตใจ ซึ่งต้องดำเนินชีวิตตามทางสายกลาง เพื่อให้เกิดความสมดุล มั่นคงและยั่งยืน เป็นสังคมแห่งการเกื้อกูล ไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ มีหลักแห่งคุณธรรม เป็นปัจจัยที่จะนำไปสู่การบริหารจัดการที่ประสบความสำเร็จ

3. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 – 2559) (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 3) ได้ระบุเกี่ยวกับ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ว่าเป็นปรัชญาที่ยึดทางสายกลางอยู่บนพื้นฐานของความสมดุล พอดี รู้จักพอประมาณอย่างมีเหตุผล มีความรอบรู้เท่าทัน โลก เป็นแนวทางในการดำเนินวิถีชีวิตของคนไทย เพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย มุ่งเน้นให้เกิดการบูรณาการแบบองค์รวมที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา และการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้คนไทยในสังคมมีความสุขถ้วนหน้า พึ่งตนเองและก้าวทันโลก โดยยังรักษาเอกลักษณ์ของความเป็นไทย มีค่านิยมร่วมต่อการปรับเปลี่ยนกระบวนการคิด เจตคติ และกระบวนการทำงานให้เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงระบบบริหาร และการจัดการประเทศที่มุ่งสู่ประสิทธิภาพ คุณภาพ รู้เท่าทัน และก้าวทันโลก สามารถเลือกใช้ความรู้และเทคโนโลยีได้อย่างคุ้มค่าและเหมาะสม มีระบบภูมิคุ้มกันที่ดี และมีความยืดหยุ่นพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงควบคู่ไปกับการมีคุณธรรมและความซื่อสัตย์ สุจริต

ถวัลย์ มาศจรัส (2550 : 34) ได้กล่าวว่า การพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง

ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบและมีคุณธรรม ประกอบการวางแผนการตัดสินใจและการปฏิบัติ

พศิน รัชเชษานนท์ (2551 : 34) ได้กล่าวว่า ข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มี 6 ประการ ได้แก่

1. เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับขจัดความยากจนและลดความเสี่ยงทางเศรษฐกิจของคนจน
2. เศรษฐกิจพอเพียง เป็นพื้นฐานของการสร้างพลังอำนาจของชุมชน และการพัฒนาศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็งเพื่อเป็นรากฐานแห่งการพัฒนาประเทศ
3. เศรษฐกิจพอเพียงช่วยยกระดับความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยการสร้างข้อปฏิบัติในการทำธุรกิจที่เน้นผลกำไรระยะยาวในบริบทที่มีการแข่งขัน
4. เศรษฐกิจพอเพียง มีความสำคัญยิ่งต่อการปรับปรุงมาตรฐานของธรรมาภิบาลในการบริหารงานภาครัฐ
5. เศรษฐกิจพอเพียง สามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายของชาติ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันต่อสถานการณ์ที่เข้ามากระทบ โดยกะทันหัน เพื่อปรับปรุงนโยบายต่าง ๆ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และเพื่อวางแผนยุทธศาสตร์ในการสร้างเสริมการเติบโตที่เสมอภาคและยั่งยืน
6. ในการปลูกฝังจิตสำนึกพอเพียง จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนค่านิยม และความคิดของคนเพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาคน

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (2550 : 10) ได้กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียง เป็นการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบและคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการกระทำ มีหลักในการพิจารณาอยู่ด้วยกัน 5 ส่วน ดังนี้

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤต เพื่อความมั่นคงและยั่งยืนของการพัฒนา
2. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติตนบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อม ๆ กัน ดังนี้

3.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

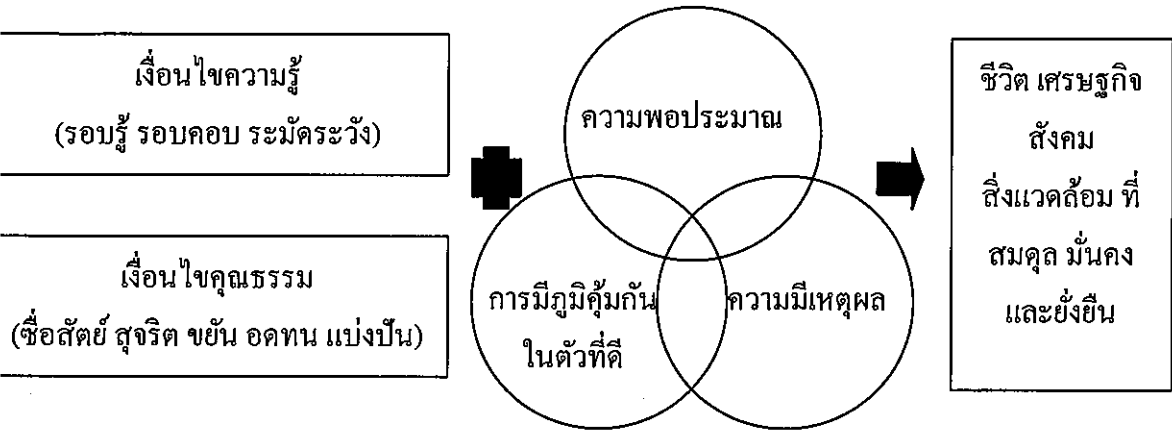
3.4 การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

เงื่อนไขคุณธรรม ที่ต้องเสริมสร้างประกอบด้วย ความตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต ความอดทน ความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตไม่โลภและไม่ตระหนี่

3.5 แนวทางปฏิบัติ ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือการพัฒนาที่มั่นคงและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

สรุปได้ดังภาพ ดังต่อไปนี้
ทางสายกลาง

แผนภาพที่ 2 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา : คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (2550 : 15)

สรุปได้ว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาการดำรงชีวิตในการปฏิบัติตนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและการบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง เพื่อให้เกิดความสมดุลพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ ทั้งด้านวัตถุ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักสำคัญ คือ การดำเนินชีวิต โดยคำนึงถึงความพอเพียง รู้จักพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก ทั้งนี้จะต้องอาศัย 2 เงื่อนไขนั่นคือ มีความรู้ และมีคุณธรรม มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอนและขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคน ให้มีจิตสำนึกในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ

4. วิธีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สาระสำคัญของคุณลักษณะและเงื่อนไขตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถพิจารณาได้จากการกระทำหรือการแสดงออกที่สะท้อนถึงพฤติกรรมเชิงจริยธรรมดังต่อไปนี้

4.1 ความพอประมาณ หมายถึง การรู้จักความพอดี พอประมาณในการดำรงชีวิต ไม่ให้หลงไปตามกระแสของวัตถุนิยมหรือยึดติดพันนาการอยู่กับสิ่งใด คือสามารถ

สร้างความปลอดภัยหรือภาคภูมิใจ ในสิ่งที่ตนเองมีอยู่เป็นอยู่ได้โดยไม่โลภหรือขวนขวายให้ได้มา ในทางทุจริต หรือประพฤติชอบ พร้อมทั้งสามารถเฝ้าหาความรู้อยู่ตลอดเวลา เพื่อพัฒนาแก้ไข ปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น ตามศักยภาพของตนเองที่มีอยู่

4.2 ความมีเหตุผล หมายถึง ความสามารถในการใช้ปัญญาคิดใคร่ครวญและ ไตร่ตรองอย่างรอบคอบ เพื่อค้นหาสาเหตุหรือต้นตอของปัญหาว่ามาจากสิ่งใด หรือทำความเข้าใจกับสิ่งนั้น ๆ อย่างละเอียด โดยไม่หลงเชื่อเรื่องมายด้วยว่าเป็นเพียงการรับฟังหรือทำตามกัน มาแต่ต้องรู้จักพิสูจน์ให้เป็นที่ประจักษ์ด้วยเหตุผลได้โดยไม่ผูกพันยึดติดกับตนเองหรือ ประโยชน์ของผู้ใด แต่อยู่บนหลักของทางสายกลางที่ต้องอาศัยการพิจารณาเหตุปัจจัยแวดล้อม ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ ว่าจะ ก่อให้เกิดผลดีหรือผลเสียต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคมอย่างไร

4.3 ความประหยัด คือ การดำเนินชีวิตหรือวิถีชีวิตของคนไทยให้อยู่อย่าง พอประมาณตน และการรู้จักมีเหตุผล เดินอยู่บนทางสายกลาง มีความพอดีและพอเพียงใน ตนเอง ครอบครัว และชุมชน โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยภายนอกต่าง ๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของสิ่ง สำคัญ คือ ต้องรู้จักการพึ่งพาตนเอง โดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน และรู้จักนำปัจจัยพื้นฐานมาใช้ ในการดำเนินชีวิต อย่างมีความสุขความสบาย และพอเพียงกับตนเอง สามารถตัดทอนค่าใช้จ่าย ในทุกด้าน เพื่อลดละ ความฟุ้งเฟ้อในการดำรงชีพอย่างจริงจัง ดังนี้

4.3.1 พฤติกรรมการใช้จ่ายรู้จักช่วยชาติใช้ประหยัด ไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย สูรุษสุร่ายจนเกินความจำเป็น โดยเฉพาะการเลือกใช้สิ่งของที่สามารผลิตขึ้นในประเทศได้ รวมถึง การตระหนักถึงผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อม รักษา และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติไม่ ใช้ไปอย่างสิ้นเปลือง เน้นการประหยัดพลังงาน (น้ำมัน ไฟฟ้า น้ำประปา) ในชีวิตประจำวัน

4.3.2 พฤติกรรมการบริโภค ที่ตั้งตนอยู่ในความพอประมาณ ความพอดี ได้แก่ การบริโภคอาหารที่ปลอดภัยมีคุณค่า โภชนาการ ซึ่งสามารถลดอัตราการเจ็บป่วยของ โรคที่ป้องกันได้ และจะนำไปสู่การลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นและสิ้นเปลือง สามารถนำไปสู่ความ มั่นคงและปลอดภัยทางอาหาร และความยั่งยืนของระบบนิเวศวิทยา ได้ในที่สุด เช่น การ บริโภคกลุ่มอาหาร ประเภทงานด่วน เครื่องดื่มน้ำอัดลม เครื่องดื่มชูกำลังการดื่มสุรา การสูบ บุหรี่ หรือการใช้จ่ายเกินฐานะจนเป็นหนี้สินล้นพ้นตัว โดยไม่ได้้นำค่าใช้จ่ายส่วนเกินนี้ไป แบ่งปันให้กับผู้ที่ขาดแคลนกว่า เช่น เป็นทุนการศึกษาหรือค่าอาหารกลางวันของเด็กยากจน เป็นต้น

4.4 ความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม หมายถึง การประพฤติปฏิบัติทางกาย วาจา ใจให้ตั้งมั่นอยู่ในความดี ความรับผิดชอบและความจริงใจที่มีต่อตนเอง ครอบครัว และผู้อื่น (ครองตน ครองเรือน ครองงาน) ไม่คิดหลอกลวง คดโกงฉ้อฉล หรือกลับกลอกคิดสัจจะคำมั่นสัญญา ที่จะทำให้เบี่ยงเบนไปจากเป้าหมายความดีหรือความถูกต้อง รวมไปถึงความรับผิดชอบต่อใน สิทธิหน้าที่และเคารพในกฎกติกาของสังคมตลอดจนปฏิบัติหน้าที่ การงานด้วยความสุจริต และความตั้งใจจริงเพื่อทำหน้าที่ของตนเองให้สำเร็จลุล่วง อย่าง รมณ์ระวัง รอบคอบ และตรงไปตรงมา มีความโปร่งใส ไม่แสวงหาผลประโยชน์ในทางมิชอบ ให้แก่ตนเองและพวกพ้อง ซึ่งจะเป็นการทำลายชื่อเสียงความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจที่มี ต่อตนเองตลอดไปได้

4.5 ความมีระเบียบวินัย คือ การควบคุม การประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมโดยใช้ สติปัญญากำกับ รู้ตัวและบังคับควบคุมตนเอง ให้เคารพในกฎกติกา ระเบียบข้อบังคับหรือ มารยาท ทางสังคม และกฎหมาย ศีลธรรมอย่างเคร่งครัด ต้องฝึกหัดอบรมทั้งกายทั้งใจ ให้ เข้มแข็ง ทั้งนี้สะท้อนได้จากความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การปฏิบัติตามกฎหมาย หรือกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด (โดยเฉพาะคดีอุบัติเหตุจราจร อุบัติภัย การทะเลาะวิวาท) การแสดงออกซึ่งมารยาททางสังคม เช่น การไม่แข่งคิวกัน การให้เกียรติผู้อื่น โดยเฉพาะการ เอื้อเฟื้อต่อสตรี เด็ก คนชรา และคนพิการ การรู้จักจัดระเบียบวินัยในตนเอง โดยเฉพาะ พฤติกรรมการใช้เวลาว่างของเยาวชน

4.6 การมีสติสัมปชัญญะ หรือการใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต หมายถึง การรู้จักใช้สติปัญญา มากำกับและควบคุมตนเองให้มีความตื่นรู้ตัวเองอยู่ตลอดเวลาที่กำลังคิด และทำอะไร เพื่ออะไร เพื่อใคร และจะนำไปสู่ผลดีหรือผลเสียอย่างไร โดยสามารถครองสติให้ สัมรวม รมณ์ระวังและรอบคอบ คือ สามารถเป็นผู้ตระหนักรู้เท่าทันถึงข้อดีและข้อเสียของตน ไม่ปล่อยใจ ไปตามอารมณ์หรือความอำเภอใจและกล้าปฏิเสธสิ่งไม่ดี หรือ ไม่ถูกต้องเพื่อไม่ให้ สร้างความเสียหายทั้งต่อตนเองและผู้อื่นส่วนรวม

4.7 ความอดทนและความเพียร หมายถึง การกระทำการงานทุกอย่างด้วยความ ตั้งใจ และมุ่งมั่นเพียรพยายามอย่างเข้มแข็ง โดยไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคทั้งปวงเพื่อให้งานที่ทำ บรรลุผลสำเร็จและได้รับผลดีสูงสุด ซึ่งทั้งนี้จะต้องอาศัยความอดทนอดกลั้นและรู้จัก ยับยั้งชั่งใจ หรือข่มใจอย่างยั้งยวดเมื่อต้องเผชิญกับปัญหาและเหตุการณ์ร้ายวนที่อาจทำให้ ล้มเลิกความเพียร และบั่นทอนจิตใจให้อ่อนแอลงจนถูกรอบงำหรือดลาลี้กลงไป ในความชั่ว หรือความทุจริตในที่สุด แต่หากมีความหนักแน่นบังคับจิตใจให้สามารถยืนหยัดต่อสู้อย่าง

เข้มแข็ง โดยไม่หวั่นไหว หรือหวังรอรับโชคชะตา ก็ย่อมรับผลแห่งความสำเร็จและความสุขที่ยั่งยืน

4.8 ความกตัญญูรู้คุณ (ต่อแผ่นดินบรรพบุรุษ ฯลฯ) คือ การปลูกฝังอบรม คุณธรรม จริยธรรม ให้ปฏิบัติตนตามวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม รวมถึงการ ส่งเสริมพระศาสนาเพื่อร่วมกัน หล่อหลอมให้สมาชิกในสังคม ได้รู้จักตนเองเกิดสำนึกใน หน้าที่และความรับผิดชอบที่มีต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ แม้ต้องเผชิญกับ ปัญหาชีวิต หรืออุปสรรคก็สามารถมีกำลังใจต่อสู้หรือแรงจูงใจในการทำมาดีเพื่อให้ชีวิตมี คุณค่า และมีความหมายได้ โดยพิจารณาจากตัวอย่างของบุคคลต้นแบบที่ดี

4.9 ความไม่ประมาท หมายถึง การดำเนินชีวิตให้ตั้งมั่นอยู่ในความดีและความ ไม่ประมาท โดยประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ในความถูกต้องดีงามตามหลักคำสอนทางศาสนา วัฒนธรรม เพื่อไม่ให้ก้าวล่วงพ้น ไปสู่การกระทำความชั่ว รวมถึงการประพฤติตนในทางที่ เหมาะสมเพื่อป้องกันหรือระมัดระวัง ไม่ให้เกิดความทุกข์หรือความเดือดร้อนทั้งต่อชีวิตและ ทรัพย์สิน หรือสร้างความเสื่อมเสียทำลายศาสนาและวัฒนธรรมได้ และที่สำคัญยังสามารถ สะท้อนจากการธำรงรักษา วัฒนธรรมความเป็นไทยด้วยการประพฤติปฏิบัติตามค่านิยม วัฒนธรรม ความเชื่อ คำสอนทางศาสนาอย่างเหมาะสม พฤติกรรมเสี่ยง (การเสพสิ่งที่เป็น อันตรายต่อร่างกายในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การดื่มสุรา การสูบบุหรี่) การแสดงออกซึ่งพฤติกรรม ที่สร้างสรรค์ ได้แก่ การเข้าร่วมและประกอบกิจทางวัฒนธรรมและทางศาสนา

4.10 ความเสียสละ หมายถึง การรู้จักเสียสละ ลดละความเห็นแก่ตัว หรือความ โลก ตระหนี่ ด้วยการแบ่งปันให้กับผู้สมควร ให้ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งทางร่างกาย กำลังทรัพย์ กำลังปัญญา

4.11 ความสามัคคี คือ การคำนึงถึงเรื่องของความรักและความเมตตาระหว่าง เพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการเสริมสร้างความสามัคคี ให้เกิดขึ้นแก่ สมาชิกชุมชน ได้ร่วมมือร่วมใจกันกำลังสู่การแก้ปัญหาและพัฒนาได้อย่างบูรณาการ ภายใต้ การสร้างองค์กร เครือข่ายการประสานงานที่เข้มแข็งในทุกกระดับ เพื่อมุ่งสู่ยุทธศาสตร์การ พัฒนาและบริหารประเทศ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การน้อมรับสนอง พระปฐมบรมราชโองการ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ ได้ตรัสไว้ว่า เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม (ทศพิธราชธรรม) เพื่อประโยชน์แห่งมหาชนชาวสยาม ดังนั้นเพื่อมุ่งมั่นให้เป็นไปดังพระราช ปฏิธานข้างต้น ประชาชนทุกคนจึงต้องยึดหลักความสมัคร สมานสามัคคี และการประสาน

ความเข้าใจอันดีต่อกัน เพื่อประโยชน์สูงสุดร่วมกันของสาธารณชน โดยต้องอาศัยการทำงานที่ พึงพาอาศัยซึ่งกันและกันอย่างกว้างขวาง ซึ่งจะนำไปสู่เป้าหมายสุดท้าย ของการพัฒนาประเทศ คือความสงบสุขของสังคม (Gross National Happiness : GNH) ได้อย่างยั่งยืน

4.12 ความรับผิดชอบ หมายถึง การมีจิตสำนึกหรือการตระหนักต่อบทบาท หน้าที่ในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมด้วยการประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบ กติกา จารีต ประเพณี กฎหมายของสังคม พร้อมทั้งคำนึงถึงผลจากการกระทำของตนเองที่มีผลกระทบต่อ สังคมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน ตลอดจนร่วมกันพัฒนา สร้างสรรค์สังคมให้น่าอยู่ และมีคุณภาพที่ดีอย่างยั่งยืน

สรุป เศรษฐกิจพอเพียงคือหลักการดำเนินชีวิตที่จริงแท้ที่สุดกรอบแนวคิดของหลักปรัชญามุ่งเน้นความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนาอันมีคุณลักษณะที่สำคัญคือสามารถ ประยุกต์ใช้ได้ในทุกระดับตลอดจนให้ความสำคัญกับคำว่าความพอเพียงที่ประกอบด้วย ความพอประมาณความมีเหตุมีผลมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีภายใต้เงื่อนไขของการตัดสินใจและการ ดำเนินกิจกรรมที่ต้องอาศัยเงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม

5. การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการ ดำเนินชีวิตในปัจจุบัน ไม่ว่าจะ เป็นในเรื่องของการปกครอง ด้านวิชาการ รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ มีผู้กล่าวถึงการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ไว้ดังนี้

สุเมธ ตันติเวชกุล (2548 : 117 – 128) กล่าวว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้สำหรับสังคมแต่ละระดับได้ เช่น ระดับบุคคล และระดับครอบครัว สามารถให้คนเป็นที่พึ่งแห่งตนใน 5 ด้าน คือ จิตใจ สังคม เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ รู้จักคำว่า “พอ” ไม่เบียดเบียนผู้อื่น พยายามพัฒนาตนเองเสริมสร้างความเข้มแข็งและความชำนาญ มีความสุขและความพอใจกับชีวิตที่พอเพียง ยึดทางสายกลาง ในการดำรงชีวิต นอกจากนี้ยังสามารถนำมาประยุกต์กับระดับชุมชน ระดับประเทศ ระดับนักธุรกิจ ระดับนักการเมือง ระดับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ระดับครูอาจารย์ คนทุกเพศทุกวัย ทุกศาสนา หรือนำไปเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายหรือระบบต่าง ๆ เช่น การเงินการคลัง ระบบ การศึกษา ระบบการเกษตร

สมพร เทพสิทธา (2548 : 100) กล่าวว่า การส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ สามารถดำเนินการได้หลายวิธี เช่น

1. รัฐบาลควรมีผู้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริมาประกาศเป็นยุทธศาสตร์ชาติหรือวาระของชาติ

2. แต่งตั้งคณะกรรมการการปฏิบัติ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ และตัวแทนของทุกภาคส่วนของสังคม ทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคประชาชน เพื่อทำยุทธศาสตร์การปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3. ประชาสัมพันธ์โดยผ่านสื่อมวลชนต่าง ๆ ทุกรูปแบบ เพื่อให้ข้าราชการและประชาชนทุกระดับรวมทั้งเยาวชน มีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงรวมทั้งจัดทำเอกสารเผยแพร่

4. จัดการประชุมสัมมนาและการอบรมเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้กว้างขวางทั่วประเทศ

5. ยกย่องแก่หน่วยงาน ชุมชน องค์กร และบุคคลที่ได้รับความสำเร็จและมีผลงานดีเด่นในการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

6. ขอความร่วมมือจากสถาบันศาสนา ช่วยเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อบรมข้าราชการและประชาชนให้ดำเนินชีวิตตามทางสายกลาง ประหยัด มัธยัสถ์ ไม่ฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย

7. สร้างจิตสำนึกแก่บุคคลทุกกลุ่ม ทั้งนักการเมือง ข้าราชการ นักธุรกิจ ประชาชน และเยาวชน ให้สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ร่วมกันสืบสานและปฏิบัติตามรอยพระยุคลบาท พระราชปณิธาน และพระบรมราโชวาท

8. รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณเพื่อการรณรงค์ และส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้โครงการต่าง ๆ ของภาครัฐและภาคเอกชนเรื่องหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้มีการปฏิบัติอย่างแท้จริงและต่อเนื่องจนประสบผลสำเร็จ

ปรียานุช พิบูลสรารุช (2549 ข : 21) การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยพื้นฐานคือ การพึ่งตนเองเป็นหลักอธิบายว่า การทำอะไรอย่างเป็นขั้นเป็นตอน รอบคอบ ระมัดระวัง พิจารณาถึงความพอดี พอเหมาะ พอควร ความสมเหตุสมผล และการพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง การสร้างสามัคคีให้เกิดขึ้นบนพื้นฐานของความสมดุลในแต่ละระดับครอบคลุมทั้งด้านจิตใจ สังคม เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงเศรษฐกิจ สามารถประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ใช้ชีวิตอย่างพอควร คิดและวางแผนอย่างรอบคอบ มีภูมิคุ้มกันไม่เสี่ยงเกินไป การเลือทางเลือกสำรอง

2. ด้านจิตใจ มีจิตใจเข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร ประนีประนอม นึกถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก
3. ด้านสังคม ช่วยเหลือเกื้อกูล รู้รักสามัคคี สร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวและชุมชน
4. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาด รอบคอบ เลือกลงใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ฟื้นฟูทรัพยากรเพื่อให้เกิดความยั่งยืนสูงสุด
5. ด้านเทคโนโลยี รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการ และสภาพแวดล้อม (ภูมิสังคม) พัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาชาวบ้านเองก่อน ก่อให้เกิดประโยชน์กับคนหมู่มาก

จุฑา เทียนไทย (2550 : 133) กล่าวว่า ในการบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น เป็นหัวใจของนักบริหารที่สังเกตเห็นการณ์ไกล ได้นำมาปฏิบัติอยู่แล้วและได้บังเกิดผลดี อย่างไรก็ตามหากจะให้ดี การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ เราจำเป็นที่จะต้องยึดหลักการมีคุณธรรมในการประกอบกิจการมาใช้ด้วย โดยเฉพาะในเรื่องของความซื่อสัตย์สุจริต ในการประกอบการที่มีได้หวังเพียงผลประโยชน์แต่เพียงฝ่ายเดียว แต่ต้องมีความรับผิดชอบต่อบุคคล ต่อสังคม และต่อวิชาชีพของตนเองด้วย หากเรามีการบริหารจัดการในแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสิ่งที่จะเกิดขึ้นคือ เราสามารถอยู่ได้ไม่ว่าสิ่งรอบ ๆ ตัวเราจะมีการเปลี่ยนแปลงไป เพราะเรามีการปรับที่มีประสิทธิภาพ สังคมก็จะยอมรับในการบริหารจัดการองค์กรสามารถอยู่ได้อย่างยั่งยืน และยืนหยัดได้นานเท่านาน สิ่งนี้ถือว่าเป็นสุดยอดของการบริหาร ดังนั้นหากจะเริ่มต้นในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ควรเริ่มต้นจากผู้บริหารระดับสูงที่ต้องมีทัศนคติ และความเชื่อในเรื่องเหล่านี้ และจะต้องเป็นผู้ที่มีความคิดในเรื่องจริยธรรมและคุณธรรมในการดำเนินงานอย่างน้อยต้องรู้จักพอ ไม่โลภ ไม่คดโกง ซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น จึงจะเป็นแบบอย่างให้ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติตาม เมื่อเป็นอย่างนี้แล้วสถานศึกษาก็จะสามารถครองใจทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และอยู่ได้อย่างยั่งยืน

สรุปได้ว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ในระดับต่าง ๆ เช่น ระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน ระดับรัฐหรือระดับประเทศ นักธุรกิจ นักการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ ครูอาจารย์ คนทุกเพศทุกวัย ทุกศาสนา หรือการนำไปเป็นแนวทางกำหนดนโยบายงานหรือระบบต่าง ๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรมได้อย่างชัดเจนซึ่งในแต่ละด้านควรยึดทางสายกลางของความพอดี ทั้งทางด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

ด้านเทคโนโลยี และด้านเศรษฐกิจ โดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมบริบูรณ์ จริงจัง และจริงใจ เป็นผู้มีความคิดในเรื่องจริยธรรมและคุณธรรม ในการดำเนินงาน

6. เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาคน

การพัฒนาคนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาให้แต่ละคนมีหลักคิดและหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง โดยใช้คุณธรรมนำความรู้ เพื่อพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชนชาติ ให้สามารถพึ่งตนเองได้และก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุล ตลอดจนพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ

แนวทางการพัฒนาคนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการฝึกให้คิด พูด-ทำ อย่างพอดี พอเหมาะ พอควร บนหลักเหตุผล ไม่ประมาท โดยใช้สติและปัญญาในทางที่ถูกต้องเพื่อเพิ่มทางเลือกและพัฒนาศักยภาพของแต่ละคน ให้สามารถอุ้มชูตัวเอง และครอบครัวได้โดยไม่เบียดเบียนตัวเองและผู้อื่น และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสงบสุข-รู้จักสามัคคีอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างสมดุลและยั่งยืน และมีค่านิยมที่ดีงาม ร่วมรักษาคุณค่าของความเป็นไทย

การขับเคลื่อนหลักเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นวัฒนธรรมหลักในการใช้ชีวิตของคนในสังคมต้องมีกระบวนการหล่อหลอมให้ทุกคนมีความเชื่อมั่น และสามารถนำหลักการนี้ไปประยุกต์ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน และการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้เกิดกระบวนการดังกล่าว (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 2)

โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) ประจำปีประเทศไทย (2550 : 38)

ได้กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาคน ว่าเป็นพันธมิตรตามธรรมชาติกับการพัฒนาคน เพราะเศรษฐกิจพอเพียงกำหนดให้คนเป็นศูนย์กลาง โดยมีจุดเน้นอยู่ที่การมีชีวิตที่ดี มีใจความมั่งคั่ง มีเรื่องของความยั่งยืนเป็นความคิดแกนกลาง เข้าใจถึงความจำเป็นในความมั่นคงของคน และการเพิ่มขีดความสามารถให้คนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้ อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจพอเพียงนั้นเป็นเพียงพันธมิตรมิใช่คู่แข่งของการพัฒนาคน ทั้งนี้เพราะเศรษฐกิจพอเพียงยังมีประเด็นเพิ่มเติมอีกสองเรื่อง ประการแรกเศรษฐกิจพอเพียงให้ความสำคัญต่อการพัฒนาพื้นฐานจิตใจและจิตวิญญาณมากกว่าโดยเฉพาะอย่างยิ่งเศรษฐกิจพอเพียงถือว่าการพัฒนาพื้นฐานจิตใจนั้นต้องเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาทุกชนิด โดยไม่อาจแยกออกจากกันได้ ประการที่สอง เศรษฐกิจพอเพียงได้ เสนอแนวทางในการตัดสินใจเกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรเพื่อการพัฒนา ที่สามารถนำมาใช้ได้ทั้งในระดับองค์กรหรือหน่วยงาน หรือรัฐบาลตลอดไปจนถึงปัจเจกบุคคล โดยที่เศรษฐกิจพอเพียงได้เสนอว่า จะตัดสินใจอย่างไร

สรุปได้ว่า การพัฒนาคนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการกำหนดให้คนเป็นศูนย์กลาง ฝึกให้คิด พุด ทำอย่างพอดี พอเหมาะ พอควร บนหลักเหตุผล ไม่ประมาท โดยใช้สติปัญญาในทางที่ถูกต้อง เพื่อเพิ่มทางเลือกและพัฒนาศักยภาพของตนเอง ให้สามารถอุ้มชูตัวเองและครอบครัว ได้โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างสมดุลและยั่งยืน

7. การขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา

รายละเอียดเกี่ยวกับการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา มีผู้กล่าวไว้ ดังนี้

ปริญญช พินุลสรารูช (2550 ก : 14) กล่าวว่า การขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ภายใต้การดำเนินงานของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงหน้าทีหลัก คือการจัดทำแนวทาง เพื่อให้สถานศึกษาและบุคลากรด้านการศึกษาในระดับต่าง ๆ ทั้งในและนอกระบบ สามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา การจัดการศึกษา และพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม วิสัยทัศน์ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา คือ สานเครือข่าย ขยายความรู้ ควบคู่ประชาสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำมาบูรณาการสู่การเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ของทุกระดับ ได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน และเป็นรูปธรรม ตลอดจนผู้บริหารสามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์และความสุข กรอบการขับเคลื่อนมี 3 ด้าน คือ การเชื่อมโยงประสานเครือข่าย การพัฒนาวิชาการและแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

สุวัฒน์ วิวัฒน์านนท์ (2550 : 59) กล่าวว่า การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำรินั้น ได้วิเคราะห์เพื่อให้เข้าถึงแก่นแท้ปฐมนิคมในพระ อัจฉริยภาพตามแนวพระราชดำริของพระองค์ที่เข้าใจถึงความสมบูรณ์มากที่สุด มีวิธีหรือ แนวทางดังนี้

1. การส่งเสริมให้บุคคลมีความรู้ ความคิด สติปัญญา มีวิถีคิด รู้แจ้ง รู้จริง รู้ ตลอด รู้เท่าทัน ตามเหตุผลความเป็นจริง รู้จักการคิดวิเคราะห์ บูรณาการองค์ความรู้ ค้นพบ ทางออกเพื่อประยุกต์สู่การปฏิบัติ เกิดทักษะนำไปสู่การดำรงชีวิตที่เหมาะสม

2. การส่งเสริมให้บุคคลมีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ ความเข้าใจในคุณธรรม ค่านิยมที่ดียิ่ง มีเจตคติที่ดี มีทักษะในการคิดอย่างมีเหตุผลเชิงคุณธรรม จริยธรรม มี คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดำรงชีวิตอยู่บนพื้นฐานความซื่อสัตย์ สุจริต จริง มีวินัย มีความ อดทน มีการออม มีความขยันหมั่นเพียร เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

3. ส่งเสริมบุคคลให้มีความรู้ ความเข้าใจทักษะการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ พึ่งตนเองได้ และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพของสังคม ยุคสมัย และศีลธรรมที่ดี งาม

ถวัลย์ มาศจรัส (2550 : 8) กล่าวว่า ในด้านการศึกษา มีการขับเคลื่อนหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา และสู่การจัดการเรียนการสอน โดยคณะทำงาน บูรณาการ เศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้รับผิดชอบในการทำงาน โดย ในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการที่จะนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษานั้น ปรากฏอยู่ในแผนงานที่ 3 : แผนงานสร้างกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้ดัชนีชี้วัดการดำเนินการไว้ ใน 4 ด้าน ได้แก่

1. กรณีศึกษาเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หรือตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม ของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรมและภาพ ความสำเร็จ

2. หลักสูตรหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในทุกระดับชั้นทั้งสายสามัญและสาย อาชีวจนถึงระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก

3. นักศึกษาที่เข้าศึกษาในหลักสูตรการเรียนการสอนเกี่ยวกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงทั้งในและนอกระบบ มีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้

4. รูปแบบกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องและเหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ทั้งภาคเอกชน ภาคราชการ ภาคประชาชน และสื่อมวลชน

ทั้งหมดนี้ คือแผนงานแห่งความสำเร็จ ซึ่งเป็นเป้าหมายการดำเนินการ ขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การศึกษาและสังคมไทย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 : 53) ได้อธิบายการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษากับกลยุทธ์คุณธรรมนำความรู้ และน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติเพื่อให้ ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติตนตามหลักคุณธรรม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ คุณธรรมตามหลักสูตร และคุณธรรมที่คัดสรร โดยคณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียนภายในปีการศึกษา 2550 โดยมีการส่งเสริมให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ การบริหารงานทุกระดับ และบูรณาการในการพัฒนาบุคลากรทุกหลักสูตร

เทวิล ศรีสองเมือง (2551 : 12) กล่าวว่า สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ได้อัญเชิญพระราชปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเป็นแนวทางทางในการพัฒนาประเทศ ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2542 และได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จัดตั้งเครือข่ายขับเคลื่อนออกเป็นคณะทำงาน ได้แก่ เครือข่ายด้านวิชาการ เครือข่ายด้านการศึกษา เพื่อเด็กและเยาวชน เครือข่ายด้านองค์กรภาครัฐ เครือข่ายสื่อมวลชนและประชาชน เครือข่าย ประสงค์ เครือข่ายองค์กรภาคธุรกิจเอกชน เครือข่ายด้านการเมือง และเครือข่ายผู้นำทางความคิด โดยเครือข่ายการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้แต่งตั้งคณะทำงาน ขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาเพื่อเด็กและเยาวชน มี ฯพณฯ นายแพทย์ เกษม วัฒนชัย องคมนตรีเป็นที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ มี ดร.ปริยานุช พินุลสรารุช เป็นประธาน คณะทำงาน การขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในระยะแรกเริ่มต้นจากการค้นหาตัวอย่างกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ พอประมาณกับ ศักยภาพของนักเรียน พอประมาณกับภูมิสังคมของโรงเรียนและชุมชนที่ตั้ง ฝึกให้เด็กคิดเป็น ทำเป็นอย่างมีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันด้านต่าง ๆ โดยการดำเนินกิจกรรมต้องนำไปสู่ความยั่งยืน ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ความรู้อย่างรอบคอบ ระมัดระวัง ฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยความ รับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต ไม่เอาใจเอาเปรียบผู้อื่น อดทน มีความเพียร มีวินัย มีสัมมาคารวะ รู้จักทำประ โยชน์ให้กับสังคมร่วมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและสืบสานวัฒนธรรม

กระทรวงศึกษาธิการ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร โครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเมื่อเดือนกรกฎาคม 2549 โดยรัฐมนตรีว่ากระทรวงศึกษาธิการเป็นประธานคณะกรรมการอำนวยการ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธานคณะกรรมการดำเนินงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นฝ่ายเลขานุการ เป้าหมายหลักของการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ การปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักใช้ชีวิตอย่างพอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ ฝึกการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักสิ่งแวดลอมและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม เอกลักษณ์ความเป็นไทย ซึ่งการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดำเนินไปได้ใน 2 ส่วน คือ การบริหารสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ และการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยสอดแทรกสาระหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตร และสาระเรียนรู้ในห้องเรียน และการประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพอเพียงในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนอกห้องเรียน ปัจจุบันมีสถานศึกษาที่สามารถเป็นต้นแบบของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้และเกิดภาพความสำเร็จแล้ว

สรุปได้ว่า การขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้มีการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้สู่สถานศึกษา โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จัดตั้งเครือข่ายขับเคลื่อนออกเป็นคณะทำงาน ในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ ได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ในแผนงานที่ 3 : แผนงานการสร้างกระบวนการเรียนรู้ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร โครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดยดำเนินการสู่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเน้นการกระตุ้นเร่งเร้าการขับเคลื่อน สนับสนุนให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งเป็นแหล่งเรียนรู้ในระดับชุมชน จัดเป็นกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติตามตามหลักคุณธรรม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสามานฉันท์ คุณธรรมตามหลักสูตร สนับสนุนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลาย และบูรณาการในการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาหลักสูตร ตลอดจนการบริหารจัดการ เพื่อให้หน่วยงานดำเนิน ไปอย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีสาระสำคัญ 3 ประการ คือ ความหมายการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. ความหมายการจัดการศึกษา

ในการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีผู้ให้ความหมายของการจัดการศึกษาไว้หลายลักษณะ ดังนี้

พระเทพโสภณ (ประยูร ชัมมจิตโต) (2546 : 2) ได้ให้ความหมายของการศึกษาว่า การศึกษามาจากคำว่าสิกขาในภาษาบาลี หมายถึง การแสวงหาวิชา คำว่า วิชา หมายถึง ความรู้ สภาวะแท้จริงของสิ่งทั้งหลาย ดังนั้นสิกขาหรือศึกษาจึงหมายถึง การแสวงหาวิชา หรือความรู้แจ้ง ซึ่งก็หมายถึงปัญญา หน้าที่สำคัญของการศึกษา คือการสร้างปัญญา พระพุทธเจ้าได้เปรียบปัญญาเหมือนแสงสว่าง ไม่มีแสงสว่างใดเสมอด้วยปัญญา

สุวัฒน์ วิวัฒน์านนท์ (2549 : 39) กล่าวว่า การศึกษาเป็นกระบวนการกิจกรรมอันสำคัญของสังคมและรัฐ เพื่อการพัฒนาประชาชนและบุคคลพัฒนาตนเอง ให้มีความรู้คู่คุณธรรมเป็นการศึกษาที่สมบูรณ์ บุคคลเกิดความรู้จริงจากการเรียนรู้ การคิด พิจารณา ไตร่ตรองเกิดเป็นความรู้แจ้งเห็นจริง ฝึกฝนอบรม มีทักษะคิดปฏิบัติเชื่อมโยงเกิดความรู้ตลอดรู้เท่าทัน มีความสามารถในการแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ เกิดปัญญา ยึดหลักคุณธรรม ในการดำรงชีวิต พัฒนาเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ การศึกษาเป็นบทบาทหน้าที่ของทุกคน ทุกส่วนที่ต้องจัดการศึกษาให้เกิดการเรียนรู้ตลอดเวลา สอดคล้องครอบคลุมกับความต้องการของบุคคลและสังคมทั้งสภาพและระบบ เอื้อต่อการเข้าถึงการศึกษาอย่างไม่จำกัด เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545 : 3) ได้ระบุว่า การจัดการศึกษา หมายถึง กระบวนการที่มีองค์ประกอบหลายประการ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ปรารถนาในการพัฒนามนุษย์ทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม ค่านิยม ความคิด การประพฤติปฏิบัติโดยคาดหวังว่า คนที่มีคุณภาพนี้จะทำให้สังคมมีความมั่นคง สงบสุข เจริญก้าวหน้าทันโลก แข่งขันกับสังคมอื่นในเวทีระหว่างประเทศได้ คนในสังคมมีความสุข มีความสามารถประกอบอาชีพการงานอย่างมีประสิทธิภาพและอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ การจัดการศึกษามีหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการศึกษาในสถานศึกษา นอกสถานศึกษา ตามอัธยาศัย ย่อมขึ้นอยู่กับความเหมาะสมสำหรับ

กลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน การจัดการศึกษาจึงเป็นเรื่องจำเป็นต้องมุ่งสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์ร่วมกันของสังคม ต้องนำไปสู่การพัฒนาคนอย่างแท้จริง

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษา หมายถึง กระบวนการและกิจกรรมทางการศึกษาที่มีรูปแบบ มีขั้นตอน เพื่อพัฒนามนุษย์ทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม ค่านิยม ความคิด การประพฤติปฏิบัติ การประกอบอาชีพและการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสม การจัดการศึกษาจึงต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับความและครอบคลุมตามความต้องการของบุคคลและสังคม

2. แนวคิดในการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอีกหนทางหนึ่งที่เชื่อมต่อสภาพการศึกษาในปัจจุบัน เพราะเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ การปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียงเห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักสิ่งแวดล้อม และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม เอกลักษณ์ลักษณะความเป็นไทย ซึ่งการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีผู้กล่าวไว้ดังนี้

สุเมธ ตันติเวชกุล (2548 : 38) กล่าวว่า การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาประเทศตั้งแต่การวางแผนพัฒนาส่งเสริมและจัดการศึกษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้ทรงจัดสร้างโรงเรียนในถิ่นทุรกันดาร เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาของปวงชนชาวไทย เสียดสละพระราชทานทุนทรัพย์ส่วนพระองค์เป็นทุนการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อการพัฒนา โดยยึดมั่นเอาคนเป็นศูนย์กลาง การวิเคราะห์ พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสทางการศึกษาของพระองค์ ซึ่งเป็นคำสั่งสอน คำแนะนำ คำตักเตือน คำพูด ความคิดของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เกี่ยวกับเรื่องการศึกษาจะสร้างความเข้าใจในปรัชญาการศึกษาของพระองค์ และแนวทางพระราชดำริการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จะทำให้ผู้เกี่ยวข้องระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะในระดับปฏิบัติในสถานศึกษาตระหนักถึงปณิธานและแนวทางวิธีการในการจัดการศึกษามรย พระยุคลบาท เข้าใจถึงพระอัจฉริยภาพของพระองค์ก่อให้เกิดแนวคิดและการปฏิบัติต่าง ๆ ของการจัดการศึกษาในยุคการปฏิรูปการศึกษาอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาของชาติได้เป็นอย่างดียิ่งในที่สุด หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดที่สามารถกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาได้ในรูปแบบการพึ่งตนเอง ทำให้การเจริญเติบโตขององค์กรทางการศึกษาพัฒนาไปอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน สามารถเผชิญกับสภาวะการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่รอบด้าน โดยอาศัยหลักหลัก

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงการมีเหตุผล การรู้จักพอประมาณ การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ในด้านผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินตามนโยบายตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยยึดหลักธรรมาภิบาล มีเงื่อนไขแห่งความรู้และเงื่อนไขแห่งคุณธรรมในการบริหารงาน

สุวัฒน์ วิวัฒน์านนท์ (2550 : 40) กล่าวว่า การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการจัดการศึกษาที่สมบูรณ์ มุ่งในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความรู้คู่คุณธรรม สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิต อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เกิดความสมดุล มีความพอเพียง พึ่งพิงกันในการสร้างสังคมและเศรษฐกิจฐานความรู้ เป็นสังคมที่มีความพอเพียงด้านคุณธรรม จริยธรรม เป็นหลักเพื่อความมั่นคงของมนุษย์ และพร้อมก้าวทันโลกเป็นไปตามพระราชปณิธานแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่สะท้อนผ่านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งได้เป็นผู้วิเคราะห์พระราชดำริที่เป็นหลักหรือวิธีการที่แฝงอยู่ในพระบรมราโชวาท และพระราชดำรัส และแนวคิดการพัฒนาสังคมฐานความรู้กำหนดเป็นแนวทางจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป

สรุปได้ว่า แนวคิดในการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อให้สถานศึกษาและบุคลากรด้านการศึกษานำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการศึกษา และพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม สามารถดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนและสมดุล ในสภาวะกระแสทางเศรษฐกิจที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เกิดความรู้คู่คุณธรรม การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาจัดการศึกษานั้นจำเป็นต้องบูรณาการกระบวนการจัดการศึกษาในแต่ละด้านให้สอดคล้องกับแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการจัดการศึกษาต้องยึดทางสายกลาง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ช่วยพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง ศาสนาและวัฒนธรรมของประเทศต่อไป

3. การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้มีผู้กล่าวไว้ดังนี้

พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์ (2549 : 21) กล่าวว่า ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติด้านการศึกษาอันประกอบด้วยผู้บริหารการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู อาจารย์ในสถานศึกษาต่างมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงที่จะนำวิธีหรือแนวทางในการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หรือการศึกษาที่สมบูรณ์สู่การปฏิบัติ เกิดการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาในระดับปฏิบัติการณ์นั้นผู้บริหารสถานศึกษา

ต้องเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญ จะต้องมีกำหนดนโยบายหลักร่วมกันให้เกิดเป็นรูปธรรม เป็นตัวแบบที่ดีในสถานศึกษาและสังคม โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะเห็นชอบและกำกับติดตาม

ปรียานุช พิบูลสราวุธ (2550 ข : 3) กล่าวว่า เป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษา ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ การปลูกฝังให้เด็กและเยาวชน รู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่าง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม เอกลักษณ์ความเป็นไทย สามารถดำเนินการได้ 2 ส่วน คือ

1. การบริหารสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ
2. การจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วย การสอดแทรกสาระหลัก

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ในห้องเรียน รวมไปถึงการประยุกต์ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนนอกห้องเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 3) มีนโยบายให้สถานศึกษานำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิด ประสิทธิภาพ เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายในการนำไปปฏิบัติ คือ

ระยะที่ 1 ปี 2550 กำหนดให้สถานศึกษาที่สามารถเป็นแบบอย่างในการจัด กระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ต่ำกว่า จำนวน 80 แห่ง

ระยะที่ 2 ปี 2551 – 2552 พัฒนาและขยายเครือข่ายสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่าง ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทุกจังหวัด เป็น 800 แห่ง

ระยะที่ 3 ปี 2553 – 2554 พัฒนาให้สถานศึกษาสามารถนำหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการที่เหมาะสม กับบริบทของแต่ละสถานศึกษาได้ครบทุกแห่งทั่วประเทศ

โดยกระทรวงศึกษาธิการ มียุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อน ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แนวทางการขับเคลื่อน คือ

1.1 ศึกษาวิเคราะห์แนวทางการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษา

1.2 จัดทำแนวทางการจัดการเรียนรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนทุกระดับการศึกษา โดยสอดแทรกสาระหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามลำดับ โดยเริ่มให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ระดับบุคคลและระดับครอบครัว รู้จักนำไปประยุกต์ใช้ นำไปขยายผลในครอบครัวและชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศ

1.3 จัดทำแนวทางการจัดระบบบริหารจัดการของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาบุคลากร แนวทางขับเคลื่อน คือ

2.1 อบรมสัมมนาผู้บริหารการศึกษาให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 ฝึกอบรมและพัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษากลุ่มเป้าหมาย ให้สามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการสู่การเรียนการสอนและการบริหารจัดการ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การขยายผลและพัฒนาเครือข่าย แนวทางขับเคลื่อน คือ

3.1 ให้สถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างเข้าไปช่วยเหลือพัฒนาสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ 1:10 แห่งในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ

3.2 ให้มีระบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และส่งเสริมสนับสนุน ประสาน การดำเนินงานของเครือข่าย

3.3 ทำระบบข้อมูลสารสนเทศและเชื่อมโยงเครือข่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ แนวทางขับเคลื่อน คือ

4.1 เผยแพร่การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการศึกษาโดยจัดทำสื่อรูปแบบต่าง ๆ

4.2 เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความก้าวหน้าของการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนากระบวนการติดตาม และประเมินผล แนวทางการ ขับเคลื่อน คือ

5.1 จัดให้มีคณะกรรมการติดตามประเมินผลระดับกระทรวง ระดับภูมิภาค และระดับสถานศึกษา โดยให้คณะกรรมการมีหน้าที่ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานในภาพรวมระดับภูมิภาคและสถานศึกษากำหนดรูปแบบ เครื่องมือและคู่มือในการติดตาม และประเมินผล

5.2 ดำเนินการติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานในภาพรวมระดับภูมิภาคและสถานศึกษา

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตแนวทางสำหรับ การตัดสินใจตั้งแต่เรื่องเล็ก ๆ ในชีวิตประจำวันของแต่ละคน ไปจนถึงเรื่องใหญ่ระดับชาติ การที่จะทำให้แนวทางของเศรษฐกิจพอเพียงกลายเป็นวัฒนธรรมหลักในการใช้ชีวิตของคน ในสังคม จำเป็นต้องมีกระบวนการหล่อหลอมให้ทุกคนมีความเชื่อมั่นและสามารถนำหลักการนี้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างอัตโนมัติเหมือน ๆ กับการคิดเลขหรือขี่จักรยานในชีวิตประจำวัน และการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้เกิดกระบวนการดังกล่าว (โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย. 2550 : 72)

เป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงคือการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียงเห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ ฝึกร่วมอยู่กับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปันมีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อมและเห็นคุณค่า ของวัฒนธรรม ค่านิยมเอกลักษณ์/ความเป็นไทย

การจัดการศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงดำเนินการได้ใน 2 ส่วน ได้แก่
1) การบริหารสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ 2) การจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งประกอบด้วย การสอดแทรกสาระเศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตรและสาระเรียนรู้ในห้องเรียนและการประยุกต์หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนอกห้องเรียนการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวข้างต้นควรเป็นบุคลากรที่สำคัญในการถ่ายทอดความรู้และปลูกฝังหลักคิดต่าง ๆ ให้แก่เด็กโดยครูต้องเข้าใจอย่างถูกต้องสามารถวิเคราะห์ความพอเพียง ไม่พอเพียงของตนเองและครอบครัวได้และทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 3)

สำหรับแนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 1-8) ได้สรุปแนวทางไว้ดังนี้

1. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาควรมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้และปลูกฝัง เสริมสร้าง ให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดังนี้

1.1 มีความรู้ ความเข้าใจ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และตระหนัก ในความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

1.1.1 มีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญา ของ เศรษฐกิจพอเพียง

1.1.2 มีความรู้ ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและความเชื่อมโยง กับระบบเศรษฐกิจทั่วไป

1.1.3 เห็นประโยชน์ และตระหนักในความสำคัญของการดำเนินชีวิต ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนา ตนเอง พัฒนากลุ่ม/โรงเรียน/ชุมชน และพัฒนาสังคมโดยรวม

1.2 มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงดังนี้

1.2.1 มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตและการพัฒนาอาชีพ ที่ เหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละบุคคล และสอดคล้องกับภูมิสังคมต่าง ๆ เช่น การผลิตและ จำหน่ายสินค้า การให้บริการ การดำเนินธุรกิจขนาดต่าง ๆ การใช้จ่ายและการออมการเกษตร เป็นต้นเพื่อให้สามารถอุ้มชูตัวเองและครอบครัวได้

1.2.2 มีทักษะ ค่านิยม และจริยธรรมเบื้องต้นที่จำเป็นในการอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นในสังคมอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เกื้อกูล ไม่เบียดเบียน นำไปสู่ความสันติสุข และรู้จักสามัคคี

1.2.3 ใช้และพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์ และ ความสุขอย่างยั่งยืน

1.2.4 สืบสานและพัฒนาศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
หวงแหนทรัพย์สินสมบัติของชาติ รักและภาคภูมิใจในความเป็นไทย

1.3 ปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดังนี้

1.3.1 ปฏิบัติตนให้มีความพอประมาณ รู้จักการประมาณตน รู้จักศักยภาพของตนที่มีอยู่ และรู้จักสภาพแวดล้อมของชุมชน/สังคมที่อาศัยอยู่

1.3.2 ปฏิบัติตนอย่างมีเหตุผล บนพื้นฐานของความถูกต้อง โดยใช้สติปัญญา มีความรอบรู้ และรอบคอบในการคิด พุค ทำ โดยยึดทางสายกลางในการปฏิบัติ

1.3.3 มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลง ด้านต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์

1.3.4 มีความรอบรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง สามารถคิดวิเคราะห์และปฏิบัติด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง

1.3.5 ปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน ขยันหมั่นเพียร แบ่งปัน มีสติ ปัญญา มีวินัย พึ่งตนเอง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เกื้อกูล มีความรับผิดชอบและอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข

2. แนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2.1 การพัฒนาหลักสูตร

สถานศึกษาควรมีการพัฒนาหรือบูรณาการเนื้อหาสาระของเศรษฐกิจพอเพียง เข้าไปในหลักสูตรสถานศึกษาตามขั้นตอน ดังนี้

2.1.1 สถานศึกษานำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาพิจารณาปรับปรุงหรือเพิ่มเติม วิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ในหลักสูตรสถานศึกษา

2.1.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ปรับปรุงหรือเพิ่มเติม มาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของหลักสูตรสถานศึกษาที่ปรับปรุงหรือเพิ่มเติม

2.1.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ปรับปรุง เพิ่มเติม หรือจัดทำสาระการเรียนรู้ หน่วยการจัดการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ตามลำดับ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้น

2.2 การจัดการเรียนการสอน

สถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอนตามเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร อย่างสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ เน้นการปฏิบัติจริง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตนที่เหมาะสมในชีวิตประจำวัน โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

2.2.1 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกทักษะ กระบวนการคิดวิเคราะห์ การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การแก้ปัญหา ฯลฯ ที่เริ่มจากชีวิตประจำวัน และเชื่อมโยงสู่ครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และสังคมโลก

2.2.2 จัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นการทดลองการปฏิบัติจริง ทั้งในสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา ทั้งในรูปของการจัดทำโครงการ โครงการงาน และอื่น ๆ ทั้งการศึกษารายบุคคล และเป็นกลุ่ม

2.2.3 วัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่

1) ความรู้ (Knowledge) 2) ทักษะกระบวนการ (Process) และ 3) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attribute)

2.3 การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา สถานศึกษาควรจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ ปลูกฝังหล่อหลอมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และเอื้อต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

2.3.1 จัดอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เน้นความร่วมมือ ประโยชน์ใช้สอย เป็นแหล่งเรียนรู้ และอนุรักษ์สืบสานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรมของท้องถิ่น และภูมิปัญญาไทย

2.3.2 กำหนดระเบียบธรรมเนียมปฏิบัติในสถานศึกษา ที่ส่งเสริมความมีระเบียบวินัย เคารพธรรมเนียมปฏิบัติ กฎกติกาของสังคมส่วนรวม เช่น การมีวินัย การเข้าคิว การรับประทานอาหาร การแต่งกาย การใช้ทรัพยากรร่วมกัน ฯลฯ

2.3.3 ส่งเสริมและพัฒนาบรรยากาศด้านคุณธรรม เช่น การทำบุญการบริจาค การปฏิบัติ กิจการศาสนา การฝึกอบรมจิต การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา การยกย่องส่งเสริม ผู้กระทำความดี การส่งเสริมการแบ่งปัน การช่วยเหลือกันและกัน ฯลฯ

2.3.4 ส่งเสริมการแสวงหาความรู้ และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง เช่น การจัดนิทรรศการ การจัดการประกวดในรูปแบบต่าง ๆ การหาความรู้ผ่านสื่อเทคโนโลยีและอื่น ๆ

2.3.5 ส่งเสริมการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของผู้บริหารครูและบุคลากร
ในสถานศึกษา

2.3.6 จัดโครงการและกิจกรรมส่งเสริมการปฏิบัติตนและการดำเนินชีวิต
ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.4 การจัดระบบบริหารจัดการของสถานศึกษา

สถานศึกษาควรมีการจัดระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ตาม
แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เอื้อต่อการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาตามแนวทาง
เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางดังนี้

2.4.1 ทบทวน ปรับปรุง พัฒนาโครงสร้าง และกระบวนการบริหาร
จัดการให้สอดคล้องหรือรองรับการจัดการศึกษาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้น
การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มีความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่พร้อมรับ
การเปลี่ยนแปลง

2.4.2 กำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรม และการปรับปรุง
เพิ่มเติมหรือจัดทำแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา ให้ครอบคลุมการพัฒนา
การศึกษาตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา มีการดำเนินการตามแผนอย่าง
เป็นระบบ และมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

2.4.3 พัฒนาบุคลากร ทั้งผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาให้มึ
ความรู้ ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความพร้อมในการดำเนินการตามระบบการ
บริหารจัดการที่เปลี่ยนแปลงและการจัดการศึกษาตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงรวมทั้ง
ดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.4.4 จัดระบบการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาระบบ
การ บริหารจัดการ และกระบวนการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาตามแนวทาง ใน
การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา

2.5 การให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของ
สถานศึกษา สถานศึกษาควรให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัด
การศึกษาของสถานศึกษาในขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอน ดังนี้

2.5.1 ร่วมกำหนดแนวนโยบาย และการวางแผน

2.5.2 ร่วมให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร

2.5.3 ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการจัดสภาพและบรรยากาศภายในสถานศึกษา

2.5.4 ส่งเสริมการเรียนรู้และการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ที่บ้าน และสถานที่อื่น ๆ

2.5.5 ร่วมติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

2.6 การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สถานศึกษาควรจัดให้มี การติดตามและประเมินผลการดำเนินการจัดการศึกษา ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีแนวทางดำเนินการดังนี้

2.6.1 ติดตามและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

โดยพิจารณาจาก

- 1) ผลการทดสอบความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานด้านเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) ผลงานและการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน
- 3) การปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันของผู้เรียน
- 4) ผลการประเมินโดยผู้ประเมินภายนอก หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

จากทุกภาคส่วน

2.6.2 ติดตามและประเมินความเหมาะสมของการดำเนินการ ในกระบวนการ ขั้นตอน และกิจกรรมการดำเนินการในด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียน การสอน การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม การจัดระบบบริหารจัดการ การให้ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

2.6.3 จัดให้ระบบการรายงานผลการดำเนินการเป็นระยะ ๆ ทั้งการรายงานภายในสถานศึกษา การรายงานต่อสาธารณชน และการรายงานหน่วยงานต้นสังกัดตามลำดับ

จากแนวทางในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามประเด็นดังกล่าวข้างต้นเขียนเป็นแผนภูมิที่แสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 3 ความเชื่อมโยงของแนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 6)

3. ขั้นตอนการดำเนินการตามแนวทางการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา

3.1 ขั้นตอนในการดำเนินงาน

การดำเนินการตามแนวทางการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

3.1.1 กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นนโยบายสำคัญของสถานศึกษา

3.1.2 พัฒนาความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรทั้งผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา และส่งเสริมให้ปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.1.3 ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ

3.1.4 ทบทวนหรือปรับปรุง โครงสร้างและพัฒนาการบริหารจัดการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.1.5 จัดทำ ปรับปรุง หรือเพิ่มเติม โครงการ กิจกรรม และปรับแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา

3.1.6 ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

3.1.7 จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของสถานศึกษา

3.1.8 เสริมสร้างบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการ

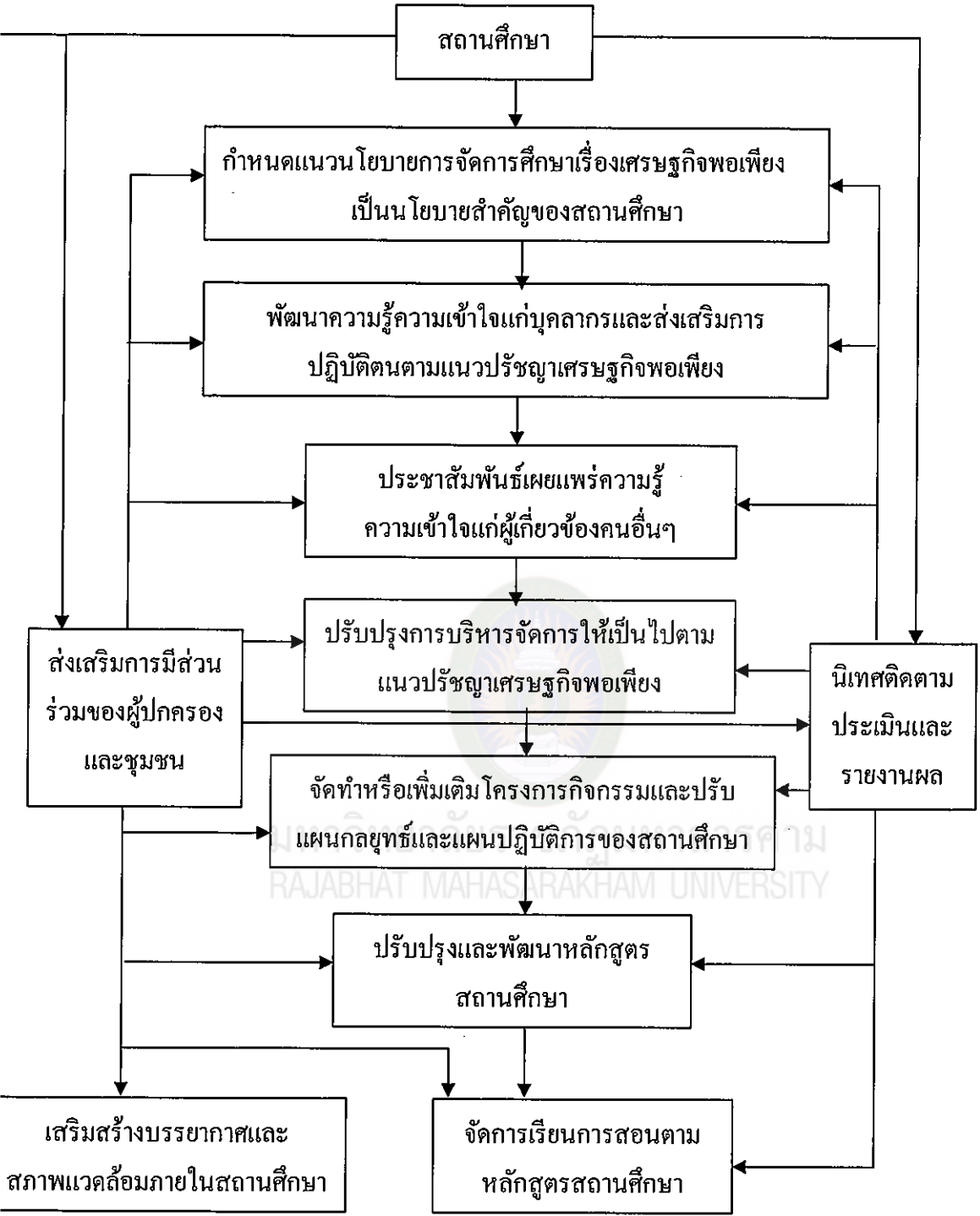
เรียนรู้

3.1.9 จัดระบบนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินการ

3.1.10 ให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาใน

ขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอน

ผังแผนภาพแสดงขั้นตอนการดำเนินการ (แผนภาพที่ 4)

แผนภาพที่ 4 ขั้นตอนการดำเนินการตามแนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา (ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2550 : 8)

สรุปได้ว่า การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องพิจารณาปรับใช้ตามความเหมาะสม สอดคล้องกับเงื่อนไขและบริบทนั้น ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จและการพัฒนาตนเองอย่างยั่งยืน ผู้การดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชนและสังคม ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน มีความรู้ ปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงศึกษาธิการมีแนวทางในการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนครอบคลุมตามตัวชี้วัดความสำเร็จ ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานก็มีนโยบายให้สถานศึกษาในสังกัด นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จึงน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดการศึกษาในสถานศึกษา โดยนำหลักเกณฑ์การดำเนินการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2550) มาเป็นมาตรฐานในการจัดการศึกษา มีขอบข่ายการดำเนินงาน 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และ 5) ด้านผลลัพธ์/ ภาพความสำเร็จ

4. การประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา

เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาคน แนวคิดในเรื่องการพัฒนาคนของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความสอดคล้องกันหลายประการ ทั้ง 2 แนวคิดเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนาคนบนฐานความเชื่อว่าการพัฒนา หมายถึง กระบวนการที่ช่วยให้คนมีโอกาสในการที่จะปรับปรุงตนเองและพัฒนาศักยภาพให้สามารถมีชีวิตที่มีคุณภาพ สร้างสรรค์ มีเสรีภาพและมีศักดิ์ศรี ทั้ง 2 แนวทางมีความเชื่อว่าการพัฒนาต้องมีความยั่งยืนเสมอภาค เคารพธรรมชาติและใช้ทรัพยากรธรรมชาติด้วยความระมัดระวัง

แต่เศรษฐกิจพอเพียงมีความแตกต่างจากแนวทางการพัฒนาคนอยู่ 2 ประการที่สำคัญ ได้แก่

ประการแรก เศรษฐกิจพอเพียงเสนอแนะกระบวนการซึ่งประกอบด้วยหลักการ 3 ข้อ ที่สามารถนำไปใช้วิเคราะห์สถานการณ์ กำหนดวัตถุประสงค์ วางแผนและตัดสินใจเพื่อนำไปสู่ความยั่งยืน สุขอนามัยที่ดี ชีวิตที่ยืนยาว การมีความรู้ การมีสิทธิอำนาจและการอยู่ดีมีสุขของคน หลักการเหล่านี้สามารถประยุกต์ใช้ได้ในทุกระดับตั้งแต่การจัดการฟาร์มขนาดเล็กจนถึงการบริหารธุรกิจต่าง ๆ หรือการทั้งการทำแผนพัฒนาประเทศ

ประการที่สอง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ความสำคัญต่อการพัฒนาพื้นฐานจิตใจและคุณธรรม โดยถือว่าการพัฒนาพื้นฐานจิตใจของคนเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาในทุก ๆ ด้านที่แยกออกจากกันไม่ได้ ผู้ปฏิบัติตนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงต้องมีความใฝ่รู้และเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา มีความซื่อสัตย์สุจริตและความวิริยะพากเพียร การใช้ชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงคือการฝึกวินัยที่มีรางวัลตอบแทนอยู่ในตัวเอง ในระดับบุคคลก็คือ ความคิดและจริยธรรมที่เข้มแข็งขึ้น ในส่วนระดับองค์กรเศรษฐกิจพอเพียงทำให้เกิดวัฒนธรรมที่เชิดชูคุณธรรมและส่งเสริมความเกื้อกูลในองค์กร (สหประชาชาติ. 2550 : 25)

ขณะนี้ได้มีการนำเรื่องของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบรรจุไว้ในหลักสูตรการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมถึงระดับอาชีวศึกษานอกโรงเรียน โดยเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติฝึกฝนให้เด็กและเยาวชน คิดวิเคราะห์เป็นตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และสร้างค่านิยมในการทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและกำลังมีการทดลองนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาด้วย ความพยายามดังกล่าวได้ผลดีต่อเมื่อครูและผู้บริหารโรงเรียนเห็นคุณค่ามีความศรัทธาและมีแรงจูงใจในการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

การศึกษาในโรงเรียนเป็นเพียงส่วนหนึ่งของระบบการศึกษาโดยรวม คนเราเริ่มเรียนรู้จากครอบครัว จากคนรอบข้างและเพื่อน ความรู้เกิดขึ้นจากประสบการณ์ตรงในการปะทะสังสรรค์กับคนอื่น ๆ และสิ่งต่าง ๆ รอบตัวและจากการดูซ้ำจากสื่อชนิดต่าง ๆ ซึ่งมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ของคนในยุคปัจจุบัน ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารทำให้ช่องทางการรับรู้ข่าวสารความรู้และความบันเทิงจากทั่วโลกกว้างขึ้นและบ่อยครั้งที่คุณภาพของวิธีการนำเสนอทำให้คนพลอยคิดไปด้วยว่าเนื้อหาของรายการต้องมีคุณภาพเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ประเภทของข้อมูลมักถูกกำหนดด้วยความต้องการของตลาดที่ถูกบิดเบือนด้วยผลประโยชน์ทางธุรกิจ

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

1. พัฒนาบุคลากรด้านการศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงและสร้างแรงจูงใจในระดับการจัดการศึกษาให้บุคลากรเหล่านี้สนใจและอยากที่จะปฏิบัติตนและปฏิบัติหน้าที่ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
2. ปรับปรุงคุณภาพของการศึกษาทั้งในด้านเนื้อหาและวิธีการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรู้และคุณธรรมซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญสำหรับการนำหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จ

3. ขยายแนวทางการบริหารและจัดการสถานศึกษา โดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงให้กว้างขวางและครอบคลุมมิติต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น

4. ให้การสนับสนุนการศึกษานอกโรงเรียนให้มากขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชนและส่งเสริมการบูรณาการการพัฒนา และการเรียนรู้ในชุมชน โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง

5. หาวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงผ่านสื่อมวลชนรวมถึงการเพิ่มเวลาให้กับรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาคน การพัฒนาสังคม และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

6. สร้างการยอมรับในสังคมต่อบุคคลในชุมชน ภาคธุรกิจ ภาครัฐและภาคอื่น ๆ ที่ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง

สร้างหลักสูตรการเรียนการสอนปลูกฝังเยาวชน

จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา ประธานคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเปิดเผยกับ “ผู้จัดการรายสัปดาห์” ว่าในขณะนี้คณะทำงานบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงผู้ดำเนินการสอน ได้จัดทำตัวอย่างชุดหน่วยการเรียนรู้บูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ทั้ง 4 ช่วงชั้น ตั้งแต่ช่วงชั้นที่ 1-4) หรือเทียบเท่า รวมถึงระดับอาชีวศึกษาและการศึกษานอกโรงเรียน

โดยโยงสาระของหน่วยการเรียนการสอนเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับองค์ประกอบของหลักปรัชญาฯ คือ หลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข โดยมีจุดเน้นและความยากง่ายแตกต่างกันไปตามลำดับในแต่ละระดับดังนี้

1. ช่วงชั้นที่ 1 (ป.1-3) เน้นให้รู้จักสร้างความพอเพียงให้กับตนเอง และภายในครอบครัว โดยสอนให้รับผิดชอบต่อตนเอง ประหยัดและแบ่งปัน
2. ช่วงชั้นที่ 2 (ป.4-6) สอนให้รู้จักเรียนรู้และใช้ชีวิตอย่างพอเพียงในระดับตนเอง ครอบครัว และ โรงเรียน
3. ช่วงชั้นที่ 3 (ม.1-3) เน้นให้รู้จักชุมชนที่ตนเองเป็นสมาชิกอยู่และร่วมเรียนรู้ร่วมพัฒนาชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
4. ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-6) จะเน้นสอนให้ได้ก้าวเข้าใจตระหนักและวิเคราะห์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับชุมชน องค์กร ประเทศ และการดำรงอยู่ของชาติภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์

เศรษฐกิจพอเพียงกับหนทางข้างหน้า

1. เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับการจัดความยากจนและการลดความเสี่ยงทางเศรษฐกิจของคนจน
2. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานของการสร้างพลังอำนาจของชุมชนและการพัฒนาศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็งเพื่อเป็นฐานรากของการพัฒนาประเทศ
3. เศรษฐกิจพอเพียงจะมีความสำคัญยิ่งต่อการปรับปรุงมาตรฐานของธรรมาภิบาลในการบริหารงานของภาครัฐ
4. หลักการเศรษฐกิจพอเพียงสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายของชาติเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันต่อสถานการณ์ที่เข้ามากระทบโดยฉับพลันและเพื่อปรับปรุณนโยบายต่าง ๆ ให้เหมาะสม
5. ในการปลูกฝังจิตสำนึกพอเพียงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนค่านิยมและความคิดของคนเพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาคน

5. การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการการศึกษาในสถานศึกษา

การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาต้องมีเป้าหมายหลักที่การพัฒนาผลผลิตคือผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเหล่านั้นกลุ่มวิจัยและพัฒนาสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้เสนอแนวทางการปฏิบัติ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 13-20) มีดังนี้

5.1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
สถานศึกษาควรมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้และปลูกฝัง เสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดังนี้

5.1.1 มีความรู้ ความเข้าใจ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และตระหนักใน
ความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดังนี้

- 1) มีความรู้ ความเข้าใจ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจทั่วไป
- 2) มีความรู้ ความเข้าใจ ในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3) เห็นประโยชน์ และตระหนักในความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการใช้แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาตนเอง พัฒนากลุ่มและพัฒนาสังคม

5.2 มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

5.2.1 มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตและการพัฒนาอาชีพ เช่น การเกษตร การผลิต และจำหน่ายสินค้า การดำเนินธุรกิจ การใช้จ่ายและการออม ฯลฯ

5.2.2 ใช้และพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้ได้ประโยชน์สูงสุดและยั่งยืน

5.2.3 สืบสานและพัฒนาศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

5.2.4 รักและภาคภูมิใจในความเป็นไทย

5.3 ปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดังนี้

5.3.1 ปฏิบัติตนให้มีความพอประมาณ รู้จักการประมาณตน รู้จักศักยภาพของตนเองที่มีอยู่

5.3.2 ปฏิบัติตนอย่างมีเหตุผล ปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ บนพื้นฐานของความมีสติปัญญา ยึดทางสายกลางในการปฏิบัติ

5.3.3 มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเองพร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ

5.3.4 มีความรอบรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง สามารถคิดวิเคราะห์และปฏิบัติด้วยความรอบคอบระมัดระวัง

5.3.5 ปฏิบัติตนและดำเนินวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน เพียรพยายาม แบ่งปัน มีสติ ปัญญา มีวินัย พึ่งตนเอง แบ่งปัน เอื้ออาทร รับผิดชอบและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

แนวทางในการพัฒนาผู้เรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีแนวทางดำเนินการดังนี้

สถานศึกษาควรมีการพัฒนาหรือบูรณาการเนื้อหาสาระของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในหลักสูตรสถานศึกษา ตามขั้นตอนดังนี้

1.1 สถานศึกษานำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาพิจารณาปรับปรุงหรือเพิ่มเติม วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในหลักสูตรสถานศึกษา

1.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ปรับปรุงหรือเพิ่มเติมมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของหลักสูตรสถานศึกษาที่ปรับปรุงหรือเพิ่มเติม

1.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ปรับปรุงเพิ่มเติมหรือจัดทำสาระการเรียนรู้ หน่วยการจัดการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ตามลำดับ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้นตามข้อ 1.2

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน

สถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอนตามเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอย่างสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ เน้นกระบวนการปฏิบัติจริง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตนที่เหมาะสมในวิถีชีวิตประจำวัน โดยมีแนวทางการดำเนินการดังนี้

จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด วิเคราะห์ การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เริ่มจากชีวิตประจำวัน และเชื่อมโยงสู่ครอบครัว สังคมประเทศชาติและสังคมโลก

จัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นการทดลอง การปฏิบัติจริงทั้งในสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา ทั้งในรูปของการจัดทำโครงการ โครงการงาน และอื่น ๆ ทั้งการศึกษารายบุคคล และเป็นกลุ่ม

วัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1) ความรู้ (Knowledge) 2) ทักษะกระบวนการ (Process) และ 3) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attribute)

3. ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา

สถานศึกษาควรจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ ปลูกฝังหล่อหลอมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และเอื้อต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

จัดอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เน้นความร่มรื่น ประโยชน์ใช้สอยเป็นแหล่งเรียนรู้ และอนุรักษ์สืบสานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรมของท้องถิ่น และภูมิปัญญาไทย

กำหนดระเบียบ ธรรมเนียมปฏิบัติในสถานศึกษา ที่ส่งเสริมความมี ระเบียบวินัยเคารพธรรมเนียมปฏิบัติ กฎกติกาของสังคม เช่น การเข้าคิว การรับประทานอาหาร การแต่งกายการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เป็นต้น

ส่งเสริมและพัฒนาบรรยากาศด้านคุณธรรม เช่น การทำบุญ การบริจาค การปฏิบัติกิจทางศาสนา การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา การยกย่องส่งเสริมผู้กระทำความดี การส่งเสริมการแบ่งปัน การช่วยเหลือกันและกัน เป็นต้น

ส่งเสริมการแสวงหาความรู้ และเผยแพร่ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การจัดนิทรรศการ การจัดการแข่งขัน การหาความรู้โดยสื่อเทคโนโลยีและอื่น ๆ

ส่งเสริมการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของผู้บริหาร ครู และบุคลากรในสถานศึกษา

จัดโครงการและกิจกรรมส่งเสริมการปฏิบัติตนและการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4. ด้านการจัดระบบบริหารจัดการของสถานศึกษา

สถานศึกษาควรมีการจัดระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เอื้อต่อการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางดังนี้

ทบทวน ปรับปรุง พัฒนา โครงสร้างและกระบวนการบริหารจัดการให้สอดคล้องหรือรองรับการจัดการศึกษาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มีความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง กำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรม และการปรับปรุงเพิ่มเติมหรือจัดทำแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา ให้ครอบคลุมการพัฒนาการศึกษาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา มีการดำเนินการตามแผนอย่างเป็นระบบและมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

พัฒนาบุคลากร ทั้งผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความพร้อมในการดำเนินการตามระบบการบริหารจัดการที่เปลี่ยนแปลงและการจัดการศึกษาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จัดระบบการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการและกระบวนการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาตามแนวทางในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา

5. ด้านการให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

สถานศึกษาควรให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอน ตามแนวทางดังนี้

1. ร่วมกำหนดแนวนโยบาย และการวางแผน
2. ร่วมให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร
3. ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการจัดสภาพบรรยากาศ

ภายในสถานศึกษา

4. ส่งเสริมการเรียนรู้และการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ที่บ้าน และสถานที่อื่น ๆ

5. ร่วมติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

6. ด้านการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

สถานศึกษาควรจัดให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1. ติดตามและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยพิจารณาจากผลการทดสอบความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานด้านเศรษฐกิจพอเพียง
2. ผลงานและการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน
3. การปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันของผู้เรียน
4. ผลการประเมินโดยผู้ประเมินภายนอก หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากทุกภาคส่วน

5. ติดตามและประเมินความเหมาะสมของการดำเนินการในกระบวนการ ขั้นตอนและกิจกรรมการดำเนินการในด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม การจัดระบบบริหารจัดการ การให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และการประเมินคุณลักษณะของผู้เรียนอันพึงประสงค์

6. จัดให้ระบบการรายงานผลการดำเนินการเป็นระยะ ๆ ทั้งการรายงานภายในสถานศึกษา การรายงานต่อสาธารณชน และการรายงานหน่วยงานต้นสังกัดตามลำดับ

แนวทางในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 6 ด้าน เป็นแนวทางที่สถานศึกษาจะนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง โดยบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงาน เริ่มจากการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาจะบูรณาการเนื้อหาสาระของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปแล้วนำหลักสูตรนี้ไปจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ควรจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้และจัดระบบบริหารจัดการของสถานศึกษาตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการปฏิบัติตามแนวทางที่กล่าวมานั้นจะประสบผลสำเร็จได้ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในทุกขั้นตอน และต้องติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และจัดทำเป็นรายงานผลเมื่อสิ้นปีการศึกษา จึงจะเป็นการนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในวิถีชีวิตเข้าไปในกระบวนการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นปกติปฏิบัติ ซึ่งเป็นเรื่องท้าทายต่อการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะทำพันธกิจสถานศึกษา ให้เป็นจริงและสำเร็จ

ขั้นตอนการดำเนินการตามแนวทางการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการการศึกษาในสถานศึกษา

กลุ่มวิจัยและพัฒนา สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการเสนอผลการวิจัยในประเด็นขั้นตอนในการดำเนินการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา รวม 9 ขั้นตอน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 25-30) ดังนี้

1. กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นนโยบายสำคัญของสถานศึกษา โดยให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม
2. พัฒนาบุคลากรทั้งผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักรู้ มีทักษะการปฏิบัติ และนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปถือปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

3. เผยแพร่ความรู้ ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ โดยให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

4. ปรับปรุงโครงสร้างและพัฒนากิจการบริหารจัดการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เหมาะสมกับบริบท และศักยภาพของสถานศึกษา

5. จัดทำ หรือเพิ่มเติมโครงการ กิจกรรม และปรับแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

6. พัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โดยบูรณาการเนื้อหาสาระหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

7. จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของสถานศึกษาที่พัฒนาบูรณาการเนื้อหาสาระปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้แล้ว โดยให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

8. เสริมสร้างบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

9. จัดระบบนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินการให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

การวิเคราะห์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารสถานศึกษา

หลักความพอประมาณ ได้แก่

1. พอประมาณกับจำนวนบุคลากรที่มีอยู่และสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. พอประมาณกับจำนวนนักเรียนที่มีในแต่ละปีการศึกษา

3. พอประมาณกับงบประมาณและวัสดุครุภัณฑ์ที่ได้รับจัดสรร

4. พอประมาณกับจำนวนห้องเรียนที่มีอยู่

5. พอประมาณกับสถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

หลักความมีเหตุผล ได้แก่

1. การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพทำให้สามารถพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพทั้งด้านความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์
2. การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ครูได้ใช้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ก่อให้เกิดผลงานจากการเรียนการสอนที่ใช้พัฒนาสมรรถนะของตนเองได้
3. การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ ทำให้โรงเรียนได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ว่ามีคุณภาพ สมควรได้รับการไว้วางใจที่จะนำบุตรหลานมาให้โรงเรียนจัดการศึกษา

หลักภูมิคุ้มกัน ได้แก่

1. การรู้จักคุณภาพของครูและบุคลากรอย่างลึกซึ้ง
2. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. การมอบหมายหน้าที่ให้ครูอย่างถูกต้องกับความรู้ ความสามารถ
4. การมียุทธศาสตร์ในการพัฒนาครูและนักเรียนที่ชัดเจน
5. การมีสื่อการสอนที่ทันสมัยจะสามารถตอบสนองต่อการเรียนรู้ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี
6. มีการวัดผล ประเมินผลที่ชัดเจนและเที่ยงตรง
7. มีการแนะแนวการศึกษาให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองและกำหนดเป้าหมายของการศึกษาได้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของตนเอง

เงื่อนไขคุณธรรม ได้แก่

1. ความยุติธรรมในการให้ความดี ความชอบหรือผลตอบแทนในรูปแบบอื่น ๆ แก่ผู้ร่วมงาน
2. ความเสียสละอดทนของเพื่อนครู
3. ความขยันหมั่นเพียรของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งผู้บริหารครูนักเรียนรวมถึงบุคลากรอื่น ๆ
4. การตรงต่อเวลา
5. ความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
6. ความซื่อสัตย์สุจริต
7. การทำงาน โดยใช้สติปัญญา

เงื่อนไขความรู้ ได้แก่

1. ความรู้เรื่องการพัฒนาหลักสูตร
2. ความรู้เรื่องการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. ความรู้เรื่องการผลิต ประเมินผล การเทียบ โอนการศึกษา
4. ความรู้เรื่องวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. ความรู้เรื่องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
6. ความรู้เรื่องการนิเทศการศึกษา
7. ความรู้เรื่องการบริหารแผนการศึกษา
8. ความรู้เรื่องการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพในสถานศึกษา
9. ความรู้เรื่องส่งเสริมวิชาการแก่บุคคล องค์กร หน่วยงานอื่นที่จัด

การศึกษา

10. ความรู้เรื่องประสานงานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ
11. ความรู้เรื่องการรับนักเรียน
12. ความรู้เรื่องประสานงานการศึกษาในระบบ นอกระบบและ

การศึกษาตามอัธยาศัย

ความเชื่อมโยงสู่ 4 มิติ

สังคม – การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพทำให้สังคมไทยได้เยาวชน
ที่มีความรู้ ความสามารถที่จะเติบโตเป็นพลเมืองที่ช่วยพัฒนาสังคมได้ในทุกภาคส่วน

เศรษฐกิจ – การบริหารวิชาการที่มีประสิทธิภาพสามารถเป็นฐานรองรับการ
เจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดีและคนที่มีการศึกษาดีจะสามารถสร้างรายได้ที่ดีได้
เช่นกัน

วัฒนธรรม – การศึกษาทำให้คนเห็นความสำคัญของวัฒนธรรม สามารถสืบ
สานงานประเพณีต่าง ๆ ได้กว้างขวางขึ้นโดยใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือ

สิ่งแวดล้อม – ความรู้ความสามารถด้านวิชาการทำให้คนเห็นความสำคัญ
ของการรักษาสิ่งแวดล้อม สามารถใช้ความรู้รณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืนได้

ปัญหาของครูกับการขับเคลื่อนการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน
สถานศึกษา

สภาพปัญหา/แนวแก้ไข

1. ความไม่เข้าใจในตัวปรัชญา
 - ให้ความรู้โดยการศึกษาอบรม ดูงาน
2. ภาระในหน้าที่รับผิดชอบมาก
 - 2.1 ให้รู้จักแบ่งเวลา
 - 2.2 สร้างแรงจูงใจ
3. ค่านิยมไม่เป็นแบบอย่างที่ดี
 - หาจุดเด่นที่ทำให้บางประการแล้วขยายผลสู่หลักการอื่น ๆ
4. ไม่สามารถบูรณาการกับการเรียนการสอนได้
 - 4.1 อบรมเขียนแผนบูรณาการ
 - 4.2 มีแผนฯ หรือหลักสูตรสำเร็จให้
5. ต่อด้าน ไม่เห็นด้วย
 - 5.1 ผู้บริหารกำหนดเป็นนโยบาย
 - 5.2 มีคำสั่งให้ปฏิบัติงาน
 - 5.3 ให้วางเฉย

กล่าวได้ว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักการสำคัญคือการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท คำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลและการสร้างภูมิคุ้มกัน โดยการใช้ความรู้ คุณธรรมเป็นเงื่อนไขสำคัญรองรับ การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษา ควรมุ่งเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ปลูกฝัง และเสริมสร้างนิสัยให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการของปรัชญาตระหนักในความสำคัญ และทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาควรมีการจัดระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายใน การจัดระบบบริหารจัดการ การให้ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาซึ่งแต่ละสถานศึกษาอาจทำการวิจัยระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการเพื่อวางแผนและกำหนดรูปแบบกิจกรรมในแต่ละด้านให้เหมาะสมกับองค์กรส่วนขั้นตอนในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา เริ่มจากการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาบุคลากรทั้งผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ตระหนัก มีทักษะการปฏิบัติและนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปถือปฏิบัติในวิถีชีวิตประจำวัน เผยแพร่ความรู้ ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ปรับปรุงโครงสร้างและพัฒนาระบบบริหารจัดการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เหมาะสมกับบริบทและศักยภาพของสถานศึกษาจัดทำหรือเพิ่มเติม โครงการ กิจกรรม และปรับแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาโดยบูรณาการเนื้อหาสาระของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของสถานศึกษาที่บูรณาการเนื้อหาสาระของเศรษฐกิจพอเพียง ไว้แล้วโดยให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เสริมสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จัดระบบนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินการให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทราบ

แนวคิดและหลักการบริหารการศึกษา

1. ความหมายของการบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษามาจากคำว่า การบริหาร และการศึกษา ซึ่งหากพิจารณาคำว่า การบริหาร อาจพิจารณาได้สองทาง คือ พิจารณาในรูปของกิจกรรมที่มนุษย์ร่วมกันดำเนินงานเพื่อการอยู่รอดและความเจริญก้าวหน้าของสังคมประการหนึ่ง และพิจารณาในรูปของศาสตร์คือ หลัก วิชา อันเป็นสาขาแห่งที่เกี่ยวพันกับทฤษฎี หลักการ กระบวนการและปัจจัยที่จะช่วยให้มนุษย์ สามารถดำเนินงานของหน่วยงานองค์การ สังคม และประเทศชาติอย่างเป็นระบบระเบียบเพื่อให้การพัฒนาไปตามแนวทางที่กลุ่มชนนั้นมีความประสงค์ได้มีนักวิชาการและหน่วยงานทางด้านการศึกษาได้ให้ความหมายของการบริหารและการบริหารการศึกษารูปได้ดังนี้

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2542 : 6) กล่าวว่าการบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนภายในองค์กรร่วมกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน นับแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม คุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล และอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

นิพนธ์ กินาวงศ์ (2543 : 33) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การร่วมมือกันปฏิบัติงานของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์เดียวกันและมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน โดยรูปแบบการบริหารมีลักษณะที่สำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. การบริหารเป็นกิจกรรมของกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
2. การบริหารเป็นการที่กลุ่มบุคคลร่วมมือกันทำกิจกรรม
3. การบริหารเป็นการทำกิจกรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน
4. การบริหารเป็นการทำกิจกรรมโดยใช้กระบวนการและทรัพยากรที่

เหมาะสม

วิโรจน์ สารรัตนะ (2546 : 1) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า การบริหารเป็นกระบวนการดำเนิน การปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การ โดยอาศัยหน้าที่การบริหารที่สำคัญ หน้าที่การบริหารที่สำคัญ ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดการองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling)

จำเนียร พลหาญ (2553 : 2) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่าการทำกิจกรรมร่วมกันของกลุ่มบุคคลอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง โดยใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดด้วยเทคนิคต่าง ๆ อย่างเป็นขั้นตอนในการบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

จอมพงษ์ มงคลวนิช (2555 :22) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่า การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปใช้ศาสตร์และศิลป์ ร่วมมือกันดำเนินการกิจต่าง ๆ เพื่อให้ภารกิจนั้นบรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างที่บุคคลร่วมกันกำหนด พัฒนาการทำงานของบุคคลในองค์กร เพื่อให้เกิดการบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลโดยมุ่งเน้นให้หน่วยงาน หรือองค์กรนั้น ทำงานอย่างเต็มความสามารถ มีระบบ และนำมาซึ่งความสำเร็จ ลุล่วงในการปฏิบัติงาน การยอมรับจากบุคคลภายในและนอกองค์กร สร้างความสำเร็จให้กับองค์กร โดยอาศัยกระบวนการที่เป็นระบบและใช้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ส่วนการบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลาย ๆ คนในสังคม ร่วมกันดำเนินการเพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชน หรือสมาชิกของสังคม ในทุก ๆ ด้าน เช่น ความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม บุคลิกภาพ พฤติกรรม เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัย การควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคลและอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

1.1 ความหมายของ “การศึกษา”

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการศึกษาไว้คล้าย ๆ กัน ดังนี้
 พุทธทาส ภิกขุ (2516 : 7) กล่าวว่าการศึกษาคือการทำลายเสียซึ่งสัญชาติญาณ
 อย่างสัตว์ แล้วมีการประพฤติกระทำอย่างมนุษย์ที่มีใจสูง โดยสมบูรณ์เพื่อมนุษย์จะได้มีโอกาส
 ได้สิ่งที่ดีที่สุด

ภิกขุ โสทร (2519 : 5) กล่าวว่าการศึกษาคือ การพัฒนาความสามารถ เจตคติ
 พฤติกรรมและค่านิยม หรือคุณธรรม เพื่อให้บุคคลเป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของ
 สังคมโดยกระบวนการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นและไม่เป็นระเบียบแบบแผน และทั้งในและนอกระบบ
 โรงเรียน

การศึกษา หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล
 และสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรมการ
 สร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัด
 สภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
 (ราชกิจจานุเบกษา. 2542 : ตอนที่ 74ก)

จำเนียร พลหาญ (2553 : 3) กล่าวว่า การศึกษา หมายถึงกระบวนการพัฒนา
 มนุษย์ในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2555 : 22) การศึกษาหมายถึงการพัฒนาค้นให้มีคุณภาพ
 ทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ ความเป็นคนดีและสมบูรณ์

สรุปได้ว่า การศึกษา คือ การพัฒนาค้นให้มีคุณภาพ ทั้งความรู้ ความคิด
 ความสามารถ และความเป็นคนดี มีความเจริญงอกงามทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และ
 สติปัญญา และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จากคำจำกัดความของคำว่า การบริหารและการศึกษาพอที่จะสรุปความหมาย
 ของการบริหารการศึกษาได้ว่า

การบริหารการศึกษาคือ การที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมเพื่อ
 พัฒนาค้นในสังคม โดยใช้ทรัพยากรการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพทุกภาคส่วนของสังคม
 เพื่อให้คนในสังคม เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
 (จำเนียร พลหาญ. 2553 : 3)

การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ ความเป็นคนดี และสมบูรณ์ (จอมพงศ์ มงคลวนิช. 2555 : 23)

สรุปว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคล ร่วมมือกันพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีความเจริญทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การจะพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ได้นั้น จะต้องมีการดำเนินการในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผนและไม่เป็นระเบียบแบบแผน

2. การบริหารโรงเรียน

การบริหารโรงเรียน เป็นกระบวนการและภาระงานของผู้บริหาร โรงเรียน ที่จะนำโรงเรียนนั้นก้าวไปสู่ความสำเร็จตามยุทธศาสตร์ที่โรงเรียนได้กำหนดไว้ โดยทั้งนี้เป็นกระบวนการ ที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องใช้กระบวนการทั้งศาสตร์และศิลป์ ในการบริหารโรงเรียนเพื่อให้โรงเรียน ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและเต็มศักยภาพ มีผู้ให้ความหมายของการบริหาร โรงเรียน ไว้หลากหลาย ดังนี้

สมคิด บางโม (2544 : 153) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนเป็นแหล่งพัฒนาประชากรของประเทศสำคัญยิ่ง เนื่องจากโรงเรียนเป็นหน่วยงานที่ใช้ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์จำนวนมาก เพื่อใช้ในการพัฒนาคน หากการจัดการบริหารงานในโรงเรียนขาดประสิทธิภาพผลผลิตของโรงเรียน คือ นักเรียนที่สำเร็จออกไป ย่อมมีประสิทธิภาพต่ำ ซึ่งส่งผล ไปถึงการพัฒนาประเทศ ย่อมจะล่าช้าตามไปด้วย

เกียรติยศ เอี่ยมองเอก (2546 : 8) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง การบริหาร การศึกษาของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่จะส่งเสริมให้การ บริหารงาน โรงเรียนเกิดสัมฤทธิ์ผล มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย ส่วนสำคัญ ได้แก่ คณะกรรมการ สถานศึกษา การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ การบริหารงาน ชุรการ การบริหารงาน กิจกรรมนักเรียน บริหารอาคารสถานที่ และบริหารงานความสัมพันธ์กับ ชุมชน

สรุปได้ว่า การบริหาร โรงเรียน หมายถึง กระบวนการที่ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ของ กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ร่วมกันปฏิบัติ เพื่อเป็นการพัฒนากระบวนการทำงานให้ ประสพผลสำเร็จตามเป้าหมายที่โรงเรียนตั้งไว้ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป เพื่อการพัฒนาศักยภาพ

ของโรงเรียนและผลผลิตของโรงเรียน คือ นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาออกไปให้เป็นที่ยอมรับของสังคม

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญและมีบทบาทในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้ให้ความหมายผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งของรัฐและเอกชน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการที่จะบริหารอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างประสิทธิภาพในการบริหารงาน โดยยึดหลักแนวคิด ดังนี้

1. ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด อย่างประหยัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและขจัดความซ้ำซ้อนต่าง ๆ

2. ยึดประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นสำคัญ

2.1 มุ่งยกระดับการจัดประสบการณ์ของนักเรียน

2.2 ปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่นักเรียน เช่น ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ การทำงานเป็นกลุ่ม ความขยันหมั่นเพียร การประหยัด การใฝ่หาความรู้ การสร้างเสริมให้นักเรียนมีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์ เป็นต้น

2.3 ปฏิบัติงานในสถานศึกษาทุกงานยึดงานวิชาการเป็นหลัก ส่วนงานอื่นปฏิบัติมาน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความสำคัญของแต่ละงาน ทั้งนี้ต้องมุ่งประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นสำคัญ

2.4 ปฏิบัติงานตามขั้นตอนของกระบวนการบริหารสถานศึกษา 4 ขั้นตอน คือ

2.4.1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ

2.4.2 การวางแผน

2.4.3 การดำเนินงานตามแผน ได้แก่ การควบคุม กำกับ ติดตาม และ

นิเทศแผนงาน

2.4.4 การประเมินผล

2.5 เน้นการบริหาร โดยให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วม เช่น การแสดงความคิดเห็นในการแก้ปัญหาต่าง ๆ เป็นต้น

2.6 ใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม เช่น

- 2.6.1 การจัดระบบข้อมูลในสถานศึกษา
- 2.6.2 การใช้ภาวะผู้นำ
- 2.6.3 การนำการประชุม
- 2.6.4 มนุษยสัมพันธ์
- 2.6.5 การตัดสินใจ
- 2.6.6 กระบวนการกลุ่ม
- 2.6.7 เทคนิคการนิเทศการศึกษา
- 2.6.8 การประชาสัมพันธ์ในสถานศึกษา
- 2.6.9 การสร้างขวัญและกำลังใจ

เมธี ปิรันธนานนท์ (2525 : 199) ได้สรุปบทบาทผู้บริหารออกเป็น 6 ประเภทด้วยกันคือ

1. เป็นผู้จัดการของสถานศึกษา
2. เป็นผู้นำทางการสอน
3. เป็นผู้วินิจฉัยที่ผู้บังคับบัญชาและนักเรียนจะถือเป็นแบบอย่างได้
4. เป็นผู้อำนวยความสะดวกให้เกิดมนุษยสัมพันธ์อันพึงประสงค์ในสถานศึกษา
5. เป็นผู้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
6. เป็นคนกลางไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งต่าง ๆ

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษานั้นต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในหลักการบริหารสถานศึกษา สามารถมีเทคนิควิธีการต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานอย่างหลากหลาย บริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อสถานศึกษา

2. ขอบข่ายการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 : 140 - 142) ได้กำหนดขอบข่ายของการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง 5 ด้านดังนี้

2.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

มีนักวิชาการ ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารจัดการสถานศึกษา ดังนี้

สุชาติ นันทะไชย (2548 : 8 – 9) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารจัดการ การดำเนินงานในการบริหารจัดการให้เป็นสถานศึกษาที่ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถดำเนินงานได้ดังนี้

1. กำหนดแนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในวิสัยทัศน์ ของ โรงเรียน
2. จัดตั้งคณะกรรมการ โครงการเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนที่รับผิดชอบ การพิจารณาดำเนินการจัดการเรียนการสอนเศรษฐกิจพอเพียงในรูปแบบต่าง ๆ
3. สำรวจสภาพปัจจุบันและปัญหาของ โรงเรียนและชุมชน เพื่อกำหนดเป็น แผนงาน โครงการ และแผนปฏิบัติงานภายใต้กรอบแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
4. กำหนดนโยบายให้มีการดำเนินกิจกรรมโครงการต่าง ๆ โดยให้ผู้ปกครอง ชุมชนและนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
5. สนับสนุน ติดตาม ประเมินผลและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นความ มั่นคงและยั่งยืน
6. ประชาสัมพันธ์แนวคิด และเผยแพร่ผลงานให้ผู้ปกครองและชุมชนได้รับ ทราบและมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
7. แสวงหาความร่วมมือ ความช่วยเหลือจากหน่วยงานในชุมชนและ หน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน

เจริญ อภิไชย (2551 : 21) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษาโดยการนำ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการกำหนดนโยบายและแนวทางในการจัดการสถานศึกษา โดยใช้หลักในการบริหารจัดการและประสานกับทุกภาคส่วนในการใช้ทรัพยากร การบริหาร ทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ สภาพแวดล้อมอย่างคุ้มค่าเป็นประโยชน์สูงสุด เพื่อให้ สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพและสามารถพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้

2.1.1 ด้านนโยบาย

กรมวิชาการ (2546 : 6 – 7) ได้กล่าวไว้ว่า การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย สถานศึกษาจำเป็นต้องกำหนดวิสัยทัศน์เพื่อมองอนาคตว่า โลกและสังคมรอบ ๆ จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร และสถานศึกษาจะต้องปรับตัวปรับหลักสูตรอย่างไร จึงจะพัฒนา ผู้เรียนให้เหมาะสมกับยุคสมัย ในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์ซึ่ง ทำได้โดยอาศัยความร่วมมือของชุมชน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ ผู้เรียน ภาคธุรกิจ ภาครัฐ

ในชุมชนร่วมกันกับคณะกรรมการสถานศึกษาแสดงความประสงค์อันสูงส่ง หรือวิสัยทัศน์ที่ปรารถนาให้สถานศึกษาเป็นสถานบันพัฒนาผู้เรียนที่มีพันธกิจหรือภาระหน้าที่ร่วมกันในการกำหนดงานหลักที่สำคัญ ๆ ของสถานศึกษาพร้อมด้วยเป้าหมาย แผนปฏิบัติการ และการติดตามผล ตลอดจนจัดทำรายงานแจ้งสาธารณชน และส่งผลย้อนกลับให้สถานศึกษาเพื่อการปฏิบัติงานที่เหมาะสมตามหลักสูตรของสถานศึกษาและจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของชาติที่กำหนดไว้ กระบวนการสร้างวิสัยทัศน์โดยอาศัยบุคคลต่าง ๆ เข้าไปมีส่วนร่วมนี้ เป็นกระบวนการที่มีพลังผลักดันให้แผนกลยุทธ์ที่สถานศึกษาสร้างขึ้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีทิศทางก่อให้เกิดเจตคติในทางที่สร้างสรรค์ดีงามแก่สังคมของสถานศึกษามีระบบและหน่วยสนับสนุนในการปฏิบัติงานเกิดขึ้นอย่างเป็นเครือข่าย เพียบพร้อม เช่น ระบบคุณภาพของหลักสูตรสาระการเรียนรู้ การวิจัยแบบมีส่วนร่วม มีระบบสนับสนุนครูอาจารย์ เป็นต้น กระบวนการสร้างวิสัยทัศน์ด้วยวิธีดังกล่าวนี้จะนำไปสู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การกำหนดสาระการเรียนรู้หรือหัวข้อเรื่องในท้องถิ่นสนองตอบความต้องการของชุมชน

วิสัยทัศน์ เป็นเจตนารมณ์ อุดมการณ์ หลักการ ความเชื่อ อนาคตที่พึงประสงค์ เป็นการคิดไปข้างหน้ามีเอกลักษณ์ สามารถสร้างศรัทธา และจุดประกายความคิดในสภาพการพัฒนาสูงสุด

ภารกิจ แสดงวิธีดำเนินการขอสถานศึกษาเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์และนำไปสู่การวางแผนปฏิบัติต่อไป

เป้าหมาย กำหนดเป็นความคาดหวังด้านคุณภาพที่เกิดกับผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ที่สถานศึกษากำหนดและสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 4) ได้มีนโยบายให้หน่วยงานในสังกัดและในกำกับร่วมประสานความร่วมมือระหว่างกัน ดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาและกำหนดแผนดำเนินงานหลักไว้ ดังนี้

1. การสร้างความรู้ความเข้าใจ โดยพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ตลอดจนกิจกรรมส่งเสริมรูปแบบต่าง ๆ การพัฒนาบุคลากรเครือข่าย การประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจ
2. การนำสู่การปฏิบัติ โดยนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนและบริหารการจัดการในสถานศึกษา

3. การประสานความร่วมมือและเชื่อมโยงเครือข่าย โดยการจัดทำฐานข้อมูลกลางเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา

4. การติดตามและประเมินผลโดยการพัฒนาตัวชี้วัดความพอเพียงของสถานศึกษาการติดตามผลงานในพื้นที่ การรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงาน การประเมินผลนักเรียน นักศึกษา และประชาชนที่รับบริการ ตลอดจนการเชื่อมโยงผลงานของครู ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จกับการประเมินวิทยฐานะ

กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 12) ได้กล่าวถึงตัวชี้วัดในการประเมินสถานศึกษาพอเพียง ด้านนโยบายไว้ว่า การดำเนินงานของสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านนโยบาย ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด คือ

ตัวชี้วัดที่ 1 มีนโยบายน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา และบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี

ตัวชี้วัดที่ 2 ดำเนินการตามนโยบาย และแผนปฏิบัติงานประจำปี ที่น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา

ตัวชี้วัดที่ 3 ติดตามผลการดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติการประจำปีที่น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา

ตัวชี้วัดที่ 4 นำผลการติดตามมาพัฒนา นโยบาย/แผนงาน/โครงการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

สรุปได้ว่า สถานศึกษาต้องมีการกำหนดนโยบายในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้ไปในทิศทางเดียวกัน แผนปฏิบัติงานประจำปี โครงการและการนำไปปฏิบัติที่เป็นระบบ โดยสถานศึกษาต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายเพื่อมองอนาคตว่า โลกและสังคมรอบ ๆ จะเปลี่ยนแปลงอย่างไร และสถานศึกษาจะต้องปรับตัวปรับหลักสูตรอย่างไร จึงจะพัฒนาผู้เรียนให้เหมาะสมกับยุคสมัย โดยการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม มีการกำกับติดตามประเมินผลและนำผลมาพัฒนา

2.1.2 ด้านวิชาการ

งานวิชาการ ถือเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษาในระดับสถานศึกษา การบริหาร งานวิชาการ เป็นกระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอน

เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของการพัฒนาผู้เรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1. 2552 : 2)

การบริหารวิชาการในยุคปฏิรูปการศึกษา โรงเรียนมีโอกาสตัดสินใจมากขึ้น ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักกระจายอำนาจทางการศึกษาที่ให้สถานศึกษา รับผิดชอบการบริหารงานวิชาการ โดยตรง ปัจจัยความสำเร็จของงานวิชาการคือ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรู้เข้าใจและมีทักษะในเรื่องต่อไปนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี
4. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
5. กระบวนการวัดประเมินผลและวิจัย
6. ระบบประกันคุณภาพภายใน

กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 12) ได้กล่าวถึงตัวชี้วัดในการประเมินสถานศึกษาพอเพียง ด้านวิชาการ ไว้ว่า การดำเนินงานของสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านวิชาการ ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด คือ

ตัวชี้วัดที่ 1 มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน

ตัวชี้วัดที่ 2 ดำเนินการตาม แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน

ตัวชี้วัดที่ 3 ติดตามผล แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน

ตัวชี้วัดที่ 4 นำผลการติดตามไปพัฒนา แผนงาน/โครงการ/ กิจกรรม ด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน

สรุปได้ว่า งานวิชาการถือได้ว่าเป็นหัวใจหลักในการบริหารจัดการศึกษา เป็นกระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตร การเรียนการสอนการเก็บข้อมูล การศึกษา การวิเคราะห์การวิจัย ดังนั้น ผู้บริหารต้องมีบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษามีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม/มีการดำเนินการ มีการติดตาม และมีนำผลการติดตาม ไปพัฒนา ด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียน

การสอน รวมถึงการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี การเรียนรู้ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ กระบวนการวัดประเมินผลและวิจัย และระบบประกันคุณภาพภายใน เพื่อให้การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสถานศึกษา โดยเฉพาะการนำเข้าไปสู่กระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ อย่างแท้จริง

2.1.3 ด้านงบประมาณ

การจัดการด้านงบประมาณและการเงิน มีแนวทางสอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจการบริหาร โดยให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหน่วยงบประมาณ (Budgeting Entity) และหน่วยบริหารการเงิน (Financial Entity) ให้สถานศึกษาเป็นหน่วยบริหารการเงินที่สามารถกำหนดความต้องการงบประมาณของตนเอง โดยจัดทำงบประมาณผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและมีอิสระในการจัดการทรัพย์สินและหารายได้เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้มุ่งเน้นให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการช่วยระดมทรัพยากรและการลงทุนจากแหล่งต่าง ๆ โดยมีระบบตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล การใช้ทรัพยากรเพื่อความโปร่งใสและความรับผิดชอบ ดังนั้น งานงบประมาณและการเงิน จึงเป็นไปในลักษณะต้องให้ความสำคัญอิสระ คล่องตัว ซึ่งเป็นไปตามแนวทางกระจายอำนาจการบริหารจัดการที่ใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ควบคู่กับระบบการตรวจสอบ เพื่อความโปร่งใสและความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ภายใต้การบริหารจัดการทรัพยากรที่มุ่งเน้นประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งกำหนดแนวทางหลายประการ เช่น จัดสรรงบประมาณรวมเป็นก้อนมุ่งที่แผนงานและผลงาน กำหนดมาตรฐานการจัดการทางการเงิน โดยให้มีการคำนวณต้นทุน กิจกรรมการบริหารสินทรัพย์ เป็นต้น การจัดทำระบบบัญชีตามเกณฑ์พึงรับพึงจ่าย และจัดให้มีระบบการตรวจสอบเพื่อให้เกิดความรวดเร็ว มีขั้นตอนที่ไม่ต้องผ่านการกลั่นกรองหลายขั้นตอนเกินความจำเป็น ทั้งนี้ การตัดสินใจทางงบประมาณและทางการเงินจะอยู่ในระดับสถานศึกษามากที่สุด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1. 2552 : 3)

กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 13) ได้กล่าวถึงตัวชี้วัดในการประเมินสถานศึกษาพอเพียง ด้านงบประมาณไว้ว่า การดำเนินงานของสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านงบประมาณ ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด คือ

ตัวชี้วัดที่ 1 มีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 2 ดำเนินการตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลัก
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 3 ติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงบประมาณของ
สถานศึกษาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 4 นำผลการติดตาม มาพัฒนา/ปรับปรุง การบริหารจัดการ
งบประมาณตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สรุปได้ว่า ด้านงบประมาณ ถือว่าเป็นส่วนของการบริหารจัดการการศึกษาที่
ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ เนื่องจากในการดำเนินงานกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ภายใน
สถานศึกษาส่วนใหญ่ย่อมเกี่ยวข้องกับงานด้านงบประมาณ ผู้บริหารต้องมีการวางแผน
การบริหารจัดการงบประมาณ การดำเนินงานตามงบประมาณ การติดตามผลการดำเนินงาน
ตามงบประมาณรวมถึงการติดตามพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการให้สอดคล้องตาม
นโยบายของสถานศึกษาโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.1.4 ด้านการบริหารทั่วไป

การบริหารงานทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการระบบบริหารองค์กร
โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวกตามหลักการบริหาร
ที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงาน เน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมี
ส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิผล ความสำเร็จของการ
บริหารทั่วไปในสถานศึกษาเกิดขึ้น ได้ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีภาวะผู้นำ มีการจัดบุคลากร
ปฏิบัติงานให้ตรงกับความสามารถและความถนัด จัดระบบสำนักงานที่ดี ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่
อย่างต่อเนื่อง และนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงกระบวนการบริหารทั่วไป นโยบายรัฐบาล
และของกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1. 2552 : 3 - 4)

การจัดทำมาตรฐานการบริหารและการจัดการศึกษาโดยใช้สถานศึกษาเป็น
ฐานจะเป็นมาตรฐานกลางที่สอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการกระจาย
อำนาจและใช้เป็นแนวทางการประเมินการปฏิบัติงาน สะท้อนให้เห็นสภาพการบริหารและการ
จัดการศึกษาของ โรงเรียนผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจ ที่เป็นบรรทัดฐาน
เดียวกันได้รับการยอมรับ เชื่อถือจากสาธารณชน

กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 13) ได้กล่าวถึงตัวชี้วัดในการประเมินสถานศึกษาพอเพียง ด้านการบริหารทั่วไปไว้ว่า การดำเนินงานของสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการบริหารทั่วไป ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด คือ

ตัวชี้วัดที่ 1 บริหารอาคารสถานที่และจัดการแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 2 ประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการอยู่อย่างพอเพียง ในสถานศึกษา / ชุมชน

สรุปได้ว่า ด้านการบริหารทั่วไป ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำ มีการจัดบุคลากรปฏิบัติงานให้ตรงกับความสามารรถและความถนัด จัดระบบสำนักงานที่ดี ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า ประหยัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ประกอบด้วย การบริหารอาคารสถานที่และจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการเป็นอยู่อย่างพอเพียง รวมถึงมีการประเมินตรวจสอบผลการดำเนินงานเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง และนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการบริหารทั่วไป

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ด้านการบริหารจัดการศึกษา คือ มีการกำหนดนโยบายในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน แผนปฏิบัติงานประจำปี มีการกำกับติดตาม ประเมินผล และนำผลมาพัฒนา มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม มีการดำเนินการ มีการติดตาม และนำผลการติดตามไปพัฒนาด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน มีการวางแผนบริหารจัดการงบประมาณ การดำเนินงานตามงบประมาณ การติดตามผลการดำเนินงานตามงบประมาณ มีการบริหารอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการเป็นอยู่อย่างพอเพียง

2.2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่จัดการศึกษาเป็นแหล่งของการแสวงหาความรู้ จึงต้องมีหลักสูตรเป็นของตนเอง คือหลักสูตรสถานศึกษาต้องครอบคลุมภาระงานการจัดการศึกษาทุกด้าน หลักสูตรสถานศึกษาจึงประกอบด้วยการเรียนรู้ทั้งมวลเป็นประสบการณ์

อื่น ๆ ที่สถานศึกษาแต่ละแห่งวางแผนเพื่อพัฒนาผู้เรียนซึ่งเกิดจากการมีส่วนร่วมของบุคลากร และผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาจะต้องทำงานร่วมกับ ครอบครัวยุวมชน ท้องถิ่น วัด หน่วยงานและสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสองประการ ซึ่งจุดมุ่งหมายทั้งสองประการนี้ให้แนวทางที่สำคัญ ซึ่งสถานศึกษาต้องพัฒนาหลักสูตรภายในบริบทและแนวทางนั้น ๆ ดังนี้ (ถวัลย์ มาศจรัส. 2545 : 106-110)

1. หลักสูตรสถานศึกษาควรพัฒนาให้ได้เกิดความสุขสนานและความเพลิดเพลินในการเรียนเปรียบเสมือนเป็นวิธีสร้างกำลังใจและเร้าใจให้เกิดความก้าวหน้าแก่ผู้เรียนให้ได้มากที่สุด มีความรู้สูงสุดสำหรับผู้เรียนทุกคน ควรสร้างความเข้มแข็ง ความสนใจ และประสบการณ์ให้ผู้เรียน พัฒนาความมั่นใจ ให้เรียนและทำงานอย่างเป็นอิสระ ร่วมใจกัน

2. หลักสูตรสถานศึกษาควรส่งเสริมการพัฒนาด้านจิตวิญญาณ จริยธรรม สังคมและวัฒนธรรม และโดยเฉพาะพัฒนาหลักการในการจำแนกระหว่างถูกและผิด เข้าใจ และศรัทธาในความเชื่อของตน ความเชื่อและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ว่ามีอิทธิพลต่อตัวบุคคล และสังคม

การจัดการเรียนการสอน การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ กระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียน สามารถดำเนินการได้ดังนี้ (สุชาติ นันทะไชย. 2548 : 7-8)

1. การจัดหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อันได้แก่

1.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

1.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

1.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นทั้งในอนาคตอันใกล้และไกล

1.4 ค่านิยมการมีความรู้คู่คุณธรรม

2. การจัดหน่วยการเรียนรู้สถานศึกษา สถานศึกษาสามารถบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ประกอบด้วย 3 ห่วง 2 เงื่อนไข เข้าไปในหน่วยการเรียนรู้ทุกชั้นและทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้เฉพาะเรื่อง เช่น หน่วยการเรียนรู้ “การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” เพิ่มไว้ในกลุ่มการพัฒนาผู้เรียนในทุกระดับชั้น แต่สิ่งสำคัญที่สุด คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิถีปฏิบัติ ประสบการณ์ และวิถีชีวิตของนักเรียน โดยคำนึงถึงภูมิสังคมในแต่ละท้องถิ่น และนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นกรอบแนวคิดในการจัดกิจกรรม

3. การจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สร้างเสริมคุณธรรมเพื่อปลูกฝังและสร้างเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ลักษณะกิจกรรมควรเป็นกิจกรรมที่ปลูกเร้าให้ซึมซับกับลักษณะนิสัยของความพอเพียง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การคิดใคร่ครวญถึงผลที่เกิดจากการกระทำต่าง ๆ ความซื่อสัตย์ ความ پاکเพียรพยายาม ความอดทน ความรอบรู้ ความรอบคอบ ความระมัดระวังความรักในสิ่งแวดล้อมและท้องถิ่น เป็นต้น การสร้างเสริมคุณลักษณะดังกล่าวเป็นการสร้างพื้นฐานจิตใจ ให้คุ้นเคยกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนข้อมูลสารสนเทศ ควรมีทิศทางที่แน่นอนชัดเจนว่าต้องพัฒนาความสามารถของเด็กในเรื่องที่เกี่ยวกับสารสนเทศจนถึงขั้นของการมีทักษะเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง และเป็นประโยชน์ต่อสังคมไทย เด็กไทย รวมถึงคนไทยทุกคนต้องได้รับการพัฒนาและเรียนรู้ร่วมกันในการรู้จักเลือกข้อมูลที่เป็นประโยชน์และสามารถพัฒนาได้ตามสภาพบรรยากาศแวดล้อม ความพร้อมของสังคมไทยด้วยความพอดี มิใช่ลอกเลียนแบบ รับเอามาใช้กับสังคมไทยอย่างไม่รู้เป้าหมายที่แท้จริงของวิทยากรนั้น ๆ

สรุปได้ว่า การสร้างหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรจะต้องสนองตอบต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติของการศึกษา ผู้สอนต้องปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนและประเมินกระบวนการสอนของตนเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลง และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ส่วนการจัดการเรียนการสอน ต้องมีกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ การจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การใช้สื่อและการผลิตสื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2.2.1 หน่วยการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จัดทำหน่วยการเรียนรู้ โดยการนำเอาสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาคที่กำหนดไว้ไปบูรณาการจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ย่อย ๆ เพื่อความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ และผู้เรียนได้เรียนรู้ในลักษณะองค์รวม หน่วยการเรียนรู้ แต่ละหน่วยประกอบด้วย ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ และจำนวนเวลาสำหรับการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเมื่อเรียนครบทุกหน่วยย่อยแล้วผู้เรียนสามารถบรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาคของทุกวิชา ในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ อาจบูรณาการทั้งภายในและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้สำหรับหน่วยการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้นสถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติโครงงานอย่างน้อย 1 โครงงาน (กรมวิชาการ, 2545 : 10)

กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 9) ได้กล่าวถึงตัวชี้วัดในการประเมินสถานศึกษาพอเพียง ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด คือ

ตัวชี้วัดที่ 1 มีหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทุกระดับชั้น

ตัวชี้วัดที่ 2 มีการนิเทศ/ติดตาม/ประเมินผล การนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ตัวชี้วัดที่ 3 มีการศึกษา/วิเคราะห์/วิจัย เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 : 11) ได้จัดทำตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ช่วงชั้นที่ 1 (ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3) ไว้ดังนี้

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 : ปฏิบัติตนดี มีความพอเพียง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การทำความสะอาดร่างกาย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การใช้สิ่งของที่มืออย่างประหยัดและ

คุ้มค่า

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง เงินทองของมีค่า

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การแบ่งปันต่อผู้อื่น

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 : ชีวิตสดใส พอใจเศรษฐกิจพอเพียง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง บ้านที่น่าอยู่

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง จิตสำนึก

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ซื่อสัตย์สุจริต

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง จิตสาธารณะ
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 : ภูมิใจตนและชุมชนของเรา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง บทบาทหน้าที่ต่อชุมชนใน

ด้านสิ่งแวดล้อม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง รักษาธรรมชาติสมบัติ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ใช้จ่ายอย่างมีความสุข
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง กินอยู่รู้ค่า

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 : 13) ได้จัดทำตัวอย่าง
หน่วยการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ช่วงชั้นที่ 2 (ระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6) ไว้ดังนี้

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 : ชีวิตมีคุณค่า พึ่งพาเศรษฐกิจพอเพียง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ดำเนินชีวิตตามรอยพ่อพาครอบครัว

อยู่สบาย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ทรัพยากรมีคุณค่าใช้รักษาอย่างพอดี
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง รับ-จ่ายอย่างรู้คุณค่าพาชีวิตให้

พอเพียง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ภูมิปัญญาที่มีค่ารู้รักษาและยกย่อง
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 : ชีวิตที่พอเพียง ไม่เสี่ยงความยากจน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ปฏิบัติตนตามพ่อสอน แน่นอน

ไม่ยากจน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า รักษา

สิ่งแวดล้อมให้สมดุล

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ ไม่เสี่ยงความ

ยากจน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ชีวิตมีคุณค่า ภูมิปัญญาของชุมชน
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : วิถีชีวิตไทย ภูมิใจเศรษฐกิจพอเพียง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง องค์กรในชุมชน ร่วมพลังพอเพียง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมพร้อมใจ

อนุรักษ์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ใช้จ่ายของตนเองและครอบครัวอย่างพอเพียง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง องค์กรความรู้ของภูมิปัญญาที่มีคุณค่าพอเพียง

การนิเทศ/ติดตาม/ประเมินผล การนิเทศการศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องในการให้บริการทางการศึกษา เพื่อให้กระบวนการเรียนการสอนเกิดผลสัมฤทธิ์ตามความคาดหวัง ให้รู้จักปรับปรุงวิธีการสอน ช่วยให้เกิดความงอกงามทางวิชาชีพทางการศึกษา ช่วยในการพัฒนาครู ช่วยในการเลือก และปรับปรุง วัตถุประสงค์ของการศึกษาช่วยในการปรับปรุงวัสดุ และเนื้อหาการสอน ปรับปรุงวิธีการสอนและช่วยปรับปรุงการประเมินผลการสอน (ซัด บุญญา. 2538 : 2) การติดตามเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติงานตามแผนงานที่กำหนดไว้ เพื่อตัดสินใจแก้ไขปรับปรุงวิธีการปฏิบัติให้ผลงานเป็นไปตามแผนงานอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด และการประเมินผลเป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าของแผนงาน/โครงการ ตลอดจนการพิจารณาผลสัมฤทธิ์ของแผนงานนั้น ๆ ว่ามีมากน้อยเพียงใด เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น (หทัยรัตน์ ลิ้มอรุณวงศ์. 2552 : 1-2)

สรุปได้ว่า การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ควรบูรณาการจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ย่อย ๆ เพื่อความสะดวกในการจัดการเรียนรู้และผู้เรียนได้เรียนรู้ในลักษณะองค์รวม มีหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทุกระดับชั้น มีการนิเทศ/ติดตาม ประเมินผลการนำหน่วยการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งต้องมีการศึกษา/วิเคราะห์/วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.2.2 การบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน

จัดทำแผนการเรียนรู้ ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนมีอิสระในการออกแบบ แผนการจัดการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งมีได้หลากหลายรูปแบบ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้สอนควรปฏิบัติตามนโยบายของโรงเรียนที่กำหนดไว้ว่าให้ใช้รูปแบบใด ถ้าโรงเรียนมิได้กำหนดรูปแบบไว้จึงเลือกแบบที่ตนเองเห็นว่าสะดวกต่อการนำไปใช้

รูปแบบการจัดหลักสูตรเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การจัดหลักสูตรทำได้หลายรูปแบบด้วยกัน ดังนี้ (สิริวรรณ ศรีพหล. 2550 : 15)

1. การสอดแทรกหรือบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มที่ปรากฏในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. การสอดแทรกหรือบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
3. การจัดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นรายวิชาหนึ่ง ซึ่งรายละเอียดในแต่ละรูปแบบมีดังนี้

3.1 การสอดแทรกหรือบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มที่ปรากฏในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โดยสาระของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นสหวิทยาการ (Inter Disciplinary) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจึงสามารถสอดแทรกปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้ง 8 กลุ่มสาระ ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ

การจัดการเรียนการสอนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอาจไม่ต้องจัดสอนแยกเป็นวิชาหนึ่งต่างหาก แต่อาจจัดสอดแทรกไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ปรากฏในหลักสูตรได้ การสอดแทรกปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ขึ้นอยู่กับผู้สอนในแต่ละสาระการเรียนรู้จะวินิจฉัยว่าในแต่ละรายวิชามีบทใดหรือหน่วยใดบ้างที่อาจสอดแทรกแนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้

ถ้าผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยประกอบด้วยสาระที่ 1 การอ่าน สาระที่ 2 การเขียน สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา และสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม อาจสอดแทรกปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในแต่ละสาระได้ เช่น เมื่อต้องการฝึกทักษะการอ่าน อาจให้ผู้เรียนอ่านพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวหรือบทความต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หรือในสาระการเขียน เรียงความเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น เรียงความเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง การเห็นคุณค่าและใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด เป็นต้น โดยให้ผู้เรียนไปค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ แล้วรวบรวม ประมวลเป็นเรียงความของผู้เรียนแล้วให้ออกมาอ่านและพหูสนทนาเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ปรากฏในเรียงความนั้น เป็นการฝึกทักษะการฟัง และพูดได้อีกด้วย

กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ผู้สอนอาจสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในโจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ รวมทั้งฝึกให้นักเรียนรู้การคิดอย่างมีเหตุผล โดยเจาะการแก้ปัญหา โดยฝึกเป็นนิสัย ซึ่งทักษะดังกล่าวมีความจำเป็น เมื่อผู้เรียนต้องดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สามารถสอดแทรกหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในสาระต่าง ๆ เช่น สาระที่ 2 ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม โดยเน้นเรื่องการไม่เบียดเบียนสิ่งแวดล้อม การจัดการและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างพอเพียง หรือในสาระที่ 5 พลังงาน เมื่อเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างพลังงานกับสิ่งแวดล้อมแล้ว อาจสอดแทรกแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการใช้พลังงานอย่างประหยัด เป็นต้น หรือในสาระที่ 8 ธรรมชาติของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ควรให้ผู้เรียนได้เข้าใจว่า วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมและสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กัน และผู้เรียนจะนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้อย่างไร

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นสาระที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยในส่วนนี้จะกล่าวรายละเอียดไว้ในแนวทางการจัดหลักสูตรในรูปแบบที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สามารถสอดแทรกปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในการจัดการเรียนการสอนได้เช่นกัน เช่น ในสาระที่ 2 ชีวิตและครอบครัวที่กำหนดมาตรฐานไว้ว่า พ 2.1 เข้าใจและคุณค่าของชีวิตและครอบครัว เพศศึกษาและมีทักษะในการดำเนินชีวิต” ผู้สอนชี้ให้เห็นว่า หลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงสามารถทำให้ครอบครัวและการดำเนินชีวิตมีความสุขสงบอย่างแท้จริง หรือสาระที่ 4 การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพ และการป้องกันโรค ผู้สอนสอดแทรกหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่า ถ้าใช้ชีวิตอย่างพอเพียงพอประมาณในการบริโภค ชีวิตจะมีคุณภาพทำให้ร่างกายมีสุขภาพดีและปราศจากโรค เป็นต้น

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สามารถสอดแทรกปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในสาระต่าง ๆ เช่น ในสาระที่ 3 นาฏศิลป์ ให้ผู้เรียนแสดงละครเชิงสร้างสรรค์เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นอกจากนั้นระหว่างการจัดกิจกรรม ผู้เรียนยังได้เรียนรู้การทำงานร่วมกัน ซึ่งต้องมีความอดทน การช่วยเหลือ การแบ่งปันกัน ซึ่งคุณธรรมเหล่านี้เป็นคุณธรรมที่ปรากฏในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนในกลุ่มผู้ชมสามารถเห็นคุณค่าของปรัชญาดังกล่าวยังเป็นรูปธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เช่นสาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัวที่กำหนดมาตรฐานไว้ว่า “เข้าใจ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะ คุณธรรม มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม...” ผู้สอนอาจสอดแทรกปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องของการใช้ทรัพยากรอย่างพอเพียงและใช้อย่างคุ้มค่า รวมทั้งการรักษาสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่ยั่งยืน หรือสาระที่ 2 การอาชีพควรเน้นการประกอบอาชีพที่สุจริต มีคุณธรรมและเจตคติที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นคุณธรรมของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ อาจสอดแทรกปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในสาระต่าง ๆ เช่น สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร ผู้สอนอาจสร้างบทสนทนา เพื่อให้ผู้เรียนฝึกการสื่อสาร โยสอดแทรกปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในบทสนทนาควรเน้นการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงหรือฝึกการอ่านและการเขียน โดยให้ผู้เรียนไปรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงแล้วนำมาเรียบเรียง โดยเขียนเรียงความเป็นภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

การจัดการเรียนการสอนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่ปรากฏในหลักสูตรขั้นพื้นฐาน สามารถสอดแทรกหรือบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ทุกกลุ่มสาระ โดยผู้สอนต้องวิเคราะห์สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ และพิจารณาว่าบทเรียนใดสามารถสอดแทรกปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้อย่างเหมาะสม โดยสอดแทรกทั้งส่วนที่เป็นเนื้อหาเจตคติ คุณธรรม รวมทั้งทักษะที่ปรากฏในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.2.3 การสอดแทรกหรือบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม น่าจะเป็นที่นิยมและมีประสิทธิภาพมากที่สุด เพราะหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในส่วนของมาตรฐานการเรียนรู้ โดยเฉพาะสาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์นั้น มาตรฐาน ส 3.1 ได้กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงโดยตรงไว้ดังนี้

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิต และการบริโภคการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และคุ้มค้ำรวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

ในการสอดแทรกปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มิใช่กรสอดแทรกไว้เฉพาะสาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์เท่านั้น แต่สามารถสอดแทรกไว้ในทุกสาระที่เป็นองค์ความรู้ของกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ซึ่งประกอบด้วย สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ
การดำเนินชีวิตในสังคม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ และสาระที่ 5
ภูมิศาสตร์ มีรายละเอียด ดังนี้

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม วัฒนธรรม สาระนี้เป็นความคิดรวบยอดที่
เกี่ยวข้องกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ปรัชญา ประวัติศาสตร์ สังคมวิทยา มานุษยวิทยา ที่มุ่ง
ศึกษามาตรฐานของความประพฤติของพลเมืองและการยกระดับภาวะทางจิต ซึ่งผู้เรียนจะต้อง
มีความรู้ประสบการณ์และทักษะเกี่ยวกับจริยธรรม คุณธรรมที่ว่าด้วยหลักความประพฤติของ
คนดีและอุดมคติตามแนวความเชื่อของศาสนาที่ตนนับถือ ดังนั้นในสาระนี้จึงมุ่งให้ผู้เรียน ได้
แสวงหาความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับหลักจริยธรรม คุณธรรมในการควบคุมความ
ประพฤติสามารถนำเอาความเชื่อและความศรัทธาทางศาสนาเป็นแนวทางให้ผู้เรียนมีอุดม
คติในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติตามหลักศาสนา เพื่อพัฒนาตนให้เป็นคนดี ให้อยู่ร่วมกันได้
อย่างสงบสุข (กรมวิชาการ. 2545 : 16)

ในการเรียนการสอนสาระนี้ ผู้สอนสามารถสอดแทรกธรรมะที่มี
ความสัมพันธ์และส่งเสริมแนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น

สัน โद्य คือ ความยินดี ชอบใจ พอใจ อิ่มใจ สุขใจ จุใจ กับของของคน
ความหมายโดยย่อ คือ รู้จักพอ รู้จักประมาณ 3 ได้แก่

ยถาลาภสัน โद्य พอใจในสิ่งที่ได้มา

ยถาผลสัน โद्य พอใจตามความสามารถ

ยถาสารูปสัน โद्य พอใจตามฐานะ

ทิวฐัมมิกัตถประโยชน์ ธรรมที่เป็นประโยชน์ในปัจจุบัน ได้แก่

อุฏฐานสัมปทา ถึงความพร้อมด้วยความหมั่นในการประกอบกิจการ

เลี้ยงชีวิตที่ดี

อารักขสัมปทา ถึงพร้อมด้วยการรักษา คือ รักษาทรัพย์ที่แสวงหาได้

ด้วยความหมั่น

กัลยาณมิตตา ความมีเพื่อนเป็นคนดีไม่คบคนชั่ว

สมชีวิตา การเลี้ยงชีพตามสมควรแก่กำลังที่หาได้ไม่ให้เกิดเดือดร้อน ไม่ให้

ฟุ่มเฟือยนัก

สัมมาอาชีวะ คือ การเลี้ยงชีพที่เหมาะสม หาเลี้ยงชีพในทางสุจริต

กิริสุข (สุขของคฤหัสถ์)

อัคคิสุข สุขเกิดจากการมีทรัพย์

โภคสุข สุขเกิดจากการใช้จ่ายทรัพย์

อนนสุข สุขเกิดจากการไม่เป็นหนี้

อนวัชชสุข สุขเกิดจากความประพฤติที่ดีไม่มีโทษ

นารวาสธรรม 4 หลักการครองชีวิตของคฤหัสถ์ 4 ประการ

สัจจะ คือความจริง ซื่อตรง จริ่งใจ พุคจริ่ง ทำจริง

ทมะ คือ รู้จักข่มใจของตน

ขันติ คือ ความอดทน โดยอดทนต่อความลำบากตรากตรำ ต่อทุกขเวทนา

ต่อความโกรธ ความไม่พอใจ และอำนาจกิเลส

จาคะ คือเสียสละ สละกิเลส สละความสุขสบาย และผลประโยชน์ส่วน

ตน สละให้แบ่งปันสิ่งของ ๆ ตนแก่คนที่ควรให้ปัน

อิทธิบาท 4 เป็นเครื่องให้ถึงความสำเร็จคุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จแห่ง

ผลที่มุ่งหมายมี 4 ประการ คือ

ฉันทะ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น

วิริยะ ความเพียรประกอบในสิ่งนั้น ไม่ว่างธุระ

จิตตะ เอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น ประชญาเศรษฐกิจพอเพียง

วิมังสา ความไตร่ตรองพิจารณาหาเหตุผลในสิ่งนั้น

ธรรมะที่กล่าวมาข้างต้นเป็นตัวอย่างที่ผู้สอนสามารถสอดแทรกหรือบูรณาการ เมื่อสอนในสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำรงชีวิต สาระนี้มุ่งศึกษา

ระบบความสัมพันธ์ของมนุษย์ในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคมมีวัฒนธรรม มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นเป็นกลุ่ม ศึกษาสถาบันทางสังคม การจัดระเบียบทางสังคม มุ่งให้เกิดความเข้าใจ ต่อระบบการเมือง การปกครอง โดยเฉพาะบทบาทและหน้าที่ในฐานะพลเมืองของประเทศในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กรมวิชาการ. 2545 : 16-17)

จากความสำคัญของสารดังกล่าวเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจบทบาทและหน้าที่ในฐานะพลเมืองของประเทศ ให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข การเป็นพลเมืองดีของประเทศ ต้องรู้จักการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง ผู้สอนสามารถชี้ให้ผู้เรียนเห็นว่า

แนวทางการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ อยู่อย่างพอประมาณยึดทางสายกลาง มีเหตุผล รวมทั้งมีภูมิคุ้มกันในตนเองจะเป็นการดำเนินชีวิตที่ถูกทาง เช่น

การบริโภค ให้บริโภคอย่างพอเพียง ดำรงอยู่แบบพอมี พอกิน อิ่ม खुตัวเองได้ ไม่เดือดร้อน ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่หรูหรา รู้จักทำบุญชียารับร่ายจ่าย

ด้านการคิด คือ การแสดงความคิดเห็นของตนเอง และฟังความคิดเห็นของคนอื่นแล้วนำมาพิจารณา ความคิดใดพอเพียง เหมาะสมอย่างไร

ตัวอย่างการดำเนินชีวิตดังกล่าว จะเป็นการพัฒนาชีวิตที่สมดุล มั่นคง และยั่งยืน ดังนั้นการเรียนการสอนจึงสามารถสอดแทรกปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้สอนวิเคราะห์ จากมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้นว่า จะสอดแทรกปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างไร

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ สาระนี้มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจว่า มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เพื่อตอบสนองความต้องการและความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่ ทั้งนี้เพราะมนุษย์มีความต้องการและความจำเป็นที่ไม่จำกัด ในขณะที่ต้องดำรงชีวิตอยู่ในสังคมท่ามกลางทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด ดังนั้นจึงต้องให้ผู้เรียน ได้แสวงหาความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการอย่างมีประสิทธิภาพที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในระดับประเทศและระดับโลกตลอดจนบทบาทของเทคโนโลยีที่มีต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจ มีความสามารถที่จะฉลาดเลือกประเมิน คิดพิจารณาผลที่เกิดจากทางเลือกและตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ (กรมวิชาการ. 2545 : 17)

จากความสำคัญของสาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ผู้สอนสามารถสอดแทรกปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้เกือบทุกบทเรียน เมื่อวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 2 ข้อ คือ ส 3.1 และ ส 3.2 ที่กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงในด้านความสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิต การบริโภค ที่เน้นการใช้ทรัพยากรอย่างจำกัด มีประสิทธิภาพ และคุ้มค้ำรวมทั้งเศรษฐกิจอย่างพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ นับว่าเป็นสาระที่มุ่งเน้นปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยตรง ทั้งนี้ผู้สอนต้องให้ผู้เรียนเห็นว่า ไม่ว่าจะเป็นการผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคและบริการซึ่งเป็นสาระสำคัญของการเรียนเศรษฐศาสตร์นั้น ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถเข้าไปเกี่ยวข้องได้ โดยเห็นว่า การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศต้องมุ่งเน้นความสมดุล มั่นคงและยั่งยืนอันเป็นเป้าหมายหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ สาระนี้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความเข้าใจว่า วิวัฒนาการ การดำเนินชีวิตของมนุษยชาตินั้น มีการสั่งสมมาตามกาลเวลาอย่างต่อเนื่องและเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย การศึกษาเรื่องราวในอดีต ทำให้เกิดการเรียนรู้ว่า มนุษย์ในอดีตเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ในเวลาต่อมาอย่างไร อันจะเป็นการสร้างประสบการณ์ทางเลือกในการดำรงชีวิตแก่คนรุ่นหลังต่อไป (กรมวิชาการ, 2545 : 17)

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ที่กล่าวข้างต้นผู้สอนสามารถสอดแทรกปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้เช่นกัน โดยเฉพาะประวัติความเป็นมาของระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยซึ่งจะเห็นได้ว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นมีรากฐานมาจากระบบเศรษฐกิจในอดีต นอกจากนั้นผู้สอนยังอาจชี้ให้เห็นถึงความคิดพลาดของสถานการณ์เศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในประเทศจนทำให้เกิดวิกฤตการณ์มาแล้ว นอกจากนั้น อาจยกตัวอย่าง การดำเนินชีวิตของบรรพชนในประวัติศาสตร์ในแง่ของการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง หรือบรรพชนของประเทศมีกระบวนการคิดคือ คิดอย่างไรที่นำไปสู่การดำรงชีวิตด้วยความสงบและประเทศมีความรักสามัคคีกันการสอดแทรกปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสาระนี้ ผู้สอนสามารถวิเคราะห์จากมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้นว่า เนื้อหาสาระของบทเรียนใดที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบ้าง

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ สาระนี้มุ่งให้ผู้เรียนเข้าใจในเรื่องมิติสัมพันธ์ทางภูมิศาสตร์กับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่ปรากฏใน โลกความสัมพันธ์ต่อกันและกัน และต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ มุ่งให้เรียนได้แสวงหาความรู้และประสบการณ์ในการศึกษาความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมในเชิงมิติสัมพันธ์ ทั้งในส่วนของประเทศไทยกับโลกที่เราอาศัยอยู่ มีความสามารถที่จะอธิบายลักษณะตำแหน่งแหล่งที่ แบบแผนและกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปรากฏการณ์ของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรม คิดวิเคราะห์ และตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ ที่มีผลต่อสังคม คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง ผลประโยชน์ของชาติและผลกระทบที่มีต่อโลก (กรมวิชาการ, 2545 : 18)

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ ผู้สอนสามารถสอดแทรกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การดำรงชีวิตของมนุษย์มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติโดยชี้ให้เห็นถึงการทำลายสิ่งแวดล้อมและการใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือยจนทำให้เป็นภัยต่อมนุษย์เองเพื่อการแก้ไขปัญหานี้ ผู้สอนอาจสอดแทรกปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่า เมื่อนำหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางในการดำรงชีวิตแล้ว มนุษย์จะอยู่กับสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีความสุข การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด โดยใช้อย่างพอเพียงพอประมาณ จะทำให้ทรัพยากรไม่สูญหายไปก่อนเวลาอันควร การไม่เบียดเบียน

ธรรมชาติ บำรุงรักษาธรรมชาติ จะทำให้ชุมชนประเทศ รวมทั้งโลกมีการพัฒนาที่สมดุล มั่นคง และยั่งยืนอย่างแท้จริง

การสอดแทรกหรือบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไว้ในกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทั้ง 5 สาระนั้นผู้สอนต้องวิเคราะห์คำสำคัญ (Keywords) สาระสำคัญ (Concepts) ตลอดจนหลักการ (Generalization) ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาวิเคราะห์ และ สังเคราะห์ความสำคัญออกมา รวมทั้งวิเคราะห์และสังเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ในสาระที่ 5 ในแต่ละชั้น เพื่อจะจัดทำคำอธิบายรายวิชา จึงบูรณาการสาระสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไว้ได้อย่างเหมาะสม

2.2.4 การจัดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นรายวิชาหนึ่ง

รูปแบบการจัดหลักสูตรปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอีกแนวทางหนึ่ง คือ การจัดเป็นรายวิชาหนึ่งอีกต่างหากซึ่งเป็นที่นิยมเช่นกัน โดยจัดเป็นสาระเพิ่มเติมไว้ในกลุ่ม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือเป็นสาระเพิ่มเติมในกลุ่มสาระการ เรียนรู้อื่น ๆ ก็ได้ การจัดเป็นรายวิชาต่างหากนี้สามารถจัด ได้ทุชั้น

ตัวอย่างรายวิชาที่อาจจัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม เช่น

1. หลักธรรมในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. การดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง
3. การสร้างชุมชนเข้มแข็งด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
4. ระบบเศรษฐกิจโลกกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
5. การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน
6. โครงการพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตามแนวหลัก

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

7. การขับเคลื่อนหลักเศรษฐกิจพอเพียง

แนวทางการจัดหลักสูตรในเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 3 แนวทาง ควรจัดหลักสูตรในลักษณะหลักสูตรเกลียวสว่าน (Spiral Curriculum) หมายถึง การจัดเนื้อหา หรือหัวข้อเดียวกัน ไว้ในทุกๆระดับชั้น มีความยากง่ายและความลึกซึ้งแตกต่างกัน

กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 9) ได้กล่าวถึงตัวชี้วัดในการประเมิน สถานศึกษาพอเพียง ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ

พอเพียงในเรื่องการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้การสอน ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด คือ

ตัวชี้วัดที่ 4 มีแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ทุกระดับชั้น

ตัวชี้วัดที่ 5 คุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

ตัวชี้วัดที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

ตัวชี้วัดที่ 7 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สรุปได้ว่า การบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้การสอนสถานศึกษาต้องมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกระดับชั้น โดยคำนึงถึงคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้บริหารและครูผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้อย่างถูกต้อง

2.2.5 สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สมพร จารุณี (2540 : 2-20) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สื่อที่นำเสนอสิ่งเร้า สื่อการเรียนการสอนมีหลายรูปแบบและหลายประเภท เช่น หนังสือ ภาพยนตร์ เทปเสียง การส่งและนำเสนอสิ่งเร้าประเภทต่าง ๆ ต้องการใช้สื่อที่เป็นวัสดุรูปแบบใด รูปแบบหนึ่งเสมอ หนังสือคือสิ่งที่นำเสนอ สิ่งเร้าคือตัวหนังสือและรูปภาพ ภาพยนตร์คือสิ่งที่นำเสนอ สิ่งเร้าคือสิ่งที่เป็แผ่นฟิล์มที่บรรจุภาพเคลื่อนไหวและเสียงได้ การใช้สื่อจากแหล่งต่าง ๆ ครูผู้สอนออกแบบและวางแผนประสบการณ์การเรียนรู้จากสิ่งที่ตัวเองและนักเรียนสามารถทำได้หรือสร้างขึ้นมาได้รวมทั้งอาศัยสิ่งที่พอจะหาซื้อหรือขอยืมมาจากที่อื่นได้ด้วย ครูและนักเรียนสามารถวางแผนและสร้างปฏิสัมพันธ์ของเขาเองโดยใช้การบรรยาย การสนทนา การศึกษานอกสถานที่ และอื่น ๆ แต่ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์เป็นสำคัญ

อารมณี ใจเที่ยง (2550 : 187) กล่าวว่า สื่อการสอนเปรียบได้กับมือที่สามของครูเพราะครูสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องทุ่นแรงช่วยเสริมให้การสอนน่าสนใจ และลดพลังงานการที่ครูต้องพูดอธิบายให้น้อยลงได้ เป็นการประหยัดเวลาสอนลง สื่อการสอนจะช่วย

กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ช่วยสร้างความเข้าใจให้ชัดเจนขึ้น และช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น ตลอดจนจำได้นาน สื่อการสอนแบ่งได้ เป็นสื่อประเภทวัสดุ เช่น ของจริง ของจำลอง รูปภาพ บัตรคำ แผนภูมิ แผนที่ หนังสือ ฯลฯ และสื่อประเภทวิธีการ ได้แก่ กิจกรรมทุกอย่างที่ครูหรือนักเรียนจัดขึ้น ทั้งในและนอกห้องเรียน เช่น การสาธิต การแสดงบทบาทสมมุติ การแสดงละคร การเชิดหุ่น การศึกษา นอกสถานที่ ฯลฯ เนื่องจากสื่อมีหลายประเภท ผู้สอนต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะเนื้อหาวิชา จุดประสงค์ของบทเรียน ลักษณะของผู้เรียน และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ

กรมวิชาการ (2544 : 23) กล่าวว่า ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่และเรียนรู้ได้จากสื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้ทุกประเภทรวมทั้งจากเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ชุมชนและแหล่งอื่น ๆ เน้นสื่อที่ผู้เรียนและสอนใช้ศึกษาค้นคว้าความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนและผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นเองหรือนำสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัวและในระบบสารสนเทศใช้ในการเรียนรู้โดยใช้วิจารณญาณในการเลือกใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ โดยเฉพาะหนังสือเรียน ควรมีเนื้อหาสาระครอบคลุมตลอดช่วงชั้น สื่อสิ่งพิมพ์ ควรจัดให้มีอย่างเพียงพอ ทั้งนี้ควรให้ผู้เรียนสามารถยืมได้จากศูนย์สื่อหรือห้องสมุดของสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 9) ได้กล่าวถึงตัวชี้วัดในการประเมินสถานศึกษาพอเพียง ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องสื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด คือ

ตัวชี้วัดที่ 8 จัดหา/ผลิต/ใช้/เผยแพร่ สื่อการเรียนรู้ เพื่อบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอน

ตัวชี้วัดที่ 9 จัดทำ/พัฒนา/เผยแพร่ แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อสนับสนุน การเรียนรู้ เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 10 ใช้แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน ที่ส่งเสริมการอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียน

สรุปได้ว่า การใช้สื่อและการผลิตสื่อประกอบการเรียนรู้ ผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นเองหรือนำสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัว และในระบบสารสนเทศมาใช้ในการเรียนรู้ใช้สื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ หลากหลายและสอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน จัดให้มีแหล่ง

เรียนรู้ในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อการศึกษา ค้นคว้า แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ และพัฒนาสื่อการเรียนรู้

2.2.6 การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ

พอเพียง

ความหมายของการวัด (Measurement) คือ เป็นการกำหนดปริมาณหรือจำนวนเลขให้กับสิ่งต่าง ๆ ตามกฎหรือข้อกำหนดที่วางไว้ซึ่งปริมาณหรือจำนวนตัวเลขที่กำหนดนี้จะเป็นสิ่งที่แสดงลักษณะเฉพาะบางประการของสิ่งที่วัดนั้น ในการกำหนดปริมาณในการวัดอาจจะแสดงสัญลักษณ์ด้วยจำนวนที่เป็นตัวเลขหรือสัญลักษณ์อื่น ๆ แต่ในขณะที่เดียวกันตัวเลขที่กำหนดให้ นั้นโดยตัวมันเองแล้วจะ ไม่มีความหมายใด ๆ จนกว่าจะถูกกำหนดให้มีความหมายในเชิงปริมาณเท่านั้น ส่วนคำว่า การประเมินผล (Evaluation) หมายความว่า การประเมิน (Assessment) เข้าไว้ด้วยกันเมื่อ การประเมิน หมายถึง การวัด (Measurement) แต่อ้างอิงถึง การทำการตัดสินใจในทางการศึกษา ซึ่งต้องใช้ข้อมูลจากกระบวนการวัดมาใช้ในการตัดสินใจ การตัดสินใจ อาจจะทำขึ้นเกี่ยวกับการปฏิบัติของผู้เรียน ครู โรงเรียน สถานศึกษา โปรแกรมการศึกษาและอื่น ๆ และการตัดสินใจอาจจะทำเกี่ยวกับคุณภาพ หรือคุณค่าของโปรแกรมหรือวิธีการทางการศึกษา (พรทิพย์ ไชยโส. 2549 : 21-22)

ประทีป เมธาคณวุฒิ (2544 : 75) กล่าวว่า การวัด (Measurement) หมายถึง การให้ตัวเลขกับลักษณะตามเกณฑ์ที่กำหนดเช่น การวัดด้วยแบบวัดที่เป็นมาตรฐาน เพื่อทำการวัดความเร็วหรือความถูกต้อง โดยแปรผลการตอบคำถามเป็นตัวเลข แล้วนำผลไปเปรียบเทียบกับข้อมูลที่เป็นเกณฑ์การประเมิน (Evaluation) หมายถึง การตัดสินคุณค่าของสิ่งของที่วัดตามเกณฑ์ภายในและภายนอก เช่นการใช้วิธีการหลากหลาย วัดการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียน ซึ่งต้องเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีความแตกต่าง ๆ ที่มีความแตกต่างตามบริบทของระบบการศึกษาแต่ละแห่ง

กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 9) ได้กล่าวถึงตัวชี้วัดในการประเมินสถานศึกษาพอเพียง ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ การเรียนการสอน ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด คือ

ตัวชี้วัดที่ 11 จัดทำเครื่องมือ และวัด และประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 12 ใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 13 รายงานผลการประเมิน และนำมาปรับปรุง/พัฒนา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 14 จัดแสดง/เผยแพร่/ประกวด/แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานของผู้เรียนที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้

สรุปได้ว่า การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ เน้นการจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ ใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีการจัดแสดง /เผยแพร่/ประกวด/แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานของนักเรียนที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สรุปได้ว่า ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคือการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ควรบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทุกระดับชั้น มีการนิเทศ /ติดตาม/ประเมินผลการนำหน่วยการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีการศึกษา/วิเคราะห์/วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนสถานศึกษาต้องมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกระดับชั้น โดยคำนึงถึงคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้บริหารและครูผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้อย่างถูกต้องการใช้สื่อและการผลิตสื่อประกอบการเรียนรู้ ผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นเองหรือนำสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัว และในระบบสารสนเทศมาใช้ในการเรียนรู้ใช้สื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ หลากหลายและสอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อการศึกษา ค้นคว้า แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ และพัฒนาสื่อการเรียนรู้การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ เน้นการจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ ใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีการจัดแสดง /เผยแพร่/ประกวด/แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานของนักเรียนที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กรมวิชาการ (2546 : 2) กล่าวไว้ว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่จัดอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วยรูปแบบกระบวนการ วิธีการที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง มีความหมายและมีคุณค่าในการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกายและจิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มุ่งสร้างเสริมเจตคติ คุณค่าชีวิต ปลูกฝังคุณธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปรับตัวและปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

สรุปได้ว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

2.3.1 กิจกรรมแนะแนว

กรมวิชาการ (2546 : 6) กล่าวไว้ว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (แนะแนว) ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเอง เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนจะต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อ และการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ

นอกจากกิจกรรมแนะแนวในส่วนของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแล้ว สถานศึกษาต้องจัดระบบแนะแนวให้บริการช่วยเหลือนักเรียนทุกคน เพื่อให้รู้จักตนเองในด้านความสนใจ ความถนัด ความสามารถ ซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับการเลือกศึกษาต่อและเลือกอาชีพที่เหมาะสม และเสริมสร้างบุคลิกภาพลักษณะนิสัย การปรับตัวที่เหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้งความสามารถในการจัดการกับปัญหาทางด้านอารมณ์ สังคม ได้อย่างมีความสุข

กิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อสนองความสนใจของผู้เรียน พัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ ทักษะ ความสามารถพิเศษ ที่นำไปสู่ความเป็นเลิศหรือศิลปิน เช่น เป็นนักวิทยาศาสตร์ นักได้เวที นักแสดง นักดนตรี นักร้อง จิตรกร นักกีฬา เป็นต้น นอกจากนี้โรงเรียนยังต้องจัดกิจกรรมเพื่อสนองนโยบายของรัฐเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ เช่น รักการออกกำลังกาย มีน้ำใจนักกีฬา การอนุรักษ์

ศิลปวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาไทย การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม การปลูกฝังคุณลักษณะ
 ประชาธิปไตย การรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด การรณรงค์ยุดีความรุนแรงในเด็กและสตรี เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 : 20) กล่าวไว้ว่า เป็น
 กิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิดตัดสินใจ คิด
 แก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียนและอาชีพ สามารถปรับคนได้อย่าง
 เหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน สถานศึกษาต้องจัดกระบวนการ
 ดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่
 ชัดเจน โดยมีครูประจำชั้นเป็นบุคลากรภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน
 สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมแนะแนวภายในสถานศึกษาผู้บริหารต้องมีแผนงาน/โครงการแนะ
 แนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน จัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักวางแผนชีวิตตนเอง
 ได้ มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แก้ปัญหา/พัฒนาตนเองมีการติดตามผล และนำผลการ
 ติดตามมาใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามหลักปรัชญา
 เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 16) ได้กล่าวถึงตัวชี้วัดในการประเมิน
 สถานศึกษาพอเพียง ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน
 เรื่องการแนะแนวและระบบช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด คือ

ตัวชี้วัดที่ 1 มีกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
 เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 2 จัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักการวางแผนชีวิต
 ของตนเอง ได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 3 มีระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถ แก้ปัญหา/พัฒนา
 ตนเอง ได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 4 ติดตามผล การจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือ
 ผู้เรียน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 5 นำผลการติดตามมาใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนว และ
 ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สรุปได้ว่า ในการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนนั้น สถานศึกษา
 ต้องมีการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ให้ผู้เรียนรู้จักการวางแผนชีวิต
 ให้สามารถแก้ปัญหา พัฒนาตนเองได้สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีการติดตาม

ผล และนำผลการติดตามมาใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.3.2 กิจกรรมนักเรียน

กรมวิชาการ (2546 : 16) กล่าวว่า iva เป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ เพื่อเป็นพลเมืองดีของชาติ โดยมุ่งเน้นปลูกฝังความเป็นระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ สุจริต มีความรัก สามัคคี อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้และบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม

สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 : 20) กล่าวว่า iva เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัยความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันกัน เอื้ออาทรและสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสม และสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียน บริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียนประกอบด้วย กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ นักศึกษาวิชาทหาร และกิจกรรมชุมนุม ชมรม

กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 16) ได้กล่าวถึงตัวชี้วัดในการประเมินสถานศึกษาพอเพียง ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องกิจกรรมนักเรียน ประกอบด้วย 6 ตัวชี้วัด คือ

ตัวชี้วัดที่ 6 มีแผนงาน/โครงการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน iva อยู่อย่างพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 7 จัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 8 ส่งเสริมให้มีการจัดตั้ง ชุมนุม/ชมรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 9 มีการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น/วัฒนธรรม/หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 10 ติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 11 นำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนากิจกรรมนักเรียนตาม
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สรุปได้ว่า ในการจัดกิจกรรมนักเรียนนั้น สถานศึกษาต้องมีแผนงาน/
โครงการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนให้ได้อย่างพอเพียง มีการจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุว
กาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ มีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม มีการประยุกต์ใช้ภูมิ
ปัญญาท้องถิ่น/วัฒนธรรม/หลักคำสอนทางศาสนา มีการติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียน
ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.3.3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 : 20) กล่าวไว้ว่า เป็น
กิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่น ตาม
ความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละ
ต่อสังคมมีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่าง ๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

สุพักตร์ พิบูลย์ (2552 : 1) กล่าวไว้ว่า กิจกรรมเพื่อสังคมและ
สาธารณประโยชน์ซึ่งเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องเน้นการสร้างเยาวชนที่มี
ความสมดุล ลูกศิษย์ต้อง” เป็นคนเก่ง เป็นคนดีมีคุณลักษณะและมีสมรรถนะตามที่หลักสูตร
กำหนด” การให้นักเรียนทำกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นความมุ่งหวังที่จะ
สร้าง” จิตสาธารณะ” และคุณลักษณะแ่งอื่น ๆ อีกมากมายผ่านกิจกรรมนี้ ในการสร้างจิต
สาธารณะ คงมีหลายแนวทาง” สถานศึกษาจะต้องคิดกิจกรรม ที่มีความเป็นไปได้ง่าย และ
สะดวกในการปฏิบัติ แต่ให้ผลดี” ต่อไปนี้ อาจเป็นเพียงตัวอย่างส่วนหนึ่งเพื่อการสร้างจิต
สาธารณะแก่นักเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 16) ได้กล่าวถึงตัวชี้วัดในการประเมิน
สถานศึกษาพอเพียง ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน
เรื่องกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด คือ

ตัวชี้วัดที่ 12 มีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา และ
มีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 13 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา/พัฒนาสถานศึกษา/
ชุมชน ด้านเศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 14 ติดตามผลการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและ
สาธารณประโยชน์ ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 15 นำผลการติดตามมา ปรับปรุง/พัฒนาการดำเนินกิจกรรม เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สรุปได้ว่า ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ กิจกรรมที่จัดขึ้นเพิ่มเติม จากวิชาพื้นฐานทั้ง 8 กลุ่มสาระ ประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียน ได้คิดตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยตนเอง พร้อมทั้งการเข้าร่วมกิจกรรมตามความสามารถและความถนัด โดยขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้เรียนในการตัดสินใจเข้าร่วม ซึ่งกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิด ตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียนและอาชีพ มุ่งพัฒนา ความมีระเบียบวินัยความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จัก แก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันตามความเหมาะสม และสอดคล้องกับวิถีภาวะของผู้เรียน บริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

2.4 การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

การบริหารงานบุคคล (Personal Management) คือการจัดการเกี่ยวกับคน เป็น หน้าที่ของผู้บังคับบัญชาโดยตรง เป็นการบริหารคนให้ทำงาน เพื่อประโยชน์ขององค์กรและ ตัวบุคคล (สุภาวดี บุญศรี, 2553 : 13)

2.4.1 การพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สมาน รังสิโยภุชณ์ (2544 : 83) กล่าวว่าไว้ว่า การพัฒนาบุคคล หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมให้บุคคลมีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการทำงานดีขึ้น ตลอดจนมีทัศนคติที่ดีในการทำงาน อันเป็นผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

สุชาดา นันทะไชย (2548 : 8) กล่าวถึง การพัฒนาบุคลากร สามารถ ดำเนินการจัดการศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการพัฒนาบุคลากร ได้ดังนี้

1. สร้างความเข้าใจในหลักแนวคิปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่ ผู้บริหาร ครู บุคลากร ตลอดจนชุมชนด้วยการขอข้อมูลสารสนเทศ สื่อสิ่งพิมพ์ หรือเชิญ ผู้ทรงคุณวุฒิมาให้ความรู้
2. สร้างเครือข่ายใน โรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็น โรงเรียนนำร่องเพื่อ นำไปสู่การพัฒนาบุคลากรและแนวทางการจัดการศึกษา

3. จัดการศึกษาดูงาน โรงเรียนที่มีการจัดกิจกรรม โครงการตามแนวทาง
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4. สถานศึกษาและชุมชนร่วมกันกำหนดคุณลักษณะสำคัญของผู้ที่ดำเนิน
ชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาลักษณะดังกล่าวกับผู้บริหาร
สถานศึกษา ครู นักเรียน และบุคลากร ตลอดจนสมาชิกในชุมชน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 (2552 : 2-3) กล่าวถึง
การบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญทุกกระบวนการ ตั้งแต่การแต่งตั้ง
การพัฒนา การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพ การสร้างขวัญกำลังใจ เพื่อให้มีผลต่อการปฏิบัติงาน
ตามที่คาดหวัง ยึดหลักระบบคุณธรรม 4 ประการ ได้แก่ หลักความสามารถ หลักความเสมอ
ภาค หลักความมั่นคง และหลักความเป็นกลางทางการเมือง มีแผนการพัฒนามูลฐานที่เกิดจาก
การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน พัฒนามูลฐานอย่างทั่วถึง ตรงตามความต้องการ ปลูกฝัง
อุดมการณ์ความเป็นเจ้าของเพื่อให้เกิดผลสำเร็จที่งดงามอย่างมืออาชีพ สามารถปฏิบัติงานตาม
มาตรฐานวิชาชีพอย่างถูกต้องและสร้างสรรค์ ปัจจัยความสำเร็จในการปฏิบัติงานสอนจะ
เกิดขึ้นได้ ครูต้องทำกิจกรรม 7 กิจกรรม ดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตร
2. วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล
3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย
4. ใช้เทคโนโลยีในการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง และจัดกิจกรรม

การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน

5. วัดและประเมินผลตามสภาพจริง อย่างรอบด้าน เน้นองค์รวมและเน้น
พัฒนาการ

6. ใช้การวิจัยปฏิบัติการในการพัฒนานวัตกรรม เพื่อพัฒนาการเรียนรู้
ของนักเรียนและการสอนของตนเอง

กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 23) ได้กล่าวถึงตัวชี้วัดในการประเมิน
สถานศึกษาพอเพียง ด้านการพัฒนามูลฐานของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ในเรื่องการพัฒนามูลฐานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด คือ
ตัวชี้วัดที่ 1 มีแผนงาน/โครงการพัฒนามูลฐานของสถานศึกษา เพื่อ
สร้างความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 2 ประชุม/อบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่

ตัวชี้วัดที่ 3 ส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ

ตัวชี้วัดที่ 4 จัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรของสถานศึกษา

สรุปได้ว่า การพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาควรได้รับการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน และการสร้างเครือข่ายกับโรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการกำหนดแผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักคุณค่าของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจัดประชุม/อบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ส่งเสริมบุคลากรให้แสวงหาความรู้และจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.4.2 การติดตามและขยายผล

หทัยรัตน์ ลีมอรุณวงศ์ (2552 : 12) กล่าวว่าไว้ว่า การติดตาม หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติงานตามแผนงานที่กำหนดไว้ เพื่อตัดสินใจแก้ไขปรับปรุงวิธีการปฏิบัติให้ผลงานเป็นไปตามแผนงานอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด การติดตามเป็นกระบวนการที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ

ศูนย์ความรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 1 (2553 : 32) กล่าวว่าไว้ว่า การติดตามผล หมายถึง การสอดส่องดูแลกิจกรรมที่อยู่ระหว่างการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าการดำเนินงานเป็นไปตามระบบการควบคุมภายในที่กำหนด

กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 23) ได้กล่าวถึงตัวชี้วัดในการประเมินสถานศึกษาพอเพียง ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่อง การติดตามและขยายผล ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด คือ

ตัวชี้วัดที่ 5 ติดตามผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 6 นำผลการติดตามมา ปรับปรุง/พัฒนา การดำเนินโครงการ/กิจกรรมพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 7 ขยายผลและเผยแพร่ ผลการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การติดตามและการขยายผลเป็นการกระทำอย่างต่อเนื่องและเป็นประจำ ย่อมทำให้ทราบถึงปัญหาและความต้องการที่แท้จริง เมื่อมีการติดตามผลการดำเนิน โครงการ/กิจกรรมพัฒนาบุคลากร และนำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนา การดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของผู้เรียน และขยายผล/เผยแพร่ ผลการดำเนินชีวิต และปฏิบัติการกิจหน้าที่ของบุคลากร ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สรุปได้ว่า ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา คือการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาควรได้รับการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน และการสร้างเครือข่ายกับโรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียง โดยมี การกำหนดแผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักคุณค่าของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจัดประชุม/อบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงาน แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ส่งเสริมบุคลากรให้แสวงหาความรู้และจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการติดตามและการขยายผลเป็นการกระทำอย่างต่อเนื่องและเป็นประจำ ย่อมทำให้ทราบถึงปัญหาและความต้องการที่แท้จริง เมื่อมีการติดตามผลการดำเนิน โครงการ/กิจกรรมพัฒนาบุคลากร และนำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนา การดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของผู้เรียน และขยายผล/เผยแพร่ ผลการดำเนินชีวิต และปฏิบัติการกิจหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.5 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

2.5.1 สถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 27) ได้กล่าวถึงตัวชี้วัดในการประเมินสถานศึกษาพอเพียง ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องสถานศึกษา ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด คือ

ตัวชี้วัดที่ 1 คุณลักษณะของสถานศึกษาพอเพียง

2.5.2 ผู้บริหารสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 27) ได้กล่าวถึงตัวชี้วัดในการประเมินสถานศึกษาพอเพียง ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด คือ

ตัวชี้วัดที่ 2 คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียง

2.5.3 บุคลากรของสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2550 ก : 27) ได้กล่าวถึงตัวชี้วัดในการประเมินสถานศึกษาพอเพียง ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องบุคลากรของสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด คือ

ตัวชี้วัดที่ 3 บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 4 บุคลากรจัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจ อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 5 บุคลากรอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมและสาธารณประโยชน์

ตัวชี้วัดที่ 6 บุคลากรรู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

ตัวชี้วัดที่ 7 บุคลากรดำเนินชีวิตอย่างมีฐานรากทางวัฒนธรรม และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม จากกระแสโลกาภิวัตน์

2.5.4 ผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 27) ได้กล่าวถึงตัวชี้วัดในการประเมินสถานศึกษาพอเพียง ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องผู้เรียน ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด คือ

ตัวชี้วัดที่ 8 ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้นปีการศึกษา

ตัวชี้วัดที่ 9 ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ในด้านวัตถุ/เศรษฐกิจ

ตัวชี้วัดที่ 10 ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม

ตัวชี้วัดที่ 11 ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัดที่ 12 ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัฒนธรรม

สรุปได้ว่า ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ คือ สถานศึกษามีคุณลักษณะของสถานศึกษาพอเพียง ผู้บริหารมีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียง รวมทั้งบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ รู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้อย่างสมดุลและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจอย่างมีฐานรากทางวัฒนธรรมสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ และผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ ปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้นปี การศึกษา และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะในด้านวัตถุ/เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม

ข้อมูลพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

1. ประวัติสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 (2555 : 8)

นับตั้งแต่กระทรวงศึกษาธิการ ได้ก่อตั้งขึ้น เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2430 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ซึ่งเริ่มแรกชื่อว่าการกรมศึกษาธิการ แล้วได้เปลี่ยนเป็นกระทรวงธรรมการ และกระทรวงศึกษาธิการมาโดยลำดับ การบริหารงานในเขตพื้นที่ จังหวัด/อำเภอนั้น ส่วนกลางหรือกรมต้นสังกัด จะมอบอำนาจการบริหารและการปกครองบังคับบัญชา ไปให้หน่วยงานที่ขึ้นกับราชการบริหารส่วนภูมิภาค คือสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการอำเภอทั้งสิ้น ครั้นเมื่อมีการจัดตั้งสถานศึกษามากขึ้น กรมต้นสังกัดก็ได้ให้มีหน่วยงานของส่วนกลางไปตั้งอยู่ในจังหวัด/อำเภอ เช่น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา และกรมการศึกษา นอกโรงเรียน เป็นต้น ซึ่งได้เกิดพระราชบัญญัติประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2523 ขึ้น การศึกษาของไทยได้ก้าวหน้า พัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง ได้สร้างคน สร้างชาติ มาแต่บรรพบุรุษ จนถึงปัจจุบันได้อย่างน่าภาคภูมิใจ แต่อย่างไรก็ตาม รูปแบบและระบบบริหารการศึกษาของไทยในอดีต ยังเป็นแบบการรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง

มาจนกระทั่ง ได้มีการปฏิรูปการศึกษาครั้งยิ่งใหญ่เกิดขึ้น ตามเจตนารมณ์ ของทุกฝ่ายในสังคมไทย โดยปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งเป็นที่มาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่มุ่งหวังจะยกระดับการศึกษาของชาติ ให้ได้มาตรฐาน ทัวถึง และมีคุณภาพ กำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ คือ ปฏิรูปการเรียนรู้ ปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษา ปฏิรูปครู อาจารย์ และบุคลากร

ทางการศึกษา ปฏิรูปทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ไม่เคยมีมาก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิรูประบบบริหาร และการจัดการศึกษา ซึ่งได้หลอมรวมหน่วยงานทางการศึกษา คือ ทบวง มหาวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และกระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานเดียวกัน คือกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีโครงสร้างใหม่เป็นระดับกระทรวง และระดับเขตพื้นที่ซึ่งระดับกระทรวง ประกอบด้วย 5 องค์ครหลัก คือ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ในระดับเขตพื้นที่ ได้มีการหลอมรวมสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ จัดตั้งเป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ซึ่งเป็นหนึ่งใน 178 เขต มีเขตพื้นที่บริการ ได้แก่ อำเภอกำแพง อำเภอสว่าง อำเภอสว่างแดนดิน อำเภอห้วยผึ้ง อำเภอนามน อำเภอกุฉินารายณ์ อำเภอเขาวง และกิ่งอำเภอนาคู มีประชากรทั้งสิ้น 350,840 คน ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีวัฒนธรรมประเพณีของชาวอีสานที่คล้ายคลึงกัน คือ ฮีต 12 ครอง 14 วัฒนธรรมพื้นเมืองที่โดดเด่น คือ วัฒนธรรมผู้ไทยมีแหล่งเรียนรู้ ทรัพยากรธรรมชาติ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญมากมาย สามารถที่จะนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี มีสถานศึกษาในสังกัด 239 แห่ง เป็นสถานศึกษาของรัฐบาล 222 แห่ง และสถานศึกษาของเอกชน 17 แห่ง นอกจากนี้ยังมีสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 3 แห่ง และโรงเรียนพระปริยัติธรรมสามัญ สังกัดกรมศาสนา 2 แห่ง มีคณะครู - อาจารย์ในสังกัดรวมโรงเรียนเอกชนด้วยทั้งสิ้น 3,394 คน นักเรียน 61,097 คน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ตั้งอยู่เลขที่ 71 หมู่ที่ 4 ถนนห้วยผึ้ง-นาคู ตำบลนิคมห้วยผึ้ง อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ ห่างจากตัวจังหวัด ประมาณ 60 กิโลเมตร

และเมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2546 ได้มีการประกอบพิธีเปิดป้ายสำนักงานอย่างเป็นทางการซึ่งได้รับความเมตตาอย่างสูงยิ่ง จากเจ้าพระคุณพระพรหมมุนี กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าคณะใหญ่กรุงเทพมหานคร และสมุทรปราการ (ธรรมยุต) เป็นประธานในพิธี

ปัจจุบันสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 เป็นหน่วยงานภาครัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่กำกับ ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา ถึงมัธยมศึกษาตอนต้น มีโรงเรียนในสังกัดรวม 215 โรงเรียน 2 สาขา จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 32,165 คน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งสิ้น 2,376 คน

2. ข้อมูลสถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 มีโรงเรียนในสังกัดรวม 215 โรงเรียน 2 สาขา ตามรายละเอียด ดังนี้

โรงเรียนประถมศึกษา	จำนวน 135 โรงเรียน
โรงเรียนประถมศึกษาสาขา	จำนวน 2 โรงเรียน
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	จำนวน 61 โรงเรียน
โรงเรียนเอกชน	จำนวน 17 โรงเรียน

ข้าราชการครู/ลูกจ้างประจำ ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษา/รองฯ	จำนวน 233 คน
ครูผู้สอน	จำนวน 2,293 คน
ลูกจ้างประจำ	จำนวน 110 คน

3. วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 เป็นองค์กรชั้นนำ กำกับ ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและทั่วถึง ได้มาตรฐานการศึกษา และมุ่งสู่ความเป็นเลิศภายในปี 2558

4. พันธกิจ

- 4.1 ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้ได้มาตรฐานการศึกษา
- 4.2 ส่งเสริม สนับสนุนและดำเนินการให้ประชากรวัยเรียนทุกคน ได้เข้าเรียนและเรียนจนจบหลักสูตร
- 4.3 ส่งเสริม สนับสนุนและดำเนินการให้สถานศึกษา มุ่งสู่ความเป็นเลิศ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 เป็นองค์กรชั้นนำ

5. เป้าประสงค์

- 5.1 ผู้เรียนทุกคน มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
- 5.2 ประชากรวัยเรียนทุกคน ได้เข้าเรียนและเรียนจนจบหลักสูตร
- 5.3 ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มตามศักยภาพ

5.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 และสถานศึกษาบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเข้มแข็ง เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และมุ่งสู่ความเป็นเลิศ

6. กลยุทธ์

- 6.1 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตรและส่งเสริมความสามารถทางเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้
- 6.2 ปลุกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 6.3 ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึง ครอบคลุม ผู้เรียนได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ
- 6.4 พัฒนครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ ให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 6.5 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

7. เป้าหมายความสำเร็จ ปีการศึกษา 2555 - 2558

- 7.1 สถานศึกษามีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาหลัก 8 วิชาไม่น้อยกว่าร้อยละ 50
- 7.2 สถานศึกษาผ่านการรับรองมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอก โดยมีผลการประเมินระดับดีขึ้นไป ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90
- 7.3 สถานศึกษาทุกแห่งจัดทำหลักสูตรที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนมีการใช้แหล่งเรียนรู้และสร้างเครือข่าย ความร่วมมือจากชุมชน สถานบันการศึกษา แหล่งวิชาการ สถานประกอบการ และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด

7.4 สถานศึกษาทุกแห่งมีการพัฒนาครู และมีผลการประเมินมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานมาตรฐานที่ 10 ครูมีความสามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับดี และดีมาก

7.5 สถานศึกษาจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่เสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนเต็มตามศักยภาพสอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะสำคัญตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 หรือหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

7.6 สถานศึกษาได้รับการพัฒนาให้มีมาตรฐานคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคมและสามารถพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ เทียบเคียงมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น

7.7 สถานศึกษามีความพร้อมด้านอาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์สื่อเทคโนโลยี สอดคล้องกับแผนการจัดชั้นเรียน

7.8 สถานศึกษามีครูเพียงพอ อัตราส่วนครู ต่อนักเรียนเป็นไปตามเกณฑ์ที่มีครูครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพียงพอตามแผนการจัดชั้นเรียน

7.9 สถานศึกษามีอัตราส่วนนักเรียนต่อคอมพิวเตอร์ต่ำกว่า 2 : 1 และสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเป็นเครื่องมือสำหรับเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาและการจัดการเรียนรู้

8. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษา

8.1 โรงเรียนขนาดเล็ก ครูไม่ครบชั้น และมีหลายโรงเรียนขาดแคลนครูในสาขาที่จำเป็น

8.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนยังไม่เป็นที่น่าพอใจ และยังไม่บรรลุเป้าหมาย

8.3 นักเรียนที่อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ยังมีข้อมูลปรากฏ

8.4 โรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดแคลนอาคารเรียน อาคารประกอบ เนื่องจากชำรุดทรุดโทรม ก่อสร้างมานาน ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

8.5 การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษายังไม่ครอบคลุมประเด็น ปัญหาและความต้องการของเด็กและเยาวชน

8.6 การช่วยเหลือระบบดูแลนักเรียน ปรับไม่ทันกระแสความเปลี่ยนแปลงทางสังคมทำให้เกิดช่องว่างระหว่างครูและนักเรียนอย่างรวดเร็วและมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น

8.7 การร่วมมือบริหารจัดการศึกษา การมีส่วนร่วม ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนยังมีน้อย เนื่องจากชุมชนหรือผู้ปกครอง มักจะมอบหมายหรือเห็นชอบกับโรงเรียนเมื่อมีการเสนอความคิดเห็น เสนอแนะแนวทางการทำงานทำให้ขาดการมีส่วนร่วม

8.8 ข้อมูลนักเรียนประชากรวัยเรียน เด็กออกกลางคัน ไม่เป็นปัจจุบันยากต่อการช่วยเหลือติดตาม

8.9 กระบวนการจัดการเรียนรู้ ยังยึดครูเป็นศูนย์กลาง

8.10 ขาดสื่อนวัตกรรมที่ทันสมัย

8.11 ขาดงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

8.12 ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไม่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. พัฒนาครูผู้มืออาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเน้น โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนที่ไม่มีอัตราสาขาที่ขาดแคลน โรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ
2. ควรมีการส่งเสริมสนับสนุน องค์กรบุคคลให้มีส่วนร่วมบริหารจัดการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น
3. อบรมสัมมนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นแบบอย่างด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้นักเรียนมีลักษณะที่พึงประสงค์ สร้างแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็กและเยาวชน ดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
4. ส่งเสริม สนับสนุน สร้างนวัตกรรม จัดทำงานวิจัยเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์นักเรียนให้สูงขึ้น
5. จัดทำระบบติดตามนักเรียนออกกลางคัน เด็กคือโอกาส เด็กพิการ เพื่อให้ความช่วยเหลือกับเด็กที่มีปัญหาอย่างจริงจัง
6. จัดทำนวัตกรรม สร้างสื่อการเรียนการสอน ช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ศุดา จุลเสวก (2550 : 72-78) ได้ศึกษาเรื่อง การวิจัยการติดตามประเมินผล การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา เขตตรวจราชการที่ 13 ปีการศึกษา 2550 พบว่ากิจกรรม/โครงการที่มีการปฏิบัติมากที่สุด 5 อันดับ ได้แก่ 1) การบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2) การบริหารจัดการที่พอเพียง 3) การพัฒนา

โรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ 4) การพัฒนาครูสู่การจัดทำวิจัยในชั้นเรียน 5) การดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งระบบซึ่งแสดงให้เห็นว่าสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างได้ให้ความสำคัญในการบริหารจัดการแบบพอเพียงพยายามบริหารจัดการ โดยยึดหลักการใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าและตามหลักธรรมาภิบาลจึงเป็นที่ยอมรับในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและเขตตรวจราชการเป็นอย่างดี

สมติ สมพงษ์ภักดี (2550 : 87 -100) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี พบว่า 1) สภาพการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานีโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี แตกต่างกันโดยผู้บริหารโรงเรียนมีการรับรู้อยู่ในระดับมากกว่าครูผู้สอน 3) สภาพการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก 4) การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี ที่ขนาดต่างกัน มีความแตกต่างกัน โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีการรับรู้ในระดับมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก 5) สภาพการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก 6) การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี ที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความแตกต่างกัน โดยครูผู้สอนโรงเรียนขนาดใหญ่มีการรับรู้มากกว่าครูผู้สอนโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก

กานต์ชนิต ต๊ะนัย (2551 : 49) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในโรงเรียนบ้านเทอดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย มีเนื้อหาในการศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน การลงมือปฏิบัติ การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน และการแก้ไข ปรับปรุง ผลการวิจัยพบว่า

1. การน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในโรงเรียนบ้านเทอดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ทั้ง 4 ด้านในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติใน โรงเรียนบ้านเทอดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ข้อเสนอแนะในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติใน โรงเรียนบ้านเทอดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย พบว่าควรให้มีการปลูกฝังค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดกับนักเรียนมากที่สุด รองลงมาคือการจัดอบรม สัมมนา หรือศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้กับคณะครูบุคลากรในสถานศึกษา และการให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงตามลำดับ

คาหวัน หุตางกูร (2551 : 127) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพการบริหาร โรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากประปาน ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหาร โรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ ตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พิทักษ์ โกศล (2551 : 105) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพการบริหาร โรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ และขนาดของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรสิทธิ์ พรธวงค์ (2551 : 72-81) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนนาหว้าพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 พบว่าการบริหาร โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหาร

วิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

สัญญา จารุจินดา (2551 : 56) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติใน โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษาพบว่า

1. แนวทางการบริหารจัดการในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติใน โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการพัฒนาครูในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติใน โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านบริหารงานวิชาการ คือ จัดประชุมทางวิชาการทุกเดือนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ด้านบริหารงบประมาณ คือ ส่งเสริมให้ครูมีการวางแผนการใช้งบประมาณให้สอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านบริหารงานบุคคล คือ จัดอบรมให้ความรู้แก่ครูในโรงเรียน ด้านบริหารทั่วไป คือ ส่งเสริมให้ครูทำงานร่วมกับชุมชนและหน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง

เสาวลักษณ์ มาพร (2551 : 82) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพร้อมในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า

1. ความพร้อมในการการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษาโดยภาพรวมทั้ง 6 ด้าน พบว่า มีความพร้อมในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และผลการวิจัยรายด้าน พบว่า มีความพร้อมในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้ง 6 ด้าน ดังนี้ ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายใน ด้านการติดตามและประเมินผล ด้านการพัฒนาหลักสูตรด้านการจัดระบบบริหารจัดการของสถานศึกษา ด้านการให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และด้านการจัดการเรียนการสอน

2. ผลการเปรียบเทียบความพร้อมในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษาตามขนาดของโรงเรียน ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เอกพล สุทธิรัตน์ (2551 : 74-87) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาด้านแบบเศรษฐกิจพอเพียงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 พบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาด้านแบบเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีเขต 1 ทั้ง 7 ด้าน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการปฏิบัติตนและด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา นอกนั้นกิจกรรมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามลำดับ จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยสรุปแล้วการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมากใช้คุณลักษณะความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และเงื่อนไขคุณธรรม เงื่อนไขความรู้ บริหารความสำเร็จของโรงเรียน 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป

มงคล อินทร โชติ (2552) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า การบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามคุณลักษณะ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกัน และเงื่อนไขคุณธรรม เงื่อนไขความรู้ บริหารงาน 4 ด้านคือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูต่อระดับความสำเร็จอยู่ในระดับมากทุกด้าน การเปรียบเทียบระดับความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำแนกตามเพศ พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และจำแนกตามประสบการณ์ พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สำหรับปัญหาอุปสรรค คือ ผู้บริหารเห็นว่าการทำงานบางงานเป็นเรื่องของครูบางกลุ่มไม่ใช่เรื่องของครูทั้งโรงเรียน ข้อเสนอแนะ คือ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการให้ชุมชนมีส่วนร่วมพัฒนาการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

รัชดา ทองสุข (2552 : 112) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการรับรู้การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ผลการศึกษาพบว่า

1. การรับรู้การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการรับรู้การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ที่มีสถานภาพต่างกัน คือ สถานศึกษาทั่วไป และสถานศึกษาแกนนำ ขนาดโรงเรียน ประสบการณ์ และตำแหน่ง พบว่าโดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มงคล อินทร โชติ (2552 : 189 – 211) ทำวิจัยเรื่อง การบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่าการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามคุณลักษณะ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกัน และเงื่อนไขคุณธรรม เงื่อนไขความรู้บริหารงาน 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูต่อระดับความสำเร็จอยู่ในระดับมากทุกด้าน การเปรียบเทียบระดับความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำแนกตามเพศ พบว่ามีความคิดเห็น แตกต่างกัน จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์และขนาดสถานศึกษา พบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สำหรับปัญหาอุปสรรค คือ ผู้บริหารเห็นว่าการทำงานบางงานเป็นเรื่องของครูบางกลุ่มไม่ใช่เรื่องของครูทั้งโรงเรียน ข้อเสนอแนะ คือ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการให้ชุมชนมีส่วนร่วมพัฒนาการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

รุ่งทิวา สันติผลธรรม (2552 : 81-95) ทำการวิจัยเรื่อง การนำเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาเอกชน อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาเอกชน อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป มีปัญหา

อยู่ในระดับมากทุกด้าน แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาเอกชน อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาได้ 4 ด้านคือ 1) แนวทางการบริหารวิชาการ ได้แก่ การสร้างความตระหนักให้แก่ครู เชิญวิทยากรมาอบรมให้ความรู้แก่ครู จัดการเรียนการสอนโดยสอดคล้องเนื้อหาเศรษฐกิจพอเพียง จัดประกวดสื่อการเรียนการสอน นิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน 2) แนวทางการบริหารงานงบประมาณคือ จัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อดำเนินการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษาผู้บริหารแจ้งรายรับรายจ่ายของสถานศึกษาให้คณะกรรมการทราบ ให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้งบประมาณ แต่งตั้งคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล การใช้งบประมาณของสถานศึกษา 3) แนวทางการบริหารงานบุคลากรคือ วางแผนจัดหาสำรวจความต้องการ จัดสรรงบประมาณเพื่อใช้จัดสวัสดิการให้แก่บุคลากรจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีคุณธรรม มีความรัก ความสามัคคีและเกื้อกูลกันติดตาม ประเมินผล ด้านการจัดสวัสดิการให้แก่บุคลากร 4) แนวทางการบริหารทั่วไป คือ จัดประชุมเพื่อวางแผนกำหนดนโยบายด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา จัดทำโครงการ กิจกรรมร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา เผยแพร่ข้อมูลหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทางเว็บไซต์ วารสาร หรือสื่อต่าง ๆ ของสถานศึกษา ติดตาม ประเมินผลและสรุปรายงานโครงการกิจกรรมด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

พิทักษ์ อำพันธุ์ (2553 : 86 – 91) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านมีปัญหาอยู่ในระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ชวลิต จันทร์ศรี (2555 : 153-160) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผลวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อจัดการเรียนรู้ตามหลัก

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ การเตรียมความพร้อมบุคลากร การจัดทำหลักสูตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การวางแผนและการนำหลักสูตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ และการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล สรุปผลการดำเนินงาน และการปรับปรุงพัฒนา

ผลการประเมินการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อจัดการเรียนรู้จัดการเพื่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่า การใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

2. งานวิจัยต่างประเทศ

ฟลอรัส (Flores. 2004 : 41) ศึกษาการบริหารงานวิชาการของครูใน โรงเรียนที่มีการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานและการรับรู้ของครูเกี่ยวกับผลกระทบของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่มีต่อการพัฒนาโรงเรียนที่มีต่อการศึกษาใน โครงการทดลองใช้การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนของรัฐในด้าน 1) การวางแผนและการตัดสินใจ 2) การบริหารงบประมาณ 3) การพัฒนาหลักสูตร 4) การบริหารงานบุคคลและ 5) การมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมของโรงเรียนนอกจากนี้ยังศึกษาการรับรู้ของครูและครูใหญ่ว่ามีผลต่อการปรับปรุงหรือพัฒนาโรงเรียนให้ดีขึ้นหรือไม่วิธีศึกษามี 2 วิธีคือวิธีแรกเป็นการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มครูและครูใหญ่ของโรงเรียนที่บริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานใน โครงการทดลองที่ 1 จำนวน 27 คนพบว่าครูและครูใหญ่เชื่อว่าการบริหารโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานส่งผลดีต่อโรงเรียนจริงวิธีศึกษาวิธีที่ 2 เลือกครูใหญ่ 2 คนจาก โรงเรียนที่มีครูให้ความร่วมมือมากที่สุดและเลือกครูใหญ่อีก 2 คนจาก โรงเรียนที่มีครูให้ความร่วมมือน้อยที่สุดมาสัมภาษณ์ผลการศึกษาพบว่า 1) ครูใหญ่มีความเห็นข้อค้นพบจากการสำรวจความคิดเห็นตามวิธีแรก 2) ความร่วมมือของครูใน โรงเรียนประถมศึกษาสูงกว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนกลาง 3) ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนกลางให้ความร่วมมือมากกว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 4) เหตุผลหลักที่ครูไม่ให้ความร่วมมือในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานคือเวลาไม่เพียงพอ 5) การรับรู้ของครูใหญ่ไม่มีความสัมพันธ์กับผลของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานและไม่ว่าการบริหารโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจะมีผลอย่างไรก็ตามจะมีครูกลุ่มหนึ่งที่ไม่ให้ความร่วมมือเสมอ 6) การฝึกอบรมครูให้รู้จักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมีความสำคัญแนะเรื่องที่คนส่วนใหญ่ให้ความสนใจเข้าฝึกอบรมได้แก่การวางแผนและการตัดสินใจ

7) ครูและครูใหญ่ให้คะแนนการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในระดับ B หรือสูงกว่าหนึ่ง ข้อจำกัดของการวิจัยนี้คือ ได้รับแบบสำรวจกลับคืนมาน้อยเพียง 507 ฉบับจาก 1,500 ฉบับซึ่ง คิดเป็นร้อยละ 34 ดังนั้นการสรุปข้อค้นพบดังกล่าวไปยังกลุ่มประชากรจึงสามารถทำได้เฉพาะ ในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

เดลาเนีย (Delaney. 2005 : 84) คือความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับ พัฒนาการของโรงเรียน เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ตามการรับรู้ของครูใน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ เขตการศึกษา Edmonton ประเทศแคนาดา คำถามในการวิจัยคือ ครูและผู้บริหารรับรู้ว่าการ บริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมีผลต่อพัฒนาการของโรงเรียนหรือไม่ ผลจากการศึกษา พบว่า ครูและผู้บริหารรับรู้ว่าการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมีผลต่อพัฒนาการของโรงเรียนและ ข้อค้นพบที่สำคัญจากการวิจัยนี้คือ สไตล์ หรือแบบของภาวะผู้นำของครูใหญ่เป็นปัจจัยหลักที่ ส่งผลต่อความสำเร็จ งานวิจัยนี้เสนอแนะว่าการตัดสินใจในารูปแบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียน เป็นฐานมาใช้ ควรยึดพัฒนาการของ โรงเรียนเป็นเหตุผลสำคัญ

ดิกเคอตัน (Dickerson. 2006 : 55) ศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแบบของภาวะผู้นำการ ควบคุมและความจำกัดของบทบาทของครูใหญ่ที่บริหารงานวิชาการในโรงเรียน โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์บทบาทของครูใหญ่ในบริบทของการบริหารงานวิชาการ ปัจจัยที่ เกี่ยวข้องกับบทบาทของครูใหญ่ ได้แก่ 1) แบบของภาวะผู้นำ 2) กลไกการควบคุมทางสังคม 3) ความตึงเครียดหรือความจำกัด (Strain) ของบทบาทที่เกิดจากความเปลี่ยนแปลงของบทบาท ที่คาดหวังผลการวิจัยพบว่า

1. ในด้านพฤติกรรมองค์กรนั้น ความคาดหวังในบทบาทของครูใหญ่ เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยมีการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นตัวกลาง
2. จากการที่ความคาดหวังในบทบาทของครูใหญ่เปลี่ยนแปลงไปจึงก่อให้เกิด ความตึงเครียดในบทบาท
3. ความตึงเครียดระดับสูงสุดของบทบาทครูใหญ่เกิดจากความไม่สอดคล้อง ระหว่างการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับการใช้อำนาจ ตามตำแหน่งเพื่อควบคุมการ ปฏิบัติงาน และการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน กับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูใหญ่ สถานะเช่นนี้อาจทำให้มีแรงต่อต้านเกิดขึ้นด้วย
4. แรงต่อต้านที่เกิดขึ้นในส่วน of ครูใหญ่เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการพยายาม ปรับปรุงรูปแบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ทั้งนี้อาจเกิดจากความต้องการที่จะหวน กลับไปใช้การบริหารแบบรวมอำนาจเช่นเดิม

เรย์โนลด์ (Reynolds. 2008 : 32) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วม ตัดสินใจของครูกับความพึงพอใจของครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่บริหารงานวิชาการ ในระบบการศึกษาของ mid-Atlantic ผลการศึกษาพบว่า 1) โดยภาพรวมแล้วครูมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจอยู่ระดับน้อยจนถึงปานกลางแต่เมื่อวิเคราะห์แต่ละด้านพบว่า 2) ครูมีส่วนร่วม มากที่สุดในด้านหลักสูตรการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 3) ครูมีส่วนร่วม น้อยที่สุดในด้านงบประมาณและด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 4) ครูต้องการมี ส่วนร่วมในการตัดสินใจในด้านหลักสูตรการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ปานกลาง 5) ครูต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจน้อยที่สุดในด้านงบประมาณและความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับความแตกต่างของความมีส่วนร่วมที่เป็นจริง (actual) กับที่ พึ่งเป็นพบว่าแตกต่างกันทั้ง 8 ด้าน โดยด้านที่แตกต่างมากที่สุดคือด้านนโยบายและหลักสูตร การสอน โดยปกติแล้วการที่ครูมีส่วนร่วมตัดสินใจสูงจะทำให้ความพึงพอใจในงานความพึง พอใจในกลุ่มและความผูกพันต่อเป้าหมายขององค์กรสูงตามไปด้วยผู้วิจัยเสนอแนะว่า 1) ควรมีการทบทวนเข้าใจความต้องการของครู 2) ควรเปิดโอกาสให้ครูร่วมในกระบวนการ ตัดสินใจและ 3) ควรสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

โก (Koh. 2009 : 324A) ได้ทำการศึกษาความต่อเนื่องในการทำการเกษตรและการ สืบทอดวิฤตการณ์ทางสังคมเกษตร ในเกาหลีใต้ พบว่า ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมในเกาหลีใต้ เกี่ยวข้องกับการวางแผนทางเกษตร เป็นสิ่งที่น่าสงสัยเกี่ยวกับการสืบทอดทางสังคมของเกษตร โดยผ่านสังคมประเพณี ทำให้เกิดปัญหาไม่จบสิ้น การค้นคว้าได้สำรวจความเคลื่อนไหวความ ต่อเนื่องในการทำการเกษตร การดำรงชีวิตเพื่อประเมินถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคม การทดลองความผันแปรได้ถูกคิดขึ้นบนฐานความเชื่อ ความคิดทางสังคมวิทยา ซึ่งส่งผลให้เกิด ความต่อเนื่องและไม่ต่อเนื่องของครอบครัวที่ทำการเกษตรของชาวเกาหลีใต้เกิดจากปัญหา นายทุนและวัฒนธรรมทางสังคม ซึ่งผู้คนที่ระดับครอบครัว และระดับเศรษฐกิจในเมืองใหญ่ การค้นพบที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือ นโยบายของรัฐบาลเริ่มมุ่งที่จะแก้ปัญหาทางการเกษตร โดยสนับสนุนวิสาหกิจทางการเกษตร และจะต้องให้เอาใจใส่ต่อวัฒนธรรมทางสังคมพร้อมกับ ปัจจัยทางเศรษฐกิจด้วย

เวอร์นอน (Vernon. 2003 : 187A) ได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ กิจกรรมของโรงเรียน : ผลกระทบจากภารกิจกรมกลุ่มผู้นำแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน โครงการ พัฒนาทีมผู้นำแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็น โครงการศึกษาพิเศษที่ได้รับเงินทุนสนับสนุนจาก เขตการศึกษามลรัฐเวอร์จิเนีย เพื่อพัฒนาการฝึกหัดบุคคล โดยความร่วมมือกับ

สถาบันการศึกษาระดับสูง วัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อสังเกต พรรณนา และวิเคราะห์ ผลกระทบจากกลุ่มเหล่านี้ต่อการจัดการศึกษาในภาพรวม มีประเด็นในการอภิปรายอยู่ 4 ประเด็น ได้แก่ การให้อำนาจของครู การส่งเสริมบรรยากาศสิ่งแวดล้อม (ความไว้วางใจ การติดต่อสื่อสาร) ความร่วมมือในการทำงานและทรัพยากร (องค์ความรู้เวลา) ในการศึกษาครั้งนี้ ได้สร้างข้อคำถามหลักคือ มีวิธีการส่งเสริมความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมและ กระบวนการกลุ่มภาวะผู้นำโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ให้เกิดขึ้นในโรงเรียนได้อย่างไร โดยมีข้อคำถามย่อย 3 ข้อ ที่จะทำให้การตอบคำถามหลักเข้าใจ ได้ลึกซึ้งมากขึ้นดังนี้ 1) ความเชื่อของ นักเรียนที่เก่งกิจกรรมที่มีต่อกลุ่มผู้นำนักเรียน ทำให้ง่ายต่อการสนับสนุนในการเปลี่ยนแปลง โดยรวมกับนักเรียนที่อ่อนกิจกรรมหรือไม่ 2) โครงการกลุ่มผู้นำนักเรียนส่งผลกระทบต่อ กิจกรรมในชั้นเรียนอย่างไร 3) กลุ่มผู้นำแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน ได้เพิ่มโอกาสในการได้รับ บริการ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการศึกษาทั่วไปให้กับนักเรียนที่อ่อนกิจกรรมหรือไม่ จาก ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ใน โรงเรียนทั้งหมด 3 แห่ง ได้มีการเพิ่มจำนวนชั้นเรียนที่เหมาะสมกับ นักเรียนอ่อนกิจกรรมเพิ่มขึ้นและการเพิ่มขึ้นในการดำเนินกิจกรรมนี้ เป็นการเพิ่มอย่างมี นัยสำคัญ มากกว่า 2 ปีแล้ว

ผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษาโดย น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยึดหลักดำเนินงาน 5 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการ สถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จเป็นขอบข่าย ในการ ดำเนินงานการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology) มุ่งเน้นที่จะศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารในโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

ระยะที่ 2 ศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

ผู้วิจัยมีการดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การเตรียมการ

1.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพและแนวทางการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.2 นำข้อมูลที่ได้จากกรอบแนวคิดในการวิจัย มากำหนดขอบเขตเนื้อหาและเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1.3 จัดทำแบบสอบถามตามกรอบความคิดในการวิจัย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอนและ ประธานกรรมการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 2,689 คน จำแนกเป็น ผู้บริหาร โรงเรียน จำนวน 198 คน ครูผู้สอน จำนวน 2,293 คน และประธานกรรมการสถานศึกษา จำนวน 198 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอนและประธาน กรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 เป็นการ สุ่มตัวอย่าง โดย ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน(ไพศาล วรคำ. 2554 : 461) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็น ผู้บริหาร โรงเรียน จำนวน 136 คน ครูผู้สอน จำนวน 377 คน และประธานกรรมการสถานศึกษา จำนวน 136 คน รวมทั้งสิ้น 649 คน และจำแนกกลุ่ม ตัวอย่างตามขนาดสถานศึกษาโดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Classified Sampling Random) ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		ประธาน สถานศึกษา		รวม	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
เล็ก	114	78	1,094	180	114	78	1,322	336
กลาง	78	54	841	138	78	54	997	245
ใหญ่	6	4	358	59	6	4	370	67
รวม	198	136	2,293	377	198	136	2,689	649

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสภาพและแนวทางการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

แบบสอบถามสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้นตามขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 2 ข้อ เพื่อสำรวจสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยสร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณ (Rating Scale) โดยกำหนดน้ำหนักคะแนนออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดในแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางหลัก 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา
2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
4. ด้านการพัฒนานุเคราะห์ของสถานศึกษา
5. ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพและแนวทางการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4.2 นำข้อมูลที่ได้จากกรอบแนวคิดมากำหนดขอบเขตเนื้อหาและเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

4.3 ศึกษาการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิ์ท (ยูทธ ไกยวรรณ. 2545 : 141-143)

4.4 กำหนดขอบข่ายของข้อคำถามตามกรอบแนวคิดในการวิจัยแล้วนำมาสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าให้ครอบคลุมเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพลันธุ์ เขต 3 ประกอบด้วยแนวทางหลัก 5 ด้าน ดังนี้

4.4.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

4.4.2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

4.4.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

4.4.4 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

4.4.5 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

4.5 ประมวลความรู้จากข้อ 4.1, 4.2, และ 4.3 มาสร้างเป็นแบบสอบถามให้ครอบคลุมขอบข่ายสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้มากที่สุด

4.6 นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำข้อเสนอแนะมาพิจารณาปรับปรุง

4.7 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาความถูกต้องและความเที่ยงตรงและครอบคลุมของเนื้อหาโดยมีผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

4.7.1 นายวีระศักดิ์ นิลโคตร ผู้อำนวยการ โรงเรียนนาโกวิทวิทยาสง

ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา พิจารณาความถูกต้องเหมาะสมครอบคลุมของเนื้อหา

4.7.2 ดร.เสนอชัย เถาว์ชาติ อาจารย์ประจำ สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

การศึกษาปรัชญาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวัฒนธรรมศาสตร์ พิจารณาความถูกต้องเหมาะสมของภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม

4.7.3 ดร.ประดิษฐ์ ฉัตรจรีสกุล อนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาภาพลันธุ์ เขต 2 ปริญญาเอก (Ph.D) การบริหารการศึกษา จากมหาวิทยาลัยเซาเทิร์นอิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา พิจารณาความถูกต้องเหมาะสมและถูกต้องของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.8 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงแก้ไขตามที่ให้ข้อเสนอแนะให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4.9 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองเก็บข้อมูล (Try -Out) กับผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษา จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกตามวิธีของการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson) ได้ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.33 – 0.74 และค่าเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach Alpha Coefficient) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 125-126) ปรากฏว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น 0.96 แล้วปรับปรุงแก้ไขเครื่องมืออีกครั้ง

4.10 จัดพิมพ์แบบสอบถามครั้งสุดท้าย แล้วนำแบบสอบถามไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

5.1 ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองและแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้นักกลางได้ตอบแบบสอบถาม

5.2 จัดส่งหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พร้อมแบบสอบถาม ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลกับนักกลางกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยขอความร่วมมือผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษา จำนวน 649 คน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากผู้ตอบแบบสอบถามที่ส่งคืน ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ ครบตามจำนวน 649 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

5.3 ในกรณีที่ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาไม่ครบ ผู้วิจัยจะดำเนินการติดตามเป็นรายโรงเรียน โดยการนำแบบสอบถามไปทำการรวบรวมข้อมูลใหม่ด้วยตนเอง เพื่อให้ได้รับแบบสอบถามกลับมาให้ครบถ้วนมากที่สุด

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

6.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม คัดเลือกเฉพาะฉบับที่มีความสมบูรณ์แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละและวิเคราะห์ ดังนี้

6.2.1 หาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ของข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ และจำนวนบุคลากรในสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

6.2.2 หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนจากการตอบแบบสอบถามที่วัดสภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมและรายด้าน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนและแปลผลเป็นรายชื่อตามเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2556 : 121)

ระดับ 5 หมายถึง ระดับปฏิบัติมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ระดับปฏิบัติมาก

ระดับ 3 หมายถึง ระดับปฏิบัติปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ระดับปฏิบัติน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ระดับปฏิบัติน้อยที่สุด

แปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด.

2556 : 121)

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51 ถึง 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ถึง 4.50 หมายถึง ระดับมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51 ถึง 3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51 ถึง 2.50 หมายถึง ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 ถึง 1.50 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

6.2.3 เปรียบเทียบสภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ตามสถานภาพ และจำนวนบุคลากรในสถานศึกษาต่างกันทดสอบค่า F-test (One Way ANOVA)

6.2.4 วิเคราะห์ค่าความถี่ของข้อเสนอแนะการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลัก
 ประชาชนเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 กาฬสินธุ์ เขต 3

7. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

7.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

7.1.1 ความถี่ (Frequency)

7.1.2 ค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2556 : 122)

$$p = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ p แทน ค่าร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นค่าร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

7.1.3 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2556 : 124)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

7.1.4 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด.

2556 : 126)

$$SD = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum fx)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum fx^2$	แทน	ผลรวมของความถี่คูณค่าคะแนนยกกำลังสอง
	$(\sum fx)^2$	แทน	ผลรวมของความถี่คูณค่าคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

สอง

f	แทน	ความถี่
n	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

7.2 สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ ค่า IOC ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (ไพศาล วรคำ. 2552 : 72)

7.2.1 หาค่าความเที่ยงของเครื่องมือ โดยใช้สูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ วัตถุประสงค์
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

7.2.2 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ (Item Analysis) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) (บุญชม ศรีสะอาด. 2556 : 130)

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	$\sum X$	แทน	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อที่พิจารณาใน r - distribution
	$\sum X$	แทน	คะแนนรวมของการตอบแบบสอบถามของผู้ตอบ แต่ละคน

$\sum Y$	แทน	คะแนนรวมในแต่ละข้อกระทงของผู้ตอบ แบบสอบถาม
Σ	แทน	ผลรวม

7.2.3 หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรของครอนบาค ดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum s_1^2}{\sum s_t^2} \right]$$

เมื่อ	k	แทน	จำนวนข้อ หรือความยาวของแบบสอบถาม
	S_1^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนข้อที่ 1
	S_t^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนรวม

7.3 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

ในการเปรียบเทียบสภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามสถานภาพ และขนาดของสถานศึกษา ใช้การทดสอบด้วยค่าเอฟ (F-test) : (One-Way Analysis of Variance : ANOVA) ใช้สูตรคำนวณ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด.

2556 : 143)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าสถิติใน F-distribution
	MS_b	แทน	ค่าประมาณของความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม $MS_b = SS_b / (k-1)$
	MS_w	แทน	ประมาณของความแปรปรวนภายในกลุ่ม $MS_w = SS_w / (n-k)$
	SS_b	แทน	ค่าผลรวมของกำลังสองระหว่างกลุ่ม

SS_b	แทน	ค่าผลรวมของกำลังสองภายในกลุ่ม
$k-1 df_b$	แทน	degrees of freedom สำหรับการแปรผัน
$n-k df_w$	แทน	degrees of freedom สำหรับการแปรผัน ระหว่างกลุ่ม (df_w)

เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แล้วจะใช้การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ตามวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe') ใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2556 : 147)

$$CV_d = \sqrt{(K-1)(F^*)(MS_{within})(2/n)}$$

เมื่อ	K	แทน	จำนวนกลุ่มในกลุ่มตัวอย่าง
	F^*	แทน	ค่า F ที่เปิดจากตาราง (Critical Value)
	MS_{within}	แทน	ค่า Mean Square Group ที่คำนวณไว้แล้ว ในการวิเคราะห์ความแปรปรวน
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

ผู้วิจัยมีการดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การเตรียมการ

1.1 ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จากแบบสอบถามมาบูรณาการกับร่างกรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

1.2 ผู้วิจัยนำผลการศึกษานโยบายการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

ที่ได้มาร่างเป็นแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องเกี่ยวกับความตรง
เชิงเนื้อหา โครงสร้างและหลักวิชา

2. กลุ่มเป้าหมาย

กำหนดกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการ
บริหาร โรงเรียน โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาพาสินธุ์ เขต 3 จำนวน 10 คน ด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive
Sampling) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 84)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จในการบริหาร
โดยใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4. การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาเครื่องมือ โดยดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ตามลำดับ
ขั้นตอนต่อไปนี้

4.1 ศึกษาหลักการแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร โรงเรียน
โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.2 ร่างแบบสัมภาษณ์แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบ
ความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมในการใช้ภาษาผ่านการพิจารณา
เห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม (ตามข้อ 4.7 ในระยะที่ 1) พิจารณา
ตรวจสอบอีกครั้ง

4.3 ปรับปรุงเครื่องมือตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญได้ให้
ข้อเสนอแนะ

4.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามให้ออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้บริหาร โรงเรียนที่ประสบ
ความสำเร็จในการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาพาสินธุ์ เขต 3 พิจารณาในการให้สัมภาษณ์ แสดงความคิดเห็นและ

ข้อเสนอแนะโดยผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจำนวนทั้งสิ้น 1 ฉบับ

6. การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

6.1 การจัดทำข้อมูล

6.1.1 นำแบบสัมภาษณ์จำนวน 1 ฉบับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วน

ตามเนื้อหา

6.1.2 นำแบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูล

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลนำแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์

เนื้อหา สร้างข้อสรุปแบบอุปนัยและเปรียบเทียบ และนำเสนอโดยเขียนบรรยายแบบความเรียง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์สภาพและแนวทางการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการสื่อสารความหมาย ผู้วิจัยจึงกำหนดเป็นสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	กลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	สถิติทดสอบที่ใช้ในการพิจารณาในการแจกแจงแบบ t (t - Distribution)
SS	แทน	ผลบวกกำลังของคะแนน (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean of Square)
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
F	แทน	สถิติทดสอบที่ใช้ในการพิจารณาในการแจกแจงแบบ F (F - distribution)
Sig	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติ (Significance) ที่ 0.05

ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

1.1 วิเคราะห์ค่าความถี่และร้อยละของสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพ และขนาดของสถานศึกษา

1.2 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

1.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

1.4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

2.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

2.2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

2.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.4 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

2.5 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

1.1 วิเคราะห์ค่าความถี่ และร้อยละของสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพ และจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. สถานภาพ		
1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	136	20.96
1.2 ครูผู้สอน	377	58.09
1.3 ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา	136	20.96
รวม	649	100.00
2. จำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา		
2.1 ขนาดเล็ก	336	51.77
2.2 ขนาดกลาง	245	37.75
2.3 ขนาดใหญ่	67	10.32
รวม	649	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพเป็นครูผู้สอน จำนวน 377 คน คิดเป็นร้อยละ 58.09 ผู้บริหารสถานศึกษา และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา มีจำนวนเท่ากัน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 20.96 ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 336 คน คิดเป็นร้อยละ 51.77 รองลงมาปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 245 คน คิดเป็นร้อยละ 37.75 และปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 10.32

1.2 การวิเคราะห์ระดับสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ปรากฏดังตารางที่ 3 - 10

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

ระดับสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	3.84	0.78	มาก
2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	3.78	0.75	มาก
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.76	0.75	มาก
4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	3.74	0.7	มาก
5. ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ	3.72	0.72	มาก
โดยรวม	3.77	0.74	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ($\bar{X}=3.84$) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}=3.78$) และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X}=3.76$) และเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พิจารณาได้จากตารางที่ 5-9

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นศึกษาภาคเหนือ เขต 3 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. มีนโยบาย แผนงาน/โครงการ ขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา	4.01	0.78	มาก
2. มีการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา	3.83	0.79	มาก
3. มีติดตามผล ประเมินผล การดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา	3.84	0.82	มาก
4. มีการสรุปผลการประเมินและนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา	3.85	0.79	มาก
5. มีการดำเนินการตามแผน/กิจกรรมส่งเสริมการศึกษาวิจัย นวัตกรรม และการบูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน	3.90	0.81	มาก
6. มีการติดตามผล/ประเมินผลการดำเนินการตามแผน/กิจกรรมส่งเสริมการศึกษา การวิจัย นวัตกรรม และการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน	3.97	0.78	มาก
7. มีการสรุปผลและนำผลการติดตาม/ประเมินผลการดำเนินการ ไปใช้พัฒนาการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการศึกษา นวัตกรรม และการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน	3.91	0.75	มาก

สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
8. มีการวางแผนการใช้อาคารสถานที่ และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่สามารถส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.90	0.81	มาก
9. มีการดำเนินการตามแผนการใช้อาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ ที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.89	0.82	มาก
10. มีการติดตามผล ประเมินผล การดำเนินการตามแผนการใช้อาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.95	0.80	มาก
11. มีการสรุปผลและนำผลการติดตาม ประเมินผล ไปใช้ในการพัฒนาการใช้อาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	4.00	0.75	มาก
12. มีแผนการใช้งบประมาณหรือการระดมทุน ที่สนับสนุนการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.78	0.77	มาก
13. มีการดำเนินการตามแผนการใช้งบประมาณหรือระดมทุน ที่สนับสนุนการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.89	0.79	มาก
14. มีการติดตามผล ประเมินผลการดำเนินการตามแผนการใช้งบประมาณหรือระดมทุน สนับสนุนการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.84	0.74	มาก

สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
15. มีการสรุปผลและนำผลการติดตามประเมินผล การดำเนินการตามแผนการใช้งบประมาณหรือ ระดมทุน สนับสนุนการขับเคลื่อนปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	3.88	0.82	มาก
16. มีแผนงานร่วมกับชุมชนตามแผนงานในการ ให้บริการและจัดกิจกรรมเพื่อนำหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม	3.83	0.77	มาก
17. สถานศึกษาร่วมกับชุมชนตามแผนงานในการ ให้บริการและจัดกิจกรรมเพื่อนำหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม	3.70	0.82	มาก
18. มีการติดตามผล ประเมินผล การดำเนินการตาม แผนร่วมกับชุมชนในการให้บริการ การจัด กิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจและ วัฒนธรรม	3.55	0.78	มาก
19. มีการสรุปผลและการติดตามประเมินผลไปใช้ พัฒนาร่วมกับชุมชนในการให้บริการ การจัด กิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจและ วัฒนธรรม	3.46	0.67	ปานกลาง
รวม	3.84	0.78	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการบริหารจัดการ

สถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก 18 ข้อ และระดับปานกลาง 1 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ มีนโยบาย แผนงาน/โครงการ ขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในแผนปฏิบัติงานประจำปี ของสถานศึกษา ($\bar{X}=4.01$) มีการสรุปผลและนำผลการติดตาม ประเมินผล ไปใช้ในการ พัฒนาการใช้อาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ($\bar{X}=4.00$) มีการติดตามผล/ประเมินผลการ ดำเนินการตามแผน/กิจกรรมส่งเสริมการศึกษาการวิจัย การนิเทศ และการบูรณาการปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน ($\bar{X}=3.97$)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

สภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. มีแผนการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยสอดแทรก และส่งเสริม ให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจตระหนัก ถึงความสำคัญ ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.85	0.75	มาก
2. มีการดำเนินการตามแผนการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.44	0.66	ปานกลาง
3. มีเครื่องมือ/วิธีการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น	3.91	0.73	มาก

สภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
4. มีการนำผลการติดตาม ประเมินผล ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดความรู้และเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.91	0.83	มาก
5. มีการผลิตสื่อ วัสดุ และการเผยแพร่สื่อ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.85	0.74	มาก
6. มีการติดตาม ประเมินผล การผลิต การใช้และเผยแพร่สื่อ เพื่อบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.94	0.74	มาก
7. มีการนำผลการติดตามและประเมินผลมาใช้เพื่อการพัฒนาการใช้สื่อ การผลิตสื่อ และเผยแพร่สื่อรวมไปถึงแหล่งการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น	3.85	0.73	มาก
8. ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.88	0.74	มาก
9. ผู้เรียนเห็นประโยชน์และตระหนักในความสำคัญในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.80	0.81	มาก
10. ผู้เรียนนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวในการปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตประจำวันเพื่อการพัฒนาตนเองและพัฒนาสังคม	3.73	0.77	มาก

สภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
11. ผู้เรียนมีทักษะค่านิยมและจริยธรรมที่ดีในการอยู่ร่วมในสังคมอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เบียดเบียน รู้รักสามัคคี เกิดการเรียนรู้คุณธรรม เพื่อนำไปสู่สันติสุข	3.82	0.72	มาก
12. ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิตและพัฒนาอาชีพอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับภูมิสังคมต่าง ๆ เพื่อให้ตนเองและครอบครัวดำรงอยู่อย่างมั่นคงและยั่งยืน	3.69	0.77	มาก
13. ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตและพัฒนาอาชีพอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับภูมิสังคมต่าง ๆ เพื่อให้ตนเองและครอบครัวดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน	3.73	0.74	มาก
14. ผู้เรียนปฏิบัติตนให้มีความพอประมาณ รู้จักจักประมาณตน รู้จักศักยภาพของตนและสภาพแวดล้อมที่มีอยู่	3.83	0.75	มาก
15. ผู้เรียนปฏิบัติตนอย่างมีเหตุผล บนพื้นฐานของความถูกต้อง โดยใช้สติปัญญาที่มีความรอบรู้ รอบคอบในการคิด พุด และการปฏิบัติ	3.87	0.79	มาก
16. ผู้เรียนมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว พร้อมรับผลกระทบการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ	3.80	0.76	มาก
17. ผู้เรียนเป็นผู้มีความรอบรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องสามารถคิดวิเคราะห์และปฏิบัติด้วยความระมัดระวังและรอบคอบ	3.45	0.67	ปานกลาง

สภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
18. ผู้เรียนปฏิบัติตนด้วยความมีคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต อดทน ขยันหมั่นเพียร แบ่งปันมีสติปัญญา มีวินัย ฟังตนเองและมีความรับผิดชอบ	3.57	0.77	มาก
19. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมและมีผลงาน ปรากฏในกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.86	0.81	มาก
รวม	3.78	0.75	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า สภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก 17 ข้อ และระดับปานกลาง 2 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ มีการติดตาม ประเมินผล การผลิต การใช้และเผยแพร่สื่อ เพื่อบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X}=3.94$) มีเครื่องมือ/วิธีการ วัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นมีการนำผลการติดตาม ประเมินผล ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดความรู้และเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X}=3.91$) และผู้เรียนปฏิบัติตนอย่างมีเหตุผล บนพื้นฐานของความถูกต้อง โดยใช้สติปัญญา มีความรอบรู้ รอบคอบในการคิด พุคและการปฏิบัติ ($\bar{X}=3.87$)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน

สภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. มีระบบแนะแนว การดูแลนักเรียน การส่งเสริมทักษะอาชีพให้ผู้เรียนรู้จักการพอประมาณ เหมาะสมกับภูมิสังคมตามศักยภาพของตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.75	0.81	มาก
2. มีการดำเนินการตามระบบแนะแนว ระบบดูแลนักเรียน ส่งเสริมทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.76	0.79	มาก
3. มีการติดตามผล ประเมินผล และสรุปผลการดำเนินการตามระบบแนะแนว ระบบดูแลนักเรียน การส่งเสริมทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดการพัฒนาต่อผู้เรียน	4.00	0.72	มาก
4. มีการจัดกิจกรรมลูกเสือ และกลุ่มจิตอาสา ที่เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดความตระหนักในการดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและยั่งยืน	3.83	0.74	มาก
5. มีการติดตามผล ประเมินผล การปฏิบัติตามแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและกลุ่มจิตอาสา ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.89	0.78	มาก
6. มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดทำโครงงาน หรือ สิ่งประดิษฐ์หรือ โครงการเสริมทักษะอาชีพ ที่หลากหลายตามภูมิสังคมและมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา	3.86	0.81	มาก

สภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
7. มีการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติตามแนวทางการ ส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดทำโครงการเรียนรู้ สิ่งประดิษฐ์ หรือ โครงการเสริมทักษะอาชีพ ที่หลากหลายตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง และมีผลงานของผู้เรียนปรากฏให้เห็น ชัดเจน	3.87	0.79	มาก
8. มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดตั้งชุมนุมหรือชมรม ที่ สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับ สถานศึกษา	3.92	0.79	มาก
9. มีการดำเนินการจัดกิจกรรมชุมนุม ที่ส่งเสริมสนับสนุน ให้ผู้เรียนเกิดความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน ในตัวที่ดี รวมทั้งมีความรู้และมีคุณธรรมตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	3.84	0.75	มาก
10. มีการติดตาม ประเมินผล การจัดกิจกรรมชุมนุมหรือ ชมรมที่เน้นความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมี ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีความรู้และมีคุณธรรม	3.87	0.76	มาก
11. มีการขยายผลการจัดกิจกรรม ชุมนุมหรือชุมชนใน สถานศึกษาที่ส่งเสริมบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงไปสู่ชุมชน	3.80	0.78	มาก
12. มีการส่งเสริมให้มีการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมหรือหลักคำสอนศาสนาที่สอดคล้องกับหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.39	0.64	ปานกลาง
13. มีการติดตามผล ประเมินผล การจัดกิจกรรม ภูมิปัญญา ท้องถิ่น วัฒนธรรมหรือหลักคำสอนศาสนา ที่เน้นความรู้ คุณธรรมดำเนินชีวิตอย่างรอบคอบตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	3.42	0.68	ปานกลาง

สภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
14. มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรม การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมหรือหลักคำสอนศาสนาที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ชุมชน	3.44	0.69	ปานกลาง
รวม	3.76	0.75	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า สภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 ด้านกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก 11 ข้อ และระดับปานกลาง 3 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ มีการติดตามผล ประเมินผล และสรุปผลการดำเนินการตามระบบแนะแนว ระบบดูแลนักเรียน การส่งเสริมทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดการพัฒนาต่อผู้เรียน ($\bar{X}=4.00$) มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดตั้งชุมนุมหรือชมรม ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับสถานศึกษา ($\bar{X}=3.92$) และมีการติดตามผล ประเมินผล การปฏิบัติตามแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและกลุ่มจิตอาสา ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X}=3.89$)

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

สภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. มีการสำรวจความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษาและส่งเสริมให้แสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.45	0.64	ปานกลาง
2. มีแผนงาน หรือ โครงการพัฒนาบุคลากร ที่ให้ความรู้และแนวทางในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.67	0.69	มาก
3. มีการพัฒนาบุคลากร โดยการจัดประชุม อบรม สัมมนา ดูแหล่งเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.73	0.71	มาก
4. มีการติดตามผล ประเมินผล การพัฒนาบุคลากร ในด้านการส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.81	0.74	มาก
5. มีการนำผลการติดตามประเมินการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	3.81	0.72	มาก
6. ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษานำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานและการเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระ	3.75	0.72	มาก
7. มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักศักยภาพของตนเองตามความพอประมาณตามภูมิสังคม มีคุณธรรม มีความรู้ มีเหตุผล ดำเนินชีวิตแบบอย่างวิถีไทยอย่างสมดุล และยั่งยืน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.83	0.64	มาก

สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการพัฒนากุศลกรของสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
8. มีการติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาตนเองให้รู้จักศักยภาพของตนเอง มีจิตสำนึกด้านจิตอาสา/จิตสาธารณะดำเนินชีวิตแบบอย่างวิถีไทย	3.84	0.74	มาก
รวม	3.74	0.70	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 ด้านการพัฒนากุศลกรของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก 7 ข้อ และระดับปานกลาง 1 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ มีการติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาตนเองให้รู้จักศักยภาพของตนเอง มีจิตสำนึกด้านจิตอาสา/จิตสาธารณะดำเนินชีวิตแบบอย่างวิถีไทย ($\bar{X}=3.84$) การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักศักยภาพของตนเองตามความพอประมาณตามภูมิสังคม มีคุณธรรม มีความรู้ มีเหตุผล ดำเนินชีวิตแบบอย่างวิถีไทยอย่างสมดุล และยั่งยืน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X}=3.83$) มีการติดตามผล ประเมินผล การพัฒนากุศลกรในด้านการส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีการนำผลการติดตามประเมินการพัฒนากุศลกรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ($\bar{X}=3.81$)

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. สถานศึกษามีคุณลักษณะของสถานศึกษาพอเพียง	3.78	0.77	มาก
2. ผู้บริหารมีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียง	3.76	0.74	มาก
3. บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.74	0.76	มาก
4. บุคลากรจัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจ อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.83	0.73	มาก
5. บุคลากรอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมและสาธารณประโยชน์	3.81	0.64	มาก
6. บุคลากรดำเนินชีวิตอย่างมีฐานรากทางวัฒนธรรม และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจากกระแสโลกาภิวัตน์	3.41	0.59	ปานกลาง
7. ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้นปีการศึกษา	3.82	0.72	มาก
8. ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ในด้านวัตถุ/เศรษฐกิจ	3.76	0.76	มาก

สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พอเพียงด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ	\bar{X}	S.D.	ระดับความ คิดเห็น
9. ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม	3.79	0.75	มาก
10. ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสิ่งแวดล้อม	3.72	0.80	มาก
11. ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัฒนธรรม	3.46	0.71	ปานกลาง
รวม	3.72	0.72	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 ด้านผลลัพธ์/ภาพ ความสำเร็จ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก 9 ข้อ และระดับปานกลาง 2 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ บุคลากรจัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจ อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X}=3.83$) ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตาม มาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้นปีการศึกษา ($\bar{X}=3.82$) และบุคลากรอยู่ ร่วมกับผู้อื่นในสังคมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการ ปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมและสาธารณประโยชน์ ($\bar{X}=3.81$)

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมและรายด้านจำแนกตามสถานภาพ

สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	สถานภาพ						รวม (n=649)	
	ผู้บริหารสถานศึกษา (n=136)		ครูผู้สอน (n=377)		ประธานกรรมการ สถานศึกษา(n=136)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	3.75	0.70	3.99	0.80	3.51	0.65	3.84	0.78
2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	4.16	0.81	3.68	0.69	3.68	0.64	3.78	0.75
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.19	0.79	3.65	0.66	3.63	0.77	3.76	0.75
4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	3.82	0.74	3.80	0.67	3.48	0.61	3.74	0.70
5. ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ	4.02	0.81	3.70	0.67	3.46	0.60	3.72	0.72
โดยรวม	3.99	0.77	3.76	0.70	3.55	0.65	3.77	0.74

จากตารางที่ 9 พบว่า สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ($\bar{X}=3.84$) ด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}=3.78$) และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X}=3.76$) และเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ

เมื่อพิจารณาสถานภาพ พบว่า

ผู้บริหารสถานศึกษา เห็นว่า สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.99$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X}=4.19$) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.16$) และด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ($\bar{X}=4.02$)

ครูผู้สอนเห็นว่า เห็นว่า สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ($\bar{X}=3.99$) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ($\bar{X}=3.80$) และด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ($\bar{X}=3.70$)

ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา เห็นว่า สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน และระดับปานกลาง 2 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}=3.68$) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X}=3.63$) และด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ($\bar{X}=3.51$)

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง
 ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมและรายด้านจำนวนตามขนาดของสถานศึกษา

	จำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา							
	ขนาดเล็ก (n=336)		ขนาดกลาง (n=245)		ขนาดใหญ่ (n=67)		รวม (n=649)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง								
1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	3.78	0.69	3.88	0.84	4.01	0.90	3.84	0.78
2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	3.77	0.72	3.85	0.79	3.54	0.65	3.78	0.75
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.80	0.76	3.67	0.74	3.87	0.62	3.76	0.75
4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	3.68	0.68	3.85	0.72	3.62	0.62	3.74	0.7
5. ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ	3.70	0.70	3.80	0.76	3.49	0.59	3.72	0.72
โดยรวม	3.75	0.71	3.81	0.77	3.71	0.68	3.77	0.74

จากตารางที่ 10 พบว่า สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ($\bar{X}=3.84$) ด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}=3.78$) และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X}=3.76$)

เมื่อพิจารณาตามจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา พบว่า

บุคลากรในสถานศึกษาขนาดเล็ก เห็นว่า สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X}=3.80$) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ($\bar{X}=3.78$) และด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}=3.77$)

บุคลากรในสถานศึกษาขนาดกลาง เห็นว่า สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ($\bar{X}=3.88$) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ($\bar{X}=3.85$) และด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ($\bar{X}=3.80$)

บุคลากรในสถานศึกษาขนาดใหญ่ เห็นว่าสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน และระดับปานกลาง 1 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ($\bar{X}=4.01$) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X}=3.87$) และด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ($\bar{X}=3.62$)

1.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ของบุคลากรที่มีสถานภาพและขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน ปรากฏดังตารางที่ 11 - 24

ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ

สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	sig
1. ด้านการบริหารจัดการ สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	25.20	2.00	12.60	63.57	0.00*
	ภายในกลุ่ม	128.03	646.00	0.20		
	รวม	153.23	648.00			
2. ด้านหลักสูตรและการ จัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	25.00	2.00	12.50	73.65	0.00*
	ภายในกลุ่ม	109.62	646.00	0.17		
	รวม	134.62	648.00			
3. ด้านการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	31.76	2.00	15.88	60.16	0.00*
	ภายในกลุ่ม	170.53	646.00	0.26		
	รวม	202.29	648.00			
4. ด้านการพัฒนาบุคลากร ของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	10.95	2.00	5.48	25.53	0.00*
	ภายในกลุ่ม	138.53	646.00	0.21		
	รวม	149.48	648.00			
5. ด้านผลลัพธ์/ภาพ ความสำเร็จ	ระหว่างกลุ่ม	22.27	2.00	11.14	47.74	0.00*
	ภายในกลุ่ม	150.72	646.00	0.23		
	รวม	172.99	648.00			

สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	sig
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	12.99	2.00	6.50	86.13	0.00*
	ภายในกลุ่ม	48.72	646.00	0.08		
	รวม	61.71	648.00			

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 11 พบว่า บุคลากรที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการ
บริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ 0.05 และเมื่อพบความแตกต่างจึงมีการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วย
วิธีของ Scheffe' ดังตารางที่ 12 – 18

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 12 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลัก
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ		สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา		
		ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครูผู้สอน	ประธานคณะ กรรมการฯ
	\bar{X}	3.75	3.99	3.51
ผู้บริหารสถานศึกษา	3.75	-	0.24*	0.25*
ครูผู้สอน	3.99		-	0.49*
ประธานคณะ กรรมการฯ	3.51			-

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 12 พบว่า บุคลากรที่มีสถานภาพ ครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อสภาพการ
บริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาแตกต่างจากผู้บริหาร
สถานศึกษาและประธานคณะกรรมการฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 13 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลัก
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ		สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน		
		ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครูผู้สอน	ประธานคณะ กรรมการฯ
	\bar{x}	4.16	3.68	3.68
ผู้บริหารสถานศึกษา	4.16	-	0.48*	0.48*
ครูผู้สอน	3.68		-	0.01
ประธานคณะ กรรมการฯ	3.68			-

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 13 พบว่า บุคลากรที่มีสถานภาพ ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการฯ มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนแตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 14 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพลันธุ์ เขต 3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน			
		ผู้บริหารสถานศึกษา	ครูผู้สอน	ประธานคณะกรรมการฯ
	\bar{X}	4.19	3.65	3.63
ผู้บริหารสถานศึกษา	4.19	-	0.54	0.56
ครูผู้สอน	3.65		-	0.02
ประธานคณะกรรมการฯ	3.63			-

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 14 พบว่า บุคลากรที่มีสถานภาพ ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการฯ มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพลันธุ์ เขต 3 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา แตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 15 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการพัฒนามูลค่าของสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ		สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการพัฒนามูลค่าของสถานศึกษา		
		ผู้บริหารสถานศึกษา	ครูผู้สอน	ประธานคณะกรรมการฯ
	\bar{X}	3.82	3.80	3.49
ผู้บริหารสถานศึกษา	3.82	-	0.02*	0.33*
ครูผู้สอน	3.80		-	0.31*
ประธานคณะกรรมการฯ	3.49			-

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 16 พบว่า มูลค่าที่มีสถานภาพ ประธานคณะกรรมการฯ มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการพัฒนามูลค่าของสถานศึกษา แตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษา และครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 16 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ		สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		
		ผู้บริหารสถานศึกษา	ครูผู้สอน	ประธานคณะกรรมการฯ
	\bar{X}	4.02	3.70	3.46
ผู้บริหารสถานศึกษา	4.02	-	0.32*	0.57*
ครูผู้สอน	3.70		-	0.24
ประธานคณะกรรมการฯ	3.46			-

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 16 พบว่า บุคลากรที่มีสถานภาพ ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการฯ มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ แตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 17 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพลีนธุ์ เขต 3 โดยรวม จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง			
		ผู้บริหารสถานศึกษา	ครูผู้สอน	ประธานคณะกรรมการฯ
	\bar{X}	3.99	3.76	3.55
ผู้บริหารสถานศึกษา	3.99	-	0.22*	0.44*
ครูผู้สอน	3.76		-	0.21
ประธานคณะกรรมการฯ	3.55			-

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 17 พบว่า บุคลากรที่มีสถานภาพ ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการฯ มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพลีนธุ์ เขต 3 แตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 18 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับศึกษาศาสตร์ เขต 3 จำแนกตาม
ขนาดสถานศึกษา

สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	sig
1. ด้านการบริหารจัดการ สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	3.61	2.00	1.80	7.79	0.00*
	ภายในกลุ่ม	149.62	646.00	0.23		
	รวม	153.23	648.00			
2. ด้านหลักสูตรและการ จัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	5.10	2.00	2.55	12.72	0.00*
	ภายในกลุ่ม	129.52	646.00	0.20		
	รวม	134.62	648.00			
3. ด้านการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	3.33	2.00	1.67	5.41	0.00*
	ภายในกลุ่ม	198.96	646.00	0.31		
	รวม	202.29	648.00			
4. ด้านการพัฒนาบุคลากร ของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	5.17	2.00	2.58	11.57	0.00*
	ภายในกลุ่ม	144.31	646.00	0.22		
	รวม	149.48	648.00			
5. ด้านผลลัพธ์/ภาพ ความสำเร็จ	ระหว่างกลุ่ม	5.12	2.00	2.56	9.85	0.00*
	ภายในกลุ่ม	167.87	646.00	0.26		
	รวม	172.99	648.00			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.83	2.00	0.41	4.39	0.01*
	ภายในกลุ่ม	60.89	646.00	0.09		
	รวม	61.71	648.00			

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 18 พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความ
คิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพบความแตกต่างจึงมีการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffé ดังตารางที่ 19 – 24

ตารางที่ 19 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ขนาดสถานศึกษา		สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		
		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
	\bar{X}	3.78	3.88	4.01
1. ขนาดเล็ก	3.78	-	0.10*	0.23*
2. ขนาดกลาง	3.88		-	0.13
3. ขนาดใหญ่	4.01			-

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 19 พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดกลาง มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา แตกต่างจากสถานศึกษาขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 20 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนจำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ขนาดสถานศึกษา		สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน		
		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
	\bar{X}	3.77	3.97	3.66
1. ขนาดเล็ก	3.77	-	0.08	0.23*
2. ขนาดกลาง	3.85		-	0.31*
3. ขนาดใหญ่	3.54			-

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 20 พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน แตกต่างจากสถานศึกษาขนาดเล็ก และขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 21 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของสภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลัก
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ขนาดสถานศึกษา		สภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง		
		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
	\bar{X}	3.80	3.67	3.87
1. ขนาดเล็ก	3.80	-	0.13*	0.07
2. ขนาดกลาง	3.67		-	0.20*
3. ขนาดใหญ่	3.87			-

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 21 พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง มีความคิดเห็น
ต่อสภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแตกต่างจาก
สถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 22 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการพัฒนานุเคราะห์ของสถานศึกษาจำแนกตามจำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ขนาดสถานศึกษา		สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		
		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
	\bar{X}	3.68	3.85	3.62
1. ขนาดเล็ก	3.68	-	0.17*	0.06
2. ขนาดกลาง	3.85		-	0.23*
3. ขนาดใหญ่	3.62			-

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 22 พบว่า นุเคราะห์ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการพัฒนานุเคราะห์ของสถานศึกษาแตกต่างจากสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 23 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จจำแนกตามจำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ขนาดสถานศึกษา		สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		
		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
	\bar{X}	3.70	3.80	3.49
1. ขนาดเล็ก	3.70	-	0.09	0.22*
2. ขนาดกลาง	3.80		-	0.31*
3. ขนาดใหญ่	3.49			-

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 23 พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จแตกต่างจากสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 24 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของสภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลัก
 ประชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 กาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวม จำแนกตามจำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ขนาดสถานศึกษา		สภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง		
		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
	\bar{X}	3.75	3.81	3.71
1. ขนาดเล็ก	3.75	-	0.06*	0.04
2. ขนาดกลาง	3.81		-	0.10*
3. ขนาดใหญ่	3.71			-

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 24 พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลางมีความคิดเห็น
 ต่อสภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขต
 พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 แตกต่างจากสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดใหญ่
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ปรากฏดังตารางที่ 25 - 29

ตารางที่ 25 ค่าความถี่ของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

ข้อที่	ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	ความถี่ (คน)
1.	การติดตามผล ประเมินผล การดำเนินการตามแผนร่วมกับชุมชนในการให้บริการ การจัดกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม	30
2.	การมีส่วนร่วมกับชุมชนในการวางแผนพัฒนาในนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปพัฒนางานของสถานศึกษา	18
3.	การสนับสนุนในการใช้งบประมาณหรือการระดมทุน ที่สนับสนุนการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนางานของสถานศึกษา	5
4.	การสรุปผลและการติดตามประเมินผลไปใช้พัฒนาร่วมกับชุมชนในการให้บริการ การจัดกิจกรรม	4
	รวม	57

จากตารางที่ 25 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา เรียงลำดับตามค่าความถี่มากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ การติดตามผล ประเมินผล การดำเนินการตามแผนร่วมกับชุมชนในการให้บริการ การจัดกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม (ความถี่=30) การมีส่วนร่วมกับชุมชนในการวางแผนพัฒนาในนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปพัฒนางานของสถานศึกษา (ความถี่=18) และการสนับสนุนในการใช้งบประมาณหรือการระดมทุน ที่สนับสนุนการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนางานของสถานศึกษา (ความถี่=2)

ตารางที่ 26 ค่าความถี่ของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์
เขต 3 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

ข้อที่	ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	ความถี่ (คน)
1.	การสนับสนุนให้ผู้เรียน ได้รู้จักคิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหาโดยใช้หลัก เหตุและผลตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	32
2.	การสนับสนุนให้มีการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงเพื่อให้สอดคล้องกับท้องถิ่น	16
3.	การประเมินหลักสูตรเพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนต้อง คำนึงถึงความเหมาะสมที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	10
4.	มีการปรับปรุงสาระการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มสาระ การเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	7
5.	การจัดทำข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชนอย่างเป็นระบบ เพียงพอต่อการนำไปจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	5
6.	ควรส่งเสริมการประชุมกลุ่มผู้เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักสูตรให้มีความเข้าใจตรงกันทุกประเด็นที่เกี่ยวข้อง ควรกำหนดในแผนขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่ต้อง เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ว่าจะต้องมีการประชุมและ ระดมความคิดเห็นในการจัดทำและปรับปรุงหลักสูตร	2 4
	รวม	74

จากตารางที่ 25 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3
ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน เรียงลำดับตามค่าความถี่มากไปหาน้อย 3 ลำดับ
ดังนี้ การสนับสนุนให้ผู้เรียน ได้รู้จักคิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหาโดยใช้หลักเหตุและผลตาม
แนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ความถี่=32) การสนับสนุนให้มีการใช้แผนการจัดการ
เรียนรู้ที่เน้นปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้สอดคล้องกับท้องถิ่น (ความถี่=16) และการ
ประเมินหลักสูตรเพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนต้องคำนึงถึงความเหมาะสมที่
สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ความถี่=10)

ตารางที่ 27 ค่าความถี่ของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ข้อที่	ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ความถี่ (คน)
1.	ควรมีการส่งเสริมการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ประเพณีหรือหลักคำสอนทางศาสนาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	29
2.	ควรมีการวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้และการนำไปพัฒนาการเรียน ครั้งต่อไปโดยคำนึงถึงความพอเพียงความเหมาะสมสมเหตุสมผล และการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง	12
3.	ควรดำเนินการให้ความรู้และให้คำแนะนำการส่งเสริมทักษะอาชีพให้ผู้เรียนรู้จักการประหยัดการออม ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป	9
4.	ควรส่งเสริมประชาสัมพันธ์เพื่อสนับสนุนให้มีผู้เข้าร่วมจากชุมชนในการจัดกิจกรรม การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมให้เกิดความสอดคล้องกับหลักความรู้ด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3
5.	ควรสนับสนุนให้บุคลากรและผู้มีส่วนร่วมเข้าร่วมประเมินผลการดำเนินงาน การจัดกิจกรรมที่สามารถนำผลการประเมิน ไปใช้ในการแก้ไขให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด	2
6.	การจัดทำข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนเพื่อเป็นการส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	2
	รวม	57

จากตารางที่ 27 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรียงลำดับตามค่าความถี่มากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ ควรมีการส่งเสริมการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ประเพณีหรือหลักคำสอนทางศาสนาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ความถี่=29) ควรมีการวิเคราะห์กิจกรรมการ

เรียนรู้และการนำไปพัฒนาการเรียนครั้งต่อไป โดยคำนึงถึงความพอเพียงความเหมาะสม สมเหตุสมผลและการสร้างภูมิคุ้มกันที่ศิรั้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง (ความถี่=12) และควรดำเนิน ให้ความรู้และให้คำแนะนำแนวการส่งเสริมทักษะอาชีพให้ผู้เรียนรู้จัดการประหยัดการออม ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป (ความถี่=9)

ตารางที่ 28 ค่าความถี่ของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นทีุ่ การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นทีุ่ เขต 3 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

ข้อที่	ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	ความถี่ (คน)
1.	ควรส่งเสริมและสนับสนุนในการพัฒนาความรู้ความสามารถของ บุคลากรในสถานศึกษาเพื่อเพิ่มความรู้ที่เกี่ยวกับหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	27
2.	สถานศึกษาควรวางแผนงานในการพัฒนางานด้านบุคคล เช่น การจัด อบรมให้ความรู้ การศึกษาดูงาน ที่เกี่ยวข้องับหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง	16
3.	ควรส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษานำหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนในกลุ่มสาระต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง	6
4.	สถานศึกษาควรจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ แนวทางการ ดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดทำสภาระของหลักสูตรสถานศึกษาให้กับ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและคณะกรรมการสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน	3
	รวม	52

จากตารางที่ 28 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นทีุ่ การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นทีุ่ เขต 3 ด้านการ พัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เรียงลำดับตามค่าความถี่มากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ ควร ส่งเสริมและสนับสนุนในการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากร ในสถานศึกษาเพื่อเพิ่ม ความรู้ที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ความถี่=27) สถานศึกษาควรวางแผนงานใน

การพัฒนาทางด้านบุคคล เช่น การจัดอบรมให้ความรู้ การศึกษาดูงาน ที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ความถี่=16) และควรส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษานำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสาระต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง (ความถี่=6)

ตารางที่ 29 ค่าความถี่ของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

ข้อที่	ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ	ความถี่ (คน)
1.	ควรสนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีการนำหลักการของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อสร้างความเข้าใจและยอมรับกับการเปลี่ยนแปลงในทางวัฒนธรรม	47
2.	ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม และมีวัฒนธรรม และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ตามยุคกระแสโลกาภิวัตน์	19
3.	สถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนในด้านการบริหารงานให้เกิดความพอเพียงและเกิดประสิทธิภาพต่อหน่วยงาน	15
4.	สถานศึกษามีการจัดการทรัพยากร แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	14
	รวม	95

จากตารางที่ 29 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 3 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ เรียงลำดับตามค่าความถี่มากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ ควรสนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีการนำหลักการของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อสร้างความเข้าใจและยอมรับกับการเปลี่ยนแปลงในทางวัฒนธรรม (ความถี่=47) ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม และมีวัฒนธรรม และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ตามยุคกระแสโลกาภิวัตน์ (ความถี่=19) และสถานศึกษาควร

ส่งเสริมสนับสนุนในด้านการบริหารงานให้เกิดความพอเพียงและเกิดประสิทธิภาพต่อ
หน่วยงาน (ความถี่=15)

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

จากผลการวิจัยในระยะที่ 1 พบว่า สภาพสภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลัก
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3
โดยรวมอยู่ในระดับมากแต่เมื่อพิจารณาผลการวิจัยในตอนที 4 พบว่า มีข้อเสนอที่เป็นปัญหาที่
ต้องดำเนินการกำหนดแนวทางแก้ไข ผู้วิจัยจึงได้นำประเด็นดังกล่าว ไปสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์
เพื่อใช้ศึกษาแนวทางการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์
ผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการบริหาร โรงเรียน โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำนวน
10 คน ดังนี้

1. สัมภาษณ์นายวีระศักดิ์ นิลโคตร ผู้อำนวยการโรงเรียนนาโกวิทยาสูง
(สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2557 ณ โรงเรียนนาโกวิทยาสูง)
2. สัมภาษณ์นายธำรง วิชาญ ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนหม่มนวิทยาสรรพ
(สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2557 ณ โรงเรียนชุมชนหม่มนวิทยาสรรพ)
3. สัมภาษณ์นายบุญปลอด มุกดาใส ผู้อำนวยการ โรงเรียนแจนแลนวิทยาวิทยา
(สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2557 ณ โรงเรียนแจนแลนวิทยาวิทยา)
4. สัมภาษณ์ นายประยูร ศรีสมชัย ผู้อำนวยการ โรงเรียนนาขามวิทยา (สัมภาษณ์
เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2557 ณ โรงเรียนนาขามวิทยา)
5. สัมภาษณ์นายเฉลิมชัย หาญกุล ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านคุย (สัมภาษณ์เมื่อ
วันที่ 15 ธันวาคม 2557 ณ โรงเรียนบ้านคุย)
6. สัมภาษณ์นายจักรรินทร์ พิมพ์รินทร์ ผู้อำนวยการ โรงเรียนบอนเขียนราษฎร์
บำรุง (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2557 ณ โรงเรียนบอนเขียนราษฎร์บำรุง)
7. สัมภาษณ์ นายวิชัย โพธิ์ธา ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านคอนอุมรั้ว (สัมภาษณ์
เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2557 ณ โรงเรียนบ้านคอนอุมรั้ว)
8. สัมภาษณ์ นายสุรชัย อาจหาญ ตัวแทนผู้อำนวยการ โรงเรียนสามขารราษฎร์
บำรุง (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2557 ณ โรงเรียนสามขารราษฎร์บำรุง)

9. สัมภาษณ์ นายสุเมศ แสนรงค์ ตัวแทนผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านกกตาล (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2557 ณ โรงเรียนบ้านกกตาล)

10. สัมภาษณ์ นายนาวิน สายนาโก ตัวแทนผู้อำนวยการ โรงเรียนหนองहुลึงเจริญเวทย์ คุรุชำนาญ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2557 ณ โรงเรียนหนองहुลึงเจริญเวทย์)

11. สัมภาษณ์นางรัชณี วิชาญ ตัวแทน ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านคำกุงหนองอิดุง (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2557 ณ โรงเรียนบ้านคำกุงหนองอิดุง)

ประเด็นในการสัมภาษณ์

1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา เกี่ยวกับการติดตามผล ประเมินผล การดำเนินการตามแผนร่วมกับชุมชนในการให้บริการ การจัดกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม

2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน เกี่ยวกับการสนับสนุนให้ผู้เรียนได้รู้จักคิดวิเคราะห์แก้ไขปัญหาโดยใช้หลักเหตุและผลตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เกี่ยวกับการส่งเสริมการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ประเพณีหรือหลักคำสอนทางศาสนาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนในการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อเพิ่มความรู้ที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

5. ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ เกี่ยวกับการสนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีการนำหลักการของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อสร้างความเข้าใจและยอมรับกับการเปลี่ยนแปลงในทางวัฒนธรรม

ซึ่งผลการสัมภาษณ์ปรากฏดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา เกี่ยวกับการติดตามผล ประเมินผล การดำเนินการตามแผนร่วมกับชุมชนในการให้บริการการจัดกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม สรุปได้ว่าสถานศึกษาควรสร้างความตระหนักและความเข้าใจกับชุมชนในการส่งเสริมการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อรับผิดชอบในการดำเนินงานร่วมกัน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะต้องมีการประเมินผล แก้ไขปัญหาที่ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง ดังบทสัมภาษณ์บางตอน ดังนี้

“...สถานศึกษาควรมีความตระหนักและความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการกำหนดนโยบาย วางแผนงานร่วมกับชุมชน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อมสังคม ของชุมชนให้ครอบคลุม และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ...”

(ผู้บริหารคนที่ 1. 2 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...สถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อร่วมกันประเมินผลการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยเชิญชุมชนและบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อรับทราบและร่วมกันกำหนดแนวทางการดำเนินงานอย่างเหมาะสม...”

(ผู้บริหารคนที่ 2. 11 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“... ผู้บริหารควรมีความตระหนักและเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนำมากำหนดนโยบายการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ชัดเจนมุ่งเน้นให้ครูและชุมชนมีส่วนร่วม จัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จัดหางบประมาณ จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมการติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างใกล้ชิด และต่อเนื่องเพื่อนำผลการปฏิบัติมาปรับปรุงแก้ไขให้เกิดประโยชน์...”

(ผู้บริหารคนที่ 3. 12 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...ผู้บริหาร ครูและชุมชนควรมีความรู้และความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกันกำหนดนโยบาย จัดการเรียนการสอน จัดหางบประมาณ จัดอาคารสถานที่ให้เอื้อและส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง...”

(ผู้บริหารคนที่ 4. 12 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนงบประมาณและอาคารสถานที่ให้เอื้อต่อการเรียนการสอน โดยบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง...”

(ผู้บริหารคนที่ 5. 15 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...ผู้บริหารควรมีนโยบายที่ชัดเจน ส่งเสริมด้านงบประมาณ อาคารสถานที่ ส่งเสริมให้ครูและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จัดการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกิดการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีการตรวจสอบติดตามประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้หลักคิดของเศรษฐกิจพอเพียง...”

(ผู้บริหารคนที่ 6. 18 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...ต้องมีการกำหนดนโยบายเพื่อกำหนดทิศทางจัดหางบประมาณ จัดอาคารสถานที่ให้เอื้อต่อการเรียนการสอนตลอดจนส่งเสริมให้ครูสอนโดยบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมให้เกิดการพัฒนาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง...”

(ผู้บริหารคนที่ 7. 19 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...ควรมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน ส่งเสริมให้ครู ชุมชนมีความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง...”

(ตัวแทนผู้บริหารคนที่ 8. 23 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...ผู้บริหารต้องมีความตระหนักและเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีนโยบายที่ชัดเจน ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแล้วนำไปบูรณาการสู่การเรียนการสอนสนับสนุนด้านงบประมาณ อาคารสถานที่และให้ชุมชนมีส่วนร่วม...”

(ตัวแทนผู้บริหารคนที่ 9. 23 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...ผู้บริหารต้องมีความตระหนักและเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีนโยบายที่ชัดเจน ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแล้วนำไปบูรณาการสู่การเรียนการสอนสนับสนุนด้านงบประมาณ อาคารสถานที่และให้ชุมชนมีส่วนร่วม...”

(ตัวแทนผู้บริหารคนที่ 10. 25 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...ต้องมีการกำหนดนโยบายเพื่อกำหนดทิศทางจัดหางบประมาณ จัดอาคารสถานที่ ให้เอื้อต่อการเรียนการสอนตลอดจนส่งเสริมให้ครูสอน โดยบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมให้เกิดการพัฒนาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีตรวจสอบติดตามผลการให้บริการแก่ชุมชนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงภายใต้หลักคิดของเศรษฐกิจพอเพียง ...”

(ตัวแทนผู้บริหารคนที่ 11. 25 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน เกี่ยวกับการสนับสนุนให้ผู้เรียนได้รู้จักคิดวิเคราะห์แก้ไขปัญหาโดยใช้หลักเหตุและผลตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สรุปได้ว่า ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้มีการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระและทุกระดับชั้น โดยเน้นสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ใช้การคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลจัดกิจกรรมที่เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์การจัดการการเผชิญสถานการณ์การแก้ปัญหาที่เริ่มจากชีวิตประจำวัน ครูมีการวัดผลประเมินผลกับผู้เรียนว่ามีความรู้ความเข้าใจและมีแนวทางปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังบทสัมภาษณ์ข้างตอน ดังนี้

“...ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดทำสื่อ และจัดหาแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ โดยให้มีการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระและทุกระดับชั้น มีการประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและนำไปปฏิบัติตามหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ใช้การคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล ...”

(ผู้บริหารคนที่ 1. 2 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...ควรบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนให้ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้อะไรและทุกระดับชั้น มีการจัดทำสื่อ มีแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่หลากหลาย มีการวัดผลประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจ ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนการนำทฤษฎีดังกล่าวมาประยุกต์เพื่อสร้างแนวทางและหลักการแก้ปัญหา สนับสนุนให้นักเรียนรวมกลุ่มเพื่อใช้ความคิดวิเคราะห์ โดยใช้หลักเหตุผล...”

(ผู้บริหารคนที่ 2. 11 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้อะไรควรมีการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ครอบคลุมทุกระดับชั้น มีสื่อการเรียน และแหล่งเรียนรู้ มีการวัดผลประเมินผลกับ ผู้เรียนว่ามีความรู้ความเข้าใจและมีแนวทางปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถพัฒนาความคิดการวิเคราะห์หลักการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างดีมีประสิทธิภาพหรือไม่ สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร ...”

(ผู้บริหารคนที่ 3. 12 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“... ต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีสื่อ แหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีการจัดกิจกรรมที่พัฒนาความคิดวิเคราะห์แก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ มีการวัดผลประเมินผลการดำเนินงานอย่างเหมาะสม...”

(ผู้บริหารคนที่ 4. 12 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...ควรจัดการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ให้สอดคล้องกับหลักการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และทุกระดับชั้น ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีสื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการวัดและประเมินผล ...”

(ผู้บริหารคนที่ 5. 15 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...ต้องบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนทุกระดับชั้นและทุกกลุ่มสาระวิชา มีสื่อ และแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่หลากหลาย มีการวัดประเมินผล และนำผลที่ได้มาปรับปรุงพัฒนาต่อไป โรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์การจัดการการเผชิญสถานการณ์การแก้ปัญหาที่เริ่มจากชีวิตประจำวัน...”

(ผู้บริหารคนที่ 6. 18 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...ควรจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และทุกระดับชั้น ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีสื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจและมีแนวทางปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การวัดและประเมินผลส่งเสริมให้นักเรียน ได้ค้นคว้าความรู้ พัฒนาความคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการแสวงหาความรู้ภายใต้หลักคิดของเศรษฐกิจพอเพียง...”

(ผู้บริหารคนที่ 7. 19 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...ควรบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนทุกระดับชั้นและทุกกลุ่มสาระวิชา มีสื่อ และแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่หลากหลาย มีการวัดประเมินผล ...”

(ตัวแทนผู้บริหารคนที่ 8. 23 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...ต้องบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการเรียนการสอนทุกระดับชั้น ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีสื่อ มีแหล่งเรียนรู้ มีการวัดผลประเมินผล ติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายและแผนปฏิบัติการประจำปีที่น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษาภายใต้หลักคิดของเศรษฐกิจพอเพียง...”

(ตัวแทนผู้บริหารคนที่ 9. 23 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...ในการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกระดับชั้น จัดหาสื่อ แหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งมีการวัดและประเมินผลให้ครอบคลุม ...”

(ตัวแทนผู้บริหารคนที่ 10. 25 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...ควรจัดการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ให้สอดคล้องกับหลักการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และทุกระดับชั้น ครูมีการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้า ...”

(ตัวแทนผู้บริหารคนที่ 11. 25 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เกี่ยวกับการส่งเสริมการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ประเพณีหรือหลักคำสอนทางศาสนาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสรุปได้ว่าสถานศึกษาจะต้องมีการบูรณาการการเรียนการสอนที่เน้นให้ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระ ส่งเสริมการจัดทำสื่อ นวัตกรรมที่เน้นภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการนำหลักคำสอนทางศาสนาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม โดยเน้นการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดังบทสัมภาษณ์บางตอน ดังนี้

“... สถานศึกษาควรบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน ให้ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และทุกระดับชั้น มีการจัดทำสื่อ มีแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่หลากหลาย มีการวัดผลประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจ ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การนำหลักคำสอนทางศาสนาที่เกี่ยวข้อง ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ความประหยัด ความพอเพียง ความขยันหมั่นเพียร ...”

(ผู้บริหารคนที่ 1. 2 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...ควรมีการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ครอบคลุมทุกระดับชั้น มีสื่อการเรียน และแหล่งเรียนรู้ มีการวัดผลประเมินผลกับผู้เรียนว่ามีความรู้ความเข้าใจและมีแนวทางปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงการสนับสนุนให้ผู้เรียนได้รับความรู้ในด้านคำสอนทางศาสนา การเรียนรู้วัฒนธรรม สังคมที่ดำรง...”

(ผู้บริหารคนที่ 2. 11 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...ต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีสื่อ แหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการวัดผลประเมินผล ...”

(ผู้บริหารคนที่ 3. 12 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...ควรจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และทุกระดับชั้น ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีสื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการวัดและประเมินผล ...”

(ผู้บริหารคนที่ 4. 12 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“... แนวทางในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ต้องบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนทุกระดับชั้นและทุกกลุ่มสาระวิชา มีสื่อ และแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่หลากหลาย มีการวัดประเมินผล และนำผลที่ได้มาปรับปรุงพัฒนาต่อไป ...”

(ผู้บริหารคนที่ 5. 15 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...ควรจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และทุกระดับชั้น ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีสื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจและมีแนวทางปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงการวัดและประเมินผล...”

(ผู้บริหารคนที่ 6. 18 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...ควรบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนทุกระดับชั้นและทุกกลุ่มสาระวิชา มีสื่อ และแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่หลากหลาย มีการวัดประเมินผล ...”

(ผู้บริหารคนที่ 7. 19 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...ต้องบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการเรียนการสอนทุกระดับชั้น ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้เน้นส่งเสริมด้านคำสอนทางศาสนา มีการส่งเสริมให้มีสื่อ มีแหล่งเรียนรู้ ที่สร้างความหลากหลายทางการเรียน มีการวัดผลประเมินผล...”

(ตัวแทนผู้บริหารคนที่ 8. 23 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...จัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกระดับชั้น จัดหาสื่อ แหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งมีการวัดและประเมินผลให้ครอบคลุม...”

(ตัวแทนผู้บริหารคนที่ 9. 23 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...โรงเรียนจัดกิจกรรมที่เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์การจัดการและการเผชิญสถานการณ์การแก้ปัญหาที่เริ่มจากชีวิตประจำวัน...”

(ตัวแทนผู้บริหารคนที่ 10. 25 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...สถานศึกษาควรมีการบูรณาการเรียนการสอนที่เน้นให้ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระส่งเสริมการจัดทำสื่อ นวัตกรรมที่เน้นภูมิปัญญาท้องถิ่น สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมโดยเน้นการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน...”

(ตัวแทนผู้บริหารคนที่ 11. 25 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนในการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อเพิ่มความรู้ที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสรุปได้ว่า สถานศึกษาควรจัดทำแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการฝึกอบรมพัฒนา ศึกษาดูงาน เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้มีความรู้และประสบการณ์ในการดำเนินงานจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพดังบทสัมภาษณ์บางตอน ดังนี้

“...จัดการประชุมอบรมสัมมนาศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้กับบุคลากรเพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ภายใต้หลักคิดของเศรษฐกิจพอเพียง...”

(ผู้บริหารคนที่ 1. 2 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของครูหลังจากการผ่านการอบรมหรือดูงานด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงภายใต้หลักคิดของเศรษฐกิจพอเพียง...”

(ผู้บริหารคนที่ 2. 11 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“... มีการสนับสนุนบุคลากรให้เป็นคณะกรรมการดำเนินงานและกำหนดบุคลากรรับผิดชอบในการน้อมนำแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในโรงเรียนอย่างเหมาะสมรอบคอบชัดเจน...”

(ผู้บริหารคนที่ 3. 12 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“... สนับสนุนให้บุคลากรได้นำผลการติดตามมาปรับปรุงพัฒนาการดำเนินโครงการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเหมาะสมภายใต้หลักคิดของเศรษฐกิจพอเพียง...”

(ผู้บริหารคนที่ 4. 12 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...ดำเนินการตามแผนงาน โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเหมาะสมภายใต้หลักคิดของเศรษฐกิจพอเพียง...”

(ผู้บริหารคนที่ 5. 15 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...มีแผนงาน โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเหมาะสมภายใต้หลักคิดของเศรษฐกิจพอเพียง...”

(ผู้บริหารคนที่ 6. 18 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...สนับสนุนให้บุคลากรได้ศึกษาวิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหน่วยการเรียนรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเหมาะสมภายใต้หลักคิดของเศรษฐกิจพอเพียงส่งเสริมให้ผู้บริหารครูนักเรียนและบุคลากรอื่น ๆ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ...”

(ผู้บริหารคนที่ 7. 19 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“... ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้ประสานความร่วมมือในจัดหาพัฒนา และการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนกับสถานศึกษาบุคคล ครอบครัวองค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นอย่างเหมาะสมภายใต้หลักคิดของเศรษฐกิจพอเพียง...”

(ตัวแทนผู้บริหารคนที่ 8. 23 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...สนับสนุนให้บุคลากรได้เข้าร่วมเผยแพร่สื่อการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนทั้งในและ นอกสถานศึกษาอย่างเหมาะสมภายใต้หลักคิดของเศรษฐกิจพอเพียง...”

(ตัวแทนผู้บริหารคนที่ 9. 23 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...สถานศึกษาได้ร่วมกับบุคลากรจัดทำและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ใน สถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเหมาะสม ภายใต้หลักคิดของเศรษฐกิจพอเพียงการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนและคณะกรรมการ สถานศึกษาให้มีความรู้ในการจัดการศึกษาตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง...”

(ตัวแทนผู้บริหารคนที่ 10. 25 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“... ผู้บริหารและครูสนับสนุนการจัดสภาพห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการ สอนใช้แหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาและในท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอนหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเหมาะสมภายใต้หลักคิดของเศรษฐกิจพอเพียง...”

(ตัวแทนผู้บริหารคนที่ 11. 25 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

5. ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ เกี่ยวกับการสนับสนุนให้ผู้เรียนได้มี การนำ หลักการของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อสร้างความเข้าใจและ และยอมรับกับการเปลี่ยนแปลงในทางวัฒนธรรม สรุปได้ว่า สถานศึกษาต้องกำหนดนโยบายที่ ชัดเจนที่จะส่งเสริมความรู้ความเข้าใจให้นักเรียนได้เรียนรู้ ศึกษา ค้นคว้าความรู้ตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องทางวิชาการที่ เป็นประโยชน์ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการดำเนินชีวิต และนักเรียนสามารถ ปฏิบัติตนเป็นบุคคลที่ดีของสังคมได้ดังบทสัมภาษณ์บางตอน ดังนี้

“...สถานศึกษาควรกำหนดนโยบายน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาขับเคลื่อนในสถานศึกษาอย่างเหมาะสมภายใต้หลักคิดของเศรษฐกิจพอเพียง โดยสร้างความ เข้าใจให้กับนักเรียน...”

(ผู้บริหารคนที่ 1. 2 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...สถานศึกษามีการสนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีการนำหลักการของหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อสร้างความเข้าใจและและยอมรับกับการ เปลี่ยนแปลงในทางวัฒนธรรม โดยได้จัดแสดงเผยแพร่ผลงานของนักเรียนที่เกิดจากการนำ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมภายใต้หลักคิดของเศรษฐกิจ พอเพียง...”

(ผู้บริหารคนที่ 2. 11 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...สถานศึกษาควรสนับสนุนการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้อย่าง ต่อเนื่อง และมีการนำผลการติดตามไปพัฒนาแผนงาน โครงการกิจกรรมด้านวิชาการที่ส่งเสริม การบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนอย่างเหมาะสมภายใต้หลักคิด ของเศรษฐกิจพอเพียง...”

(ผู้บริหารคนที่ 3. 12 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...ผู้บริหารและครูผู้เกี่ยวข้องต้องดำเนินการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานตาม แผนงาน โครงการกิจกรรมด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ การเรียนการสอนภายใต้หลักคิดของเศรษฐกิจพอเพียง...”

(ผู้บริหารคนที่ 4. 12 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...ส่งเสริมให้นักเรียน ได้ค้นคว้าความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการ ใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการแสวงหาความรู้ภายใต้หลักคิดของเศรษฐกิจ พอเพียง...”

(ผู้บริหารคนที่ 5. 15 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับกลุ่มโรงเรียนและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมภายใต้หลักคิดของเศรษฐกิจพอเพียง...”

(ผู้บริหารคนที่ 6. 18 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...มีการเผยแพร่สื่อการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนทั้งในและนอกสถานศึกษาอย่างเหมาะสมภายใต้หลักคิดของเศรษฐกิจพอเพียง ...”

(ผู้บริหารคนที่ 7. 19 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนควรจัดทำสาระการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้และแผนการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่จัดทำขึ้นตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสนับสนุนการปฏิบัติตามหลักคำสอนทางศาสนาเพื่อการปฏิบัติตนให้เหมาะสมในสังคม...”

(ตัวแทนผู้บริหารคนที่ 8. 23 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...สนับสนุนให้นักเรียนรู้จักประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นวัฒนธรรมหลักคำสอนทางศาสนาในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ...”

(ตัวแทนผู้บริหารคนที่ 9. 23 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“... ครูควรสนับสนุนให้นักเรียนได้จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับกลุ่มโรงเรียน โรงเรียนเครือข่ายและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมภายใต้หลักเศรษฐกิจพอเพียง...”

(ตัวแทนผู้บริหารคนที่ 10. 25 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“... ควรให้นักเรียนได้ค้นคว้าความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยการใช้สื่อเทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการแสวงหาความรู้ภายใต้หลักคิดของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง...”

(ตัวแทนผู้บริหารคนที่ 11. 25 ธันวาคม 2557 : สัมภาษณ์)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. สภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก ไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ สรุปได้ดังนี้

- 1.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก 18 ข้อ และระดับปานกลาง 1 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก ไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ มีนโยบาย แผนงาน/โครงการ ขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา มีการสรุปผลและนำผลการติดตาม ประเมินผล ไปใช้ในการพัฒนาการใช้อาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีการติดตามผล/ประเมินผลการดำเนินการตามแผน/กิจกรรมส่งเสริมการศึกษาการวิจัย การนิเทศ และ การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน

1.2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก 17 ข้อ และระดับปานกลาง 2 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ มีการติดตาม ประเมินผล การผลิต การใช้และเผยแพร่สื่อเพื่อบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีเครื่องมือ/วิธีการวัดผลและประเมินผล การจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น มีการนำผลการติดตาม ประเมินผล ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดความรู้และเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และผู้เรียนปฏิบัติตนอย่างมีเหตุผล บนพื้นฐานของความถูกต้อง โดยใช้สติปัญญาที่มีความรอบรู้ รอบคอบในการคิด พุด และการปฏิบัติ

1.3 ด้านกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก 11 ข้อ และระดับปานกลาง 3 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ มีการติดตามผล ประเมินผล และสรุปผลการดำเนินการตามระบบแนะแนว ระบบดูแลนักเรียน การส่งเสริมทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดการพัฒนาต่อผู้เรียน มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดตั้งชุมนุมหรือชมรม ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับสถานศึกษา และมีการติดตามผล ประเมินผล การปฏิบัติตามแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและกลุ่มจิตอาสา ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.4 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 7 ข้อ และระดับปานกลาง 1 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ มีการติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาตนเองให้รู้จักศักยภาพของตนเอง มีจิตสำนึกด้านจิตอาสา/จิตสาธารณะ ดำเนินชีวิตแบบอย่างวิถีไทย การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักศักยภาพของตนเองตามความพอประมาณตามภูมิสังคม มีคุณธรรม มีความรู้ มีเหตุผล ดำเนินชีวิตแบบอย่างวิถีไทยอย่างสมดุล และยั่งยืน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการติดตามผล ประเมินผล การพัฒนาบุคลากรในด้านการส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีการนำผลการติดตามประเมินการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.5 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก 9 ข้อ และระดับปานกลาง 2 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ บุคลากรจัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจ อย่างสอดคล้องกับ

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้นปีการศึกษา และบุคลากรอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมและสาธารณประโยชน์

2. บุคลากรที่มีสถานภาพต่างกัน และปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา สถานศึกษาควรสร้างความตระหนักและความเข้าใจกับชุมชนในการส่งเสริมการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อรับผิดชอบในการดำเนินงานร่วมกัน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตรประจำวัน ซึ่งจะต้องมีการประเมินผล แก้ไขปัญหาที่ให้ออกคล้อยกับความเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง

3.2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้มีการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระและทุกระดับชั้น โดยเน้นสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ใช้การคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลจัดกิจกรรมที่เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์การจัดการการเผชิญสถานการณ์ การแก้ปัญหาที่เริ่มจากชีวิตประจำวันครูมีการวัดผลประเมินผลกับผู้เรียนว่ามีความรู้ความเข้าใจ และมีแนวทางปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาจะต้องมีการบูรณาการเรียนการสอนที่เน้นให้ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระ ส่งเสริมการจัดทำสื่อ นวัตกรรมที่เน้นภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการนำหลักคำสอนทางศาสนาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้ออกคล้อยกับความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม โดยเน้นการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.4 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา สถานศึกษาควรจัดทำแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการฝึกอบรมพัฒนา ศึกษาดูงาน เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้มีความรู้และประสบการณ์ในการดำเนินงานจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.5 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ สถานศึกษาต้องกำหนดนโยบายที่ชัดเจนที่จะส่งเสริมความรู้ความเข้าใจให้นักเรียนได้เรียนรู้ ศึกษา ค้นคว้าความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องทางวิชาการที่เป็นประโยชน์ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการดำเนินชีวิต และนักเรียนสามารถปฏิบัติตนเป็นบุคคลที่ดีของสังคมได้

อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้พบประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้งนี้อาจเนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติอัญเชิญปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยกำหนดวิสัยทัศน์เพื่อเป็นทิศทางในการพัฒนาประเทศไทยไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ว่ามุ่งพัฒนาประเทศไทยสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green and Happiness Society) คนไทยมีคุณธรรม นำความรอบรู้รู้เท่าทัน โลกครบถ้วนอบอุ่นชุมชนเข้มแข็งสังคมสันติสุขเศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพและเป็นธรรมสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืนอยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการประเทศที่มีธรรมาภิบาลดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและอยู่ในประชาคมโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549 : 39) อีกทั้งกระทรวงศึกษาธิการก็มีการกำหนดนโยบายการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาในทุกๆระดับเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษารูบทบาทการทางการศึกษาและนักเรียนนักศึกษา มีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถนำหลักคิดหลักปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการบริหารจัดการการเรียนการสอนตลอดจนการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ก่อให้เกิดความตระหนักและฝังรากลึกภายในตนเองและผู้อื่นอย่างยั่งยืนและตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 ก : คำนำ) สอดคล้องกับการวิจัยของสมมติ สมพวงภักดี

(2550 : 87 -100) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี พบว่า 1) สภาพการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับผลการวิจัยของดาหวัน หุตางกูร (2551 : 127) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยประสิทธิผลการบริหาร โรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิผลการบริหาร โรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับผลการวิจัยของประสาน พิทักษ์โกศล (2551 : 105) ได้ทำการศึกษาวิจัยประสิทธิผลการบริหาร โรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิผลการบริหาร โรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณา รายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านสอดคล้องกับผลการวิจัยของเสาวลักษณ์ มาพร (2551 : 82) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยความพร้อมในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า สถานศึกษามีความพร้อมในการการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษาโดยภาพรวมมีความพร้อมในการปฏิบัติอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับผลการวิจัยของพิทักษ์ อำพันรุ้ (2553 : 86 – 91) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านมีปัญหาอยู่ในระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2. บุคลากรที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการดำเนินงานการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ประกอบด้วย ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร

สถานศึกษา และ ครูผู้สอนต่างมีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบที่แตกต่างกัน มีความหลากหลาย ทำให้ในการดำเนินงานวิชาการประสานงานร่วมกัน ทำให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับบางประเด็นยังไม่สอดคล้องกันทำให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษาในสถานศึกษาแตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับการวิจัยของ ดาหวัน พุดางกูร (2551 : 127) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิผลการบริหาร โรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหาร โรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพสถานภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพิทักษ์ โกศล (2551 : 105) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิผลการบริหาร โรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 1 ผลการศึกษาพบว่าผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหาร โรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนบุคลากรที่มีปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักในการพัฒนาคนและสร้างเยาวชนให้มีคุณภาพของประเทศได้ตระหนักและเห็นคุณค่าในภารกิจและให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนซึ่งเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) มุ่งเน้นนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาประเทศจึงมีนโยบายที่จะเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาทเรื่องหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยร่วมกับคณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) กำหนดนโยบายด้านการศึกษาโดยนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับที่เชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัวชุมชนสถาบันทางศาสนาให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 1) เป้าหมายในระยะ 5 ปี (2550-2554) แบ่งออกเป็น 3 ระยะคือระยะที่ 1 ปี 2550 กำหนดให้สถานศึกษาสามารถเป็นแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่ต่ำกว่า

จำนวน 80 แห่งระยะที่ 2 ปี 2551-2552 พัฒนาและขยายเครือข่ายสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทุกจังหวัดเป็นจำนวน 800 แห่งระยะที่ 3 ปี 2553-2554 พัฒนาให้สถานศึกษาสามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษาได้ครบทุกแห่งทั่วประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 3) เพราะฉะนั้น โรงเรียนทุกขนาดไม่ว่าจะเป็น โรงเรียนขนาดเล็กขนาดกลางและขนาดใหญ่ก็ต้องปฏิบัติตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ แต่ในความเป็นจริงนั้นสถานศึกษาแต่ละขนาดมีความพร้อมในด้านการพัฒนาแตกต่างกัน คือ สถานศึกษาขนาดใหญ่ และขนาดกลาง จะมีความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณ ทรัพยากร ระบบการบริหารจัดการทำให้การพัฒนาดำเนินไปอย่างรวดเร็วประสบผลสำเร็จดังที่ต้องการ แต่สถานศึกษาขนาดเล็กมีปัญหาด้านครูผู้สอนมีจำนวนจำกัดต้องรับผิดชอบงานสอนหลายช่วงชั้น และมีภาระงานวิชาการอื่น ๆ ที่ต้องรับผิดชอบทำให้ระบบการพัฒนาครูล่าช้าไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของเสาวลักษณ์ มาพร (2551 : 82) ที่พบว่าผลการเปรียบเทียบความพร้อมในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษาตามขนาดของโรงเรียนระหว่าง โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางและ โรงเรียนขนาดใหญ่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สมดี สมพวงภักดี (2550 : 87 -100) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี พบว่า การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี ที่ขนาดต่างกัน มีความแตกต่างกัน พิทักษ์ อัมพันธ์ (2553 : 86 – 91) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน และดาหวัน หุตางกูร (2551 : 127) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 สรุปได้ว่า

3.1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา สถานศึกษาควรสร้างความตระหนักและความเข้าใจกับ
ชุมชนในการส่งเสริมการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3.2) ด้านหลักสูตรและการจัดการ
เรียนการสอน ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้มีการบูรณาการปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงให้ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระและทุกระดับชั้น 3.3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนา
ผู้เรียน สถานศึกษาจะต้องมีการบูรณาการที่เน้นให้ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระ ส่งเสริมการจัดทำ
สื่อ นวัตกรรมที่เน้นภูมิปัญญาท้องถิ่น 3.4) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา
สถานศึกษาควรจัดทำแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมให้บุคลากรได้รับ การฝึกอบรมพัฒนา
ศึกษาดูงาน เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ
3.5) ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ สถานศึกษาต้องกำหนดนโยบาย ที่ชัดเจนที่จะส่งเสริม
ความรู้ความเข้าใจให้นักเรียนได้เรียนรู้ ศึกษา ค้นคว้าความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
สอดคล้องกับการวิจัยของกานต์ชนิต ตะนัย (2551 : 49) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการน้อมนำ
แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติใน โรงเรียนบ้านเทอดไทยอำเภอแม่ฟ้าหลวงจังหวัด
เชียงรายผลการวิจัยพบว่าควรให้มีการปลูกฝังค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดกับ
นักเรียนมากที่สุดรองลงมาคือการจัดอบรมสัมมนาหรือศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาการจัดการเรียน
การสอนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้กับคณะครูบุคลากรในสถานศึกษาและการให้ครู
ตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงตามลำดับและรุ่งทิพา
สันติผลธรรม (2552 : 81-95) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษา
ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาเอกชน อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัด
นครสวรรค์ พบว่า 1) ควรสร้างความตระหนักให้แก่ครู เชิญวิทยากรมาอบรมให้ความรู้แก่
ครู จัดการเรียนการสอนโดยสอดแทรกเนื้อหาเศรษฐกิจพอเพียง จัดประกวดสื่อการเรียนการ
สอน นิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน 2) จัดประชุมคณะกรรมการ
สถานศึกษาเพื่อดำเนินการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษาผู้บริหารแจ้งรายรับรายจ่ายของ
สถานศึกษาให้คณะกรรมการทราบ ให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการแสดงความ
คิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้งบประมาณ แต่งตั้งคณะกรรมการติดตาม
ตรวจสอบประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา 3) วางแผนจัดหา สำรองความ
ต้องการ จัดสรรงบประมาณเพื่อใช้จัดสวัสดิการให้แก่บุคลากรจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริม
ให้บุคลากรมีคุณธรรม มีความรัก ความสามัคคีและเกื้อกูลกันติดตาม ประเมินผลด้านการจัด

สวัสดิการให้แก่บุคลากร 4) จัดประชุมเพื่อวางแผนกำหนดนโยบายด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา จัดทำโครงการ กิจกรรมร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา เผยแพร่ข้อมูลหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทางเว็บไซต์ วารสาร หรือสื่อต่าง ๆ ของสถานศึกษา ติดตาม ประเมินผลและสรุปรายงาน โครงการกิจกรรมด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การสรุปผลและการติดตามประเมินผลไปใช้พัฒนาร่วมกับชุมชนในการให้บริการ การจัดกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากชุมชนในการบริหารบริหารงาน สนับสนุนให้มีตัวแทนเข้าร่วมในการสรุปผลและการติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพสูงสุด

1.2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการตามแผนการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ผู้เรียนเป็นผู้มีความรอบรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องสามารถคิดวิเคราะห์และปฏิบัติด้วยความระมัดระวังและรอบคอบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้รับการอบรมเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชั้นพื้นฐานอย่างถูกต้องและรอบรู้ ในขณะเดียวกันเมื่อครูผู้สอนได้รับความรู้แล้วจะต้องบูรณาการสอนให้มีความหลากหลายสอดคล้องกับท้องถิ่นเพื่อให้ง่ายต่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างยั่งยืน

1.3 ด้านกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมให้มีการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมหรือหลักคำสอนศาสนาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีการติดตามผล ประเมินผล การจัดกิจกรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมหรือหลักคำสอนศาสนา ที่เน้นความรู้คู่คุณธรรมดำเนินชีวิตอย่างรอบคอบตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรม การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมหรือหลักคำสอนศาสนาที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปสู่ชุมชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ ควรสนับสนุนการจัดกิจกรรมด้านศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรมให้มากขึ้น โดยสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชนเพื่อ ได้ซึมซับหลักธรรมต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตไปเป็นแบบอย่างในการพัฒนาตนเองอย่างถูกต้อง

1.4 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า มีการสำรวจความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษาและส่งเสริมให้แสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาดูงาน นอกสถานที่เพื่อนำความรู้มากปรับปรุงวิธีการสอนในด้านการค้นหาและแสวงหาความรู้อย่างถูกต้อง และควรมีอบรมพัฒนาความรู้ โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีประสบการณ์มาให้ความรู้เพิ่มเติมเพื่อสร้างความมั่นใจในการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากยิ่งขึ้น

1.5 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรดำเนินชีวิตอย่างมีฐานรากทางวัฒนธรรม และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม จากกระแสโลกาภิวัตน์และผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ ควรสนับสนุนให้บุคลากร และนักเรียนได้รับการพัฒนาด้านความรู้และการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่องมีการติดตามประเมินผลเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์

2. ข้อเสนอแนะทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแบบอย่างที่ดีของความสำเร็จในการบริหารงาน โรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจาก โรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จอย่างดียิ่ง

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยศึกษาจากโรงเรียนแกนนำหรือ โรงเรียนแบบอย่างที่ได้รับ การยอมรับว่าประสบผลสำเร็จ

2.3 ควรมีการศึกษาผลการดำเนินงานการเรียนจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนที่มีการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ได้ทราบถึงผลการดำเนินงานที่ลงสู่ผู้เรียนโดยตรง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กานต์ชนิด ต๊ะนัย. (2551). การน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในโรงเรียน
บ้านเกิดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาการบริหารการจัดการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
เกษม วัฒนชัย. (2550). การเรียนรู้ที่แทนจริงและพอเพียง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2551). ระบบการประเมินคุณภาพ
สถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2549). ปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงกับบริบทการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ.
- _____. (2542). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544.
กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- _____. (2550). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (2550-2554). กรุงเทพฯ :
สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- _____. (2555). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 พ.ศ. 2555-2559.
กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2550). การขับเคลื่อนนโยบาย สพฐ. ปี 2550 –
2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2554). คู่มือประเมินสถานศึกษาพอเพียงตาม
หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน.
- _____. (2551). หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.

2542. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สกายบุ๊กส์ จำกัด.

คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. (2550). การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียง. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : กลุ่มงานเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงาน

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจพอเพียง.

จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2555). การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ :

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จุกา เทียนไทย. (2550). การจัดการมุมมองนักบริหาร. กรุงเทพฯ: แมคกรอ –ฮิล.

จำเนียร พลหาญ. (2553). เอกสารประกอบการสอนรายวิชา หลัก ทฤษฎีและปฏิบัติการบริหาร

การศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

มหาสารคาม.

ชาวลิต จันทร์ศรี. (2555). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3.

วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการจัดการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ชัด บุญญา. (2538). เทคนิคการกำกับ ติดตามผลการปฏิบัติการสอน เพื่อการนิเทศงานวิชาการ

ภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.

ถวัลย์ มาศจรัส. (2545). การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : ธารอักษร.

_____. (2550). MODEL การจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาพระราชทานเศรษฐกิจพอเพียง.

กรุงเทพฯ : ธารอักษร.

ดาววัน หุตางกูร. (2551). ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการจัดการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

เทวิล ศรีสองเมือง. (2551). การพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิพนธ์ กินาวงศ์. (2543). หลักการบริหารการศึกษา. พิษณุโลก : กระจุกไทย.

- นิตสาร จันทรแก้ว. (2548). กระบวนการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 และแนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรอุดมศึกษา พ.ศ. 2548. ภูเก็ต : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประทีป เมธาคุณวุฒิ. (2544). เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหาร. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ,สำนักงาน.(2550). แนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- ประเวศ วะสี. (2548). เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคมแนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจสังคม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.
- ปรียานุช พิบูลสรารุท. (2549 ก). ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ, สรุปจากปาฐกถาพิเศษในการสัมมนาพุทธศาสตร์การสื่อสารในการเผยแพร่แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง. วันที่ 26 กันยายน 2549 ณ หอประชุมพ่อขุนรามคำแหงมหาราช มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- _____. (2549 ข). “อยู่อย่างสมดุลเพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง”. วารสารประชาคมวิจัย. 15-22.
- _____. (2550 ก). การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์ประสานงานกลางการดำเนินงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.
- _____. (2550 ก). การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา. เอกสารประกอบการบรรยาย.
- พศิน รัชเดชานนท์. (2551). “การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”. วารสารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. 28(2) : 29-35.
- พรทิพย์ ไชยโส. (2549). การตรวจสอบและพัฒนาเครื่องมือวัดผล. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พิทักษ์ อำพันธุ์. (2553). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลบุรี เขต 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

พิทักษ์ โกศล. (2552). ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ
โรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนครเขต 1. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการจัดการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สกลนคร.

พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์. (2549). เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงอะไร. กรุงเทพฯ : วนิศาการพิมพ์.

พระเทพโสภณ (ประยูร ชัมจิตโต). (2546). ทิศทางการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : อมรินทร์
พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนัก
ทดสอบการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒนประสานมิตร.

ไพศาล วรคำ. (2554). การวิจัยทางการศึกษา. มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.

ภาวिका ธาราศรีสุทธิ และวิบูลย์ ไตวณะบุตร. (2542). หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

มงคล อินทรโชติ. (2552). การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ
โรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
กรุงเทพมหานคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร
การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

บุษกร ไกยวรรณ. (2545). พื้นฐานการวิจัย. พิมพ์ ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

รัชดา ทองสุข. (2552). การรับรู้การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการจัดการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระนครศรีอยุธยา.

รุ่งทิวา สันติผลธรรม. (2552). การนำเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาเอกชน อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์.
วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

วิชากร, กรม. (2546). การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ
วัฒนธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช
2544. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

วิชาการ, กรม. (2544). **หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

วิชาการ, กรม. (2545). **เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

วิโรจน์ สารรัตนะ. (2546). **การบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ.

ศึกษานิเทศก์, กระทรวง. (2546). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษานิเทศก์.

_____. (2550). **ผลการดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ปีงบประมาณ 2550**. กรุงเทพฯ : โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.

สหประชาชาติ. (2549). **ประกาศราชสดุดีเฉลิมพระเกียรติ**. กรุงเทพฯ : อัดสำเนา.

_____. (2550). **โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) ประจำปีประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : อัดสำเนา.

สมาน รังสิโยกฤษณ์. (2544). **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารบุคคล**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.

ส่งเสริมการเกษตร, กรม. (2543). **คู่มือพืชสวนเศรษฐกิจ**. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการเกษตร.

สรสิทธิ์ พรรณวงศ์. (2551). **การบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนนาหว้าพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สมคิด บางโม. (2544). **การบริหารการศึกษา**. เลย : สถาบันราชภัฏเลย.

สมดี สมพวงภักดี. (2550). **สภาพการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

สมพร จารุณี. (2540). **การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ศูนย์พัฒนาหนังสือ**. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.

สมพร เทพสิทธิ์า. (2548). **เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ**. กรุงเทพฯ : ธรรมสาร.

สัญญา จารุจินดา. (2551). แนวทางการบริหารจัดการในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่ การปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอขุนยวมจังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ บัณฑิต สาขาการบริหารการจัดการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

สิริวรรณ ศรีพหล. (2550). “การจัดการเรียนการสอนเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียน,”. วารสารสุโขทัยธรรมนิราศ. 20(2) : 5-20.

เสาวลักษณ์ มาพร. (2551). ความพร้อมในการนำหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงไปจัด การศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุชาดา นันทะไชย. (2548). [ออนไลน์]. เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง แนวทาง การจัดการศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. จาก <http://amin.edu.ku.ac.th/article/suchada.doc>

สุดา จุลเสวก. (2550). การวิจัยการติดตามประเมินผลการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมา ประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา เขตตรวจราชการที่ 13. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.

สุพักตร์ พิบูลย์. (2551). การวิจัยและพัฒนาสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จตุพรดีไซท์.

สุภาวดี บุญศรี. (2553). [ออนไลน์]. ข้อแตกต่างระหว่างการบริหารบุคคลกับการบริหาร ทรัพยากรมนุษย์. จาก <http://www.sbp.ac.th/supance/sul/pdf/p4.doc>

สุวัฒน์ วิวัฒน์านนท์. (2550). การศึกษาพอเพียงตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : ซี ซี นอลติจี้ดิงส์.

สุเมธ ดันติเวชกุล. (2548). หลักธรรมหลักทำตามรอยพระยุคลบาท. กรุงเทพฯ : ค่านสุทธาการพิมพ์.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1. (2552). การบริหารและจัดการศึกษาโดยใช้ สถานศึกษาเป็นฐาน. ชัยภูมิ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 1. (2552). การนิเทศติดตามผล การบริหารสถานศึกษา. พะเยา : กลุ่มนิเทศติดตาม และประเมินผลการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พะเยา.

หทัยรัตน์ ลิ้มอรุณวงศ์. (2552). [ออนไลน์]. การติดตามและประเมินผล. จาก

<http://tsumis.tsu.ac.th/tsukm/UploadFolder%5Ctsu.pdf>

อภิชัย พันธเสน. (2550). **ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการ
รวมพลังขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้สังคม
ศึกษาและวัฒนธรรม.** กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อารมณ ใจเที่ยง. (2550). **หลักการสอน.** กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

เอกพล สุทธิรัตน์. (2551). **การบริหารสถานศึกษาตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ
สถานศึกษาต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาลพบุรี
เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.**

อุดมพร อมรธรรม. (2549). **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพระเจ้าอยู่หัว.** กรุงเทพฯ : แสงดาว.

Koh, W.B. (2009). "Organization Theory and Management: A Macro Approach,"

Abstract for Dissertation Abstract Item. New York : John Wiley and Sons.

Delaney, J.G. (2005). "The relationship between school- based management and school
Improvement," **Doctoral Dissertation.** Graduate School University of Alberta.

Dickerson, B.E. (2006). "Leadership style Control, and role strain : a qualitative study of
principals involved in school based management," **Doctoral Dissertation.**
Graduate School Washington State University.

Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). "Determining sample size for research
activities," **Educational and Measurement.** 30 : 607-610.

Flores, J.M. (2004). "A study of teachers' involvement in school-based management and their
perception of the impact of school- based management on school improvement,"
Abstract for Dissertation Abstract Item. 19426453.

Reynold, C.H. (2008). "A study of the relationship among measures of teacher participation
in school- based decision making and job satisfaction in elementary schools,"
University of Maryland College Park. **Abstract for Dissertation Abstract Item.**
19719812.

Vernon, Lisa Jo. (2003). "Collaborative Practice in Schools : The Impact of School-Based Leadership Team on Inclusive Education,". **Doctoral Dissertation Thesis.**
The College of William and Mary.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายข้อ จำแนกตามสถานภาพ
และจำนวนบุคลากรในสถานศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

	สถานภาพ						
	ผู้บริหารสถานศึกษา (n=136)		ครูผู้สอน (n=377)		ประธานกรรมการ สถานศึกษา (n=136)		รวม (n=649)
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
สภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการจัดการสถานศึกษา							
4 มีการสรุปผลการประเมินและนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา	3.87	0.71	3.99	0.82	3.42	0.64	3.85
5 มีการดำเนินการตามแผน/กิจกรรมส่งเสริมการศึกษาวิจัยในเขตและการบูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงผู้การเรียนรู้และการสอน	3.84	0.76	4.06	0.83	3.54	0.69	3.90
6 มีการติดตามผล/ประเมินผลการดำเนินการตามแผน/กิจกรรมส่งเสริมการศึกษาวิจัย การนิเทศและการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงผู้การเรียนรู้และการสอน	3.96	0.74	4.09	0.79	3.63	0.72	3.97

	สถานภาพ							
	ผู้บริหารสถานศึกษา (n=136)		ครูผู้สอน (n=377)		ประธานกรรมการ สถานศึกษา (n=136)		รวม (n=649)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
สถาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา								
7 มีการสรุปผลและนำผลการติดตาม/ประเมินผลการทำงานไปใช้พัฒนาการดำเนินงานกิจกรรมส่งเสริมการศึกษา นิเทศ และการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน	3.95	0.76	4.05	0.74	3.50	0.62	3.91	0.75
8 มีการวางแผนการใช้อาคารสถานที่ และแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่สามารถส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.85	0.72	4.08	0.82	3.48	0.68	3.90	0.81
9 มีการดำเนินการตามแผนการใช้อาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ ที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.90	0.79	4.05	0.83	3.43	0.62	3.89	0.82

	สถานภาพ							
	ผู้บริหารสถานศึกษา (n=136)		ครูผู้สอน (n=377)		ประธานกรรมการ สถานศึกษา(n=136)		รวม (n=649)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
10	สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา							
10	มีการติดตามผล ประเมินผล การดำเนินการตามแผนการใช้อาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง							
11	มีการสรุปผลและนำผลการติดตาม ประเมินผล ไปใช้ในการพัฒนาการใช้อาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น							
12	มีแผนการใช้งบประมาณหรือการระดมทุน ที่สนับสนุน การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง							
	3.99	0.68	4.12	0.81	3.43	0.67	3.95	0.80
	4.02	0.66	4.15	0.74	3.54	0.64	4.00	0.75
	3.60	0.72	3.89	0.80	3.62	0.70	3.78	0.77

	สถานภาพ							
	ผู้บริหารสถานศึกษา (n=136)		ครูผู้สอน (n=377)		ประธานกรรมการ สถานศึกษา (n=136)		รวม (n=649)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
สถาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา								
13 มีการดำเนินการตามแผนการใช้งบประมาณหรือระดมทุน ที่สนับสนุนการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.76	0.65	4.04	0.81	3.57	0.74	3.89	0.79
14 มีการติดตามผล ประเมินผลการดำเนินการตามแผนการใช้งบประมาณหรือระดมทุน สนับสนุนการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.46	0.63	4.02	0.74	3.70	0.66	3.84	0.74
15 มีการสรุปผลและนำผลการติดตามประเมินผล การดำเนินการตามแผนการใช้งบประมาณหรือระดมทุน สนับสนุนการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.78	0.76	4.00	0.84	3.62	0.74	3.88	0.82

	สถานภาพ						
	ผู้บริหารสถานศึกษา (n=136)		ครูผู้สอน (n=377)		ประธานกรรมการ สถานศึกษา (n=136)		รวม (n=649)
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
16 มีแผนงานร่วมกับชุมชนตามแผนงานในการ ให้บริการและจัดกิจกรรมเพื่อนำหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม	3.56	0.76	4.00	0.75	3.65	0.74	3.83
17 สถานศึกษาร่วมกับชุมชนตามแผนงานในการ ให้บริการและจัดกิจกรรมเพื่อนำหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม	3.96	0.88	3.71	0.81	3.42	0.66	3.70

	สถานภาพ							
	ผู้บริหารสถานศึกษา (n=136)		ครูผู้สอน (n=377)		ประธานกรรมการ สถานศึกษา (n=136)		รวม (n=649)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
สภาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา								
18 มีการติดตามผล ประเมินผล การดำเนินการตามแผนร่วมกับชุมชน ในการให้บริการ การจัดการเรียนการสอนเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาถึงแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม	3.32	0.57	3.79	0.86	3.13	0.41	3.55	0.78
19 มีการสรุปผลและการติดตามประเมินผล ไปใช้พัฒนา ร่วมกับชุมชน ในการให้บริการ การจัดการเรียนการสอนเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาถึงแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม	3.21	0.49	3.65	0.72	3.17	0.45	3.46	0.67
	3.75	0.70	3.99	0.80	3.51	0.65	3.84	0.78
	รวม							

ตารางภาคผนวกที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง 3 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน จำนวนตามสถานภาพ

	สถานภาพ							
	ผู้บริหารสถานศึกษา (n=136)		ครูผู้สอน (n=377)		ประธานกรรมการ สถานศึกษา (n=136)		รวม (n=649)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน								
20 มีแผนการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยสอดคล้องและส่งเสริม ให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญ ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.87	0.93	4.00	0.66	3.42	0.62	3.85	0.75
21 มีการดำเนินการตามแผนการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.50	0.69	3.42	0.62	3.43	0.73	3.44	0.66

	สถานภาพ						
	ผู้บริหารสถานศึกษา (n=136)		ครูผู้สอน (n=377)		ประชาชนกรมการ สถานศึกษา (n=136)		รวม (n=649)
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน							
22 มีเครื่องมือ/วิธีการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น	4.24	0.81	3.88	0.69	3.66	0.65	3.91
23 มีการนำผลการติดตาม ประเมินผล ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดความรู้และเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.29	0.83	3.91	0.82	3.56	0.70	3.91
24 มีการผลิตสื่อ วัสดุ และการเผยแพร่สื่อ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.16	0.89	3.79	0.66	3.69	0.68	3.85

	สถานภาพ							
	ผู้บริหารสถานศึกษา (n=136)		ครูผู้สอน (n=377)		ประธานกรรมการ สถานศึกษา (n=136)		รวม (n=649)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน								
25 มีการติดตาม ประเมินผล การผลิต การใช้และเผยแพร่สื่อ เพื่อบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.58	0.65	3.75	0.69	3.85	0.59	3.94	0.74
26 มีการนำผลการติดตามและประเมินผลมาใช้เพื่อการพัฒนาการใช้สื่อ การผลิตสื่อ และเผยแพร่สื่อ รวมไปถึงแหล่งการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น	4.21	0.90	3.70	0.66	3.90	0.59	3.85	0.73
27 ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.42	0.75	3.74	0.70	3.74	0.56	3.88	0.74

	สถานภาพ							
	ผู้บริหารสถานศึกษา (n=136)		ครูผู้สอน (n=377)		ประธานกรรมการ สถานศึกษา (n=136)		รวม (n=649)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
สถานภาพการบริหาร โรงเรียน โดยให้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน								
28 ผู้เรียนเห็นประโยชน์และตระหนักในความสำคัญในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.26	0.87	3.63	0.76	3.82	0.71	3.80	0.81
29 ผู้เรียนนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวในการปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตประจำวันเพื่อการพัฒนาดตนเองและพัฒนาสังคม	4.25	0.80	3.49	0.70	3.88	0.64	3.73	0.77
30 ผู้เรียนมีทักษะค่านิยมและจริยธรรมที่ดีในการอยู่ร่วมกันสังคมอย่างเอื้อเฟื้อต่อเผ่า ไม่เบียดเบียน รู้รักสามัคคี เกิดการเรียนรู้คุณธรรม เพื่อนำไปสู่สันติสุข	4.07	0.83	3.72	0.69	3.87	0.63	3.82	0.72

	สถานภาพ						รวม (n=649)	
	ผู้บริหารสถานศึกษา (n=136)		ครูผู้สอน (n=377)		ประธานกรรมการ สถานศึกษา (n=136)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
สภาพการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน								
31 ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิตและพัฒนาอาชีพอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับภูมิสังคมต่างๆ เพื่อให้ตนเองและครอบครัวดำรงอยู่อย่างมั่นคงและยั่งยืน	4.25	0.79	3.53	0.73	3.58	0.60	3.69	0.77
32 ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตและพัฒนาอาชีพอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับภูมิสังคมต่างๆ เพื่อให้ตนเองและครอบครัวดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน	4.13	0.83	3.57	0.70	3.79	0.60	3.73	0.74
33 ผู้เรียนปฏิบัติตนให้มีความพอประมาณ รู้จักประมาณตน รู้จักศักยภาพของตนและสภาพแวดล้อมที่มีอยู่	4.24	0.81	3.66	0.73	3.91	0.59	3.83	0.75

	สถานภาพ						
	ผู้บริหารสถานศึกษา (n=136)		ครูผู้สอน (n=377)		ประธานกรรมการ สถานศึกษา (n=136)		รวม (n=649)
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
สถาพการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน							
34 ผู้เรียนปฏิบัติตนอย่างมีเหตุผล บนพื้นฐานของ ความถูกต้อง โดยใช้สติปัญญาที่มีความรอบรู้ รอบคอบในการคิด พุด และการปฏิบัติ	4.29	0.76	3.71	0.77	3.90	0.71	3.87
35 ผู้เรียนมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว พร้อมรับผลกระทบการ เปลี่ยนแปลงต่าง ๆ	4.38	0.66	3.58	0.71	3.84	0.66	3.80
36 ผู้เรียนเป็นผู้มีความรอบรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง สามารถคิดวิเคราะห์และปฏิบัติด้วยความ ระมัดระวังและรอบคอบ	3.74	0.85	3.33	0.51	3.46	0.77	3.45
37 ผู้เรียนปฏิบัติตนด้วยความมีคุณธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต อดทน ขยันหมั่นเพียร แบ่งปันมีสติปัญญา มี วินัย พึ่งตนเองและมีความรับผิดชอบ	4.05	0.92	3.41	0.62	3.56	0.80	3.57

	สถานภาพ						รวม (n=649)
	ผู้บริหารสถานศึกษา (n=136)		ครูผู้สอน (n=377)		ประธานกรรมการ สถานศึกษา (n=136)		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน							
38 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมและมีผลงาน ปรากฏในกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.13	0.87	4.03	0.75	3.14	0.41	0.81
รวม	4.16	0.81	3.68	0.69	3.68	0.64	0.75

ตารางภาคผนวกที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารโรงเรียน โดยให้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองศึกษาพัฒนาผู้เรียน 3 ด้านกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน จำนวนตามสถานภาพ

	สถานภาพ							
	ผู้บริหารสถานศึกษา (n=136)		ครูผู้สอน (n=377)		ประธานกรรมการ สถานศึกษา (n=136)		รวม (n=649)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
สภาพการบริหารโรงเรียน โดยให้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน								
39 ด้านกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน มีระบบแนะแนว การดูแลนักเรียน การส่งเสริม ทักษะอาชีพให้ผู้เรียนรู้จักการพอประมาณ เหมาะสมกับภูมิสังคมตามศักยภาพของตนเองตาม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.28	0.81	3.58	0.69	3.67	0.89	3.75	0.81
40 มีการดำเนินการตามระบบแนะแนว ระบบดูแล นักเรียน ส่งเสริมทักษะอาชีพตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	4.44	0.72	3.54	0.64	3.70	0.86	3.76	0.79

	สถานภาพ						รวม (n=649)	
	ผู้บริหารสถานศึกษา (n=136)		ครูผู้สอน (n=377)		ประธานกรรมการ สถานศึกษา (n=136)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
<p>สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน</p> <p>41 มีการติดตามผล ประเมินผล และสรุปผลการดำเนินงานระบบแนะแนว ระบบดูแลนักเรียน การส่งเสริมทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดการพัฒนาต่อผู้เรียน</p> <p>42 มีการจัดกิจกรรมลูกเสือ และกลุ่มจิตอาสา ที่เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดความตระหนักรู้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และยั่งยืน</p> <p>43 มีการติดตามผล ประเมินผล การปฏิบัติตามแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและกลุ่มจิตอาสา ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง</p>	4.38	0.77	3.93	0.63	3.83	0.79	4.00	0.72
	4.15	0.82	3.76	0.66	3.71	0.79	3.83	0.74
	4.21	0.79	3.86	0.72	3.63	0.81	3.89	0.78

	สถานภาพ								
	ผู้บริหารสถานศึกษา (n=136)		ครูผู้สอน (n=377)		ประธานกรรมการ สถานศึกษา (n=136)		รวม (n=649)		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.			
44	สถานภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน								
44	มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดทำโครงการหรือสิ่งประดิษฐ์หรือโครงการเสริมทักษะอาชีพที่หลากหลายตามภูมิสังคมและมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา	4.21	0.79	3.82	0.78	3.59	0.77	3.86	0.81
45	มีการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานแนวทางการส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดทำโครงการเรียนรู้สิ่งประดิษฐ์ หรือโครงการเสริมทักษะอาชีพที่หลากหลายตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีผลงานของผู้เรียนปรากฏให้เห็นชัดเจน								
46	มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดตั้งชุมนุมหรือชมรมที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับสถานศึกษา	4.41	0.74	3.85	0.74	3.63	0.79	3.92	0.79

	สถานภาพ							
	ผู้บริหารสถานศึกษา (n=136)		ครูผู้สอน (n=377)		ประธานกรรมการ สถานศึกษา (n=136)		รวม (n=649)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
47 สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน มีการดำเนินการจัดกิจกรรมชุมนุม ที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี รวมทั้งมีความรู้และมีคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการติดตาม ประเมินผล การจัดกิจกรรมชุมนุม หรือชมรมที่เน้นความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีความรู้และมีคุณธรรม มีการขยายผลการจัดกิจกรรม ชุมนุมหรือชมรมในสถานศึกษาที่ส่งเสริมบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ชุมชน	4.22	0.79	3.76	0.66	3.68	0.80	3.84	0.75
48	4.18	0.83	3.82	0.69	3.72	0.80	3.87	0.76
49	4.15	0.86	3.73	0.71	3.65	0.81	3.80	0.78

	สถานภาพ							
	ผู้บริหารสถานศึกษา (n=136)		ครูผู้สอน (n=377)		ประธานกรรมการ สถานศึกษา (n=136)		รวม (n=649)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน								
50 มีการส่งเสริมให้มีการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมหรือหลักคำสอนศาสนาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.77	0.75	3.23	0.54	3.42	0.60	3.39	0.64
51 มีการติดตามผล ประเมินผล การจัดการเรียน ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมหรือหลักคำสอนศาสนา ที่เน้นความรู้คู่คุณธรรมดำเนินชีวิตอย่างรอบคอบ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.04	0.86	3.19	0.47	3.43	0.58	3.42	0.68
52 มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การจัดการเรียน การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมหรือหลักคำสอน ศาสนาที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปสู่ชุมชน	4.07	0.80	3.21	0.50	3.46	0.67	3.44	0.69
	4.19	0.79	3.65	0.66	3.63	0.77	3.76	0.75
	รวม							

ตารางภาคผนวกที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 3 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพ

	สถานภาพ						
	ผู้บริหารสถานศึกษา (n=136)		ครูผู้สอน (n=377)		ประธานกรรมการ สถานศึกษา (n=136)		รวม (n=649)
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา							
53 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา มีการสำรวจความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษาและส่งเสริมให้แสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.57	0.76	3.35	0.57	3.63	0.65	3.45
54 มีแผนงาน หรือ โครงการพัฒนาบุคลากร ที่ให้ความรู้และแนวทางการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.60	0.77	3.79	0.66	3.40	0.59	3.67
55 มีการพัฒนาบุคลากร โดยการจัดประชุม อบรมสัมมนา ดูแหล่งเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.81	0.77	3.86	0.68	3.26	0.48	3.73

	สถานภาพ							
	ผู้บริหารสถานศึกษา (n=136)		ครูผู้สอน (n=377)		ประธานกรรมการ สถานศึกษา (n=136)		รวม (n=649)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา								
56 มีการติดตามผล ประเมินผล การพัฒนาบุคลากรในด้านการส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.01	0.74	3.89	0.71	3.38	0.64	3.81	0.74
57 มีการนำผลการติดตามประเมินการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	4.01	0.74	3.87	0.71	3.46	0.62	3.81	0.72
58 ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษานำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานและการเรียนการสอน ในทุกกลุ่มสาระ	3.91	0.76	3.81	0.71	3.42	0.59	3.75	0.72

ตารางภาคผนวกที่ 5 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ จำนวนตามสถานภาพ

	สถานภาพ							
	ผู้บริหารสถานศึกษา (n=136)		ครูผู้สอน (n=377)		ประชาชนกรรมการ สถานศึกษา (n=136)		รวม (n=649)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
สภาพการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ	4.03	0.87	3.85	0.74	3.35	0.54	3.78	0.77
61 สถานศึกษามีคุณลักษณะของสถานศึกษาพอเพียง	4.10	0.84	3.79	0.68	3.33	0.56	3.76	0.74
62 ผู้บริหารมีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียง								
63 บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.07	0.87	3.74	0.72	3.39	0.59	3.74	0.76
64 บุคลากรจัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจ อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.13	0.80	3.83	0.69	3.55	0.66	3.83	0.73

	สถานภาพ						
	ผู้บริหารสถานศึกษา (n=136)		ครูผู้สอน (n=377)		ประธานกรรมการ สถานศึกษา (n=136)		รวม (n=649)
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
สถานภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ							
65 บุคลากรอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมและสาธารณประโยชน์	4.02	0.78	3.80	0.55	3.61	0.63	3.81
66 บุคลากรดำเนินชีวิตอย่างมีฐานรากทางวัฒนธรรม และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม							0.64
จากกระแสโลกาภิวัตน์							
67 ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้ เศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้นปีการศึกษา	3.38	0.62	3.47	0.61	3.27	0.49	3.41
เศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้นปีการศึกษา	4.18	0.85	3.77	0.67	3.60	0.58	3.82

	สถานภาพ						
	ผู้บริหารสถานศึกษา (n=136)		ครูผู้สอน (n=377)		ประธานกรรมการ สถานศึกษา (n=136)		รวม (n=649)
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านผลสัมฤทธิ์/ภาพความสำเร็จ							
68 ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ในด้านวัตถุ/เศรษฐกิจ	4.10	0.89	3.76	0.70	3.41	0.59	3.76
69 ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม	4.26	0.82	3.71	0.68	3.55	0.65	3.79
70 ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสิ่งแวดล้อม	4.47	0.79	3.55	0.69	3.43	0.64	3.72
71 ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัฒนธรรม	3.51	0.76	3.41	0.68	3.52	0.72	3.46
รวม	4.02	0.81	3.70	0.67	3.46	0.60	3.72

ตารางภาคผนวกที่ 6 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

	ขนาดสถานศึกษา							
	ขนาดเล็ก (n=336)		ขนาดกลาง (n=245)		ขนาดใหญ่ (n=67)		รวม (n=649)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	3.82	0.70	4.19	0.78	4.34	0.88	4.01	0.78
ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา								
1 มีนโยบาย แผนงาน/โครงการ ขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา	3.68	0.70	3.97	0.83	4.06	0.94	3.83	0.79
2 มีการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา								
3 มีติดตามผล ประเมินผล การดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา	3.75	0.72	3.89	0.88	4.12	0.96	3.84	0.82

ขนาดสถานศึกษา

สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	ขนาดเล็ก (n=336)		ขนาดกลาง (n=245)		ขนาดใหญ่ (n=67)		รวม (n=649)
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
7 มีการสรุปผลและนำผลการติดตาม/ประเมินผลการทำงาน ไปใช้พัฒนาการดำเนินงานกิจกรรมส่งเสริมการศึกษา นวัตกรรมและการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน	3.91	0.65	3.84	0.83	4.19	0.89	3.91
8 มีการวางแผนการใช้อาคารสถานที่ และแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่สามารถส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.91	0.72	3.78	0.87	4.34	0.84	3.90
9 มีการดำเนินการตามแผนการใช้อาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ ที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.90	0.75	3.76	0.85	4.33	0.88	3.89

	ขนาดสถานศึกษา							
	ขนาดเล็ก (n=336)		ขนาดกลาง (n=245)		ขนาดใหญ่ (n=67)		รวม (n=649)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
10	3.91	0.72	4.02	0.86	3.90	0.96	3.95	0.80
11	3.91	0.64	4.14	0.80	3.91	0.95	4.00	0.75
12	3.64	0.67	3.91	0.83	3.94	0.92	3.78	0.77

	ขนาดสถานศึกษา								
	ขนาดเล็ก (n=336)		ขนาดกลาง (n=245)		ขนาดใหญ่ (n=67)		รวม (n=649)		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
16	สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา								
16	มีแผนงานร่วมกับชุมชนตามแผนงานในการให้บริการและจัดกิจกรรมเพื่อนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม	3.77	0.68	3.93	0.84	3.78	0.93	3.83	0.77
17	สถานศึกษาร่วมกับชุมชนตามแผนงานในการให้บริการและจัดกิจกรรมเพื่อนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม								
		3.49	0.68	3.92	0.87	3.91	0.95	3.70	0.82

	ขนาดสถานศึกษา							
	ขนาดเล็ก (n=336)		ขนาดกลาง (n=245)		ขนาดใหญ่ (n=67)		รวม (n=649)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา								
18 มีการติดตามผล ประเมินผล การดำเนินการตามแผนร่วมกับชุมชนในการให้บริการ การจัดกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม	3.45	0.70	3.63	0.83	3.79	0.91	3.55	0.78
19 มีการสรุปผลและการติดตามประเมินผลไปใช้พัฒนาร่วมกับชุมชนในการให้บริการ การจัดกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม	3.43	0.64	3.50	0.72	3.43	0.63	3.46	0.67
	3.78	0.69	3.88	0.84	4.01	0.90	3.84	0.78
	รวม							

	ขนาดสถานศึกษา							
	ขนาดเล็ก (n=336)		ขนาดกลาง (n=245)		ขนาดใหญ่ (n=67)		รวม (n=649)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	3.85	0.72	3.99	0.79	3.91	0.54	3.91	0.73
22 มีเครื่องมือ/วิธีการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น	3.85	0.72	3.99	0.79	3.91	0.54	3.91	0.73
23 มีการนำผลการติดตาม ประเมินผล ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ก่อให้เกิดความรู้และเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.84	0.76	3.95	0.90	4.16	0.85	3.91	0.83
24 มีการผลิตสื่อ วัสดุ และการเผยแพร่สื่อ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.85	0.70	3.88	0.81	3.72	0.60	3.85	0.74

	ขนาดสถานศึกษา						
	ขนาดเล็ก (n=336)		ขนาดกลาง (n=245)		ขนาดใหญ่ (n=67)		รวม (n=649)
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
สภาพการบริหาร โรงเรียน โดยให้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	3.94	0.71	3.98	0.80	3.81	0.72	3.94
25 มีการติดตาม ประเมินผล การผลิต การใช้และเผยแพร่สื่อ เพื่อบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.94	0.71	3.98	0.80	3.81	0.72	3.94
26 มีการนำผลการติดตามและประเมินผลมาใช้เพื่อการพัฒนาการใช้สื่อ การผลิตสื่อ และเผยแพร่สื่อ รวมไปถึงแหล่งการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น	3.84	0.70	3.92	0.78	3.61	0.67	3.85
27 ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.87	0.70	3.94	0.79	3.73	0.75	3.88

	ขนาดสถานศึกษา						
	ขนาดเล็ก (n=336)		ขนาดกลาง (n=245)		ขนาดใหญ่ (n=67)		รวม (n=649)
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
สภาพการบริหารโรงเรียน โดยให้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน							
31 ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิตและพัฒนาอาชีพอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับภูมิสังคมต่างๆ เพื่อให้ตนเองและครอบครัวดำรงอยู่อย่างมั่นคงและยั่งยืน	3.68	0.74	3.85	0.81	3.19	0.53	3.69
32 ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตและพัฒนาอาชีพอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับภูมิสังคมต่างๆ เพื่อให้ตนเองและครอบครัวดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน	3.66	0.70	3.94	0.77	3.34	0.64	3.73
33 ผู้เรียนปฏิบัติตนให้มีความพอประมาณ รู้จักประมาณตน รู้จักศักยภาพของตนและสภาพแวดล้อมที่มีอยู่	3.84	0.69	3.95	0.82	3.36	0.62	3.83

	ขนาดสถานศึกษา						
	ขนาดเล็ก (n=336)		ขนาดกลาง (n=245)		ขนาดใหญ่ (n=67)		รวม (n=649)
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	3.84	0.74	4.05	0.82	3.39	0.63	3.87
34 ผู้เรียนปฏิบัติตนอย่างมีเหตุผล บนพื้นฐานของ ความถูกต้อง โดยใช้สติปัญญาที่มีความรอบรู้ รอบคอบในการคิด พุด และการปฏิบัติ	3.77	0.71	3.98	0.78	3.33	0.66	3.80
35 ผู้เรียนมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว พร้อมรับผลกระทบการ เปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ	3.52	0.71	3.38	0.63	3.30	0.58	3.45
36 ผู้เรียนเป็นผู้มีความรอบรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง สามารถคิดวิเคราะห์และปฏิบัติด้วยความ ระมัดระวังและรอบคอบ	3.64	0.77	3.55	0.80	3.34	0.62	3.57
37 ผู้เรียนปฏิบัติตนด้วยความมีคุณธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต อุตทณ ขันหมั่นเพียร แบ่งปันมีสติปัญญา มี วินัย พึ่งตนเองและมีความรับผิดชอบ							

	ขนาดสถานศึกษา						
	ขนาดเล็ก (n=336)		ขนาดกลาง (n=245)		ขนาดใหญ่ (n=67)		รวม (n=649)
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
สภาพการบริหาร โรงเรียน โดยให้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน							
38 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมและมีผลงานปรากฏในกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.72	0.74	4.01	0.86	4.03	0.82	3.86
รวม	3.77	0.72	3.85	0.79	3.54	0.65	3.78
							0.75

	ขนาดสถานศึกษา							
	ขนาดเล็ก (n=336)		ขนาดกลาง (n=245)		ขนาดใหญ่ (n=67)		รวม (n=649)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
41 มี การติดตามผล ประเมินผล และสรุปผลการ ดำเนินการตามระบบแนะแนว ระบบดูแลนักเรียน การส่งเสริมทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง เพื่อให้เกิดการพัฒนาต่อผู้เรียน 42 มีการจัดการรวมลูกเสือ และกลุ่มจิตอาสา ที่เน้น การมีส่วนร่วมระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ เกิดความตระหนักในการดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และยั่งยืน 43 มีการติดตามผล ประเมินผล การปฏิบัติตามแนว ทางการจัดการรวมลูกเสือและกลุ่มจิตอาสา ตาม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.02	0.71	3.91	0.78	4.24	0.43	4.00	0.72
	3.81	0.73	3.79	0.79	4.09	0.57	3.83	0.74
	3.86	0.75	3.86	0.84	4.12	0.64	3.89	0.78

	ขนาดสถานศึกษา							
	ขนาดเล็ก (n=336)		ขนาดกลาง (n=245)		ขนาดใหญ่ (n=67)		รวม (n=649)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
44 มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดทำโครงการ หรือ สิ่งประดิษฐ์หรือโครงการเสริมทักษะอาชีพ ที่ หลากหลายตามภูมิสังคมและมีส่วนร่วมในการ แก้ปัญหา	3.83	0.76	3.81	0.86	4.13	0.80	3.86	0.81
45 มีการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติตามแนว ทางการส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดทำโครงการเรียนรู้ สิ่งประดิษฐ์ หรือโครงการเสริมทักษะอาชีพ ที่ หลากหลายตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ มีผลงานของผู้เรียนปรากฏให้เห็นชัดเจน	3.85	0.78	3.82	0.82	4.16	0.71	3.87	0.79
46 มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดตั้งชุมนุมหรือชมรม ที่ สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน ระดับสถานศึกษา	3.94	0.78	3.85	0.82	4.06	0.74	3.92	0.79

	ขนาดสถานศึกษา							
	ขนาดเล็ก (n=336)		ขนาดกลาง (n=245)		ขนาดใหญ่ (n=67)		รวม (n=649)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
47 มีการดำเนินการจัดกิจกรรมชุมนุม ที่ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี รวมทั้งมีความรู้และมี คุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.83	0.73	3.80	0.80	4.00	0.60	3.84	0.75
48 มีการติดตาม ประเมินผล การจัดกิจกรรมชุมนุม หรือชมรมที่เน้นความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีความรู้และมีคุณธรรม	3.88	0.77	3.79	0.80	4.13	0.52	3.87	0.76
49 มีการขยายผลการจัดกิจกรรม ชุมนุมหรือชมรมใน สถานศึกษาที่ส่งเสริมบูรณาการหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ไปสู่ชุมชน	3.78	0.76	3.76	0.82	4.07	0.72	3.80	0.78

สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน	ขนาดสถานศึกษา								
	ขนาดเล็ก (n=336)		ขนาดกลาง (n=245)		ขนาดใหญ่ (n=67)		รวม (n=649)		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.			
50 มีการส่งเสริมให้มีการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมหรือหลักคำสอนศาสนาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.56	0.71	3.16	0.43	3.34	0.64	3.39	0.64	
51 มีการติดตามผล ประเมินผล การจัดการเรียน ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมหรือหลักคำสอนศาสนาที่เน้นความรู้คู่คุณธรรมค่านิยมชีวิตอย่างรอบคอบตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.65	0.79	3.17	0.43	3.18	0.39	3.42	0.68	
52 มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การจัดการเรียน ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมหรือหลักคำสอนศาสนาที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ชุมชน	3.57	0.75	3.29	0.60	3.36	0.62	3.44	0.69	
	3.80	0.76	3.67	0.74	3.87	0.62	3.76	0.75	
	รวม								

ตารางภาคผนวกที่ 9 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขต 3 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา จำนวนตามขนาด
สถานศึกษา

	ขนาดสถานศึกษา							
	ขนาดเล็ก (n=336)		ขนาดกลาง (n=245)		ขนาดใหญ่ (n=67)		รวม (n=649)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
53	สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา							
53	3.50	0.68	3.48	0.63	3.13	0.34	3.45	0.64
54	มีการสำรวจความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษาและส่งเสริมให้แสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง							
54	3.61	0.69	3.73	0.69	3.72	0.67	3.67	0.69
55	มีแผนงาน หรือ โครงการพัฒนาบุคลากร ที่ให้ความรู้และแนวทางในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง							
55	3.62	0.65	3.87	0.76	3.75	0.70	3.73	0.71

ตารางภาคผนวกที่ 10 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี เขต 3 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ จำนวนตามขนาดสถานศึกษา

	ขนาดสถานศึกษา							
	ขนาดเล็ก (n=336)		ขนาดกลาง (n=245)		ขนาดใหญ่ (n=67)		รวม (n=649)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
สภาพการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ	3.74	0.73	3.85	0.80	3.75	0.80	3.78	0.77
61 สถานศึกษามีคุณลักษณะของสถานศึกษาพอเพียง	3.69	0.73	3.89	0.75	3.60	0.60	3.76	0.74
62 ผู้บริหารมีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียง	3.70	0.73	3.87	0.80	3.43	0.66	3.74	0.76
63 บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง								
64 บุคลากรจัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจ อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.79	0.69	3.94	0.77	3.63	0.74	3.83	0.73

	ขนาดสถานศึกษา							
	ขนาดเล็ก (n=336)		ขนาดกลาง (n=245)		ขนาดใหญ่ (n=67)		รวม (n=649)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
65 สภาพการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านผลิตภัณฑ์/ภาพความสำเร็จ บุคลากรอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมและสาธารณประโยชน์ 66 บุคลากรดำเนินชีวิตอย่างมีฐานรากทางวัฒนธรรม และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม จากกระแสโลกาภิวัตน์ 67 ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้ เศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้นปีการศึกษา	3.76	0.59	3.90	0.70	3.69	0.58	3.81	0.64
	3.36	0.56	3.46	0.63	3.49	0.59	3.41	0.59
	3.80	0.70	3.91	0.76	3.58	0.63	3.82	0.72

	ขนาดสถานศึกษา						
	ขนาดเล็ก (n=336)		ขนาดกลาง (n=245)		ขนาดใหญ่ (n=67)		รวม (n=649)
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
สถาปนากิจการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านผลิตภัณฑ์/ภาพความล้ำเลิศ							
68 ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลง ในด้านวิถี/เศรษฐกิจ	3.71	0.73	3.89	0.80	3.52	0.61	3.76
69 ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลง ในด้านสังคม	3.76	0.70	3.91	0.83	3.52	0.61	3.79
70 ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลง ในด้านสิ่งแวดล้อม	3.91	0.78	3.62	0.81	3.13	0.49	3.72
71 ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลง ในด้านวัฒนธรรม	3.52	0.74	3.50	0.71	3.01	0.12	3.46
รวม	3.70	0.70	3.80	0.76	3.49	0.59	3.72

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่องสภาพและแนวทางการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจปัญหาการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาจัดสร้างแนวทางการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาและสร้างประสิทธิภาพในการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ต่อไป

ทั้งนี้การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะนำเสนอในภาพรวมจึงไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อท่านหรือผู้ใดเป็นการเฉพาะแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำนวน 71 ข้อ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

นางวิจิตรา เพิ่มชิ้น

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน () หรือกรอกข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. สถานภาพ

- () ผู้บริหารสถานศึกษา
- () ครูผู้สอน
- () ประธานกรรมการสถานศึกษา

2. จำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา

- () ขนาดเล็ก (มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 121 คน)
- () ขนาดกลาง (มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 121 - 300 คน)
- () ขนาดใหญ่ (มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 121 - 300 คน)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตอนที่ 2

สภาพการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาตามสภาพที่เป็นจริง โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนดังนี้

ระดับ 5 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ ที่	สภาพการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา					
1	มีนโยบาย แผนงาน/โครงการ ขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา					
2	มีการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา					
3	มีติดตามผล ประเมินผล การดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา					
4	มีการสรุปผลการประเมินและนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา					
5	มีการดำเนินการตามแผน/กิจกรรมส่งเสริมการศึกษาวิจัย นิเทศและการบูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน					

ข้อ ที่	สภาพการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
6	มีการติดตามผล/ประเมินผลการดำเนินการตามแผน/กิจกรรม ส่งเสริมการศึกษาการวิจัย การนิเทศ และการบูรณาการ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน					
7	มีการสรุปผลและนำผลการติดตาม/ประเมินผลการดำเนินการ ไปใช้พัฒนาการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการศึกษา นิเทศ และ การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน					
8	มีการวางแผนการใช้อาคารสถานที่ และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่สามารถส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
9	มีการดำเนินการตามแผนการใช้อาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ ที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง					
10	มีการติดตามผล ประเมินผล การดำเนินการตามแผนการใช้ อาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
11	มีการสรุปผลและนำผลการติดตาม ประเมินผล ไปใช้ในการ พัฒนาการใช้อาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมสนับสนุน การเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น					
12	มีแผนการใช้งบประมาณหรือการระดมทุน ที่สนับสนุน การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
13	มีการดำเนินการตามแผนการใช้งบประมาณหรือระดมทุน ที่สนับสนุนการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
14	มีการติดตามผล ประเมินผลการดำเนินการตามแผนการใช้ง บประมาณหรือระดมทุน สนับสนุนการขับเคลื่อนปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง					

ข้อ ที่	สภาพการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
15	มีการสรุปผลและนำผลการติดตามประเมินผล การดำเนินการตามแผนการใช้งบประมาณหรือระดมทุน สนับสนุนการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
16	มีแผนงานร่วมกับชุมชนตามแผนงานในการให้บริการและจัดกิจกรรมเพื่อนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม					
17	สถานศึกษาร่วมกับชุมชนตามแผนงานในการให้บริการและจัดกิจกรรมเพื่อนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม					
18	มีการติดตามผล ประเมินผล การดำเนินการตามแผนร่วมกับชุมชนในการให้บริการ การจัดกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม					
19	มีการสรุปผลและการติดตามประเมินผลไปใช้พัฒนาร่วมกับชุมชนในการให้บริการ การจัดกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม					
2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน						
20	มีแผนการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยสอดแทรกและส่งเสริม ให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจตระหนักถึงความสำคัญ ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
21	มีการดำเนินการตามแผนการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้					

ข้อ ที่	สภาพการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
22	มีเครื่องมือ/วิธีการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น					
23	มีการนำผลการติดตาม ประเมินผล ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดความรู้และเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
24	มีการผลิตสื่อ วัสดุ และเผยแพร่สื่อ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
25	มีการติดตาม ประเมินผล การผลิต การใช้และเผยแพร่สื่อ เพื่อบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
26	มีการนำผลการติดตามและประเมินผลมาใช้เพื่อการพัฒนาการใช้สื่อ การผลิตสื่อ และเผยแพร่สื่อรวมไปถึงแหล่งการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น					
27	ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
28	ผู้เรียนเห็นประโยชน์และตระหนักในความสำคัญในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
29	ผู้เรียนนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวในการปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตประจำวันเพื่อการพัฒนาตนเองและพัฒนาสังคม					
30	ผู้เรียนมีทักษะค่านิยมและจริยธรรมที่ดีในการอยู่ร่วมในสังคมอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เบียดเบียน รู้รักสามัคคี เกิดการเรียนรู้คุณธรรม เพื่อนำไปสู่สันติสุข					
31	ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิตและพัฒนาอาชีพอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับภูมิสังคมต่าง ๆ เพื่อให้ตนเองและครอบครัวดำรงอยู่อย่างมั่นคงและยั่งยืน					

ข้อ ที่	สภาพการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
32	ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตและพัฒนาอาชีพอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับภูมิสังคมต่าง ๆ เพื่อให้ตนเองและครอบครัวดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน					
33	ผู้เรียนปฏิบัติตนให้มีความพอประมาณ รู้จักจักประมาณตน รู้จักศักยภาพของตนและสภาพแวดล้อมที่มีอยู่					
34	ผู้เรียนปฏิบัติตนอย่างมีเหตุผล บนพื้นฐานของความถูกต้อง โดยใช้สติปัญญา มีความรอบรู้ รอบคอบในการคิด พุด และการปฏิบัติ					
35	ผู้เรียนมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว พร้อมรับผลกระทบการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ					
36	ผู้เรียนเป็นผู้มีความรอบรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องสามารถคิด วิเคราะห์ และปฏิบัติด้วยความระมัดระวังและรอบคอบ					
37	ผู้เรียนปฏิบัติตนด้วยความความมีคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต อดทน ขยันหมั่นเพียร แบ่งปันมีสติปัญญา มีวินัย พึ่งตนเอง และมีความรับผิดชอบ					
38	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมและมีผลงานปรากฏในกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
	3. ด้านกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน					
39	มีระบบแนะแนว การดูแลนักเรียน การส่งเสริมทักษะอาชีพ ให้ผู้เรียนรู้จักการพอประมาณ เหมาะสมกับภูมิสังคมตาม ศักยภาพของตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
40	มีการดำเนินการตามระบบแนะแนว ระบบดูแลนักเรียน ส่งเสริมทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					

ข้อ ที่	สภาพการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
41	มีการติดตามผล ประเมินผล และสรุปผลการดำเนินการตามระบบแนะแนว ระบบดูแลนักเรียน การส่งเสริมทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดการพัฒนาต่อผู้เรียน					
42	มีการจัดกิจกรรมลูกเสือ และกลุ่มจิตอาสา ที่เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดความตระหนักในการดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและยั่งยืน					
43	มีการติดตามผล ประเมินผล การปฏิบัติตามแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและกลุ่มจิตอาสา ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
44	มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดทำโครงการ หรือสิ่งประดิษฐ์หรือโครงการเสริมทักษะอาชีพ ที่หลากหลายตามภูมิสังคมและมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา					
45	มีการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติตามแนวทางการส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดทำโครงการเรียนรู้ สิ่งประดิษฐ์ หรือโครงการเสริมทักษะอาชีพ ที่หลากหลายตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีผลงานของผู้เรียนปรากฏให้เห็นชัดเจน					
46	มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดตั้งชุมนุมหรือชมรม ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับสถานศึกษา					
47	มีการดำเนินการจัดกิจกรรมชุมนุม ที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี รวมทั้งมีความรู้และมีคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
48	มีการติดตาม ประเมินผล การจัดกิจกรรมชุมนุมหรือชมรมที่เน้นความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีความรู้และมีคุณธรรม					

ข้อ ที่	สภาพการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
49	มีการขยายผลการจัดกิจกรรม ชุมนุมหรือชุมชนใน สถานศึกษาที่ส่งเสริมบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง ไปสู่ชุมชน					
50	มีการส่งเสริมให้มีการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมหรือหลักคำสอนศาสนาที่สอดคล้องกับหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
51	มีการติดตามผล ประเมินผล การจัดกิจกรรม ภูมิปัญญา ท้องถิ่น วัฒนธรรมหรือหลักคำสอนศาสนา ที่เน้นความรู้คู่ คุณธรรมดำเนินชีวิตอย่างรอบคอบตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง					
52	มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรม การใช้ภูมิ ปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมหรือหลักคำสอนศาสนาที่บูรณาการ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปสู่ชุมชน					
4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา						
53	มีการสำรวจความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษาและ ส่งเสริมให้แสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง					
54	มีแผนงาน หรือ โครงการพัฒนาบุคลากร ที่ให้ความรู้และ แนวทางในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
55	มีการพัฒนาบุคลากร โดยการจัดประชุม อบรม สัมมนา คู่มือเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง					
56	มีการติดตามผล ประเมินผล การพัฒนาบุคลากรในด้าน การส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
57	มีการนำผลการติดตามประเมินการพัฒนาบุคลากรตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการพัฒนาให้เกิด ประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น					

ข้อ ที่	สภาพการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
58	ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษานำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานและการเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระ					
59	มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักศักยภาพของตนเองตามความพอประมาณตามภูมิสังคม มีคุณธรรม มีความรู้ มีเหตุผล ดำเนินชีวิตแบบอย่างวิถีไทยอย่างสมดุล และยั่งยืน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
60	มีการติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาตนเองให้รู้จักศักยภาพของตนเอง มีจิตสำนึกด้านจิตอาสา/จิตสาธารณะดำเนินชีวิตแบบอย่างวิถีไทย					
	5. ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ					
61	สถานศึกษามีคุณลักษณะของสถานศึกษาพอเพียง					
62	ผู้บริหารมีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียง					
63	บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
64	บุคลากรจัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจ อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
65	บุคลากรอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมและสาธารณประโยชน์					
66	บุคลากรดำเนินชีวิตอย่างมีฐานรากทางวัฒนธรรม และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม จากกระแสโลกาภิวัตน์					

ข้อ ที่	สภาพการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
67	ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้นปีการศึกษา					
68	ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลง ในด้านวัตถุ/เศรษฐกิจ					
69	ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม					
70	ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านสิ่งแวดล้อม					
71	ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านวัฒนธรรม					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับ

1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

.....
 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

.....

3. ด้านกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน

.....

4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

.....

5. ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

.....

.....

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสัมภาษณ์

ข้อเสนอแนะและแนวทางการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ (ผู้ให้สัมภาษณ์)..... นามสกุล.....

ตำแหน่ง..... วุฒิการศึกษา.....

หน่วยงาน.....

สังกัด.....

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ เดือน..... พ.ศ.

ตั้งแต่เวลา..... น. ถึงเวลา..... น.

สถานที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 แนวทางการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

ท่านมีแนวทางในการติดตามผล ประเมินผล การดำเนินการตามแผนร่วมกับชุมชนใน
การให้บริการ การจัดกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม
สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม

.....
.....

2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

ท่านมีแนวทางในการสนับสนุนให้ผู้เรียน ได้รู้จักคิดวิเคราะห์แก้ไขปัญหาโดยใช้หลัก
เหตุและผลตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อย่างไร

.....
.....

3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ประเพณี หรือหลักคำสอนทางศาสนาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร

.....
.....

4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนในการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อเพิ่มความรู้ที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

.....
.....

5. ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

ท่านมีแนวทางในการสนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีการนำหลักการของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อสร้างความเข้าใจและและยอมรับกับการเปลี่ยนแปลงในทางวัฒนธรรม อย่างไร

.....
.....

6. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สัมภาษณ์

(.....)

...../...../.....

ภาคผนวก ค
คุณภาพของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางภาคผนวกที่ 11 แสดงค่าการประเมิน ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญ
3 ท่าน

ข้อที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม $\sum R$	เฉลี่ย IOC	ความ สอดคล้อง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	1. ด้านการบริหารจัดการ สถานศึกษา มีนโยบาย แผนงาน/โครงการ ขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงในแผนปฏิบัติงาน ประจำปีของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
2	มีการดำเนินงานตามแผนงาน/ โครงการขับเคลื่อนปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงใน สถานศึกษา	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
3	มีติดตามผล ประเมินผล การ ดำเนินงานตามแผนงาน/ โครงการขับเคลื่อนปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงของ สถานศึกษา	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
4	มีการสรุปผลการประเมินและ นำผลการประเมินไปใช้ในการ พัฒนาดำเนินการขับเคลื่อน ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ สถานศึกษา	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง

ข้อที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม $\sum R$	เฉลี่ย IOC	ความ สอดคล้อง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
5	มีการดำเนินการตามแผน/ กิจกรรมส่งเสริมการศึกษาวิจัย นิเทศและการบูรณาการตาม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ การเรียนการสอน	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
6	มีการติดตามผล/ประเมินผลการ ดำเนินการตามแผน/กิจกรรม ส่งเสริมการศึกษาวิจัย การ นิเทศ และการบูรณาการปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการ สอน	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
7	มีการสรุปผลและนำผลการ ติดตาม/ประเมินผลการ ดำเนินการไปใช้พัฒนาการ ดำเนินกิจกรรมส่งเสริม การศึกษา นิเทศ และการบูรณา การปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ การเรียนการสอน	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
8	มีการวางแผนการใช้อาคาร สถานที่ และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่สามารถส่งเสริมสนับสนุน กิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง

ข้อที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม	เฉลี่ย	ความ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	$\sum R$	IOC	สอดคล้อง
9	มีการดำเนินการตามแผนการใช้ อาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ที่ ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
10	มีการติดตามผล ประเมินผล การ ดำเนินการตามแผนการใช้อาคาร สถานที่ แหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริม สนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
11	มีการสรุปผลและนำผลการ ติดตาม ประเมินผล ไปใช้ในการ พัฒนาการใช้อาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมสนับสนุน การเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
12	มีแผนการใช้งบประมาณหรือ การระดมทุน ที่สนับสนุน การ ขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
13	มีการดำเนินการตามแผนการใ้ งบประมาณหรือระดมทุน ที่ สนับสนุนการขับเคลื่อนปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง

ข้อที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม $\sum R$	เฉลี่ย IOC	ความ สอดคล้อง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
14	มีการติดตามผล ประเมินผลการ ดำเนินการตามแผนการใช้ งบประมาณหรือระดมทุน สนับสนุนการขับเคลื่อนปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
15	มีการสรุปผลและนำผลการ ติดตามประเมินผล การ ดำเนินการตามแผนการใช้ งบประมาณหรือระดมทุน สนับสนุนการขับเคลื่อนปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
16	มีแผนงานร่วมกับชุมชนตาม แผนงานในการให้บริการและจัด กิจกรรมเพื่อนำหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ในการพัฒนา สิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจและ วัฒนธรรม	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
17	สถานศึกษาร่วมกับชุมชนตาม แผนงานในการให้บริการและจัด กิจกรรมเพื่อนำหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ในการพัฒนา สิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจและ วัฒนธรรม	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง

ข้อที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม ΣR	เฉลี่ย IOC	ความ สอดคล้อง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
18	มีการติดตามผล ประเมินผล การดำเนินการตามแผนร่วมกับชุมชนในการให้บริการ การจัดกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
19	มีการสรุปผลและการติดตามประเมินผลไปใช้พัฒนาร่วมกับชุมชนในการให้บริการ การจัดกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน							
20	มีแผนการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยสอดคล้องและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจตระหนักถึงความสำคัญ ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง

ข้อที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม $\sum R$	เฉลี่ย IOC	ความ สอดคล้อง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
21	มีการดำเนินการตามแผนการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
22	มีเครื่องมือ/วิธีการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
23	มีการนำผลการติดตามประเมินผล ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดความรู้และเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
24	มีการผลิตสื่อ วัสดุ และ การเผยแพร่สื่อ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
25	มีการติดตาม ประเมินผล การผลิต การใช้และเผยแพร่สื่อ เพื่อบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง

ข้อที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม ΣR	เฉลี่ย IOC	ความ สอดคล้อง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
26	มีการนำผลการติดตามและประเมินผลมาใช้เพื่อการพัฒนาการใช้สื่อ การผลิตสื่อ และเผยแพร่สื่อรวมไปถึงแหล่งการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
27	ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
28	ผู้เรียนเห็นประโยชน์และตระหนักในความสำคัญในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
29	ผู้เรียนนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวในการปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตประจำวันเพื่อการพัฒนาตนเองและพัฒนาสังคม	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
30	ผู้เรียนมีทักษะค่านิยมและจริยธรรมที่ดีในการอยู่ร่วมในสังคมอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เบียดเบียน รู้รักสามัคคี เกิดการเรียนรู้คุณธรรม เพื่อนำไปสู่สันติสุข	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง

ข้อที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม ΣR	เฉลี่ย IOC	ความ สอดคล้อง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
31	ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิตและพัฒนาอาชีพอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับภูมิสังคมต่าง ๆ เพื่อให้ตนเองและครอบครัวดำรงอยู่อย่างมั่นคงและยั่งยืน	0	+1	+1	+2	0.67	สอดคล้อง
32	ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตและพัฒนาอาชีพอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับภูมิสังคมต่าง ๆ เพื่อให้ตนเองและครอบครัวดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน	0	+1	+1	+2	0.67	สอดคล้อง
33	ผู้เรียนปฏิบัติตนให้มีความพอประมาณ รู้จักจักรประมาณตน รู้จักศักยภาพของตนและสภาพแวดล้อมที่มีอยู่	0	+1	+1	+2	0.67	สอดคล้อง
34	ผู้เรียนปฏิบัติตนอย่างมีเหตุผลบนพื้นฐานของความถูกต้อง โดยใช้สติปัญญาที่มีความรอบรู้รอบคอบในการคิด พุด และการปฏิบัติ	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
35	ผู้เรียนมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวพร้อมรับผลกระทบการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง

ข้อที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม ΣR	เฉลี่ย IOC	ความ สอดคล้อง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
36	ผู้เรียนเป็นผู้มีความรอบรู้ในเรื่อง ที่เกี่ยวข้องสามารถคิดวิเคราะห์ และปฏิบัติด้วยความระมัดระวัง และรอบคอบ	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
37	ผู้เรียนปฏิบัติตนด้วยความความ มีคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต อดทน ขยันหมั่นเพียร แบ่งปันมี สติปัญญา มีวินัย พึ่งตนเองและมี ความรับผิดชอบ	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
38	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมและมีผลงานปรากฏใน กิจกรรมการเรียนการสอนตาม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
3. ด้านกิจกรรมการพัฒนา ผู้เรียน							
39	มีระบบแนะแนว การดูแล นักเรียน การส่งเสริมทักษะ อาชีพให้ผู้เรียนรู้จักการ พอประมาณ เหมาะสมกับภูมิ สังคมตามศักยภาพของตนเอง ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
40	มีการดำเนินการตามระบบแนะ แนว ระบบดูแลนักเรียน ส่งเสริม ทักษะอาชีพตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง

ข้อที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม $\sum R$	เฉลี่ย IOC	ความ สอดคล้อง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
41	มีการติดตามผล ประเมินผล และ สรุปผลการดำเนินการตามระบบ แนะแนว ระบบดูแลนักเรียน การส่งเสริมทักษะอาชีพตาม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดการพัฒนาต่อผู้เรียน	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
42	มีการจัดกิจกรรมลูกเสือ และ กลุ่มจิตอาสา ที่เน้นการมีส่วน ร่วมระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ เกิดความตระหนักในการดำเนิน ชีวิต ได้อย่างสมดุลและยั่งยืน	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
43	มีการติดตามผล ประเมินผล การ ปฏิบัติตามแนวทางการจัด กิจกรรมลูกเสือและกลุ่มจิตอาสา ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
44	มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดทำ โครงการ หรือสิ่งประดิษฐ์หรือ โครงการเสริมทักษะอาชีพ ที่ หลากหลายตามภูมิสังคมและมี ส่วนร่วมในการแก้ปัญหา	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง

ข้อที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม	เฉลี่ย	ความ สอดคล้อง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	$\sum R$	IOC	
45	มีการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติตามแนวทางการส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดทำโครงการเรียนรู้ สิ่งประดิษฐ์ หรือ โครงการเสริมทักษะอาชีพ ที่หลากหลายตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีผลงานของผู้เรียนปรากฏให้เห็นชัดเจน	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
46	มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดตั้ง ชุมนุ่มหรือชมรม ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับสถานศึกษา	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
47	มีการดำเนินการจัดกิจกรรม ชุมนุ่ม ที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี รวมทั้งมีความรู้และมีคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	0	+2	0.67	สอดคล้อง
48	มีการติดตาม ประเมินผล การจัดกิจกรรม ชุมนุ่มหรือชมรมที่เน้นความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีความรู้และมีคุณธรรม	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง

ข้อที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม ΣR	เฉลี่ย IOC	ความ สอดคล้อง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
49	มีการขยายผลการจัดกิจกรรม ชุมนุมหรือชุมชนในสถานศึกษา ที่ส่งเสริมบูรณาการหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ชุมชน	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
50	มีการส่งเสริมให้มีการ ประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมหรือหลักคำสอน ศาสนาที่สอดคล้องกับหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
51	มีการติดตามผล ประเมินผล การ จัดกิจกรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมหรือหลักคำสอน ศาสนา ที่เน้นความรู้คู่คุณธรรม ดำเนินชีวิตอย่างรอบคอบตาม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
52	มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรม การใช้ภูมิปัญญา ท้องถิ่น วัฒนธรรมหรือหลักคำ สอนศาสนาที่บูรณาการหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ ชุมชน	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง

ข้อที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม ΣR	เฉลี่ย IOC	ความ สอดคล้อง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
	4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของ สถานศึกษา						
53	มีการสำรวจความต้องการของ บุคลากรในสถานศึกษาและ ส่งเสริมให้แสวงหาความรู้ เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
54	มีแผนงาน หรือ โครงการพัฒนา บุคลากร ที่ให้ความรู้และ แนวทางในการประยุกต์ใช้หลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
55	มีการพัฒนาบุคลากร โดยการจัด ประชุม อบรม สัมมนา ดูแหล่ง เรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการ ประยุกต์ใช้หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
56	มีการติดตามผล ประเมินผล การ พัฒนาบุคลากร ในด้านการ ส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	0	+2	0.67	สอดคล้อง
57	มีการนำผลการติดตามประเมิน การพัฒนาบุคลากรตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ ในการพัฒนาให้เกิด ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง

ข้อที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม ΣR	เฉลี่ย IOC	ความ สอดคล้อง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
58	ส่งเสริมให้บุคลากรใน สถานศึกษานำหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ ในการปฏิบัติงานและการเรียน การสอนในทุกกลุ่มสาระ	+1	+1	0	+2	0.67	สอดคล้อง
59	มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จัก ศักยภาพของตนเองตามความ พอประมาณตามภูมิสังคม มี คุณธรรม มีความรู้ มีเหตุผล ดำเนินชีวิตแบบอย่างวิถีไทย อย่างสมดุล และยั่งยืน ตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
60	มีการติดตาม ประเมินผล และ รายงานผลการจัดกิจกรรมให้ ผู้เรียนเกิดการพัฒนาดตนเองให้ รู้จักศักยภาพของตนเอง มี จิตสำนึกด้านจิตอาสา/จิต สาธารณะดำเนินชีวิตแบบอย่าง วิถีไทย	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
5. ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ							
61	สถานศึกษามีคุณลักษณะของ สถานศึกษาพอเพียง	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
62	ผู้บริหารมีคุณลักษณะของ ผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียง	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง

ข้อที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม $\sum R$	เฉลี่ย IOC	ความ สอดคล้อง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
63	บุคลากรของสถานศึกษามี ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
64	บุคลากรจัดการทรัพยากรและ ดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจ อย่าง สอดคล้องกับหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
65	บุคลากรอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง และสามารถเป็น แบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตน เพื่อส่วนรวมและ สาธารณประโยชน์	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
66	บุคลากรดำเนินชีวิตอย่างมีฐาน รากทางวัฒนธรรม และพร้อมรับ ต่อการเปลี่ยนแปลงทาง วัฒนธรรม จากกระแสโลกา ภิวัตน์	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
67	ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้ เศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละ ระดับชั้นปีการศึกษา	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
68	ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิต ได้อย่างสมดุล และพร้อมรับต่อ การเปลี่ยนแปลง ในด้านวัตถุ/ เศรษฐกิจ	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง

ข้อที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม $\sum R$	เฉลี่ย IOC	ความ สอดคล้อง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
69	ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
70	ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านสิ่งแวดล้อม	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
71	ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านวัฒนธรรม	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง

ตารางภาคผนวกที่ 12 แสดงค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

แบบสอบถามข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy})
ข้อที่ 1	0.53
ข้อที่ 2	0.48
ข้อที่ 3	0.42
ข้อที่ 4	0.56
ข้อที่ 5	0.52
ข้อที่ 6	0.65
ข้อที่ 7	0.66
ข้อที่ 8	0.58
ข้อที่ 9	0.39
ข้อที่ 10	0.49
ข้อที่ 11	0.59
ข้อที่ 12	0.53
ข้อที่ 13	0.35
ข้อที่ 14	0.52
ข้อที่ 15	0.41
ข้อที่ 16	0.58
ข้อที่ 17	0.44
ข้อที่ 18	0.54
ข้อที่ 19	0.66
ข้อที่ 20	0.64
ข้อที่ 21	0.56
ข้อที่ 22	0.66
ข้อที่ 23	0.58
ข้อที่ 24	0.38
ข้อที่ 25	0.52

แบบสอบถามข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (rxy)
ข้อที่ 26	0.40
ข้อที่ 27	0.54
ข้อที่ 28	0.55
ข้อที่ 29	0.29
ข้อที่ 30	0.55
ข้อที่ 31	0.59
ข้อที่ 32	0.53
ข้อที่ 33	0.35
ข้อที่ 34	0.55
ข้อที่ 35	0.52
ข้อที่ 36	0.45
ข้อที่ 37	0.64
ข้อที่ 38	0.54
ข้อที่ 39	0.38
ข้อที่ 40	0.45
ข้อที่ 41	0.48
ข้อที่ 42	0.42
ข้อที่ 43	0.56
ข้อที่ 44	0.52
ข้อที่ 45	0.65
ข้อที่ 46	0.66
ข้อที่ 47	0.58
ข้อที่ 48	0.39
ข้อที่ 49	0.49
ข้อที่ 50	0.47
ข้อที่ 51	0.36
ข้อที่ 52	0.55
ข้อที่ 53	0.49

แบบสอบถามข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy})
ข้อที่ 54	0.49
ข้อที่ 55	0.42
ข้อที่ 56	0.55
ข้อที่ 57	0.42
ข้อที่ 58	0.43
ข้อที่ 59	0.74
ข้อที่ 60	0.36
ข้อที่ 61	0.43
ข้อที่ 62	0.45
ข้อที่ 63	0.49
ข้อที่ 64	0.33
ข้อที่ 65	0.54
ข้อที่ 66	0.37
ข้อที่ 67	0.44
ข้อที่ 68	0.66
ข้อที่ 69	0.40
ข้อที่ 70	0.33
ข้อที่ 71	0.58
รวม	ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy}) ระหว่าง 0.33 - 0.74 และค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถามเท่ากับ 0.96

ภาคผนวก ง
หนังสืออนุมัติต่าง ๆ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๑๗๘๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๑๖ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์ วีระศักดิ์ นิลโคตร

ด้วย นางวิจิตรา เพิ่มขึ้น รหัสประจำตัว ๕๔๘๒๑๐๑๕๐๔๑๑ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดินเขต ๓” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๓๘

ที่ ศท ๐๕๔๐.๐๑/ว ๑๗๙๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๑๖ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.ประดิษฐ์ นัตรจรัสกุล

ด้วย นางวิจิตรา เพิ่มขึ้น รหัสประจำตัว ๕๕๘๒๑๐๑๕๐๔๑๑ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๓” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรรวรมณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๑๗๘๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๑๖ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์ มีชัย เถาว์ชาติ

ด้วย นางวิจิตรา เพิ่มขึ้น รหัสประจำตัว ๕๔๘๒๑๐๑๕๐๔๑๑ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดินเขต ๓” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรรธรรม)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๑๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/๑๗๕๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๑๖ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑

ด้วย นางวิจิตรา เพิ่มขึ้น รหัสประจำตัว ๕๔๘๒๑๐๑๕๐๔๑๑ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๓” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากร และกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารครูผู้สอน ปรธานกรรมการสถานศึกษา เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพวรธรรม)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ -- ๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/๑๓๕๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๑๖ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๓

ด้วย นางวิจิตรา เพิ่มขึ้น รหัสประจำตัว ๕๔๘๒๑๐๑๕๐๔๑๑ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๓” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากร และกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ภาระงาน การสถานศึกษา เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรรวรมณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๓๘

ภาคผนวก จ
ภาพประกอบการสัมภาษณ์ระยะที่ 2

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพภาคผนวกที่ 1 สัมภาษณ์นายวีระศักดิ์ นิลโคตร ผู้อำนวยการโรงเรียนนาโกวิทศึกษาสูง
 ชำนาญการพิเศษ ปริญญา ค.ม. การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
 ราชภัฏสกลนคร (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2557 ณ โรงเรียนนาโก
 วิทศึกษาสูง)

ภาพภาคผนวกที่ 2 สัมภาษณ์นายธำรง วิชาญ ผู้อำนวยการ โรงเรียนชุมชนหมุ่มนวิทยาสรรค์
(ชำนาญการพิเศษ) กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2557 ณ โรงเรียนชุมชน
หมุ่มนวิทยาสรรค์)

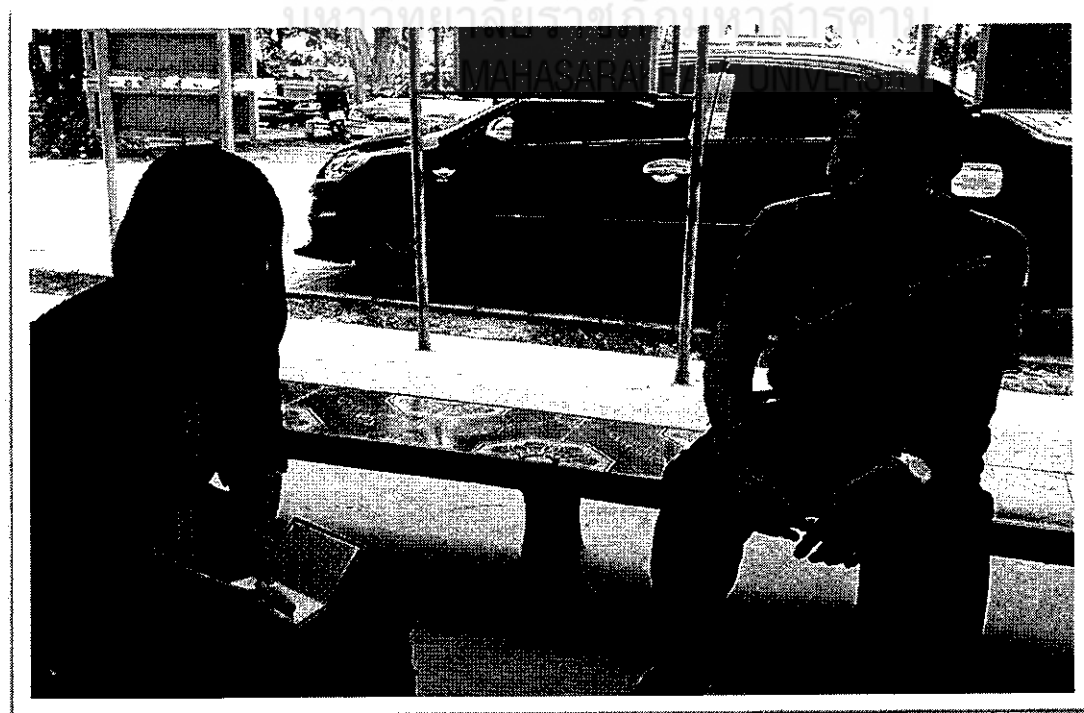

ภาพภาคผนวกที่ 3 สัมภาษณ์นายบุญปลอด มุกดาใส ผู้อำนวยการ โรงเรียนแจนแลนวิทยา
 วิทยา ตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยฐานะชำนาญการ ปฏิญญา ค.ม. มหาวิทยาลัย
 ราชภัฏสกลนคร (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2557 ณ โรงเรียน
 แจนแลนวิทยาวิทยา)

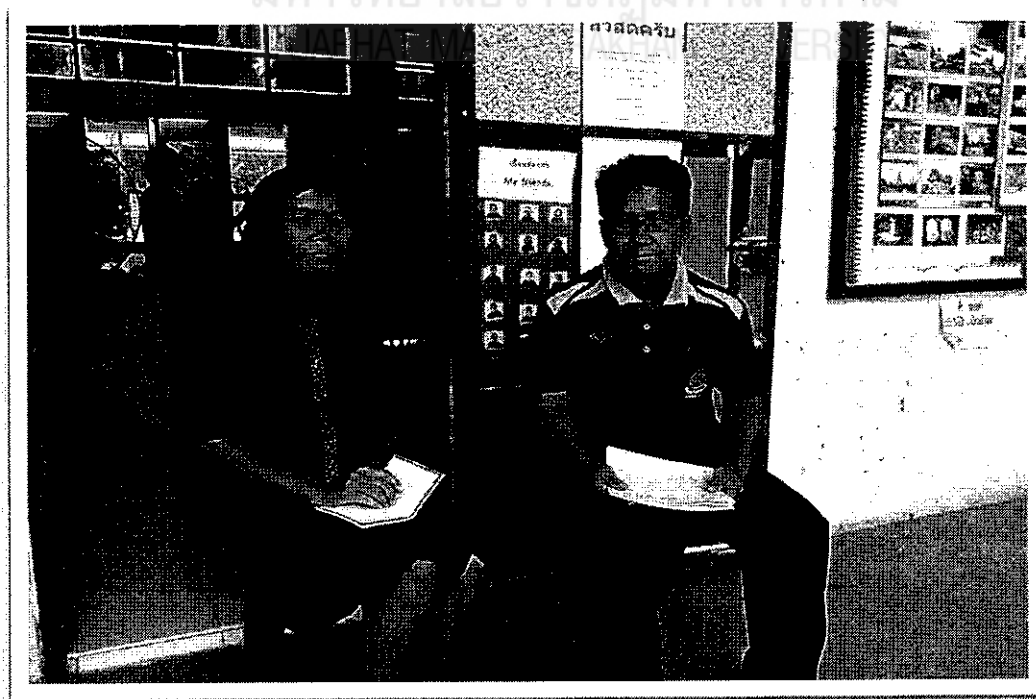
ภาพภาคผนวกที่ 4 สัมภาษณ์ นายประยูร ศรีสมชัย ผู้อำนวยการโรงเรียนนวมวิทยา
 ตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยฐานะชำนาญ ปรียญ ศ.ศบ.
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2557
 ณ โรงเรียนนวมวิทยา)

ภาพภาคผนวกที่ 5 สัมภาษณ์นายเจติมชัย หาญกุล ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคูย
ตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ ปรียญ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (สัมภาษณ์เมื่อวันที่
15 ธันวาคม 2557 ณ โรงเรียนบ้านคูย)

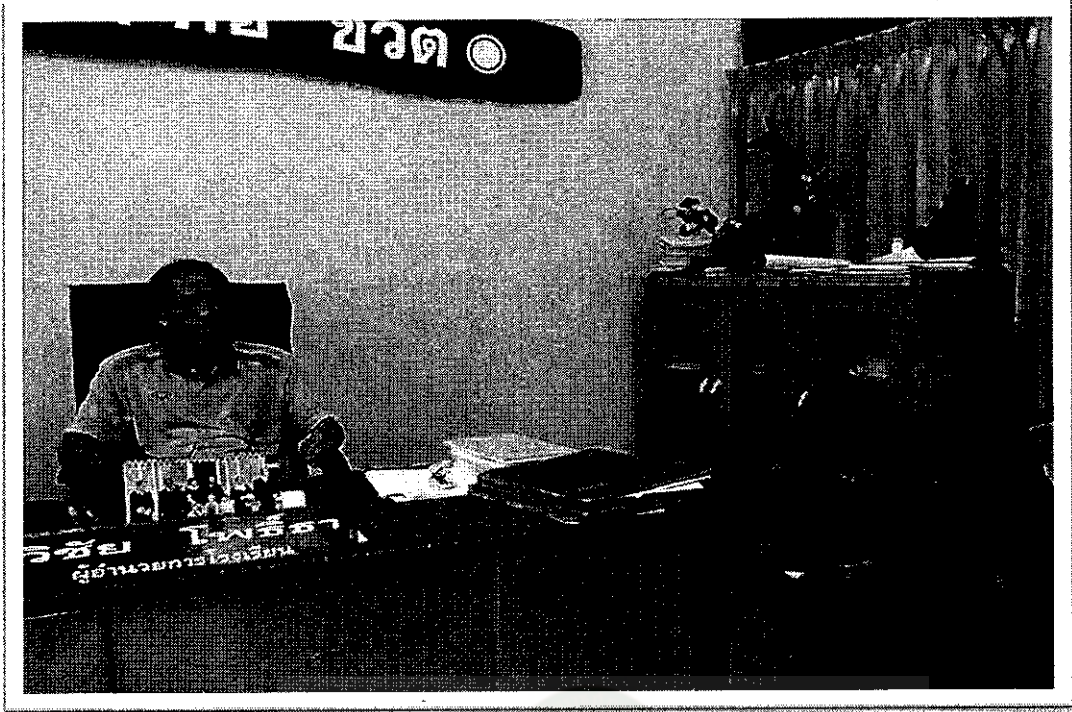
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

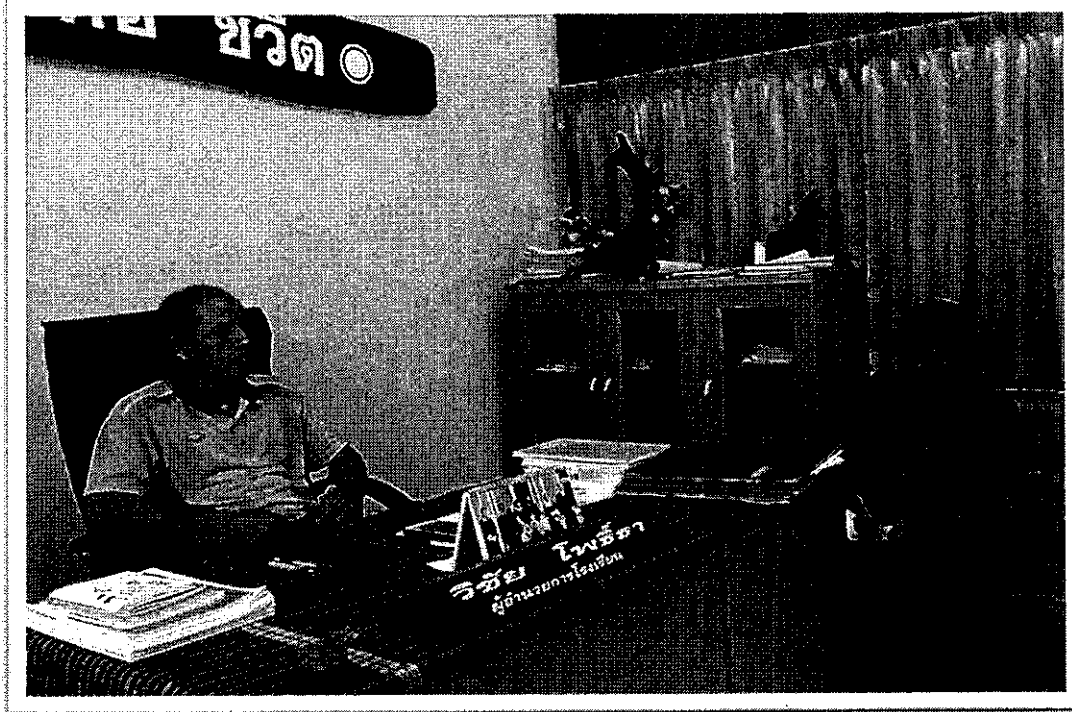
ภาพภาคผนวกที่ 6 สัมภาษณ์นายจักรรินทร์ พิมพิรินทร์ ผู้อำนวยการ โรงเรียนบอนเจียน
 ราษฎร์บำรุง ตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยฐานะชำนาญการ ปฏิญญา ค.ม.
 (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่
 18 ธันวาคม 2557 ณ โรงเรียนบอนเจียนราษฎร์บำรุง)

ภาพภาคผนวกที่ 7 สัมภาษณ์ นายวิชัย โพธิ์ธา ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านคอนอุดมรั้ว
ตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยฐานะชำนาญ ปรียญ ๓.๓. (บริหารการศึกษา)
มหาวิทยาลัยรามคำแหง (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2557 ณ โรงเรียน
บ้านคอนอุดมรั้ว)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพภาคผนวกที่ 8 สัมภาษณ์ นายสุรัชย์ อางหาญ ตัวแทนผู้อำนวยการ โรงเรียนสามขาราษฎร์บำรุง ครูชำนาญการ ปริญญา ศษ.ม. (บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัย
 กรุงเทพมหานคร (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2557 ณ โรงเรียนสามขา
 ราษฎร์บำรุง)

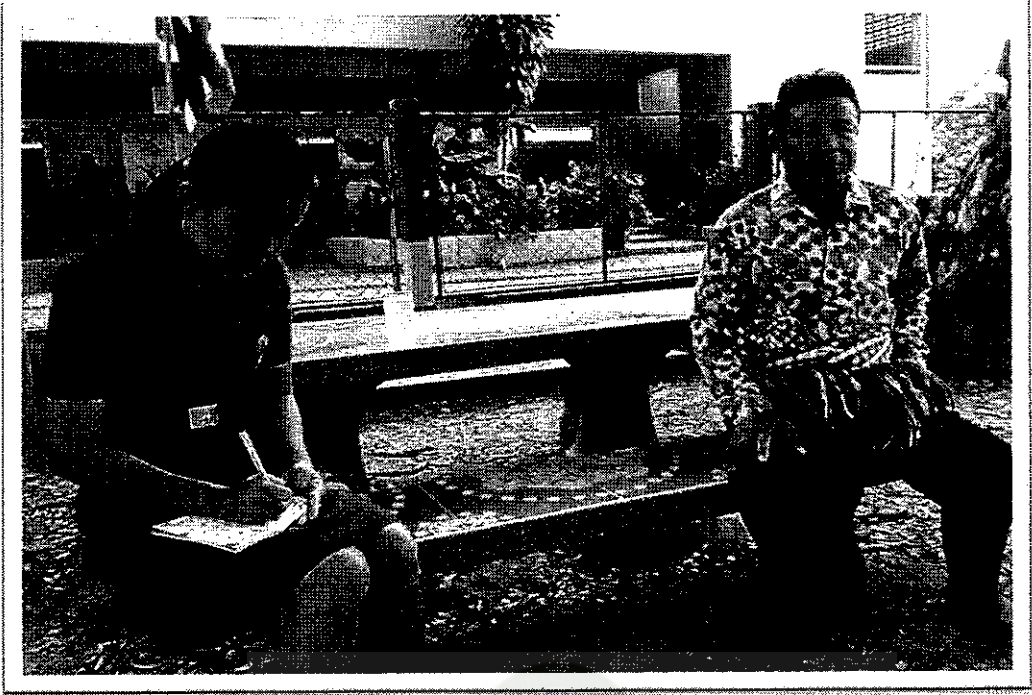
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

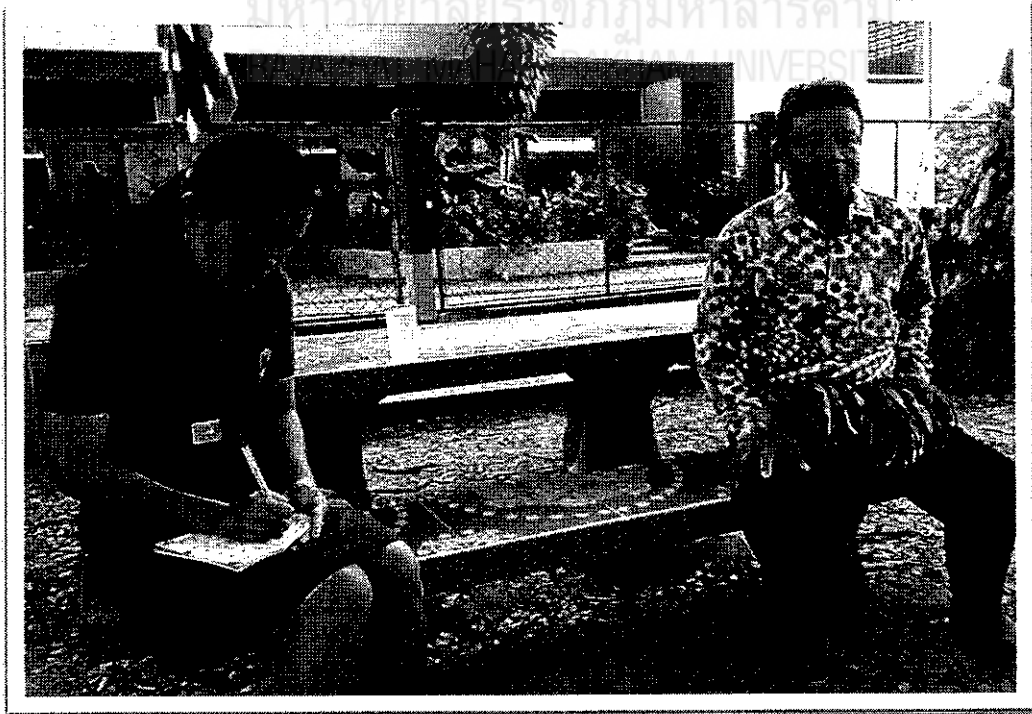

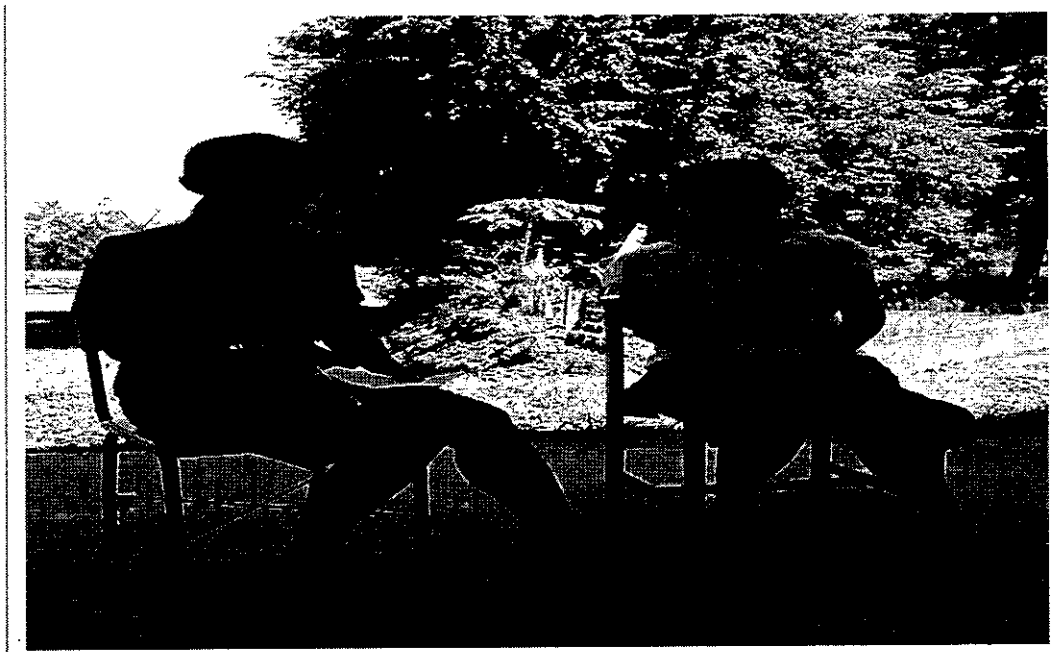
ภาพภาคผนวกที่ 9 สัมภาษณ์ นายสุเมศ แสนรณงค์ตัวแทนผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกกตาล
 ครูชำนาญการ ปริญญา ศษ.ม. (บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัย
 สุโขทัยธรรมมาธิราช (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2557 ณ โรงเรียน
 บ้านกกตาล)

ภาพภาคผนวกที่ 10 สัมภาษณ์ นายนาวิน สายนาโก ตัวแทนผู้อำนวยการ โรงเรียนหนองहुลึง
เจริญเวทย์ ครูชำนาญพิเศษ ปริญญา ศษ.ม. (บริหารการศึกษา)
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2557
ณ โรงเรียนหนองहुลึง เจริญเวทย์)

ภาพภาคผนวกที่ 11 สัมภาษณ์ นางรัชณี วิชาญ ตัวแทน ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านคำกุงหนอง
 อุดง ครูชำนาญการพิเศษ ปริญญา ศษ.ม. (บริหารการศึกษา)
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2557 ณ
 โรงเรียนบ้านคำกุงหนองอุดง)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKAM

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางวิจิตรา เพิ่มขึ้น
วันเกิด	23 พฤศจิกายน 2517
สถานที่เกิด	อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
ที่อยู่ปัจจุบัน	156 หมู่ 2 ตำบลเหล่าใหญ่ อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนนาโกวิทยาสูง อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
ตำแหน่ง	ครู ชำนาญการพิเศษ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2540	ปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) สาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
พ.ศ. 2558	ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (คม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY